UNDERDÅNIGA YTTRANDEN

I ANLEDNING AF

SKATTEREGLERINGSKOMITÉNS

DEN 13 SEPTEMBER 1882 AFGIFNA

UTLÅTANDE OCH FÖRSLAG

ANGÅENDE

SKATTEFÖRHÅLLANDENA I RIKET.

STOCKHOLM,
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.
1882.

Innehållsförteckning.

		Sid.
Afskrifningsplan: grundskatterna, m. m.	A	5.
„ rustnings- och roterings-besvären	A	9.
Arfs- och stämpelskatt	A	18.
Tobaksbeskattning	A	37.
Utländske handlandes bevillning	A	45.
Personliga skatter:		
utlåtande af öfverståthållareembetet	B 160	C 3 C 26.
„ „ Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län	B 3	C 27.
„ „ „ „ Upsala „	B 4	C 28.
„ „ „ „ Södermanlands län	B 5	C 28.
„ „ „ „ Östergötlands län	B 6	C 29.
„ „ „ „ Jönköpings „	B 7	C 30.
„ „ „ „ Kronobergs „	B 11	C 35.
„ „ „ „ Kalmar „	B 12	C 36.
„ „ „ „ Gotlands „	B 13	C 37.
„ „ „ „ Blekinge „	B 16	C 38.
„ „ „ „ Christianstads län	B 17	C 38.
„ „ „ „ Malmöhus „	B 19	C 40.
„ „ „ „ Hallands „	B 20	C 41.
„ „ „ „ Göteborgs och Bohus län	B 21	C 42.
„ „ „ „ Elfsborgs „	B 26	C 42.
„ „ „ „ Skaraborgs „	B 32	C 45.
„ „ „ „ Vermlands „	B 36	C 46.
„ „ „ „ Örebro „	B 37	C 46.
„ „ „ „ Westmanlands län	B 40	C 47.
„ „ „ „ Kopparbergs län	B 41	C 48.
„ „ „ „ Gefleborgs „	B 45	C 49.
„ „ „ „ Vesternorrlands län	B 47	C 51.

Sid.

utlåtande af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jemtlands län B 49 C 52.
„ „ „ „ Vesterbottens „ B 52 C 53.
„ „ „ „ Norrbottens „ B 53 C 54.
utlåtande af domkapitlet i Upsala ..... C 4.
„ „ „ „ Linköping ..... C 6.
„ „ „ „ Skara ..... C 7.
„ „ „ „ Strengnäs ..... C 10.
„ „ „ „ Vesterås ..... C 14.
„ „ „ „ Vexiö ..... C 15.
„ „ „ „ Göteborg ..... C 16.
„ „ „ „ Lund ..... C 17.
„ „ „ „ Kalmar ..... C 18.
„ „ „ „ Karlstad ..... C 20.
„ „ „ „ Hernösand ..... C 22.
„ „ „ „ Visby ..... C 23.
„ „ Stockholms stads consistorium ..... C 25.
Kommunala beskattningen å landet och landstingsskatt:
utlåtande af Kongl Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län ..... B 55.
„ „ „ „ Upsala „ ..... B 59.
„ „ „ „ Södermanlands länn ..... B 61.
„ „ „ „ Östergötlands „ ..... B 6.
„ „ „ „ Jönköpings „ ..... B 63.
„ „ „ „ Kronobergs „ ..... B 71.
„ „ „ „ Kalmar „ ..... B 73.
„ „ „ „ Gotlands „ ..... B 77.
„ „ „ „ Blekinge „ ..... B 86.
„ „ „ „ Christianstads länn ..... B 92.
„ „ „ „ Malmöhus „ ..... B 94.
„ „ „ „ Hallands „ ..... B 96.
„ „ „ „ Göteborgs och Bohus länn ..... B 97.
„ „ „ „ Elfsborgs „ ..... B 26.
„ „ „ „ Skaraborgs „ ..... B 106.
„ „ „ „ Vermlands „ ..... B 109.
„ „ „ „ Örebro „ ..... B 110.

Sid.

utlåtande af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vestmanlands län ..... B 126.
„ „ „ „ Kopparbergs „ ..... B 128.
„ „ „ „ Gefleborgs „ ..... B 134.
„ „ „ „ Vesternorrlands „ ..... B 137.
„ „ „ „ Jemtlands „ ..... B 139.
„ „ „ „ Vesterbottens „ ..... B 142.
„ „ „ „ Norrbottens „ ..... B 143.

Kommunala byggnadsskyldigheten ..... B 145.

Kyrkotionde ..... C 57.

Kyrkornas vin- och byggnadssäd:

utlåtande af kammarkollegium och statskontoret ..... C 60.
„ „ domkapitlet i Upsala ..... C 62.
„ „ „ „ Linköping ..... C 64.
„ „ „ „ Skara ..... C 65.
„ „ „ „ Strengnäs ..... C 66.
„ „ „ „ Vesterås ..... C 67.
„ „ „ „ Wexiö ..... C 69.
„ „ „ „ Lund ..... C 70.
„ „ „ „ Göteborg ..... C 70.
„ „ „ „ Kalmar ..... C 71.
„ „ „ „ Karlstad ..... C 73.
„ „ „ „ Hernösand ..... C 75.
„ „ „ „ Wisby ..... C 76.

A.

UNDERDÅNIGA YTTRANDEN

INKOMNA TILL

KONGL. FINANSDEPARTEMENTET.

Kongl. Maj:ts och rikets kammarkollegium

angående vissa delar af den för grundskatternas afskrifning uppgjorda plan samt i fråga om hofveriskyldigheten.

Till Konungen.

Genom bilagda nådiga remiss den 22 sistlidne september har Eders Kongl. Maj:t behagat anbefalla kammarkollegium att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af skattereglerings-komiténs i afgifvet underdånigt betänkande väckta förslag,

dels beträffande de i sammanhang med förslaget till grundskatternas afskrifning gjorda hemställandena, rörande:

1:o) undantag från afskrifning af hospitalens med ingången af år 1877 till statsverket indragna frälseräntor och andra afgälder af fast egendom;

2:o) afskrifning af den arbets- eller hofveriskyldighet till krono-egendomar, som ännu ålåge en del hemman och lägenheter i Skåne;

3:o) indragning till statsverket af de till båtsmansrustningen i Blekinge och Södra Möre anordnade tillskotts- och tillgiftsräntorna;

4:o) uteslutande ur jordeböcker och räkenskaper af andra för rustning eller rotering anordnade räntor och den för samma ändamål anordnade kronotionden;

dels ock i fråga om

5:o) hofveriskyldigheten i allmänhet i Skåne.

Till fullgörande häraf får kollegium, som i öfrigt icke haft något att erinra, i underdånighet anföra följande:

A.) *Beträffande de från hospitalen indragna frälseräntorna och andra afgälder af fast egendom.*

Komitén har föreslagit, att från den stadgade afskrifningen skulle undantagas hospitalens med ingången af år 1877 till statsverket indragna frälseräntor och andra afgälder af fast egendom; varande såsom skäl för undantaget anfördt, att dessa räntor och afgälder, som jemlikt kongl. brefvet den 12 maj 1876 med ingången af år 1877 indragits till statsverket, dels utginge af hemman och lägenheter, hvilka i de flesta fall i äldre tider antingen anvisats af Sveriges konungar eller skänkts af enskilde, och som innehades i allmänhet under full frälsefrihet oberoende af deras natur enligt jordeboken, och dels af egendom, som på grund af kongl. förordningen den 19 december 1723, angående skatteköp, blifvit såld till skatte på auktion, dervid undantagits räntor samt ersättning för äckor och dagsverken äfvensom för skyldigheten att till hospitalen leverera ved och torf, hvilka alla räntor och afgälder ej antecknats i kronans jordeböcker och uppenbarligen egde egenskapen af frälseräntor af frälseskattenatur, och som nu utgjordes såsom före indragningen dels i penningar, dels ock, så vidt de bestode af persedlar eller ersättning för naturaprestationer, efter medelmarkegångspris, årlig markegång eller efter öfverenskommet pris.

Härvid får kollegium underdånigst erinra, att, om än kunde sägas att ifrågavarande räntor och afgälder tillkommit på lika sätt som frälseskatteräntor och såsom sådana äfven utgöras, kollegium dock anser en väsentlig skilnad förefinnas mellan dessa båda slags räntor derutinnan, att frälseskatteräntorna äro i enskild mans hand, hvarföre de från föreskrifterna i kongl. kungörelsen den 11 maj 1855 och kongl. förordningen den 23 juli 1869 om räntors omsättning och förenkling blifvit undantagne, men f. d. hospitalsräntorna deremot äro till statsverket indragna, hvadan och då det genom kongl. brefvet den 11 maj och kollegii kungörelse den 1 juni 1855, i fråga om

framdeles skeende skattläggningar, samt högstberörda kongl. förordning den 23 juli 1869 blifvit i nåder medgifvet, att vid skattläggning räntan finge förvandlas till ny ränta efter enahanda beräkningsgrund, som för de äldre räntornas förvandling blifvit fastställd, och sedermera omsättas i penningar efter beräkning af medelvärdet mellan 1834—1853 årens medelpris samt 1862 års medelmarkegångspris och med detta värde framgent utgöras, enahanda medgifvande ej skäligen bör förvägras i afseende på de från hospitalen indragna räntorna och afgälderna i de fall, då de icke allaredan utgå i kontanta penningar. Genom denna åtgärd skulle de ock komma i samma ställning som räntorna å vanliga skatteköpta kronohemman; och om afskrifning af dessa senare utan hinder af köpeaftalet medgifves, synes det med samma fog kunna ifrågasättas att äfven hospitalens f. d. räntor och afgälder blifva afskrifna.

B.) *Rörande de till båtsmansrustningen i Södra Möre anordnade tillgiftsräntorna.*

I betänkandet är vordet föreslaget, att dessa räntor skulle vid tiden för afskrifningens början till statsverket indragas mot ersättning till vederbörande rusthållare, så att ersättning för desamma skulle årligen tillkomma hvarje rusthåll med det belopp, som augments- eller tillgifts-räntegifvaren för året näst före afskrifningens början varit skyldig att till rusthållaren utbetala.

Såsom skäl till denna indragning anföres, att tillgiftsräntorna vore jemförliga med de numera till statsverket indragna augmentsräntorna vid det berustade kavalleriet och infanteriet, men härvid förekommer dock, såsom komitén jemväl meddelat, att genom kongl. brefven den 3 oktober 1809, den 13 december 1825 och den 20 december 1836 blifvit stadgadt, att de hemman, från hvilka tillgiftspenningar utginge, egde antingen deltaga i rustningen efter räntans dalertal, jemfördt med dalertalet af öfriga till samma rusthåll anvisade rustnings- och tillgiftsräntor, eller ock, der sådant i anseende till hemmanens aflägsenhet från sjelfva stammen eller emedan de vore indelade på flere rusthåll ej kunde ske, utgöra tillgiftsräntan

genom erläggande af dess efter enahanda grund uträknade andel i det värde, hvartill den årliga kostnaden för en båtsman genom utsedde ombud för tillgiftstagare och tillgiftsgifvare hvarje gång för 5 års tid borde bestämmas, och att dessa föreskrifter föranledt, att tillgiftsräntorna icke kunnat, i likhet med hvad som enligt kongl. förordningen den 23 juli 1869 skett med augmentsräntorna, till statsverket indragas. Till följd af denna valfrihet att antingen effektivt deltaga i rustningen eller i stället utbetala de derföre belöpande sålunda bestämda afgifterna äro tillgiftsräntegifvarne ingalunda i samma ställning som de, hvilka till berustadt kavalleri och infanteri betalat augmentsräntor, utan tvärtom sjelfva rusthållare, hvarföre hinder fortfarande möter för dessa räntors indragning till statsverket; och tillåter sig kollegium vid sådant förhållande i underdånighet erinra, att denna punkt litt. e af komiterades förslag helt och hållet bör förfalla.

Stockholm den 9 november 1882.

Underdånigst:

HANS FORSSELL.

FR. BERGSTRÖM. FR. M. SIVARD. TH. S. LUNDBERG.

J. K. M. MARTIN. J. LÖFDAHL. STEN FORSBERG.

Föredragande.

Edv. Åbergh.

Kongl. Maj:ts och rikets kammarkollegium, kongl. arméförvaltningen och kongl. marinförvaltningen

angående en del af den för rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning uppgjorda plan.

Till Konungen.

Som Eders Kongl. Maj:t, efter det skatteregeleringskomitén den 13 nästlidne september afgifvit utlåtande och förslag angående skatteförhållandena i riket, genom nådig remiss den 22 i samma månad anbefalt kammarkollegium, arméförvaltningen och marinförvaltningen att före den 22 dennes afgifva gemensamt underdånigt utlåtande öfver komiténs i dess betänkande, beträffande afskrifning af rustnings- och roteringsbesvären, å pag. 243 och 244 i punkten b. framstälda förslag angående de värden, som å prestationerna för hvarje rusthåll eller rote borde bestämmas, för att, med vissa undantag, vid liqviderna emellan statsverket, å ena sidan, och rust- eller rotehållare, å den andra, lända till efterrättelse under afskrifningstiden; få kollegierna i underdånighet anföra:

På samma sätt som i det af arméförvaltningen, förvaltningen af sjöärenden, kammarkollegium och statskontoret den 22 februari

1875 afgifna underdåniga utlåtande i anledning af kammarrådet Andersons betänkande den 15 september 1874, angående sättet och vilkoren för grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, någon granskning af de uträkningar, som för erhållande af de i sistnämnda betänkande föreslagna medelvärden å rust- och rotehållarnes prestationer blifvit gjorda, icke kunde åstadkommas, så har äfven denna gång den korta tid, inom hvilken den nådiga remissen bort besvaras, för kollegierna utgjort hinder för åstadkommande, i den mån sådant eljest kunde ske, af en genomgående granskning af de vidlyftiga beräkningar och uppgifter, hvarpå komitén till större eller mindre del grundat sitt här ifrågavarande förslag. En dylik granskning torde dessutom i förevarande fall anses så mycket mindre magtpåliggande, som komitén i flera enskilda fall ansett sig böra göra mera eller mindre betydande afvikelser från de regler, som i allmänhet för dess förslag varit gällande, — afvikelser, hvilka åter i sin mån ådagalägga svårigheten att på ett fullt tillfredsställande sätt och utan allt för stora och för afskrifningen hinderliga omgångar bestämma värdena på rust- och rotehållarnes prestationer. Ehuru det icke synes oantagligt, att skiljaktigheterna i dessa värden inom olika delar af landet ställa sig i verkligheten ännu mindre än komiténs förslag angifver, enär prestationerna för de serskilda vapenslagen äro hufvudsakligen enahanda, så är det likväl utan tvifvel lämpligt, att sådana skiljaktigheter, der de förekomma, varda iakttagna, så vidt ske kan utan olägenhet vid afskrifningens genomförande; och kollegierna hafva fördenskull ej något att erinra emot komiténs förslag, i hvad det afser värdenas bestämmande, regements-, kår- och, vid båtsmanshållet, kompanivis till lika belopp för hvarje rusthåll eller rote.

Hvad soldathållet angår, grunda sig de af komitén föreslagna värden i allmänhet på de i ofvanberörda betänkande af år 1874 (tab. 19—22) beräknade kostnader för effektivt rusthåll eller rote och medeltalet af vakansafgifterna enligt de från och med år 1870 upprättade kontrakt. Dessa värden ställa sig för kavalleriet och det

berustade infanteriet i de flesta fall lägre än de i 1874 års betänkande föreslagna medelvärden å rustnings- och roteringsbesvären för de serskilda vapenslagen. Komitén har emellertid med några få undantag vidhållit den regel, att icke föreslå värden, understigande nämnda medeltal af vakansafgifterna, hvaraf synes framgå, att komitén ansett dessa på kontrakt grundade vakansafgifter, då såsom i förevarande fall medeltalet deraf för ett tiotal af år tages till måttstock, ega i främsta rummet sin betydelse såsom angifvande det minimum, hvarunder värdena å rustnings- och roteringsprestationerna icke borde bestämmas; och den omständigheten, att vakansafgifterna vid olika regementen och kårer utgå med olika belopp, synes af skäl, som i 1874 års betänkande (pag. 78) framhållas, ej kunna anses innebära, att rustnings- eller roteringskostnaderna vexla i samma förhållande. När härjemte tages i betraktande, dels att i fråga varande värden å rustnings- och roteringsbesvären äro afsedda att gälla under hela afskrifningstiden, dels penningevärdets fortgående minskning, hvilken, beträffande rotefrihetsafgifterna vid soldathållet samt vakanta rusthåll eller rotar vid båtsmanshållet, märkbart framträder, om medeltalen af markegångsprisen för åren 1864 — 1873 (1874 års betänkande) samt för åren 1869 — 1878 jemföras sinsemellan och med enahanda medeltal för åren 1879 — 1881, så synes väl, som om anledning ej saknades att i flera fall höja de utaf komitén föreslagna värden, företrädesvis der dessa understiga medelvärdena i 1874 års betänkande eller de medelvärden, som finnas, pag. 241, i komiténs betänkande upptagna; men med afseende å ofvan antydda svårighet att för en framställning i dylikt syfte erhålla fullt tillförlitliga grunder, hafva kollegierna ansett sig böra i underdånighet hemställa om allenast följande ändringar i komiténs förslag.

Sålunda då giltiga skäl ej torde förefinnas att bestämma olika värden å rustningsbesvären vid *Skånska husar- och dragonregementena*, som äro förlagda i samma ort och vid hvilka rustningsskyldigheten måste antagas i verkligheten vara enahanda, så synes det

jemförelsevis låga värdet å rustningsprestationerna vid det senare regementet lämpligen kunna höjas till 350 kronor för hvarje rusthåll.

För *Smålands grenadierbataljon* har komitén, som i detta fall ansett sig icke böra taga hänsyn till vakansafgifterna såsom varande allt för låga, bibehållit det af serskilda utskottet vid 1878 års riksdag föreslagna värde, 290 kronor; men äfven detta förslag af utskottet grundar sig på det i 1874 års betänkande (tab. 20) beräknade medeltal, hvaruti vakanta nummer ingå; fördenskull, då det i samma betänkande beräknade medeltalet för ensamt effektiva rusthållsnummer utgör 302 kronor 87 öre, synes denna summa, jemnad till 300 kronor, böra med större skäl än det af komitén nu föreslagna belopp bestämmas såsom värde å rustningskostnaden vid bataljonen.

Oaktadt det låga medeltalet af de på kontrakt grundade vakansafgifterna vid *Norrbottens fältjägarekår*, uppgår likväl högsta vakansafgiften till 160 kronor; och det ständigt stigande markegångspriset på vakansafgiften för hel soldatrote, hvilket pris utgör i medeltal 75 kronor 3 öre för åren 1864—1873, 91 kronor 70 öre för åren 1869—1878 och 118 kronor 35 öre för åren 1879—1881 samt uppgår för sistlidet år ända till 135 kronor 71 öre, synes, äfven om hänsyn ej tages dertill att, såsom komitén (pag. 241) yttrat, de i markegångstaxorna för såväl soldat- som båtsmanshållet upptagna vakansafgifterna skulle i allmänhet vara för låga, antyda, att roteringsbesväret inom Norrbottens län icke är serdeles billigt; hvarför kollegierna för sin del anse, att värdet å roteringsbesväret vid Norrbottens fältjägarekår icke bör sättas lägre än till 130 kronor, hvilket belopp komitén föreslagit för Södermanlands regemente, Jemtlands fältjägarekår samt norra och södra Skånska infanteriregementena.

Och slutligen, då genom en sådan förändring af värdet å roteringsbesväret vid Norrbottens fältjägarekår det af komitén anförda skäl för nedsättande till 140 kronor af värdet å prestationerna vid *Vesterbottens fältjägarekår* bortfaller, torde detta senare värde böra höjas till 150 kronor.

Vidkommande derefter värdena för rustning och rotering vid båtsmanshållet har komitén, enär några genom kontrakt bestämda vakansafgifter här ej funnes, med vissa förändringar antagit de af serskilda utskottet vid 1878 års riksdag afgifna förslag och sålunda tillstyrkt, att värdena måtte bestämmas, för hvarje rusthåll eller rote med full roteringsskyldighet, till 120 eller 130 kronor vid hela båtsmanshållet å landet.

Från denna regel har dock komitén föreslagit ett undantag, nämligen för *Södra Möre tre kompanier*, vid hvilka rustningskostnaden värderats till endast 100 kronor. Genom kongl. brefven den 13 december 1825 och den 20 december 1836 är föreskrifvet, att behörigen valde och befullmägtigade ombud af rusthållare och augments- eller tillgiftsgifvare skulle hvart femte år sammanträda under öfvervaro af landshöfdingen eller dess ombud, för att uträkna och bestämma hvad en hel båtsman för året verkligen kostar, och att de augmentshemman, hvilka ej kunna effektivt i rustningen deltaga, sedermera finge, efter detta bestämmande, erlägga tillgiften i förhållande till hvars och ens dalertal, utan afseende å persedelräntan. Då den på sådant sätt bestämda rustningskostnaden, enligt hvad kollegierna haft tillfälle att inhemta, för åren 1877—1881 utgjort 90 kronor, synes som om ingenting borde vara att erinra emot det af komitén föreslagna värde å rustningsbesväret vid berörda tre båtsmanskompanier; men, sedan enligt kongl. brefvet den 10 maj 1872 halfva antalet rusthåll inom hvarje socken erhållit tillåtelse att tills vidare för en tid af tio år i sender vara vakanta, emot skyldighet att utgöra den vakansafgift som i nyssnämda ordning blifvit bestämd, torde vederbörandes intresse af att beräkna rustningskostnaden lågt kunna understundom vara allt för mycket öfvervägande, för att det sålunda bestämda priset skulle kunna anses såsom en fullt tillförlitlig mätare på den verkliga rustningskostnaden; och då för öfrigt inga sådana omständigheter synas vara för handen, som göra det antagligt, att rustningsskyldighetens fullgörande i Södra Möre är i afsevärd mån billigare än i Blekinge eller lindrigare än vid Tjusts och Smålands båts-

manskompanier, samt komiténs förslag i förevarande fall stödjer sig på den i 1874 års betänkande (tab. 23) gjorda beräkning å rustningskostnaderna, i hvilken vakanta rusthåll ingå, under det att medelkostnaden för effektivt rusthållsnummer enligt samma betänkande beräknas vid tredje kompaniet till 119 kronor 78 öre och vid alla tre kompanierna gemensamt till 103 kronor 10 öre, så anse kollegierna för sin del, att det af komitén föreslagna värde å rustningsprestationerna vid Södra Möre båtsmanskompanier bör höjas till 110 kronor för hvarje rusthåll; hemställande kollegierna i underdånighet, med afseende å hvad komitén, pag. 241, yttrat, huruvida icke värdet å roteringsskyldigheten vid städernas båtsmanshåll jemväl må bestämmas till 110 kronor för hvarje båtsman.

I öfrigt hafva kollegierna ej funnit anledning att tillstyrka någon ändring uti de af komitén för båtsmanshållet föreslagna värden.

Den nådiga remissresolutionen återställes; hvarjemte bifogas protokollsutdrag, innefattande från kollegiernas beslut afvikande mening. Stockholm den 10 november 1882.

Underdånigst:

HANS FORSSELL. R. VON FEILITZEN. ALFRED SJÖBERG.
O. STACKELBERG. FR. BERGSTRÖM. C. FORSMAN.
A. K. GASSLANDER. FR. M. SIVARD. A. E. MALMGREN.

Föredragande.

Edv. Åbergh.

Protokoll, hållet vid sammanträde emellan kongl. kammarkollegium, kongl. arméförvaltningen och kongl. marinförvaltningen i Stockholm den 10 november 1882.

Närvarande:

Herr presidenten och kommendören FORSSELL.
Herr kontreamiralen och kommendören VON FEILITZEN.
Herr generalkrigskommissarien och riddaren SJÖBERG.
Herr kommendören, m. m. friherre STACKELBERG.
Herr kammarrådet och riddaren BERGSTRÖM.
Herr krigsrådet och riddaren FORSMAN.
Herr öfverkommissarien och riddaren GASSLANDER.
Herr kammarrådet och riddaren SIVARD.
Herr krigsrådet och riddaren MALMGREN.

S. D. Herr kammarrådet Sivard föredrog handlingarna till Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne september uppå skatteregleringskomiténs underdåniga förslag, i hvad detsamma afsåge de värden å rustnings- och roteringsbesvären, som för afskrifning af dessa besvär borde bestämmas; och beslöts underdånigt utlåtande till Konungen af det innehåll, registraturet utvisar.

Från beslutet var herr öfverkommissarien Gasslander skiljaktig och yttrade:

"Komiterade yttra i sin motivering för ifrågavarande förslag å sidan 241, att de i markegångstaxorna för såväl soldat- som båtsmanshållet på landsbygden upptagna vakansafgifter i allmänhet äro för

låga. Vid den jemförelse, som jag varit i tillfälle anställa, emellan markegångstaxorna för år 1881 och de af komiterade föreslagna värden å prestationerna vid båtsmanshållet visar sig, att sistnämnda värden äro lägre än vakansafgifterna efter markegångstaxorna i flera landskap, der båtsmanshållet är förlagdt. För båtsmanshållet i öfrige landskap äro de föreslagna värdena högre än vakansafgifterna. Olikheten emellan markegången i det ena och andra länet beror väl merendels på olika uppskattning, men en af anledningarne härtill lärer dock vara att, såsom markegångstaxorna utvisa, prestationerna icke äro desamma inom alla län enligt gällande hufvudkontrakt och öfriga föreskrifter. Enahanda ojemnheter framgå jemväl af komiterades förslag. Sålunda är roteringen i Blekinge af dem uppskattad till 130 kronor, eller till 10 kronor mera än rustningen derstädes, under det markegångstaxorna visa ett motsatt förhållande, eller att prestationerna vid indelningen hafva högre värden än vid roteringen.

Med rätta meningen i åberopade kontrakt och föreskrifter torde närmast öfverensstämma, att vederbörande rust- och rotehållare icke förbindas att betala högre ersättning för dem åliggande prestationer, när deras utgörande icke fordras, än som svarar mot prestationernas värden enligt ortens markegång.

Sådan förbindelse kan dock i enstaka fall uppkomma genom tillämpning af de föreslagna värdena.

Vakansafgiften för en rote i Södra Möre härad af Kalmar län utgör enligt 1881 års markegångstaxa 110 kronor 6 öre, men värdet af rotens prestationer är föreslaget till 130 kronor. Om roten blifver ledig första afskrifningsåret och markegången icke undergår förändring, skulle rotehållaren enligt komiterades förslag vara förbunden att betala för hvart och ett af 2:dra, 3:dje, 4:de och 5:te afskrifningsåret några kronor utöfver vakansafgiften. Och kunna flere exempel å enahanda utgifter anföras beträffande både effektiva och vakanta nummer, beträffande de senare dock endast under förutsättning att vakansen skulle komma att från kronans sida uppsägas. Den påvisade ojemnheten betingar emellertid efter min uppfattning ingen

rubbning i de föreslagna värdena, utan att allenast vid fastställelsen af desamma göres det undantag, att ingen rust- eller rotehållare må blifva förbunden att för honom åliggande prestationer betala högre årlig afgift, än som svarar mot prestationernas värden enligt markegången i orten.

Denna från kollegiernas underdåniga utlåtande skiljaktiga mening har jag, ehuru den gäller jemförelsevis ringa belopp, likväl ansett mig böra i underdånighet framställa, för den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle behaga derå fästa nådigt afseende.“ Som ofvan.

In fidem:

Edv. Åberg.

Kongl. statskontoret samt Kongl. Maj:ts och rikets kammarrätt

i anledning af komiténs förslag om skatt på arf, m. m., äfvensom om stämpelskatt.

Till Konungen.

Genom nådig remiss har Eders Kongl. Maj:t anbefalt statskontoret och kammarrätten att i underdånighet afgifva gemensamt utlåtande i anledning af skatteregleringskomiténs i underdånigt betänkande af den 13 nästlidne september väckta förslag, *dels* om skatt på arf, testamente, fideikommiss och gåfva, *dels* ock angående stämpelskatt; och få kollegierna till åtlydnad häraf i underdånighet anföra följande:

Uti det underdåniga betänkandet har komitén förmält, att, så väl för betäckande af de betydliga kostnader, hvilka, enligt meddelade uppgifter från landt- och sjöförsvarskomitéerna, dessa komitéer ansett behöfliga under de närmast följande femton åren för det förbättrade försvaret, som ock till följd af ifrågasatta förändringar i skattesystemet, komitén, som måst vara betänkt på flera utvägar att fylla behofven, i den mån dessa gjorde sig gällande, ansett sig, för så vidt tillgångar skulle beredas genom inflytande skatter, böra

föreslå, bland annat, en betydlig utveckling af förenämnda 2:ne skatteformer.

Vid granskning af detta utaf komitén afgifna förslag hafva kollegierna utgått från det antagande, att detsamma icke skulle ifrågakomma till genomförande i annat fall, än då sådant funnes erforderligt till följd af de utaf komitén omförmälda förändrade förhållanden med statsverkets utgifter och inkomster.

Vidkommande först skatten på arf, testamente, fideikommiss och gåfva, så yttrar komitén härom, att bland de särskilda skatteformer, som utgjort föremål för komiténs öfverläggningar, knappast någon förekommit, om hvars lämplighet meningarna varit så odelade, som om arfsskatten; att denna skatt, i andra länder vanlig, icke vore ny hos oss, ehuru för närvarande föga utvecklad; att staten, på hvars lagstiftning den bestämda arfsordningen grundade sig och under hvars skydd den aflidnes qvarlåtenskap öfverginge till de efterlefvande, med rätta egde uppbära en afgift af denna qvarlåtenskap; att arfsskatten i flera afseenden väl motsvarade de fordringar man borde ställa på en direkt skatt; samt att det syntes vara obestridligt, att arfsskatten, ändamålsenligt ordnad, i regeln skulle bäras jemförelsevis lätt.

I dessa hänseenden utgå för närvarande 2:ne särskilda afgifter, nämligen dels den genom nådiga kungörelsen angående stämpelpappersafgiften den 22 oktober 1880 påbjudna stämpel för bouppteckningar, dels också den i bevillningsförordningens §§ 18 och 19 stadgade bevillning för gåfva, testamente, fideikommiss och arf.

För ordnande af en arfsskatt har komitén, som i afseende å de olika sätt, hvarpå densamma skulle kunna beräknas och uttagas, af anförda skäl (pag. 257) valt den utväg, att skatten skulle utkräfvas af det samfälda arffallet under form af stämpel å bouppteckning, nu föreslagit (pag. 258), att bouppteckning, när den för inregistrering hos domstol företeddes, skulle förses med stämpel, vexlande emellan $\frac{1}{2}$ procent och 6 procent, efter vissa olika kategorier (punkterna a) b) c) och d), beroende af den större eller mindre behåll-

ningen i boet, arfvingarnes närmare eller fjermare skyldskap med den aflidne eller om känd arfvinge ej funnes.

De sålunda föreslagna skattesatserna synas visserligen, vid jemförelse med de i nu gällande bestämmelser stadgade afgifter, i vissa fall väl höga; men

då den lindring i stämpeln å boupptecknigar i mindre dödsbon iakttagits, att från all stämpel skulle befrias boupptecknigar, som efter afdrag af giftorätten utvisade behållning under 1,000 kronor, och

då de högre skattesatserna, hvilka äro låga i förhållande till hvad utlandets skattelagar i detta hänseende stadga, först vidtaga vid en relativt betydlig behållning i boet,

hafva kollegierna icke ansett sig härvid kunna göra någon hufvudsaklig erinran.

I afseende å nyssberörda behållning, då afgift skall utgå efter den högre beräkningen, eller från och med 10,000 kronor, om boet tillfaller arfvinge i rätt upp- och nedstigande led eller syskon eller syskons afkomlingar, torde dock kunna ifrågasättas, om icke detta belopp, då den aflidne ej efterlemnat bröstarfvingar och skatten således utgår enligt punkterna b) eller c), skulle kunna bestämmas till likhet med det i punkt d) föreslagna, eller 5,000 kronor.

I finansielt hänseende blefve emellertid en sådan ändring ej af någon synnerlig betydelse. Efter det af komitén följda beräkningssätt skulle nämligen tillökning i afgift derigenom åstadkommas till

belopp enligt punkten b) af	.....	6,674: —,
och enligt d:o c) „	.....	33,309: —,
	eller tillsammans	39,983: —.

Till följd deraf att skatten skulle utgå genom stämpelbeläggning af boupptecknig efter behållningen i boet, har komitén antagit, att skattenormen måste fastställas efter närmaste arftagarens skyldskap. Derifrån gör komitén sedermera ett undantag, då komitén föreslår: "äro fader eller moder samarfva med syskon beskattas halfva behållningen enligt b) och halfva enligt c)."

Härvid få kollegierna erinra, att då (se pag. 260), genom den

föreslagna stämpelskatten å boupptecknigen, testamenterad eller fideikommitterad egendom äfven skulle vara beskattad, i följd hvaraf särskilda bestämmelser rörande dylik egendoms beskattning ansåges ej vara erforderliga, hade likväl, synes det kollegierna, i afseende å testamenterad egendoms beskattning, sådan särskild föreskrift bort lemnas, enär denna skatt icke kan få bero af de jemte testamentarien till lott i dödsboet berättigade personers närmare eller fjermare frändskap med den aflidne. I afseende härå och då vid boupptecknings upprättande beloppet af testamenterad egendom väl i allmänhet är kändt, torde böra stadgas, att skatt å testamenterad egendom skall erläggas enligt punkt d), dock med afdrag för den del, hvartill testamentarie kan vara berättigad, såsom hans lagliga arfslott, och hvarå skatten skall utgå efter hvad derom finnes stadgadt.

Vidare har komitén (pag. 259) föreslagit, att vid utbetalning af testamente eller afträdande af fideikommiss skulle innehållas eller uttagas godtgörelse med ränta för den del af boupptecknings stämpeln, som å testamentaries eller fideikommissaries andel belöpte i förhållande till boets behållning.

Då den testamenterade egendomen qvarblifver i dödsboet till dess boutredning egt rum, kan det, enligt kollegiernas tanka, icke vara med billighet förenligt, att, på sätt komitén hemstält, ränta å derför belöpande stämpel skall af testamentarien erläggas; och äfven om testator skulle, såsom det någon gång skett, föreskrifva, att ränta skall från hans dödsdag eller annan tidpunkt före utbetalningsdagen beräknas å testamenteradt belopp, lärer en sådan af testator medgifven förmån icke böra föranleda till ränteberäkning å stämpelskatten.

Beträffande åter skattens erläggande af fideikommitterad egendom, så och då denna mera sällan förekommande skatt kan uppgå till ganska höga belopp, samt dödsboet ej öfver denna egendom kan fritt förfoga, framträder här tydligen obilligheten af skattens utkräfvande vid företeende af boupptecknigen, hvadan anstånd med derför belöpande arfsskatt torde böra medgifvas, intilldess fideikom-

misset tillträdts af den nya innehafvaren, på sätt enligt nu gällande bestämmelser eger rum; och i detta fall synes ej ens borgen vara behöflig, utan endast den blifvande fideikommissariens förbindelse att, inom viss tid efter tillträdet af egendomen, skatten erlägga, då ju egendomen bör kunna anses utgöra säkerhet för skattebeloppet. Frågan, huruvida kontrollen härå bör på hittills öfligt sätt fortfara eller annorlunda anordnas, lärer ej behöfva här beröras.

Vid komiténs (pag. 259) förslag om stämpelbeläggning af gåfvobref hafva kollegierna icke funnit något att erinra.

Mot den af komitén (pag. 261) uttalade åsigt, att nu gällande befrielse från bevillning för testamente till fromma stiftelser ej borde vidare medgifvas, hafva kollegierna, med afseende å den svårighet vid skattens kontrollerande, som af dylik befrielse blefve en följd, ansett sig icke böra göra någon erinran.

Hvad sedermera angår stämpelskatten, så har komitén, — under anförande, att denna skatt, som i Sverige hittills blifvit använd i ringa utsträckning, vunnit en vidsträckt användning i flertalet europeiska länder, och att sådant förklarades derigenom, att stämpelskatten vore ett synnerligen beqvämt och, der skatten genom någon tids bestånd ingått i vanorna, för de skattskyldiga föga besvärande medel att för staten uppbringa betydande inkomstbelopp; att, då, såsom kändt vore, det i allmänhet mötte icke ringa svårighet för beskattningsmakten att tillbörligen träffa det särskildt i vår tid alltmer betydande rörliga kapitalet, den utväg vidtagits att med afgifter belägga vissa yttringar af den allmänna rörelsen, som företrädesvis kunde anses utgöra medel för kapitalets bildande och förökande, eller med andra ord egentliga affärer; samt att enligt vår nu gällande stämpellagstiftning vore för vissa affärshandlingar, såsom skuldebref, räkningar, kontrakt, bestämdt, att desamma endast belades med stämpel i händelse af uppvisande för domare eller executor, hvilken bestämmelse tydligen måste medföra en betydande minskning i statens inkomster af stämpeln för nämnda handlingar; —

i 10 särskilda punkter framstält förslag till de ändringar i gällande stämpelpappersförordning, hvilka komitén funnit önskvärda.

Vi de af komitén i 1:sta punkten, angående anmälan eller ansökning om rätt till idkande af näring, i 2:dra punkten om rättegångsfullmagter, i 5:te punkten om mutsedlar och hvilostånds resolutioner, i 7:de punkten om aktier och lottbref, och i 9:de punkten om nederlagsbevis föreslagna stämpelsatser å nämnda slags handlingar hafva kollegierna ej funnit något att erinra.

Uti 3:dje punkten har komitén hemstält om beläggning å lagfartsbevis med stämpel, motsvarande 15 öre för hvarje fulla 100 kronor af den lagfarna egendomens värde.

Härvid torde först böra anmärkas, att komitén, jemte köpe- eller bytesbref å fast egendom, här bort äfven upptaga gåfvobref å dylik egendom. Vidare och då, enligt kongl. kungörelsen den 15 oktober 1875, för lagfartsbevis i stad utgår lösen med ett belopp, svarande mot den i nådiga förordningen den 30 november 1855 föreskrifna lösen för fastebref, under det att någon motsvarande afgift ej vid lagfart på landet erlägges, få kollegierna, för beredande af likställighet i detta fall, föreslå, att den af komitén ifrågastälda afgift måtte för egendom, som lyder under landsrätt, utgå med 35 öre för hvarje fulla 100 kronor af värdet, då det ej öfverstiger 10,000 kronor, men sedermera beräknas efter 15 öre.

4:de punkten handlar om stämpel å nyttjanderättsaftal angående fast egendom.

De af komitén föreslagna stämpelsatser synas måttliga; och få kollegierna endast i afseende å det afgäldsbelopp, som skulle vara från stämpel fritt, eller belopp ej uppgående till 500 kronor, framhålla, att, såsom en reservant i komitén jemväl erinrat, de bostäder, som inom hufvudstaden kunna erhållas för en hyra af 500 kronor icke äro af beskaffenhet, att någon särskild beskattning å aftal derom bör läggas; hvadan kollegierna anse, att förenämda afgäldsminimum bör för hufvudstaden höjas åtminstone till 800 kronor.

Uti 4:de punkten förekomma jemväl några otydligheter i redaktionen, hvilka här i förbigående omförmälas:

i 4:de mom. torde orden »förlängd på viss tid», vid jemförelse med senaste perioden i 1:sta mom., böra utbytas mot »förlängd på bestämd eller obestämd tid»;

i 6:te mom. lärer efter orden, »eller uthyr egendomen», få inflyta, »eller någon del deraf»; samt

i 7:de mom. borde, till följd af stadgandet i 2:dra mom., jemväl ingå föreskrift, att, då viss afgift en gång för alla erlägges, äfven sådan afgäld, om den icke uppgår till 500 kronor för år, är från stämpel fri.

Den i 6:te punkten föreslagna stämpel vid skriftlig öfverlåtelse af lös egendom, m. m., anser sig kollegierna deremot icke kunna förorda. Lika med en reservant inom komitén finna kollegierna det af komitén anförda motiv för dylik öfverlåtelses stämpelbeläggning icke vara giltigt. Äfven torde någon egentlig kontroll å denna skatts utgående icke kunna erhållas, och är till följd deraf att befara, det ett allmännare begagnande af stämpel å dylika handlingar icke kommer att ega rum.

I afseende å stämpelbeläggning af skuldebref, obligationer och vexlar har komitén i 8:de punkten yttrat, att särskildt i fråga om dessa slag af värdepapper torde den varsamhet, som i allmänhet kräfdes vid införande af nya skatteformer, böra iakttagas, samt fördenskull dels sjelfva skattesatserna sättas lågt, dels ock skattefria minima och lindringar för smärre belopp stadgas; hvarjemte komitén, på anförda skäl, ansett, att åtskilliga affärspapper, såsom postremissvexlar, invisningar å upp- och afskrifningsräkning samt å kreditivräkning, äfvensom svenska statens och främmande staters skuldförbindelser borde vara från stämpel fritagna.

Ehuru denna skatt otvifvelaktigt kommer att förorsaka åtskilliga svårigheter i den allmänna rörelsen samt någon fullt verksam kontroll öfver skattens utgående knappt lärer kunna åstadkommas, finna kollegierna likväl, med afseende derå att, oaktadt de föreslagna nya

stämpelbeloppen äro låga och således icke kunna verka tryckande å affärsrörelsen, skatten å skuldförskrifningar af alla slag, enligt komiténs beräkning, skulle uppgå till det betydliga beloppet af 250,000 kronor, sig böra tillstyrka, att komiténs förslag äfven i denna del må antagas.

Den i 10:de punkten föreslagna stämpel å qvittenser torde deremot icke böra bifallas, då denna skatteform utan tvifvel skulle störande inverka på den allmänna rörelsen samt, såsom alldeles okontrollerad, icke kan väntas komma att lemna synnerlig inkomst.

Sedermera har komitén, beträffande öfriga här icke vidrörda punkter af nu gällande stämpelpappersförordning, förklarat sig biträda de åsigter, som uttalats i det inom finansdepartementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli utarbetade förslag, af den 30 augusti 1881, till kungörelse angående stämpelafgiften; och få kollegierna i denna del åberopa sitt den 8:de derpåföljde december afgifna yttrande öfver samma förslag, hvarvid kollegierna dock torde böra tillägga, att komitén, som i 8:de punkten om skuldebref, m. m., intagit det i nyss omförmälda förslag förekommande stadgande om stämpelbeläggning af skuldebref, när det för inteckning eller betalning företes, äfvensom ett dylikt för godkänd eller protesterad vexel, utan att omförmäla den i samma förslag intagna föreskrift om befrielse från stämpel vid fordrans anmälan i konkurs eller då inteckning sökes i jernväg, dermed utan tvifvel icke afsett, att stämpelbeläggning i dessa fall skulle ifrågakomma.

Slutligen har, med afseende derå, att komiténs förslag väsentligen afsåge handlingar, som aldrig behöfde för offentlig myndighet uppvisas, komitén (pag. 282 och 283) föreslagit åtskilliga straffbestämmelser för uraktlåten stämpelbeläggning, m. m., hvilka bestämmelser, enligt kollegiernas åsigt, äro af behof påkallade; lärande dock, i händelse kollegiernas förslag om stämpelfrihet för qvittenser skulle vinna afseende, stadgandet om dessa handlingar böra ur 4:de mom. utgå.

Utdrag af det vid ärendets föredragning förda protokoll, utvisande de i frågan yttrade särskilda meningar, bifogas härhos i underdånighet. Stockholm den 4 november 1882.

Underdånigst:

O. F. AF SILLÉN. C. O. V. BURÉN.

AUG. HÄGGBLADH. AXEL LILJENSTOLPE. M. NORDLINDH.
Föredragande.

ERNST J. BIÖRK.

l. s.

C. Kinberg.

Utdrag af protokollet, hållet i kongl. statskontoret vid sammanträde med kongl. kammarrätten den 4 november 1882.

Närvarande:

Herrar presidenterne, m. m., O. F. af Sillén.
och C. O. V. Burén.
Herr statskommissarien, m. m., A. Häggbladh.
Herr kammarrättsrådet, m. m., A. C:son Liljenstolpe.
Herr statskommissarien, m. m., M. Nordlindh.
samt Herr kammarrättsrådet, m. m., E. J. Biörk.

S. D. Herr statskommissarien *Häggbladh* föredrog Kongl. Maj:ts nådiga remiss till kongl. statskontoret och kongl. kammarrätten gemensamt å skatteregleringskomiténs förslag *dels* om skatt på arf, testamente, fideikommiss och gåfva, *dels ock* angående stämpelskatt; och beslöts underdånigt utlåtande enligt registraturet.

Under öfverläggningen till beslut yttrades följande från kollegiernas utlåtande i vissa delar skiljaktiga meningar, nämligen:

af referenten, herr statskommissarien *Häggbladh,* med hvilken herr presidenten *af Sillén* instämde:

"I olikhet med kollegierna kan jag ej lemna utan anmärkning den af komitén (pag. 261) uttalade åsigt, att nu gällande befrielse från bevillning för testamente till fromma stiftelser ej borde vidare medgifvas.

Uti bevillningsförordningens § 18, punkten 4, lit. d stadgas, att från bevillningsafgift för gåfva och testamente äro befriade kyrka,

akademi, vetenskapligt samfund, allmän skola eller annat allmänt undervisningsverk, stipendiefond, pensionsanstalt, sjuk- och fattigvårdsinrättning jemte annan from stiftelse, och enär det icke kan vara lämpligt, att staten genom utkräfvande af afgifter skall minska de till dylika ändamål gjorda donationer, anser jag för min del, att denna sålunda medgifna afgiftsfrihet äfven må tillämpas å den föreslagna nya arfsskatten."

Af herr statskommissarien *Nordlindh*, med hvilken herr kammarrättsrådet *Biörk* instämde:

"I fråga om arfsskattens beräknande å testamenterad egendom har jag ej kunnat dela kollegiernas åsigt. Uppenbart är att från rättvisans synpunkt det ej kan försvaras, att beräkningsgrunden, efter hvilken arfsskatt skall af sådan egendom utgå, göres beroende af den helt och hållet tillfälliga omständigheten, huruvida de jemte testamentarie till lott i dödsboet berättigade stått till den aflidne i närmare eller fjermare skyldskap, och denna oegentlighet är ej heller af komiterade förbisedd; men då kontrollen å denna uppbörd, hvilken, såsom hvilande hos domstolen, der bouppteckning för inregistrering företes, är fullt tillförlitlig, skulle, i händelse kollegiernas ändringsförslag i fråga om arfsskattens beräkning å testamenterad egendom vunne tillämpning, i högst betydlig mån försvåras och nödvändiggöra en noggran granskning af alla vid upptecknandet af ett dödsbo företedda eller sedermera åberopade testamentariska förordnanden, har jag ej kunnat, annat än äfven i detta fall godkänna komiterades förslag."

samt af herr kammarrättsrådet *Liljenstolpe*, med hvilken herr presidenten *Burén* instämde:

A. angående förslaget om skatt på arf, testamente, fideikommiss och gåfva.

"Ehuru komitén i motiveringen (pag. 255) yttrar bland annat: "Ju aflägsnare slägtskapen är, ju mer oväntadt således arfvet, desto

större afgift bör ur denna synpunkt kunna åläggas"; äfvensom: "Till en väl ordnad arfsskatt hör fördenskull, att dess procentsatser äro billigt bestämda i förhållande till de olika graderna af skyldskap"; — har komitén likväl efter närmaste arftagarens skyldskap med den aflidne fastställt skattenormen för de fjermare slägtingar eller oskylda, hvilka jemte de närskylda erhålla någon del af qvarlåtenskapen; samt således gjort beräkningsgrunden, efter hvilken arfsskatt af testamenterad egendom skall utgå, beroende af den helt och hållet tillfälliga omständigheten, huruvida de jemte testamentarie till lott i boet berättigade stått till den aflidne i närmare eller fjermare skyldskap; — och har komitén såsom skäl för denna oegentlighet endast anfört (pag. 257) "uppbördssättets lätthet".

Då detta skäl efter mitt förmenande icke kan vara tillräckligt för ett dylikt afsteg från en följdriktig tillämpning af ofvanomförmälda utaf komitén uppstälda och, så vidt jag kan finna, fullt riktiga reglor, samt ett sådant förfarande medför dels en icke jemnlik beskattning, dels en antagligen ej så obetydlig minskning i inkomst för statsverket, anser, i betraktande häraf och enär kontrollen i detta hänseende utan synnerlig svårighet bör kunna af domaren vid bouppteckningens inlemnande till rätten utöfvas, jag för min del arfsskatt för testamenterad egendom böra erläggas af dödsboets samfälda tillgångar om testamentstagaren är oskyld enligt punkten d) i förslaget, men eljest efter den beräkning, som betingas af det skyldskapsförhållande, hvaruti testamentstagaren stått till den aflidne.

Härjemte synes mig rörande arfsskatt af testamenterad egendom föreskrift jemväl böra meddelas derom, att, för den händelse testamentet varder af en eller annan orsak upphäfdt, delegarne i dödsboet berättigas att kostnadsfritt återbekomma hvad de vid bouppteckningens ingifvande till rätten med afseende å testamentet må hafva i stämpelafgift för mycket betalt.

Beträffande stämpelafgift för fideikomitterad egendom instämmer jag uti hvad kollegierna derom anfört, dock att enligt min me-

ning uttrycklig föreskrift derom, att fideikommissegendom utgör säkerhet för den derå belöpande arfsskatten, bör meddelas.

I motiveringen (pag. 257) förekommer vidare följande yttrande:

"Ett annat inkast, som kan göras mot arfsskattens läggande på den i boupptecknigen angifna behållningen, hemtas från de allt för låga värden, som i boupptecknig kunna upptagas, och hvilka skulle kunna otillbörligen sänka arfsskatten; men vid närmare granskning torde det finnas, att denna anmärkning ej förtjenar synnerligt afseende. Den värdefullaste egendomen i ett bo är efter regeln fastigheter och fordringar. — Fastighet får efter gällande stämpelpappersförordning ej upptagas lägre än till taxeringsvärdet och fordringar lära svårligen i en boupptecknig kunna upptagas till mindre än deras verkliga belopp. — Egentliga lösören lära väl i en del orter vid boupptecknig värderas mycket lågt, men vanligtvis utgöra dessa en jemförelsevis ringa del af boet, hvadan värderingen af dem ej utöfvar synnerlig inverkan på arfsskattens belopp. — Har man anledning antaga, att värderingen vid boupptecknigar ej sker med tillbörlig omsorg, torde en föreskrift om skyldighet för värderingsmännen att å boupptecknigsinstrumentet underteckna en försäkran, att värderingen blifvit samvetsgrant verkstäld, vara en tillräcklig erinran om den enligt 9 kapitlet 1 § ärfdabalken dem åliggande pligt att värderingen efter bästa förstånd verkställa."

De åsigter, hvilka komitén i detta yttrande uttalat, kan jag icke dela. — Vill man påbjuda en arfsskatt med så betydliga skattesatser, som åtminstone i vissa fall nu blifvit föreslagna, så synes mig vara af synnerlig vigt att tillika så anordnas, att i möjligaste mån verksam kontroll kommer att ega rum deröfver, att boupptecknigsvärdena upptagas till behöriga belopp. Utom fastigheter och vanliga fordringar förekomma nu mera bland den värdefullare egendomen i förmögnare dödsbon aktier och obligationer ofta till betydliga värden. Ej sällan torde till och med tillgångarne nära nog uteslutande bestå af dylika värdehandlingar, om hvilkas verkliga värde åsigterna kunna vara särdeles vexlande, och hvilka i följd häraf, om

erforderlig kontroll saknas, utan tvifvel mången gång blifva i boupteckningen utförda med oskäligt låga belopp, helst de höga skattesattserna otvifvelaktigt komma att betydligt öka den redan nu, som komitén sjelf synes erkänna, befintliga benägenheten att genom låga värdens åsättande söka nedbringa boets i boupteckningen upptagna behållning och dymedelst minska stämpelafgiften. Då en sådan nu måhända vanligen förekommande nedsättning af boupteckningsvärdena åtminstone å vissa slag af egendom i allmänhet torde uppgå till 25 à 33 procent eller derutöfver af egendomens verkliga värde, synes mig uppenbart, att en dylik värdering kommer att betydligt inverka på arfsskattens belopp. — Äfven om de oansvarige boupteckningsmännen förse boupteckningen med den af komitén föreslagna anteckning, lärer derigenom endast i ringa mån det dermed afsedda syftemålet komma att uppnås, enär numera i allmänhet delegarne i dödsbo ega att efter godtycke välja värderingsmän och vid sådant förhållande föga trygghet torde förefinnas derför, att dessa skola ega de insigter och de egenskaper i öfrigt som erfordras, på det statsverkets af värderingen beroende rätt må varda behörigen tillgodosedd.

I fråga om fastighetsboupteckningsvärde finnes visserligen bestämmelse meddelad derom, att detta ej får sättas lägre än taxeringsvärdet; men jag betviflar, att vederbörande domhafvande anse sig tillkomma att ens i detta hänseende utöfva kontroll, helst genom Kongl. Maj:ts dom i särskildt mål den 5 augusti 1813 blifvit förklaradt, att domare, när tvist derom icke uppstått emellan arfvingar och sterbhusdelegare, icke eger ingå i pröfning eller förändring af de värden, som uti behörigen upprättade boupteckningar blifvit utsatte.

Med afseende å hvad jag sålunda tillåtit mig anföra, anser jag för min del det vara af synnerlig vigt att, derest en lag om arfsskatt i den utsträckning som nu blifvit föreslagen kommer att antagas, derjemte meddelas uttrycklig föreskrift om åliggande för domare att tillse, dels att värde å i boupteckning upptagen fastighet icke blif-

vit utfördt till lägre belopp än fastighetens senast fastställda taxeringsvärde, dels ock att för öfrig i bouppteckning upptagen egendom skäliga värden blifvit utförda; börande i följd af denna min åsigt, jemväl enligt min uppfattning, nu gällande föreskrifter om rätt för delegare i dödsbo att till rätten aflemna bouppteckning förseglad upphäfvas.

För beredande af tillfälle för vederbörande domhafvande att kunna utöfva nu antydda kontroll, lära afskrifter af den aflidnes testamentsförordnanden äfvensom behörigt bevis om senast fastställda taxeringsvärde å dödsbos fastighet böra jemte bouppteckningen till rätten aflemnas.

Enär en aflidens föräldrar och syskon eller deras afkomlingar i vissa fall kunna vara samarfva, förefaller mig såsom om stämpelafgift för egendom, hvilken tillfaller syskon eller syskons afkomlingar, borde lämpligen utgå med enahanda belopp, hvarmed sådan afgift skall utgöras för egendom, som tillfallit den aflidnes efterlemnade fader eller moder, i hvilket fall den föreslagna bestämmelsen derom, att, i händelse fader eller moder äro samarfva med syskon till den aflidne, halfva behållningen skall beskattas enligt b) och halfva enligt c), naturligtvis bör utgå. Såsom ersättning för den härigenom uppkommande minskning i beräknad inkomst för statsverket kunde möjligen stämpelsatsen under punkten c) för egendom, som tillfaller den aflidnes förfäder i andra eller fjermare led, kunna höjas till 4 i stället för föreslagna 3 kronor för hvarje 100 kronor utöfver ett visst minimum af behållning i boet.

Jag instämmer uti kollegiernas förslag rörande nedsättande af den minimiberäkning, efter hvilken den högre stämpelafgiften enligt punkterna b) och c) bör utgå, till 5,000 i stället för 10,000 kronor.

Då någon verksam kontroll icke lärer kunna utöfvas i afseende å den föreslagna stämpelafgiften å gåfvobref rörande lösegendom, måste jag för min del afstyrka antagandet af komiténs förslag i denna del.

I öfrigt anser jag mig icke böra framställa någon erinran emot komiténs förslag om skatt på arf, testamente, fideikommiss och gåfva.“

B. Angående förslaget om stämpelskatt.

“Till en början tillåter jag mig i fråga om detta förslag erinra, att, så vidt jag kan finna, denna skatt ingalunda, såsom komitén synes afsett, kommer att uteslutande träffa kapitalet, utan att skatten fastmer uti många om icke de flesta fall kommer att utgöras af den, som behöfver låna penningar, arrendera jord, utfärda vexlar o. s. v., det vill säga af den, hvilken i allmänhet icke eger kapital.

Uti motiveringen (pag. 266) yttrar komitén, bland annat, dels att “enligt gällande stämpellagstiftning hos oss är för vissa handlingar, såsom skuldebref, räkningar, kontrakt, m. fl., bestämdt att de samma med stämpel beläggas endast i det fall, att de för domare eller exekutor uppvisas“, dels ock att “komitén icke kunnat finna något giltigt skäl för en sådan restriktion i Sverige vara för handen mera än i främmande länder, hvilkas lagstiftning i allmänhet ej gjorde stämpelns erläggande beroende af något för skattens natur så föga väsentligt, som det offentliga uppvisandet för inteckning eller betalning.“

Anledningen till berörda restriktion förefinnes tydligen uti den säkra kontroll, som derigenom vinnes i afseende å skattens verkliga utgörande, och, om än villigt må medgifvas, att det offentliga uppvisandet för inteckning eller betalning af den handling, som skall med stämpel beläggas, är för skattens natur föga väsentligt, så lärer väl svårligen kunna bestridas, att derest icke, i sammanhang med utfärdandet af påbud om en skatts utgörande, jemväl meddelas föreskrift om kontroll deröfver, att skatten verkligen kommer att utgå, skattepåbudet blifver af ringa värde. Sanningen häraf har komitén äfven erkänt, då komiténs förslag innehåller flera stadganden om böter i allmänhet till, med afseende å stämpelsatserna, ej obetydliga

belopp för den, som uraktlåter att efterkomma e föreslagna bestämmelserna angående handlingars stämpelbeläggn' g.

Denna kontroll kommer likväl tvifvelsutan i en mängd fall icke att uppfylla det dermed åsyftade ändamål, och synes äfven i öfrigt vara allt annat än lämplig.

Såsom skäl för denna min uppfattning tillåter jag mig, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad komitéledamoten Carl Ifvarsson uti sin reservation, så vidt jag kan finna, med fullt fog andragit, framhålla bland annat:

att beträffande en betydande del af de handlingar, hvilka enligt komiténs förslag skola med stämpel förses, men hvilka i regeln ej skola hos myndighet eller tjensteman företes, vederbörande åklagare ytterst sällan och endast undantagsvis kan blifva i tillfälle att i laga ordning beifra en underlåten eller felaktig stämpelbeläggning;

att, enär anskaffandet af stämplar vid många tillfällen synnerligast å landet skulle medföra kostnader, tidspillan och andra olägenheter, såsom då, i följd af handel, boutredning eller andra affärer, för dessa affärers uppgörande och afslutande skuldsedlar eller andra handlingar, som borde med stämpel beläggas, måste utfärdas, men erforderliga stämplar icke vore tillgängliga, vederbörande säkerligen i en mängd fall skulle, hellre än att underkasta sig berörda olägenheter för stämplarnes anskaffande, underlåta stämpelbeläggningen, helst faran för åtal för dylik underlåtenhet vore ytterst ringa;

att jemte den förlust, som för statsverket härigenom uppkomme, likgiltighet och missaktning för lagens vanmäktiga bud äfven häraf blefve en följd;

att utan tvifvel en betydlig, för att icke säga den betydligaste delen af allmänheten — äfven med tillgång till stämpelskattelagen och dess temligen invecklade bestämmelser, hvilken lag dock mången gång, då den borde tillämpas, ej torde vara för vederbörande tillgänglig, — svårligen lärer kunna bedöma, huruvida en handling är af beskaffenhet att böra med stämpel förses, än mindre beräkna det rätta stämpelbeloppet;

att i följd häraf äfven den, som beflitar sig om ett noggrant iakttagande af lagens föreskrifter, lätteligen kan komma att göra sig skyldig till underlåtenhet i afseende å stämpelbeläggningen;

att vid sådant förhållande tillämpandet af de föreslagna bötesbestämmelserna i många fall skulle blifva högeligen obilligt eller till och med orimligt;

att i allmänhet det synes vara af stor vigt att statsmakten sorgfälligt undviker utfärdande af en lag, hvars tillämpning icke kan med noggranhet kontrolleras och öfvervakas; samt

att jag icke känner något i allmänhet tillförlitligare sätt för kontroll öfver föreskrifven stämpelbeläggning af skriftlig handling än den, som af myndighet eller tjensteman vanligen utan nämnvärd svårighet kan utöfvas, då handlingen hos myndigheten eller tjenstemannen företes.

Med anledning af hvad jag sålunda anfört, anser jag för min del, att stämpelbeskattning endast bör ifrågakomma, dels då skriftlig handling företes hos myndighet eller tjensteman, hvilken i sådant fall bör åläggas ansvarsskyldighet derför, att handlingen är eller varder på den skattskyldiges bekostnad med stämpel enligt gällande föreskrifter försedd, dels då fullt verksam kontroll i afseende å stämpelbeläggning i öfrigt kan åstadkommas, hvilket synes vara förhållandet i afseende å aktie eller lottbref samt obligationer, utfärdade af bolag, hvilkas bolagsordning blifvit af Kongl. Maj:t stadfästad.

I öfverensstämmelse med denna min åsigt och på de skäl, hvilka af kollegierna i öfrigt i vissa fall blifvit anförda, instämmer jag hufvudsakligen i hvad kollegierna yttrat rörande 2:a, 3:dje, 5:te, 6:e, 7:de, 9:de och 10:de punkterna.

Beträffande de föreslagna bestämmelserna i 1:a punkten angående stämpel å anmälan om rätt till idkande af näring, så anser jag dessa bestämmelser så till vida böra inskränkas, att åtminstone den svenske medborgaren, hvilken under närmast föregångne år icke erlagt inkomst eller fastighetsbevillning eller eljest visar sig vara

mindre bemedlad, uttryckligen befrias från utgörande af denna stämpelafgift.

Bestämmelserna i 4:de punkten om stämpel å nyttjanderättsaftal angående fast egendom och i 8:de punkten om stämpel å skuldebref, obligationer och vexlar kan jag af förut anförda skäl förorda endast så vidt dessa bestämmelser afse handlingar, hvilka företes hos myndighet eller tjensteman eller utgöras af obligationer, utfärdade af bolag, hvars bolagsordning blifvit af Kongl. Maj:t fastställd.

Af min förut uttalade åsigt att, utom i afseende å förenämnda aktie- eller lottbref samt obligationer, vederbörande myndighet eller tjensteman, hos hvilken handling, som skall stämpelbeläggas, företes, bör åläggas ansvarsskyldighet derför, att handlingen är eller varder på den skattskyldiges bekostnad med behörig stämpel försedd, följer, att jag anser de föreslagna bestämmelserna rörande ansvar för skattskyldig, som uraktlåter att iakttaga stämpelskattelagens föreskrifter, böra från lagförslaget utgå, utom i hvad berörda bestämmelser röra bolag, hvilkas bolagsordningar äro af Kongl. Maj:t fastställda, för de aktie- eller lottbref samt obligationer, hvilka af dessa bolag kunna utfärdas.

Slutligen och i fråga om de uti förslaget icke vidrörda punkterna af nu gällande stämpelpappersförordning, rörande hvilka komitén förklarat sig biträda de åsigter, som uttalas i det inom finansdepartementet utarbetade förslag af den 30 augusti 1881 till kungörelse angående stämpelafgiften, får jag lika med kollegierna hänföra mig till det af kollegierna angående sistberörda förslag den 8 december nämnda år afgifna utlåtande.“

Som ofvan.

Efter befallning:

C. E. Cervin.

Kongl. Maj:ts och rikets kommerse-kollegium och kongl. generaltullstyrelsen

angående komiténs förslag om tobaksbeskattning.

Till Konungen.

Genom nådig remiss af den 22 sistlidne september har Eders Kongl. Maj:t anbefalt dess och rikets kommerskollegium samt generaltullstyrelsen att afgifva gemensamt underdånigt utlåtande i anledning af skatteregleringskomiténs i bilagdt betänkande väckta förslag angående tobaksbeskattning.

Till åtlydnad häraf få embetsverken, med återställande af remisshandlingen, underdånigst anföra följande:

Med komiterade dela embetsverken den åsigten, att tobaken utgör ett särdeles lämpligt beskattningsföremål, äfvensom att det allmänna jemväl hos oss kan och till och med bör deraf hemta större inkomst än för närvarande, om och när behofvet sådant kräfver. En sådan åsigt är ingalunda ny för vår lagstiftning, då tullafgiften å tobaksblad och stjelk under senast förflutna 20 år tid efter annan blifvit förhöjd och nu utgår med nära dubbelt belopp emot hvad förut var stadgadt.

Embetsverken instämma jemväl med komiterade deri, att de tvenne former för tobaksbeskattning, som blifvit i åtskilliga främmande länder införda, nemligen monopol och fabriksskatt, icke böra hos oss ifrågasättas.

Huruvida åter den tredje beskattningsformen, förhöjd tullafgift, nu må vinna ytterligare tillämpning, lärer, såsom redan är antydt, helt och hållet böra bero af för handen varande statsbehof och utvägarne att dem fylla; ty huru lämpliga beskattningsföremål än må förefinnas eller kunna utfinnas, måste dock alltid vara lämpligast, att skatt aldrig utöfver behofvet upptages och icke heller utan synnerligen giltiga skäl uttages under en form i stället för en annan häfdvunnen. Då nu för statsbehofvens fyllande hos oss redan utgå indirekta och konsumtionsskatter till jemförelsevis mycket högt belopp, och dessa skatter, ehvad de träffa mer eller mindre umbärliga behof, dock i det hela höja folkets lefnadskostnader samt dymedelst jemväl fördyra landets produktionsvilkor, synes häri ligga stark maning att med försigtighet fortgå på den indirekta beskattningens väg.

Emellertid och under förutsättning att ett oafvisligt behof att afvinna tobaksförbrukningen förhöjd beskattning vore för handen, få embetsverken i underdånighet anmäla, att då, på sätt generaltullstyrelsen i härhos i afskrift bifogadt, till komiterade sistlidet år afgifvet yttrande närmare utvecklat, hänsyn tages till de tullsatser, som gälla i grannländerna, och till faran för smuggling från dem, embetsverken icke hafva något att erinra emot komiterades förslag, att nu gällande tullsats för oarbetad tobak, blad och stjelk, höjes med 25 öre, eller till 1 krona 25 öre per kilogram. Icke heller hysa embetsverken betänklighet emot att, vid denna förhöjning af råtobakstullen, afgiften för rubriken "alla andra slag" af arbetad tobak (än cigarrer och cigaretter) höjes med 30 öre, eller till 1 krona 50 öre per kilogram. Nämnda tullsatser skulle derigenom icke i annat hänseende skilja sig från de i Norge nu gällande, än att artikeln "karotter", som här i riket inbegripes under "andra

slag" och, enligt nyss berörda förslag, skulle komma att åsättas en tullafgift af 1 krona 50 öre, deremot i Norge är belagd med särskild tullafgift af 1 krona 25 öre.

Vidkommande åter komiterades förslag att höja tullen å cigarrer och cigaretter från nu gällande 3 kronor till 3 kronor 50 öre per kilogram, så kunna embetsverken icke deri instämma, enär en sådan tullförhöjning, efter hvad hittills vunnen erfarenhet gifver vid handen, ingalunda skulle uppfylla det dermed afsedda ändamål att bereda statsverket en motsvarande ökad inkomst, utan endast, eller åtminstone hufvudsakligen, blott innebära ett obehöfligt ökande af det skydd, den inhemska cigarrtillverkningen nu åtnjuter. Tillgängliga statistiska uppgifter ådagalägga nämligen, att sedan tullsatsen å cigarrer år 1866 nedsattes från 1 krona 80 öre till 1 krona 30 öre per skålpund och dervid bibehållits, oaktadt sedermera tid efter annan vidtagen förhöjning af införselstullen å råtobak, den för cigarrer influtna tullinkomst icke allenast ganska snart ersatte den af tullnedsättningen första åren uppkomna ringa förlusten utan ock derefter mera än fördubblats.

Det förtjenar äfven att uppmärksammas, att, oaktadt tullsatsen å råtobak i Norge utgör 1 krona 25 öre, man der för cigarrer och cigaretter icke stadgat högre tull än 2 kronor 50 öre per kilogram, eller 50 öre mindre än den hos oss nu gällande cigarrtullen. Embetsverken hemställa derföre, att, äfven med nu ifrågasatta tullafgiften å tobaksblad och stjelk af 1 krona 25 öre per kilogram, hos oss gällande tullsats å cigarrer och cigaretter, 3 kronor per kilogram, måtte bibehållas oförändrad.

Slutligen hafva komiterade på anförda skäl funnit sig icke böra framställa något förslag om accis å den inhemska tobaksodlingen.

Om likväl, såsom komiterade antagit och embetsverken jemväl biträdt, tobaken utgör ett särdeles lämpligt beskattningsföremål, så beror detta helt och hållet af varans beskaffenhet såsom ren öfverflödsvara — ett njutnings- men icke födoämne — och gäller fullkomligt lika den inhemska som den i annat land producerade to-

baken. Endast synnerligen talande skäl böra följaktligen kunna föranleda skattefrihet för den förra, då den senare underkastas dryg beskattning. Men de skäl, komiterade i sådant hänseende anfört, synas embetsverken ingalunda ega en sådan giltighet. Att den inhemska tobaksproduktionen, enligt derom af komiterade lemnade uppgifter, är ganska betydlig — såsom motsvarande mera är 25 procent af hela införseln — och derjemte vid ökad tullafgift ytterligare stiger, detta påkallar otvifvelaktigt synnerlig uppmärksamhet vid beskattningsfrågans bedömande. Vore tobaksodlingen en kring hela landet spridd näring, fördelad på ett mycket stort antal idkare, kunde svårigheten att utöfva nödiga beskattningskontroller och ringheten af den afgift, som hos en hvar odlare borde uppbäras, i förening dermed att skattefriheten någorlunda jemnt fördelades på rikets jordbrukare, möjligen anses innebära skäl för bibehållande af denna skattefrihet. Men nu är, enligt komiterades meddelande, tobaksodlingen af naturliga skäl bunden vid vissa, för denna odling gynsamma lokala förhållanden, som i vårt land och med vårt klimat blott undantagsvis stå till buds; och dessa omständigheter synas således icke blott möjliggöra utan, såväl ur statskassans synpunkt som ur synpunkten af rättvisa beskattningsgrunder, påkalla införande af accis å den inhemska tobaksodlingen, äfven om denna, emot hvad embetsverken tro sig ega anledning antaga, mera än hvitbetsodlingen såsom binäring utöfvas.

Underdånigst:

Kommerskollegium:

C. FR. WÆRN.

J. SJÖBERG. S. CEDERSCHIÖLD.

Generaltullstyrelsen:

A. G:SON BENNICH.

NILS LAGERHEIM. HUGO MARTIN.

Föredragande. l. s.

Arwid Faxe.

Stockholm den 16 november 1882.

Till den af Kongl. Maj:t förordnade skatteregleringskomitén.

Till svar å komiténs skrifvelse den 27 nästlidna april med begäran om upplysning angående hvilken tullförhöjning å tobak, som med afseende å tullförhållandena i våra grannländer kunde anses vara lämplig såsom maximum, samt huruvida en ännu högre inkomst än som, med hänsyn till faran för smuggling, enbart genom tullförhöjning vore möjlig, skulle kunna vinnas genom ett kombineradt system af tull och fabrikatskatt, får generaltullstyrelsen till en början äran erinra derom, att, sedan de före år 1858 med skiljaktiga tullsatser belagda råtobaksslagen blad och stjelk sistnämnda år sammanförts under en tullsats, 22 öre skålpundet, så har denna tullsats småningom blifvit förhöjd: år 1861 till 25 öre; 1867 till 26 öre; 1871 till 29 öre och 1879 till 42 öre, allt per skålpund, samt slutligen med innevarande års ingång utjemnats till 1 krona per kilogram.

Den sålunda tid efter annan vidtagna förhöjningen i tullafgiften å råtobak, i sammanhang hvarmed tullafgifterna å fabrikaten dock hufvudsakligen lemnats oförändrade och till och med för den betydande artikeln cigarrer redan år 1866 icke obetydligt nedsattes, kan icke anses hafva föranledt någon allmännare eller ur statskassans synpunkt afsevärd smuggling af tobak; men tullsatsernas inverkan i detta hänseende röjes emellertid i viss mån af de olika slag tobak, som under sista decenniet 1871—1880 blifvit konfiskerade och dömde förbrutne; tobaksblad, för hvilka tullafgiften blifvit höjd, förekomma i större myckenhet i konfiskationsjournalerna, under det cigarrerna, å hvilka tullafgiften blifvit nedsatt, nästan försvinna ur dessa journaler.

Öfver beloppet af olika slag och på skiljda orter konfiskerad och förbruten dömd tobak under nyssnämnda decennium bifogas

sammandrag ur konfiskationsjournalerna, af hvilka framgår så väl obetydligheten af dessa qvantiteter, i förhållande till den årliga förtullningen, som ock att den i beslag tagna råtobaken nästan uteslutande smugglats från Finland, der lägre tullsatser å denna vara än hos oss äro gällande.

Härvid må dock erinras, att smugglingen otvifvelaktigt omfattat mångfaldiga gånger beloppet af de i beslag tagna varorna, helst denna smuggling hufvudsakligen bedrifves å den långa land- och fjellgränsen mot Norge samt å landgränsen mot Finland, bägge af kända naturliga orsaker omöjliga att utan öfverdrifvet höga kostnader med noggranhet bevaka. — Men äfven med detta antagande är styrelsen förvissad, att statskassans förlust genom den olofliga tobaksinförseln under senare tider alls icke varit af någon afsevärd betydelse, jemförd med den stora inkomst, som tullbeskattningen å tobak inbringat.

Detta, hvad smugglingen öfver norska gränsen angår, jemförelsevis gynsamma resultat är onekligen i icke ringa mån beroende af nu gällande mellanrikslags bestämmelser, hvilka medgifva restitution af erlagd råtobakstull vid utförsel af tobaksfabrikater från det ena till det andra af de förenade rikena, äfvensom af anordningen af flera förtullningsplatser vid riksgränsen, hvarigenom långa omvägar och dermed förknippade kostnader för förtullningens verkställande blifvit trafiken besparade. Sålunda visar sig att förtullningen af spunnen tobak eller negerhead, hvilken artikel hufvudsakligen införes från Norge, nära sexdubblats sedan den nu gällande mellanrikslagen trädde i kraft. Men den hufvudsakligaste och mest verksamma orsak till ett bättre förhållande är utom allt tvifvel att söka deri, att tobakstullen hos oss icke varit högre än i Norge.

De finska tullsatserna å tobaksblad 46,4 öre och å tobaksstjelk 25,4 öre per kilo äro redan hos oss så betydligt öfverskridna genom vår nu gällande tullafgift, 1 krona, att lockelsen till smuggling öfver den långa landgränsen tvifvelsutan skulle i betydande grad göra sig gällande, derest gränsbefolkningens fåtalighet och de långa afstån-

den till folkrikare orter icke, i förening med tullpersonalens vaksamhet, motverkade större omfattning af en dylik rörelse.

Öfriga grannländernas, Danmarks och Tysklands råtobakstullar, det förras 28,9 och det senares 76,5 öre per kilo, understiga jemväl Danmarks, i högst betydlig mån vår motsvarande, tullafgift; men, som införsel från dessa länder endast kan ega rum sjöledes och denna samfärdsel, sedan tullförhållandena i sundet blifvit på ett betryggande sätt underkastade ömsesidig kontroll, nu mera icke skäligen bör gifva anledning till befarande af svårare missbruk, äfven om en större skilnad emellan de respektive staternas tulltaxor komme till stånd, vill det synas kongl. generaltullstyrelsen antagligt, att vid bestämmande af den hos oss, med afseende å tullförhållandena i våra grannländer, tillrådliga högsta tullsats å tobak hänsyn förnämligast bör egnas åt den norska tullafgiftens belopp. Att hos oss öfverskrida detta belopp, för närvarande 1 krona 25 öre per kilo, anser styrelsen, äfven om alla andra synpunkter än den att bereda statsverket en väsentligt förhöjd inkomst lemnas å sido, i högsta grad betänkligt.

I afseende å den senare i komiténs skrifvelse uppkastade frågan, huruvida en än mera förhöjd inkomst skulle kunna vinnas genom en kombinerad tull- och fabrikatskatt å tobak, befinner sig styrelsen i förlägenhet att uttala någon bestämd mening, då styrelsen saknar all antydan om det sätt, hvarpå komitén tänkt sig att en sådan kombination skulle anordnas. — Men ehvad den ifrågasatta fabrikatskatten skulle uttagas af den, som tillverkar, eller af köpmannen, som till allmänheten försäljer tobaksfabrikaten, komme dock alltid fabrikaten att belastas med en motsvarande förhöjning i varans försäljningspris, i hvilken prisförhöjning smugglaren af den utländska varan antagligen skulle finna en ytterligare premie utöfver den undansnillade tullafgiften; och i hvad fall som helst torde fabrikatskattens uttagande icke kunna tillvägabringas utan mycket ingripande fiskaliska kontroller, med hvilka svenska folkets vanor och föreställningssätt icke utan yttersta nödfall lära förlika sig. Då emellertid,

såsom redan är nämndt, styrelsen helt och hållet saknar kännedom om beskaffenheten af de förslag, komitén må vara sinnad att i förevarande hänseende framställa, inskränker sig styrelsen till dessa allmänna uttalanden i ämnet.

Stockholm den 3 juni 1881.

A. G:SON BENNICH.

A. F. Östman.

Kongl. Maj:ts och rikets kommersekollegium

angående komiténs förslag i fråga om bevillning af utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter.

Till Konungen.

Genom nådig remiss har Eders Kongl. Maj:t befalt sitt och rikets kommersekollegium att afgifva underdånigt utlåtande öfver skatteregleringskomiténs i betänkande den 13 september innevarande år väckta förslag i fråga om bevillning af utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter, hvilket förslag förekommer å sid. 319—322 i omförmälda, af trycket utgifna betänkande angående skatteförhållandena i riket.

Efter att hafva *dels* inledt sin framställning i ämnet med en kortfattad öfversigt af de i nu ifrågavarande hänseende gifna stadganden i bevillningsförordningarne från 1810 till och med 1861, *dels* antydt, hurusom genom det af en utaf 1878 års Riksdag aflåten skrifvelse föranledda utfärdandet af nådiga förordningen den 20 juni 1879 angående ändringar i förordningen den 18 juni 1864 om utvidgad näringsfrihet syntes vara nöjaktigt sörjdt derför, att den i slutet af § 16 i nu gällande bevillningsförordning tillagda föreskrift om skyldighet för utländing, som reser omkring i landet och bjuder

ut eller försäljer medförda eller eljest i riket befintliga varor, att erlägga bevillning i enlighet med de i art. II bestämda grunder, verkligen varder tillämpad, — i afseende hvarå, och till fullständigande i öfrigt af komiténs förberörda uppgifter, kollegium tillåter sig åberopa sitt den 31 december 1878 afgifna underdåniga utlåtande öfver Risksdagens af komitén antydda skrifvelse den 15 maj 1878, uti hvilket utlåtande kollegium framstälde förslag till vissa ändringar ej mindre i 1864 års nyss nämnda förordning än äfven i då gällande bevillningsstadga, hvilket sist nämnda förslag i allt hufvudsakligt godkändes vid 1880 års riksdag, — *dels* ock meddelat uppgift å de belopp, ifrågavarande bevillning utgjort under hvart och ett af åren 1876—1880, yttrar komitén, att antalet af utländske och andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter, som i landet kringrest, icke kunnat utrönas, likasom ej heller huru lång tid, en hvar sådan sig här uppehållit, men att det syntes antagligt, att det stora flertalet erlagt bevillning för en tid af endast tre månader, samt att, för bedömande af omfattningen af de utaf ifrågavarande personer drifna affärer, likasom i hvad mån de gjort affärer med andre än köpmän, officiella uppgifter visserligen saknades, men att det torde vara säkert, att ifrågavarande form för affärers inledande och afslutande under senare tider vunnit betydande utveckling och numera ofta antoge proportioner, som ej stode i något rimligt förhållande till de i bevillningsförordningens § 16 bestämda skattesatserna, hvarför komitén ej heller dragit i betänkande att föreslå, det, med bibehållande i öfrigt af nu gällande bestämmelser för utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter, nu stadgade bevillningsbelopp må höjas till 200 kronor för första månaden och 80 kronor för hvarje följande månad af dylik persons vistelse inom riket.

Vid afgifvande af underdånigt utlåtande i detta ärende torde kollegium icke böra lemna oanmärkt, att i 15:de artikeln af 1865 års handelstraktat emellan Sverige och Norge, å en sidan, och Frankrike, å den andra, bestämdes bland annat, att så länge den svenska

lagstiftningen pålade utländske reseagenter en särskild bevillningsafgift, skulle en afgift till lika belopp kunna i Frankrike affordras svenske reseagenter, utan att likväl franska regeringen sedermera fann godt att på grund af traktatens innehåll i berörda del ålägga svenske handelsresande i Frankrike någon dylik afgift. Sista momentet i art. 17 af den emellan de förenade rikena och Frankrike den 30 december nästlidna år afslutade handelstraktat innehåller, att franske handelsresande icke skola inom de förenade rikena vara underkastade högre särskild yrkesafgift än den lägsta dylika afgift, som erlägges af inhemska (eller "infödde", så som det i franska texten af traktaten förekommande ordet "nationaux" finnes återgifvet i den uti författningssamlingen intagna svenska text af sagda traktat) handelsresande af samma kategori, äfvensom att en afgift till lika belopp med den bevillning, som vare sig i Sverige eller Norge drabbar franske handelsresande, kan i Frankrike påläggas svenske eller norske handelsresande; och enär genom en vid sistnämnda traktat fogad särskild deklaration Eders Kongl. Maj:t förbundit sig att för Riksdagen innevarande år framlägga förslag, i syfte att bestämma den särskilda yrkesafgiften för såväl utländske som infödde, inom riket icke mantalsskrifne handelsresande till halfva beloppet af den afgift, som är dem i Sverige ålagd, aflät Eders Kongl. Maj:t den 9 sistförflutne februari till Riksdagen proposition derom, att den i § 16 af gällande bevillningsstadga föreskrifna bevillning af utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter måtte, med bibehållande i öfrigt af de för samma bevillning meddelade bestämmelser, nedsättas från 100 kronor till 50 kronor för de första tre månaderna och från 40 kronor till 20 kronor för hvarje följande månad. Då emellertid ett fullständigt förslag till ny bevillningsstadga äfvensom andra framställningar, syftande till en genomgripande reform i vårt skatteväsende, inom kort torde blifva föremål för Riksdagens pröfning, ansåg Riksdagen det mindre lämpligt att besluta någon förändring i reglerna för den bevillningsskyldighet, hvarom vore fråga, eller eljest vidtaga några delvisa för-

ändringar i gällande bevillningsstadga, såvida de ej skulle påkallas af särdeles tvingande skäl; i följd hvaraf Riksdagen beslöt, att hvad för närvarande vore stadgadt angående beloppet af bevillningen för utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter skulle oförändradt bibehållas. Till följd af Riksdagens nyss berörda beslut har, enligt hvad kändt är, franska regeringen numera, med stöd af åberopade moment af § 17 i sist nämnda traktat, funnit sig föranlåten att för svenske handelsresande, som vistas i Frankrike, bestämma en särskild afgift, motsvarande den, som i Sverige fortfarande affordras franske handelsresande; och vid sådant förhållande lärer det icke kunna betviflas, att, derest ifrågavarande afgift förhöjes i Sverige, en motsvarande förhöjning af afgiften kommer att åläggas svenske handelsresande i Frankrike.

Nu får visserligen icke förbises, att genom bifall till komiténs förslag äfven andre utländske handelsresande skulle komma att vidkännas den i fråga satta förhöjningen, men å andra sidan lärer icke heller kunna förnekas, att ett beslut om en sådan förhöjning icke skulle väl öfverensstämma med de åsigter, som legat till grund för och gjort sig gällande vid afslutandet och godkännandet af de nyligen ingångna handels- och sjöfartstraktaterna emellan de förenade rikena och Frankrike. Huruvida hvad komitén till stöd för sitt förslag anfört, eller att det torde vara säkert, att den ifrågavarande formen för affärers inledande och afslutande under senare tider vunnit betydande utveckling och numera ofta antoge proportioner, som ej stode i något rimligt förhållande till de i sådant afseende stadgade skattesatserna, kan anses ega grund eller icke, är kollegium icke i tillfälle att bedöma; men, vid jemförelse af, å ena sidan, de för främmande handelsresande nu bestämda bevillningsafgifter, som från och med år 1862 till enahanda belopp utgått, eller 100 kronor för de tre första månaderna och 40 kronor för hvarje månad derefter, en sådan handlande vistas i riket, och, å andra sidan, de af komitén föreslagna, som skulle uppgå till 360 kronor för de tre första månaderna och 80 kronor för hvarje följande månad af en sådan

persons vistelse inom riket, samt således för år räknadt utgöra, enligt nu stadgade beräkningsgrund, 460 kronor och, enligt den af komitén föreslagna, 1,080 kronor, denna sistnämnda summa motsvarande den bevillning, som för ett till 108,000 kronor uppgående behållet belopp af årlig inkomst af kapital eller arbete skall, jemlikt § 6 i gällande bevillningsstadga, till staten erläggas, vill det synas att den af komitén föreslagna förhöjningen af nu i fråga varande afgift icke står i skäligt förhållande till den affärsverksamhet, som af omförmälde personer i allmänhet bedrifves. Dessutom bör icke lemnas ur sigte, att, i samma mån meranämnda afgift förhöjes eller bestämmes allt för hög, i samma mån skola ock försöken att under en eller annan form kringgå gällande stadganden i ämnet tilltaga, hvilket låter sig göras så mycket lättare, som kontrollen öfver denna skatts erläggande icke är eller med nu rådande åsigter om olämpligheten af alla, den personliga samfärdseln störande eller inskränkande föreskrifter kan vara fullt verksam eller till ändamålet ledande.

På nu anförda skäl anser kollegium den af komitén förordade förhöjningen af mera nämnda bevillningsafgift icke böra ega rum; men, under förutsättning att en förändring i berörda hänseende skall vidtagas, föreställer sig kollegium, att en sådan, både med hänsyn till kontrollens underlättande och i betraktande af att de affärsföretag, hvarom här är fråga, väl i allmänhet icke kräfva någon längre tid för desammas utförande, lämpligen skulle kunna gå i den riktningen, att afgiften, bestämd till exempelvis dubbla beloppet af hvad den nu utgör för de tre första månaderna, en främmande handelsresande vistas här i riket, erlades af honom i ett för allt, men hvarje gång en sådan resande till riket ankommer.

Remisshandlingen får kollegium härhos återställa.

Underdånigst:

C. FR. WÆRN.

J. SJÖBERG.

l. s.

Arwid Faxe.

Stockholm den 17 november 1882.

B.

UNDERDÅNIGA YTTRANDEN

INKOMNA TILL

KONGL. CIVILDEPARTEMENTET.

Kongl. Maj:ts samtlige Befallningshafvande i länen

angående komiténs förslag om tillägg till Kongl. förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse på landet och i stad, äfvensom om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof.

1:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län.

Till Konungen.

Genom remiss den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t behagat infordra Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utlåtande öfver särskilda komiterades förslag om tillägg till nådiga förordningarna angående landsting samt angående kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom om upphäfvande af vissa resolutioner i fråga om upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof. Åberopande det utlåtande, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samtidigt härmed afgifver beträffande komiterades förslag angående den kommunala beskattningen, anser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sig böra tillstyrka bifall till nu ifrågavarande förslag, dock med hemställan, huruvida icke en mindre, personel afgift till folkskolan bör bibehållas, på sätt Grefve G. Sparres reservation (pag. 160 och 161) innehåller; och torde

i fråga om personel afgift böra bemärkas, dels att sådan afgifts upphörande kommer fastigheterna till godo, för så vidt egaren eller innehafvaren hittills betalt afgiften för sina arbetare, dels ock att förslag om påförande af bevillning på kroppsarbetarne med mera fog kan väckas och vinna afseende, om de befrias från all personlig utskyld.

Stockholm å Landskansliet den 16 November 1882.

Underdånigst

W. STRÅLE.

Sten Drakenberg.

2:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Upsala län.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 22 sistlidne September har blifvit Länsstyrelsen anbefaldt att till Kongl. Civildepartementet afgifva underdånigt utlåtande angående Skatteregleringskomiténs i dess betänkande väckta förslag å sidorna 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å sidan 67 om upphäfvande af resolution angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof; och får Länsstyrelsen i underdånighet förklara, att Länsstyrelsen mot dessa förslag icke har något att erinra.

Landskansliet i Upsala den 6 November 1882.

Underdånigst

A. HAMILTON.

P. H. Löfquist.

3:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands län.

Till Konungen.

Till följd af nådig remiss den 22 sistlidne September, hvarigenom infordrats Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes underdåniga utlåtande angående Skatteregleringskomiténs i dess afgifna betänkande väckta förslag: å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande underdånigst anföra, att, som de personliga skatter, hvilka enligt nu gällande författningar upptagas såsom bidrag till betäckande af kostnaderna för folkskoleundervisningen samt sjuk- och fattigvården, hafva till syftemål att gagna företrädesvis den obemedlade befolkningen, samt nyssnämnda skatter, derest de i afseende å beloppet icke utsträckas öfver sitt nuvarande maximum af tillsammans en krona 50 öre för man och hälften för qvinna, icke kunna anses i minsta mån betungande för arbetaren eller inverkande på hans lefnadsomständigheter, men den personliga beskattningsformen i öfrigt för kommunala behof icke torde böra förekomma, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som således anser ofvan omförmälda personliga skatters bibehållande vara med billighet och rättvisa förenligt, finner sig i underdånighet böra tillstyrka de af komiterade ifrågasatta tillägg till åberopade nådiga förordningar endast försåvidt derunder icke inbegripas personliga afgifter för ofvanuppgifna tre ändamål; hvarjemte Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställer, att de i hithörande del af betänkandet

omförmälda resolutioner rörande personliga eller matlagsafgifter måtte upphäfvas.

Nyköping i Landskansliet den 21 November 1882.

Underdånigst

G. LAGERBJELKE.

Gustaf Nordeman.

4:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergötlands län.

Till Konungen.

Till fullgörande af nådig föreskrift i skrifvelsen den 22 sistlidne September får Landshöfdingeembetet härmed afgifva infordradt utlåtande öfver Skattereglerings komiténs i afgifvet betänkande framstälda förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet, dels ock angående landstingsskatt, äfvensom angående de af samma komité väckta förslag om dels tillägg till nådiga förordningen af den 21 Mars 1862 om landsting samt om kommunalstyrelse å landet och i stad, dels ock om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter; och får Landshöfdingeembetet, som till alla delar instämmer i åsigten om borttagandet, så långt möjligt är, af alla rent personliga skattetitlar och afgifter, underdånigst tillstyrka nådigt bifall till hvad komitén i berörda afseenden föreslagit.

Linköpings Slott i Landskansliet den 21 November 1882.

Underdånigst

På Landshöfdingeembetets vägnar:

Adolf Wallenberg. *N. H. Joachimsson.*

5:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jönköpings län.

Till Konungen.

Medelst nådig remiss af den 22 nästlidne September har Eders Kongl. Maj:t behagat anbefalla Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande angående de af skattereglerings-komitén väckta förslag

att vid § 47 i Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om landsting måtte fogas ett tillägg af följande innehåll: »Utom den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift må landsting ej besluta någon personlig skatt»;

att vid § 60 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet och vid § 58 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad måtte göras tillägg, afseende uttryckligt förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter; samt

att i de på grund af Kongl. cirkuläret den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner för rikets städer de bestämmelser måtte upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof.

Hvad sålunda först angår det föreslagna tillägget till § 47 i förordningen om landsting, så vill det synas, att ett sådant tillägg ingalunda är behöfligt. Visserligen har komitén åberopat, hurusom det visat sig af de till komitén inkomna uppgifter, att år 1878 två landsting fattat beslut om en personlig landstingsskatt utöfver den lagliga sjukvårdsafgiften; men om än erfarenheten gifvit vid handen, att inom ett och annat landsting den i § 47 förekommande bestämmelsen att landstinget må, med afseende å ett ifrågastäldt företags beskaffenhet, särskildt bestämma grunden för uttaxeringen af de medel, som för dess utförande erfordras, tolkats på sådant sätt, att rättighet till påläggande af personliga bidrag äfven skulle till-

komma landstinget, äro dock så beskaffade beslut icke så talrika att, för beredande af nödig rättelse, lagstiftningens mellankomst må vara af behofvet påkallad. De beslut af sådan beskaffenhet, hvilka förekommit under den tid af tjugo år landstingsinstitutionen varit i verksamhet, kunna fast hellre anses såsom enstaka undantag och hafva, der de genom besvär dragits under Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, blifvit undanröjda. Då nu landstingsbesluten, för att vinna bindande kraft, skola af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande pröfvas och godkännas, torde, med kännedom af Eders Kongl. Maj:ts i så beskaffade frågor meddelade beslut, det vara att emotse, att beslut om personliga bidrags uttaxerande i andra än särskildt medgifna fall icke vidare skola inom landstingen förekomma eller vinna godkännande; och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställer alltså, att komiténs ifrågavarande förslag icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Beträffande derefter förslaget att till Kongl. förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad skulle fogas tillägg, afseende uttryckligt förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter, så framgår visserligen af hvad komitén till stöd för berörda förslag anfört, att i ganska många fall, så väl inom städerna som å landet, man genom påläggande af för sådana fall i lag icke medgifna personliga afgifter sökt bereda tillgångar för bestridande af utgifter, hvilka, med afseende å deras natur och beskaffenhet, rätteligen skolat af kommunens medlemmar gäldas efter den för kommunala utskylders utgörande i allmänhet bestämda grund; men oaktadt de flerfaldiga exempel, som af komitén framlagts på användning af personliga afgifter, utan att en sådan användning egt stöd af gällande föreskrifter, vågar Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hysa den mening, att det hvarken vore lämpligt eller för vinnande af rättelse härutinnan behöfligt att till omförmälda båda förordningar göra tillägg på sätt komitén föreslagit. Ett så ovilkorligt förbud mot uttaxerande af personliga afgifter, som komitén föreslagit, lärer väl i allt fall icke kunna komma i fråga att meddelas, innan förut blifvit afgjordt, att de lagbestämda personliga afgifterna till folkskola

och fattigvård skola borttagas, något som komitén visserligen föreslagit, men hvilket förslag Riksdagen, att döma af de åsigter, som inom densamma hittills gjort sig gällande, näppeligen torde finnas benägen att godkänna, och som Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, hvad angår den till underdånigt yttrande remitterade frågan om fattigvårdsafgiftens indragning, för sin del ansett sig icke kunna tillstyrka. Att personliga afgifter i många fall blifvit sedan längre tid tillbaka inom kommunerna, både i städerna och på landet, uttaxerade är ostridigt, och vederbörande hafva, vid fattande af besluten härom, utan tvifvel föreställt sig, att de dertill egde rättighet.

Uti Kongl. förordningen den 29 Augusti 1843 om sockenstämmor i riket stadgades nemligen i § 10, att alla afgifter, hvarom sockenstämma egde besluta, skulle utgå efter den bestämda grunden för rösträtt i sockenstämma, så vida icke särskildt derom funnes stadgadt eller *särskild öfverenskommelse derom blefve träffad*, och enligt Folkskolestadgan af år 1842 skulle kostnaden för folkskolors anskaffande utgöras af alla inom hvarje skoldistrikt boende efter de grunder, som inom orten följas i fråga om kyrkobyggnad, *der ej annorlunda öfverenskommes*. Enär sålunda före de år 1862 utfärdade kommunalförfattningarna menigheterna i flera fall egt att träffa öfverenskommelser angående sättet för utgörande af bidrag till förekommande utgifter och behof, samt i fråga om flera sådana, såsom t. ex. anskaffande af bostad åt läkare eller barnmorska, bidrag till sockenbibliotek, folkhögskola, insättningar i lifränteanstalter för fattiga barn, m. m., några särskilda föreskrifter icke finnas meddelade, hvadan dessa utgifter betraktats såsom »nya utskylder», å hvilka stadgandet i § 61 uti förordningen om kommunalstyrelse på landet ansetts vara tillämpligt, är det lätteligen förklarligt, att de personliga afgifterna, äfven efter kommunalförfattningarnes utfärdande, funnit en vidsträcktare användning, än som vid hos Eders Kongl. Maj:t skedd pröfning af i besvärsväg underställda beslut ansetts vara med en riktig tillämpning af de genom berörda författningar meddelade föreskrifter förenligt och lagligt.

För att emellertid vinna rättelse uti det anmärkta förhållandet

torde vara tillfyllestgörande, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i samtliga länen undfå nådig befallning att genom utfärdade kungörelser fästa vederbörande menigheters uppmärksamhet derpå, att, vid bestämmande af bidrag för bestridande af utgifter, som afse kommunens gemensamma gagn eller för särskilda dess behof erfordras, personella afgifter icke må till uttaxering beslutas i andra fall, än der sådana afgifter finnas genom särskild författning medgifna. Det synes nemligen med fullt skäl kunna antagas, att de af komitén åberopade beslut på »olaglig debitering» af personliga utskylder härröra af bristande insigt derom, att besluten varit stridande mot gällande föreskrifter, såsom de rätteligen skolat tolkas och tillämpas, samt att, sedan allmänna uppmärksamheten inom kommunerna blifvit fästad å det lagstridiga uti påläggandet af personliga afgifter i andra än särskildt medgifna fall, vid bestämmandet af bidrag till förekommande gemensamma utgifter en riktigare uppfattning om den kommunen tillkommande beskattningsrätt och sättet för dess utöfvande skall göra sig gällande, och att, derest inom någon kommun en obehörig uttaxering af personela afgifter skulle varda beslutad, det från dem, hvilkas rätt derigenom förnärmas, icke skall komma att saknas yrkande om rättelse härutinnan.

Vidkommande slutligen komiténs förslag att i de på grund af Kongl. cirkulärbrefvet den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner de bestämmelser måtte upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, så får Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet upplysa, att i de öfverenskommelser angående likställighet i kommunala rättigheter och skyldigheter, som emellan vederbörande i städerna Jönköping, Eksjö och Grenna blifvit, till följd af ofvanberörda nådiga cirkulärbref träffade och af Kongl. Maj:t år 1864 fastställda, nemligen genom Kongl. Brefvet den 23 September för Jönköping, den 25 November för Eksjö och den 19 Augusti för Grenna, icke ingår någon bestämmelse, som afser upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, hvadan den af komitén i omförmälda hänseende gjorda framställning icke kan åsyfta »likställighetsresolutioner»

för städerna inom Jönköpings län; och anser Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vid detta förhållande sig sakna skäl att närmare yttra sig om förevarande framställning.

Jönköping i Landskansliet den 10 November 1882.

Underdånigst

C. EKSTRÖM.

A. H. Bagge.

6:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs län.

Till Konungen.

Genom nådig remiss af den 22 sistlidne September har Eders Maj:ts Befallningshafvande sig ålagdt att afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings komiténs i bifogadt tryckt betänkande väckta förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof.

Till underdånig åtlydnad häraf får Eders Maj:ts Befallningshafvande underdånigst tillstyrka nådigt bifall till det föreslagna tillägget till § 47 i nådiga förordningen om landsting, enär slikt förtydligande af samma förordnings rätta förstånd visat sig vara af förekomna omständigheter påkalladt; äfvensom Eders Maj:ts Befallningshafvande, med afseende å mindre bemedlade samhällsmedlemmars behof af någon lindring i deras personliga afgifter för kommunala behof, finner sig icke böra i underdånighet framställa annan erinran mot Skattereglerings komiténs öfriga ofvanberörda förslag, än

i afseende å upphäfvande af lands- och stadskommunernas nuvarande rättighet att bestämma viss personlig afgift till kommunernas fattigvård, hvilken rättighets bibehållande Eders Maj:ts Befallningshafvande i särskildt underdånigt utlåtande i detta ämne af anförda skäl ansett sig böra till bibehållande i underdånighet förorda.

Wexiö å Landskansliet den 18 November 1882.

Underdånigst

G. WENNERBERG.

C. A. Holmberg.

7:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kalmar län.

Till Konungen.

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 22 sistlidne September får Länsstyrelsen afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings komiténs förslag angående tillägg till nådiga förordningarna om landsting samt om kommunalstyrelse å landet och i stad den 21 Mars 1862 m. m.

Om det af komiterade anförda förhållandet att personliga afgifter inom flera landstings områden och kommuner utdebiterats i större utsträckning, än författningarna medgifva, anses icke kunna rättas utan lagstiftningsåtgärd, synes det Länsstyrelsen, — hvilken enligt den nådiga remissens lydelse det icke tillkommer att yttra sig öfver komiténs förslag angående upphörande af vissa och bibehållande af andra nu utgående personliga utskylder, — såsom om en i berörda hänseende erforderlig befunnen erinran lämpligare skulle meddelas genom en enda allmän författning, än medelst särskilda tillägg till ofvannämnda förordningar.

Beträffande frågan om upphäfvande af de i likställighetsresolutioner för vissa af rikets städer fastställda personliga eller matlagsafgifter, saknar Länsstyrelsen i komiténs betänkande sådan utredning af frågan, att Länsstyrelsen, som icke har till sitt förfogande utväg att verkställa dylik utredning, tilltror sig kunna härutinnan uttala något bestämdt omdöme, utan hemställer i underdånighet, att samma fråga hellre må beträffande hvarje stad för sig få bero på särskild pröfning, när fråga der kan varda väckt om förändring i nämnda hänseende, än att utan närmare undersökning af de i olika städer förekommande olika förhållanden lagstiftaren må löpa fara att medelst ett förhastadt penndrag generalisera ett stadgande, som, om det än principielt har skäl för sig och i vissa fall må befinnas lämpligt, likväl i andra torde vid tillämpningen komma att visa sig ingripa mindre välbetänkt.

Kalmar i Landskansliet den 6 November 1882.

Underdånigst

G. J. EDELSTAM.

C. A. Palme.

8:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gotlands län.

Till Konungen.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September, hvarigenom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande blifvit anbefald att före den 22 i denna månad afgifva underdånigt utlåtande angående Skatteregleringskomiténs förslag om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 angående landsting samt

angående kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed det anbefalda utlåtandet underdånigst afgifva.

Hvad först beträffar föreslagna förändringen af mom. 1 i Kongl. kungörelsen den 26 Augusti 1873 och tillägget till § 47 i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862, så finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sig böra komiténs förslag härutinnan till nådigt bifall förorda.

Vidkommande dernäst förslaget till förändringar i bestämmelserna angående personliga skatter till de mindre kommunerna, så föranleder en rätt tolkning af nu gällande kommunallagar till den oförtydbara åsigten, att personliga pålagor icke må beslutas utom i de fall, der tydlig lag dertill gifver tillstånd och då endast till högst det belopp, som i lagen blifvit begränsadt. Har nu ändock händt, att vissa kommuner fattat beslut, som varit stridande mot dessa lagens föreskrifter, så kunna sådana beslut endast genom klagan till deras verkningar undanrödjas. Anföras ej besvär emot dessa beslut, skola de alltså vid debiteringen tillämpas. Om nu, såsom komitén föreslagit, uttryckligt förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter inflyter i kommunallagarna, hindrar detta ändock icke kommunerna att med samma verkan som hittills, i strid mot förbudet, besluta nya sådana olagliga utgifter, om icke en kraftigare påföljd för sådana inom kommunerna icke ovanliga maktmissbruk stadgas, såsom t. ex. att en sådan olaga afgift icke må blifva föremål för utmätning.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser alltså berörda föreslagna tillägg till kommunalförfattningarna icke vara af synnerligt gagn; men för den händelse det skulle nådigst pröfvas, att mera verkande förbud i omförmälda riktning skulle vara erforderligt eller nyttigt, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke emot ett sådant meddelande att erinra.

I fråga om föreslagna borttagandet af *alla* de personliga afgif-

terna inom den mindre kommunen, anser sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i alla delar böra instämma uti den särskilda mening, som af komitéledamöterne Grefve Sparre och Herr Fosser derom blifvit uttalad, och att förty *en* personlig skatt inom kommunen för dess behof bör bibehållas till det af dessa ledamöter begränsade belopp. För denna åsigt åberopas icke allenast de skäl, desse ledamöter anfört, utan äfven det förhållande, att mången arbetare och yrkesidkare, som icke är qvalificerad att skatta efter fyrk, ändock befinner sig i en ställning, fullt jemförlig med de mindre efter fyrk beskattade jordegarne; och anser sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande företrädesvis böra förorda, att den personliga afgiften till folkskolans behof måtte bibehållas, enär flertalet inom kommunen af dessa skolor hafva direkt gagn.

Emot förslaget om stadgandet angående kostnadens för vinören uttagande efter allmänna skattegrunder har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke något att erinra.

Slutligen har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande emot förslaget i 7:de punkten sid. 67 ej annat att anmärka, än att, derest Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes ofvan uttalade åsigt om bibehållande af *en* personlig afgift inom kommunen skulle godkännas, cirkuläret af den 10 Juli 1863 endast måtte upphäfvas i de delar, hvilka angå sådana personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, som icke bibehållas.

Visby Landskansli den 20 November 1882.

Underdånigst

RUD. HORN.

Johan Hambræus. *Johan Gardell.*

9:o Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Blekinge län.

Underdånigt utlåtande.

Såsom infordradt utlåtande angående Skattereglerings komiténs i afgifvet betänkande väckta förslag om tillägg till nådiga förordningen den 21 Mars 1862 om landsting samt om kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom om upphäfvandet af vissa resolutioner angående upptagandet af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, får Eders Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet anföra följande.

På de af komitén anförda skäl får Eders Maj:ts Befallningshafvande med komitén hemställa, att mom. 1 i nådiga kungörelsen angående kurhusafgiftens upphörande och införande af en allmän sjukvårdsafgift den 26 Augusti 1873 må erhålla den af komitén föreslagna lydelse;

att till 47 § i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862 må fogas det af komitén föreslagna tillägg;

att till § 60 i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 och till § 58 i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862 må göras tillägg, afseende uttryckligt förbud mot bestämmandet af personliga och matlagsafgifter; samt

att i de på grund af Kongl. cirkuläret den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner för flertalet af rikets städer de bestämmelser måtte upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof.

Carlskrona å Landskansliet den 12 Oktober 1882.

H. WACHTMEISTER.

Carl Christopherson.

10:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Christianstads län.

Till Konungen.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom vederbörande departement den 22 sistlidne September meddelad föreskrift, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed afgifva underdånigt utlåtande angående Skattereglerings komiténs i dess betänkande väckta förslag dels å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad beträffande personliga afgifter och dels å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personlig eller matlagsafgift för kommunala behof.

Komitén har uttalat den åsigt att en lindrig personlig skatt till staten låter försvara sig af det skydd, staten lemnar en hvar i hans personliga verksamhet, och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande delar denna åsigt.

Likaledes har komitén ansett billigt bibehållande af personlig skatt för upprätthållande af allmänna sjukvården, hvars tillgodoseende ansetts ligga alla samhällsklasser, ej minst de mindre bemedlade, lika om hjertat, och äfven härutinnan instämmer Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med komitén.

Deremot kan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke dela komiténs åsigt i afseende på fullständigt afskaffande af all personlig afgift till kommunen. Lika väl som en personlig skatt till staten kan försvaras af det skydd, staten, på sätt ofvan är anfördt, lemnar en hvar, och lika väl som en personlig afgift till upprätthållande af allmänna sjukvården är med billighet öfverensstämmande, lika väl synes en personlig afgift till kommunen hafva skäl för sig. Individen har också af kommunen ett slags skydd och han njuter der fördelar, som berättiga till något om än ringa bidrag. Komitén har

såsom skäl för sitt förslag om afskaffande af personlig kommunalskatt, bland annat, framhållit erfarenheten att kommunerna öfverskridit sin befogenhet genom olaglig debitering af personela afgifter, men detta skäl synes Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke vara hållbart, enär en begången olaglighet i regeln icke torde böra föranleda till upphäfvande af det lagstadgande, emot hvilket brutits. Om det nu, hvad komitén jemväl framhållit, än icke kan förnekas, att, i fråga om den personliga fattigvårdsafgiften, en sådan afgifts uttagande af mindre bemedlade med fixt belopp, lika med det af de mera bemedlade utgående, icke har billighet för sig, så torde deremot en personlig afgift i och för folkskoleväsendet kunna försvaras lika väl som den personliga afgift, hvilken antagits böra utgå i och för allmänna sjukvården.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som i öfrigt icke har emot komiténs förslag i nu i fråga varande delar att erinra, får derföre underdånigst hemställa om den modifikation i samma förslag, att 58 § i stadgan om folkundervisningen i riket må erhålla sådan lydelse, att det må vara kommun öppet att besluta om årligt bidrag af högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna, som inom kommunen är mantalsskrifven och fyllt 18 år.

Christianstads Landskansli den 11 November 1882.

Underdånigst

TROLLE WACHTMEISTER.

W. Ehrenborg.

11:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län.

Till Konungen.

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i resolution den 22 sistlidne September, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande angående Skattereglerings komiténs förslag *dels* att till § 47 i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862 må fogas ett tillägg af innehåll att: »utom den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift må landsting ej besluta personlig skatt»; *dels* att till § 60 i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 och § 58 i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad af samma dag göras tillägg, afseende uttryckligt förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter; *dels ock* att i de på grund af Kongl. cirkuläret den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner för flertalet af rikets städer de bestämmelser måtte upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof; och får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dervid i underdånighet förklara, att den för sin del ej har något emot ofvanberörda förslag att erinra.

Malmö Landskansli den 21 November 1882.

Underdånigst

GOTTH. WACHTMEISTER.

Folke Hain.

12:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län.

Till Konungen.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga resolution den 22 sistlidne September, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, i fråga om Skattereglerings komiténs förslag dels om tillägg till Eders Kongl. Maj:ts nådiga förordningar den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, dels ock om upphäfvande af vissa likställighetsresolutioner angående upptagande af personliga och matlagsafgifter för kommunala behof, härigenom underdånigst afgifva utlåtande.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser för sin del särdeles lämpligt, att genom en mindre personlig skatt hvarje medlem af samhället sättes i tillfälle att bidraga till kostnaden för fyllande af dess behof och derigenom manas till lifligare deltagande i samhällets angelägenheter; men då Skattereglering skomitén i sådant afseende föreslagit bibehållande af såväl mantalspenningarne som den personliga sjukvårdsafgiften, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande intet att erinra mot borttagande af alla öfriga personliga utskylder; i följd hvaraf Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under förutsättning af den ifrågastälda skattereglering ens genomförande, underdånigst tillstyrker nådigt bifall till de föreslagna ändringarna af ofvanberörda nådiga förordningar och resolutioner.

Halmstads slott den 28 Oktober 1882.

Underdånigst
F. W. LEIJONANCKER.

H. G. Nycander.

13:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län.

Till Konungen.

Öfver Skattereglerings komiténs i öfverlemnadt betänkande väckta underdåniga förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 22 sistlidne September, härmed afgifva underdånigt utlåtande, hvilket dock måste lemna mycket öfrigt att önska till följd af den knappa tid, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dertill kunnat använda.

Hvad då först beträffar komiténs underdåniga förslag å pag. 60 af betänkandet angående tillägg till nådiga förordningen den 21 Mars 1862 om landsting af det innehåll att landstinget utom den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift ej skulle ega besluta någon personlig skatt, så finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ej något att deremot erinra.

Annorlunda är förhållandet med de öfriga af komiténs nu ifrågavarande förslag.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande delar väl i hufvudsak komiterades åsigt om olämpligheten och obilligheten af de personliga skatterna, hvilka obestridligen drabba den fattige hårdare än den rike; men om man, i likhet med komiterade, anser sig icke kunna förorda, att samtliga nu utgående skatter af sådan art böra afskaffas, utan bibehåller dem för staten såsom mantalspenningar och för landstinget såsom sjukvårdsafgift, synes det Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som om den mindre kommunen icke heller

borde helt och hållet beröfvas de bidrag till sina utgifters bestridande, som han haft och har i de personliga afgifterna. Långt ifrån att finna komiterades skäl för upphäfvande af alla personela kommunalutskylder tillräckligt bindande, anser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fastmer, att många skäl tala för att, likaväl som medlemmarne af den mindre kommunen skola erlägga personliga afgifter till landstingsområdet och staten såsom en påminnelse om det skydd och de förmåner, de af dem åtnjuta, de också böra utgöra en måttlig afgift till den kommun, med hvilken de lefva i närmaste och daglig beröring, och af hvilken de i vissa fall äro berättigade att erhålla både sjukvård och fattigvård. Inom kommunen skulle, på sätt en af komiténs ledamöter, Grefve Sparre, uti afgifven reservation jemväl framhållit, ett borttagande af alla personliga skatter komma att medföra ej ringa inverkan på skatteförhållandena i sin helhet, och skulle detta ännu mera blifva händelsen, derest existensminimum höjdes utöfver det nu derför bestämda beloppet. Enhvar, hvars inkomster ej uppgå till existens-minimum, blifver nemligen, såvida han ej eger fastighet af minst 100 kronors värde, skattefri, om ej personlig skatt utgår, och ju större existens-minimum medgifves, desto flera af kommunens medlemmar varda skattefria, och desto färre komma således att bidraga till de kommunala behofvens fyllande. Inom vissa kommuner förekomma dessutom egendomliga förhållanden, som skulle göra följderna af alla personliga kommunalskatters borttagande ännu mera känbara. Vidkommande särskildt Göteborgs och Bohus län är detta i mer eller mindre mån fallet med de flesta skärgårdskommuner och derjemte med några andra kommuner, som hafva talrik arbetarebefolkning. Af 1881 års taxeringslängder öfver bevillning för inkomst af kapital och arbete har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande inhemtat, att uti *Grundsunds* kapellförsamling å Orust endast 9 personer upptagits till bevillning för inkomst af 500 kronor och derutöfver, under det 128 personer beskattats för mindre inkomst än 500 kronor, deraf 125 personer för inkomst af endast 400 kronor. Derjemte hafva dock 14 rederier uppförts till bevillning för inkomst af 200 kronor och 1 rederi för

en inkomst af 100 kronor. Under nu angifna förhållanden skulle i denna kommun, derest personlig skatt ej finge utgå, och existensminimum, såsom komitén föreslagit, höjdes till 500 kronor, endast 9 personer, förutom några rederier af mindre betydelse och fastigheter, som uteslutande bestå af byggnader, afsedda för fiskarebefolkningen, komma att få vidkännas kostnaderna för kommunens behof. I *Gullholmens* och *Kärringöns* kapellförsamlingar skulle förhållandet icke blifva mycket bättre. I den förra församlingen voro år 1881 till bevillning uppförde 103 personer för inkomst, understigande 500 kronor, 20 personer för inkomst af nämnda belopp eller derutöfver samt 10 rederier för inkomst, vexlande emellan 100 kronor och 300 kronor. I den senare församlingen åter utgjorde talen respektive 85, 19, 22, 100 och 500. Fastigheterna i båda kommunerna bestå af byggnader och tomter, hvilka med få undantag äro små och af ringa värde. Bland landskommunerna åter torde *Fässbergs* socken kunna tjena som exempel på nämnda egendomligheter. I denna kommun, med en befolkning af 6,155 personer, beskattades nämnda år 143 personer för inkomst af mindre belopp än 500 kronor, 222 personer för 500 kronors inkomst eller högre belopp samt 5 bolag för inkomst, vexlande emellan 2,000 och 30,000 kronor. En mängd fastigheter af betydligt värde voro dock derjemte uppförde till bevillning. Säkerligen äro, med få undantag, de personer, hvilkas inkomst uppgår till 400 kronor, ej oförmögne att erlägga en måttlig personel afgift till kommunen jemte de båda personliga skatterna, som, enligt komiténs förslag, böra utgå till stat och landsting, och de personer, som hafva ännu mindre inkomst, torde väl icke heller de i allmänhet vara ur stånd att lemna ett litet bidrag till kommunens utgifter. Att någon ovilja icke råder emot de personela kommunalskatterna, torde man kunna sluta till deraf, att, så vidt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har sig bekant, klagomål icke försports öfver dylika afgifter, fastän de i många fall blifvit påförda med större belopp än lag medgifver och till och med understundom saknat all laglig grund. Snarare är detta förhållandet med sjukvårdsafgiften till landstinget, äfven då,

som i detta län är förhållandet, vissa kategorier åtnjuta fri sjukvård under bestämdt antal dagar. Det kan väl dessutom vara fara värdt att, derest alla personela kommunalskatter borttoges, och existens-minimum samtidigt dermed höjdes till 500 kronor eller derutöfver, de personer, hvilkas inkomst nu anses uppgå till 400 kronor eller högre belopp, intill den summa, hvilken såsom existens-minimum blefve bestämd, af taxeringskomitéerna skulle uppskattas till medgifna lägsta beskattningsbara inkomst, på det fyrktal måtte kunna dem åsättas, och de således komma att deltaga i kommunens allmänna utgifter; och man behöfver derför icke tro, att taxeringskomitéerna skulle genom ett dylikt tillvägagående hafva gjort sig skyldige till uppenbar orätt eller mannamån, ty bevillningsförordningens regler för inkomstens uppskattning, tillämpade med stränghet, skulle nog kunna rättfärdiga förfarandet. Blefve åter detta följden af de personliga kommunalskatternas borttagande, då vore ej mycket dermed vunnet.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmenande bör alltså vid sidan af mantalspenningen och sjukvårdsafgiften utgå en personlig skatt till kommunen, men, likasom ett maximum blifvit bestämdt, utöfver hvilket landstinget icke eger gå vid bestämmandet af sjukvårdsafgiftens belopp, bör också ett maximum fastställas för den personela kommunalskatten; och torde i sådant afseende för densamma böra gälla enahanda bestämmelse som för sjukvårdsafgiften eller att han ej får öfverstiga 50 öre för man och 25 öre för qvinna.

Vidkommande åter de ändamål, för hvilka kommunen skulle ega upptaga en dylik afgift, så synes den böra utgå endast för fattigvård och skolväsende, och torde rättighet böra tillerkännas kommunen att antingen fördela afgiften emellan dessa båda ändamål på sätt kommunen finner för godt, eller ock att blott för endera ändamålet använda hela afgiften, dock med vilkor att beloppet deraf aldrig får öfverstiga det maximum, som för skatten blifvit bestämdt.

Af hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande nu under-

dånigst anfört följer, att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke kan tillstyrka nådigt bifall till ett så allmänt förbud mot upptagande af personela kommunalafgifter som komitén föreslagit såsom tillägg till § 60 i nådiga förordningen den 21 Mars 1862 angående kommunalstyrelse på landet och § 58 i nådiga förordningen af samma dag om kommunalstyrelse i stad; utan synes Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förbudet böra inskränkas till de fall, då särskild författning icke tillstädjer upptagande af personlig skatt för visst ändamål.

Komiténs å pag. 67 i betänkandet väckta förslag derom, att i de på grund af nådiga cirkuläret den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner för flertalet af rikets städer de bestämmelser måtte upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, kan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke heller biträda i vidare mån, än som låter sig förena med hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande här förut anfört, och detta endast för så vidt en ändring uti dessa likställighetsresolutioner, hvilka ju äro af Kongl. Maj:t fastställda beslut af vederbörande stadsrepresentation, kan åvägabringas oberoende af de stadskommuner, för hvilka de gälla.

Göteborg å Landskontoret den 21 November 1882.

Underdånigst

ALB. EHRENSVÄRD.

V. Billmanson.

14:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Elfsborgs län.

Till Konungen.

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September i anledning af Skattereglerings-komiténs förslag angående dels den kommunala beskattningen å landet och landstingsskatten, dels tillägg till Kongl. förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting och kommunalstyrelse på landet samt dels upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunens behof, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande afgifva infordradt underdånigt utlåtande.

Af de öfverlemnade handlingarna, hvilka, oafsedt tabellerna, till den största delen utgöras af ledamöternas särskilda meningar, kan icke utan svårighet utletas hvad som må anses som pluralitetens. Denna har egentligen enats om afskaffande af vissa skatter eller afgifter. I fråga om hvad som skulle sättas i stället är oenigheten så väsentlig, att det kunde vara att befara, det förslaget, om det upphöjdes till lag, skulle, efter det erfarenhet derom vunnits, hafva lika kort bestånd, som det i kommunallagarne af 1862 intagna stadgande om fyrktalssättningen, hvilket måste förändras redan den 15 September 1863.

Kommunalutskylderna hafva under den jemförelsevis korta tid, som förflutit från lagarnes trädande i kraft, tillväxt i en oroande grad. De uppgå flerestädes redan till 6, 8 à 10 procent af den beräknade beskattningsbara inkomsten, men i vissa kommuner vida högre och komma sannolikt att ökas i samma proportion som hittills. Betänkligt vill det under sådana förhållanden synas att, på samma gång man till dessa utskylder öfverflyttar åtskilliga utgiftstitlar eller onera, såsom prestgårds- och tingshusbyggnad, äfvensom vid kyrkobyggnad dagsverkena, hvilka efter nu gällande lag ut-

göras efter matlag, tillika dels borttaga de personliga afgifterna till folkskolan och fattigvården, genom hvilken sistnämnda åtgärd ensam kommunalutskylderna för de återstående skattskyldige skulle ökas enligt de beräkningar, som uppgjorts för åtskilliga kommuner inom länet, med 12 à 13 procent af nuvarande beloppet, dels öka antalet af de till kommunen skattefrie genom höjande af minimum för beskattningsbar inkomst från 400 till 500 kronor. Detta vore att öka kommunens utgifter på samma gång som de skattskyldiges antal minskades till föga fromma för de återstående skattdragande. Ännu vida betänkligare blefve förhållandet, enär den nya lagen måste genast tillämpas och således ega tillbakaverkande kraft, om de utgifter, hvartill kommuner beslutat sig under förutsättning af personela bidrag, under det andra härröra ifrån tiden före kommunallagarnes antagande, nu på en gång skulle utgå efter allmän fyrk. De i mån af kommunalutskyldernas tillväxt år för år tilltagande och med synnerlig bitterhet framstälda klagomålen hos pröfningskomitén ådagalägga riktigheten af den längesedan och allestädes af erfarenheten konstaterade sats, att samhällets, det större som det mindres, inkomster icke kunna grundas *endast och allenast* på direkt beskattning efter taxering, enär en fullt rättvis sådan omöjligen kan åstadkommas och orättvisan vid tillväxande beskattning blir mera kännbar.

En till beloppet bestämd skatt väcker hos de skattskyldige icke den harm, som den, hvars belopp bestämmes af personer, hvilkas goda vilja eller förmåga man icke är benägen att erkänna, och till höjande af hvilken beskattning minsta skymt eller förmodan om förkofran uppskattas stundom till öfverdrift. Vår egen historia lemnar i detta afseende vittnesbörd. Under det adertonde århundradet klagades af »allmogen» ständigt öfver »taxationerne», och Gustaf III köpte bifallet till Förenings- och Säkerhetsakten med sin försäkran den 4 April 1789 att »de å hemmanen en gång gjorda skattläggnings- och tiondeersättningar» (den tidens hufvudsakligaste beskattningsgrund), »skulle i everldeliga tider ega bestånd och aldrig någon ändring deri tillåtas». En hvar, med någon erfarenhet af taxerings-

och pröfningskomitéernas uppskattning såväl af fastighetsvärden, som isynnerhet af inkomst, måste också erkänna olämpligheten deraf, då fråga blifver om större skattebelopp, hvaremot man, så länge frågan angick erläggande af en procent af inkomsten eller 3 öre för 100 kronor af värdet, låtit dervid bero.

Aldraminst lämpar sig detta beskattningssätt för det mindre samhället, kommunen, der en hvar känner, att hvad han betalar minskar andras utgifter, hvilket kan framkalla misstanke om bristande oväld hos taxeringsmännen. Man hade vid kommunallagarnes tillkomst icke någon erfarenhet härom och förutsåg icke, att, »utöfver hvad kommunen samfäldt tillhörde, äfvensom medel, hvilka staten kunde hafva åt kommunen beviljat» (§ 5 kommunalförordningen) — och hvartill torde kunna hänföras halfva personliga skyddsafgiften — skulle erfordras så betydliga belopp, som sedermera visat sig nödvändiga. Då nu en mängd kommuner, tilläfventyrs just med afseende härpå och med förment stöd af 60 och 61 §§ kommunalstämmoförordningen, som medgifva bestämmande af andra grunder för utskyldernas fördelning än de i allmänhet stadgade, beslutat utgifter att i öfverensstämmelse härmed utgå, skulle ett upphäfvande på en gång af sådana beslut medföra betänkliga följder.

Komiténs förslag, vittnande om ett förbiseende eller underskattande af berörda förhållanden, just i fråga om den redan nu ojemförligt betydligaste utskyld, som derigenom ytterligare skulle höjas, komme, om det blefve lag, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, att bryta stafven öfver systemet, eller ock, då utskylderna blefve allt för stora, att framkalla tanken på progressiv beskattning.

Men dessförinnan skulle systemet åstadkomma ett missnöje med hemlandsförhållanden, som lagstiftaren måste söka undvika. Detta missnöje röjer sig redan tydligt nog i den betydliga emigrationen, hvari deltager en stor mängd mindre jordegare och dessas barn — mindre deremot arbetarne, särdeles i städerna, emedan dessa berga sig väl, ehuru deras inkomster icke med säkerhet kunna beräknas öfverstiga 400 kronor. I den mån kommunalutskylderna ökas och

i all synnerhet, om de personela utgifterna borttagas, växa också de vid taxerings- och pröfningskomitéerna alltmera framträdande bemödandena att komma *under strecket* genom föregifvet öfverlåtande af tillgångar till barn eller döljande på annat sätt af dessa tillgångar.

Man må icke eller föreställa sig, att de till kommunen skattskyldige hufvudsakligen äro bemedlade, för hvilka en tillökning af några kronor i kommunalskatt föga betyder. De utgöras till största delen af helt små jordegare, innehafvare af två à tre tunnland odlad jord och några tunnland äng, hvarpå de föda en ko, handtverkare eller fabriksarbetare med stor familj och en inkomst — inberäknad fri bostad — af 500 kronor, svaga enkor med många barn och för sitt underhåll hänvisade till en pension eller undantag till nämnda belopp, skollärare med små inkomster, med flera, för hvilka en kommunalutskyld, der den uppgår till 6 à 7 procent af deras beskattningsbara inkomst, är utan all jemförelse mera betungande än en personlig afgift af 50 öre för en frisk arbetare, helst dessa afgifter ofta frivilligt erläggas af deras husbönder eller arbetsgifvare.

Öfrige arbetare åter hafva den utväg, för hvilken de ej blygas, att genom uppvisande för exekutor af ett bo, som ej värderas till 75 kronor, undgå afgifter. Erfarenheten har ådagalagt, att, i den mån man mera allmänt kommer under fund med denna, i den nya utsökningslagen först stadgade förmån, man alltmera begagnar sig deraf, helst vid de tillfällen, då ett något större belopp utkräfves. Deremot erlägges villigt folkskoleafgiften, 50 öre, såsom en obetydlighet. Inom åtskilliga kommuner af detta län, för hvilka beräkningar gjorts, hafva på denna grund omkring en femtedel af de personela afgifterna till kommunen afskrifvits; och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande är fullt öfvertygad, att för de återstående erläggandet af denna afgift icke medför någon olägenhet, hvaremot de år från år växande kommunalutskylderna för mången kännas ganska tunga.

Dessutom torde det böra medgifvas, att ingen kan anses när-

mare eller mera pligtig att bidraga till folkskolan än den, hvars barn begagna densamma.

Beträffande derefter de särskilda titlarne för kommunalutskylderna, så och då komitén — efter att hafva beslutat sig för det, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmenande, vanskliga försöket att ibland dessa skattetitlar upptaga inkomst af jordbruksfastighet — genast vid tillämpningen röjt sin tvekan om lämpligheten deraf genom att göra undantag derifrån vid de hufvudsakliga, eller kommunalutskylderna, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vid denna punkt i detta afseende intet att erinra.

I fråga om grunden för kommunalutskyldernas utgörande i öfrigt, hvarom mycken oenighet inom komitén synes hafva rådt, så torde hemmansegarne blifva föga tacksamma för det de — mot utsigten att få tingshusbyggnaden, som ytterst sällan, sannolikt icke en gång på århundradet, förekommer, och prestgårdsbyggnaden, som också endast periodiskt återkommer, från ett hemmanen åliggande onus öfverflyttadt på kommunalutskylderna, i hvilkas utgörande de i allt fall taga största delen — enligt förslaget skulle deltaga i dessa, som *årligen* förekomma, med $16\,^2/_3$ procent tillökning i förhållande till annan fastighet och frälseränta, men ända till $37\,^1/_2$ procent i förhållande till beskattningsbar inkomst. Derjemte skulle vid kyrkors byggnad och underhåll kommunalutskylderna genom öfverförande dit af dagsverken ökas med omkring en tredjedel af den dertill erforderliga kostnad; ty äfven vid öfverlåtande på entreprenad af sådana arbeten utgöras dagsverken in natura. Dessa företag äro ock så kostbara och för kommunerna betungande, att det ingalunda är olämpligt, att *alla* innevånarne dertill bidraga. Härigenom torde för de till erläggande af grundskatterna förbundne jordegarne blifva uppenbart, att förmånen för dem af den förespeglade afskrifningen af dessa skatter, hvilkas belopp man åtminstone på förhand känner, blifver ringa i jemförelse med obehaget att träffas af en år från år stigande och af andras taxering beroende skatt, för att icke tala om de jordegare, som icke hafva grundskatter å sin jord.

Hvad sedermera landstingsskatten angår, så, enär komitén icke

iakttagit samma försigtighet vid tillämpningen på denna skatt af det vanskliga försöket att beskatta jordbruksfastighet, som i afseende på kommunalutskylder, nödgas Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till detta försök återkomma.

Väl hafva alla auktoriteter i nationalekonomien, allt ifrån grundläggaren af denna vetenskap intill de i senaste dagar samtidigt med komiténs arbete framträdande författare, framhållit svårigheten att beräkna inkomst af jordbruk, bland andra, af de skäl att, i fråga om större possessioner, behaget att lefva på landet — att vara jordegare — och det säkra placerandet af kapitalet motväger den lägre inkomsten, hvarmed man dervid måste åtnöjas, och, i fråga om den mindre jordegaren, att denne oftast af binäringar eller biförtjenster har sin utkomst, samt slutligen i vår tid att Norra Amerikas uppträdande med massor af jordbruksprodukter på verldsmarknaden tidtals omöjliggör alla beräkningar.

Dessa med flera skäl, af hvilka åtskilliga i reservationerna anföras, hafva allt hittills förmått lagstiftaren att afstå från beskattning af jordbrukets inkomst, men att deremot beskatta sjelfva fastigheten till dess fulla värde utan afräkning för vidlådande skuld, ehuru genom statistiska beräkningar är styrkt, att jordegare för $^1/_3$ och i vissa orter för hälften af fastighetsvärdet häfta i skuld endast till Hypoteksföreningarna. Komitén, som funnit utväg för öfvervinnande af dessa betänkligheter, utan att förändra fastighetsbevillningen, har dess värre icke angifvit denna utväg. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har icke lyckats finna den och befarar derjemte, att försöket skall bidraga till att ytterligare minska förtroendet till taxeringsförrättningarna, i hvilka förrättningar samvetsgranna, fridsamma och rättänkande personer, till följd af dels insigt om omöjligheten att rätt lösa uppgiften, dels fruktan för missnöje och obehag, redan nu undandraga sig att deltaga, på samma gång försöket nödvändiggör taxeringskomitéernas konstituerande till *jury*, emedan den utväg, som står industriidkaren eller kapitalisten öppen, att hos den högre instansen vederlägga en af ortmyndigheten uttalad opinion om en öfverdrifven inkomst genom företeende af sina räkenskaps-

böcker, icke finnes för den större delen af jordbrukarne, som ej föra böcker, åtminstone icke i den form, att de i detta afseende något bevisa.

Slutligen anser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sig böra tillägga, att, om komitén trott sig kunna våga försökets tillämpning på landstingsskatten af det skäl, att denna för närvarande är i några län ingen och i andra mindre betydlig, det icke må förbises, att jemväl densamma är i tillväxt och utan tvifvel kommer att ökas genom bidragen till skjutsentreprenader och till den af vägkomiterade föreslagna vägkassan med flera afgifter, som man afser att hänföra härtill.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser således förslaget icke så förtroendeväckande, att det med någon sannolikhet kan antagas, det Riksdagen skulle enas om att, med upphäfvande af ett beprövadt och kändt skattesystem, underkasta sig vådorna eller ovissheten af det föreslagna nya, i följd hvaraf Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser sig icke kunna komiténs förslag understödja.

Venersborg i Landskansliet den 20 November 1882.

Underdånigst

E. SPARRE.

Ludv. Almqvist.

15:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län.

Underdånigt Memorial.

I nådig remissresolution den 22 nästlidne September anbefald att afgifva underdånigt utlåtande angående Skattereglerings komiténs i dess betänkande väckta förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till

nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af de i likställighetsresolutioner på grund af nådiga cirkulärbrefvet den 10 Juli 1863 för åtskilliga af rikets städer intagna bestämmelser angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande nu underdånigst anföra följande.

Hvad först beträffar det af komitén ifrågastälda tillägg till 47 § i förordningen om landsting, innefattande uttryckligt förbud emot påbjudande af annan personlig skatt, än den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift, saknar Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande desto hellre anledning att deremot göra någon invändning, som landstings befogenhet att besluta om personliga skattebidrag, enligt gällande lag, torde få anses vara till nämnda utskyld begränsad.

Vidkommande derefter det enahanda förbud, komitén ansett böra inflyta i nådiga förordningarna om kommunalstyrelse å land och i stad, äfvensom i förordningen om kyrkostämma, kyrkoråd och skolråd, så har komitén grundat sin underdåniga framställning i berörda hänseenden på det, enligt dess mening, ostridiga förhållandet, att de personliga skatterna skulle utgöra en qvarlefva från tider af lägre kultur och ej vara under vårt lands närvarande civilisatoriska utveckling berättigade. På samma gång har dock komitén i sin motivering inrymt det medgifvandet, att detta åskådningssätt i vårt land, hvarest de personliga skatterna skulle vara i vidsträckt mått använda, torde, såsom orden lyda, »tåla någon modifikation» samt under inflytelsen af detta antagande föreslagit bibehållande af *mantalspenningarne*, såsom en påminnelse för den mindre bemedlade samhällsmedlemmen om de fördelar, en tryggad statsform skänker, samt af *den personliga sjukvårdsafgift*, hvarom landstingen besluta, för upprätthållandet af en ändamålsenlig sjukvård i orterna, såsom afseende ett ändamål, hvilket »måste ligga alla samhällsmedlemmar, ej minst de mindre bemedlade, lika om hjertat»; hvaremot öfriga personliga afgifter och bland dem äfven de, som den mindre kom-

munen nu eger upptaga för folkskoleundervisningens befrämjande och fattigvårdens behof, af komitén ansetts böra upphöra, hvad de sistnämnda angår af orsak, bland annat, att en hvar dem förutan har lätt att känna sig såsom medlem af sin kommun. De nu i riket lofliga personliga utskylderna utgöras af mantalspenningar, 40 öre för man och 20 öre för qvinna, som uppnått 18 års ålder, personlig skyddsafgift, 40 öre för man och 20 öre för qvinna, som enligt gällande författningar skall utgöra mantalspenningar, personlig sjukvårdsafgift, i landsorten högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna, personlig fattigvårdsafgift likaledes högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna samt personlig folkskoleafgift högst 50 öre. Af dessa ingå de två förstnämnda till statsverket, de öfriga användas till kommunala behof. Det högsta utskyldsbelopp, som i form af personligt bidrag i landsorten kan någon affordras, uppgår således till högst 2 kronor 30 öre för man och 1 krona 40 öre för qvinna. Med förebråelse för öfverdrift lärer man väl nu svårligen kunna bemöta de personer, hvilka djerfvas hysa den meningen, att en sådan utgift äfven för den, hvars inkomst ej öfverstiger det s. k. existens-minimum, är en billig pålaga i utbyte mot den säkerhet till person, det skydd emot rättskränkningar, det förädlande inflytandet af en väl afvägd folkundervisning samt den ömmande vård och omsorg i lidandets och den kroppsliga vedermödans ögonblick, som en i alla sina förgreningar ändamålsenligt inrättad stats- och samfundsordning skänker äfven den ringaste af sina medlemmar. Lika litet lärer man kunna klandra dem, hvilka, i anslutning till flydda tiders lagstiftare, föreställa sig, att hvarje herradöme, som åt den sedliga sjelfkänslan inrymmer en berättigad plats, icke bör förmena någon att efter råd och lägenhet frambära sin skärf till utgifterna för det allmänna bästa, sålunda på samma gång besparande den arbetsföre medborgaren förödmjukelsen att känna sig sjelf öfverflödig och förflyttad till nådehjonens klass. Sällan om ens någonsin har väl också en skattskyldig hörts klaga öfver det tryckande i en utlaga, som finner sin begränsning i ofvannämnda måttliga penningebelopp. Detta oaktadt har, med hänsyn till förhållandena och den menings-

riktning, som i afseende å denna skatteform numera synes vilja göra sig gällande, dock Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett sig böra ifrågasätta bibehållandet i de mindre kommunernas budget af endast en utaf de nuvarande personliga skattetitlarne, nemligen afgiften till folkskolan, sådan den i Kongl. kungörelsen den 30 November 1876 blifvit bestämd. Skulle denna mening lyckas tillvinna sig vederbörandes uppmärksamhet, komme af de personliga skatterna att qvarstå en till staten, en till länskommunen och en till sockenområdet, i ungefärlig öfverensstämmelse med hvad en reservant inom komitén föreslagit. På denna utskyld inpassar ock till alla delar det skäl, komiterade anfört för den personliga sjukvårdsafgiftens bibehållande, och i utveckling af hvad komitén i sitt betänkande sid. 65 yttrat torde man kunna med all utsigt till framgång förfäkta den åsigten, att en god och omfattande folkupplysning är minst sagdt lika eftersträfvansvärd och fördelaktig för dem, som allmänneligen begagna sig af de anstalter, der sådan upplysning meddelas, som för de mera välmående samhällsklasserna och de intressen, de hafva att bevaka.

Af hvad här ofvan är vordet anfördt följer, att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke har något att anmärka emot det af komitén föreslagna tillägg till 60 § i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 och 58 § i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad, hvaremot beträffande tillägget till 35 § i Kongl. förordningen om kyrkostämma, kyrkoråd och skolråd, allt samma år och dag, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande underdånigst hemställer, att detsamma måtte komma att inskränkas till förbud för kyrkostämma att besluta om uttaxering af matlagsafgifter och hvarje annan personlig afgift än den i särskild författning stadgade personliga folkskoleafgiften (Kongl. kungörelsen den 30 November 1876).

Sist och i fråga om komiténs förslag att uti de på grund af Kongl. cirkuläret den 10 Juni 1863 fastställda likställighetsresolutioner för flertalet af rikets städer de bestämmelser måtte upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommu-

nala behof, torde vid det förhållande att dylika bestämmelser ej förekomma i de nådiga resolutioner, som i nämnda afseende blifvit för städerna i länet meddelade, något Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes vidare yttrande angående denna del af komitébetänkandet icke, hvad detta län vidkommer, vara af omständigheterna påkalladt.

Marieholm i Landskansliet den 21 Oktober 1882.

C. A. SJÖCRONA.

A. M. Bolinder.

16:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vermlands län.

Till Konungen.

Genem nådig remiss af den 22 sistlidne September har Konungens Befallningshafvande fått sig anbefaldt att före den 22 innevarande månad afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings-komiténs förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt om kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof; och får Konungens Befallningshafvande, till underdånig åtlydnad häraf, i underdånighet anföra:

Ifrågavarande förslag, hvilka afse att med undantag för sjukvårdsafgiften upphäfva rättigheten att för kommunala behof upptaga personela afgifter, finner Konungens Befallningshafvande allt skäl att tillstyrka. I likhet med hvad Herr A. Hedin i sin reservation anfört, synes det Konungens Befallningshafvande vara rätt svårt att

för personela kommunalutskylder andraga någon rättsgrund, och då, enligt hvad erfarenheten nogsamt visat, en stor del af de personela afgifter, som till uppbörd upptagas, sedermera måste för bristande tillgång afkortas, så att det belopp, som vanligen ingår, ofta nog inskränker sig till en obetydlighet i förhållande till kommunens hela uppbördssumma och indrifvandet af de å denna skattetitel alltid förekommande stora rester ofta förorsakar större kostnader och besvär, än som kunna godtgöras med de medel, som inflyta, ville Konungens Befallningshafvande i underdånighet hemställa, att äfven den personliga sjukvårdsafgiften borttoges.

I afseende å förslaget å pag. 67 har Konungens Befallningshafvande ingenting att erinra.

Carlstad i Landskansliet den 8 November 1882.

Underdånigst

H. GYLLENRAM.

C. E. Varenius.

17:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Örebro län.

Till Konungen.

Jemlikt nådig befallning i remiss den 22 sistlidne September åligger det Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings komiténs i öfverlemnadt betänkande Afdelning III väckta förslag *dels* å sidorna 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad och *dels* å sidan 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof; och får till un-

derdånig åtlydnad af denna befallning Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed anföra följande:

Komiténs första förslag går derpå ut, att till § 47 i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862 må fogas ett tillägg, så lydande:

»Utom den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift må landsting ej besluta någon personlig skatt.»

I afseende å omförmälda förslag tillåter sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Eders Kongl. Maj:ts minne återkalla, hurusom Eders Kongl. Maj:t redan den 5 Januari 1872 genom beslut i särskildt mål förklarat, att den landsting enligt 47 § i åberopade förordning tillkommande frihet att, med undantag af de fall, der afgifter eller arbetsbidrag för ifrågakommande företag eller åtgärder böra enligt lag från hemman och fastigheter utgå eller andra grunder för kostnadernas uttaxerande äro fastställda, i öfrigt med afseende på ett ifrågastäldt företags beskaffenhet särskildt bestämma grunden för uttaxering af de medel, som för dess utförande erfordras, icke finge utsträckas derhän, att landsting skulle ega att till grund för uttaxering af förekommande afgifter lägga, icke hvarje skattskyldigs förmåga att landstingsskatt utgöra, sådan denna förmåga, vare sig genom uppskattning för allmän bevillning enligt andra artikeln bevillningsstadgan eller efter annan grund, funnes behörigen bestämd, utan den af skatteförmågan oberoende omständighet, att skattskyldig person, man eller qvinna, vore mantals- och skattskrifven samt erlade bevillning eller s. k. personlig skyddsafgift enligt första artikeln bevillningsstadgan, hvilken senare beskattningsgrund icke utan stöd af uttryckligt lagstadgande, såsom i fråga om kurhusafgift, finge tillämpas. Enahanda förklarande har Eders Kongl. Maj:t i annat mål meddelat den 20 Februari 1880.

Då nu komiténs ifrågavarande förslag står i full öfverensstämmelse med rätta förståndet af hvad nådiga förordningen om landsting stadgar i fråga om länsrepresentationens beskattningsrätt och med den tolkning, Eders Kongl. Maj:t vid särskilda tillfällen i berörda del gifvit åt samma förordning, samt behofvet af ett sådant

uttryckligt förbud mot nämnda beskattningsrätts obehöriga utsträckning, som komitén föreslagit, synes vara till fullo ådagalagdt derigenom att landsting upprepade gånger utan stöd af särskild lag beslutit upptagande af personliga afgifter, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet förorda det af komitén föreslagna tillägg till § 47 i nådiga förordningen om landsting.

På likartade skäl anser sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande jemväl böra tillstyrka nådigt bifall till komitens hemställan, att till § 60 i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 och till § 58 i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad af samma dag må göras tillägg, innefattande uttryckligt förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter.

Hvad slutligen angår komiténs förslag att i de på grund af nådiga cirkuläret den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner för flertalet af rikets städer de bestämmelser må upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, så finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skäl att till bifall förorda jemväl detta förslag; dock att sådant bifall icke må föranleda den följd, att personliga tjenstbarheter eller sådana personliga afgifter, hvilka påbjudas och utgöras såsom vederlag för befrielse från tjenstbarheter af nämnda slag, äfvenledes varda afskaffade.

I § 57 mom. 3 af nådiga förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862 stadgas nemligen, att personliga tjenstbarheter, hvilka inom stad utgjorts efter förut antagna grunder, må fortfarande, till dess annorlunda varder förordnadt, efter samma grunder utgöras. En sådan tjenstbarhet, hvilken icke synes kunna efterskänkas, är den skyldighet, som i stad, hvarest icke, såsom till exempel i hufvudstaden, särskild brandkorps finnes inrättad, åligger åtminstone hvarje vuxen mansperson att vid uppkommande vådeld deltaga i släcknings- och räddningsarbetet. Der nu en sådan stad har så stor folkmängd, att, såsom till exempel i Örebro, icke alla dertill eljest lämpliga personer kunna eller böra indelas till tjenst-

göring vid brandväsendet, synes det Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande billigt, att de, som njuta befrielse från sådan tjenstgöring, derför gifva vederlag i penningar. Sålunda innehåller § 27 i den för staden Örebro gällande brandordning en så lydande bestämmelse:

»Mansperson mellan 18 och 55 år, som till kronan betalar skatt af minst tio kronor och som af en eller annan orsak ej blifvit till tjenstgöring i brandkorpsen inkallad, erlägger till brandkassan en årlig afgift sålunda, att den, som erlägger skatt af tio till tjugo kronor, betalar en krona i afgift; den, som erlägger skatt af tjugo till tretio kronor, betalar två kronor i afgift, och så vidare, med ökning af en krona i afgift till och med tio kronor, som är högsta årliga afgift till brandkassan.»

Besvär, som åtskilliga personer i Örebro anfört deröfver, att på grund af åberopade bestämmelse afgifter till stadens brandkassa blifvit dem påförda, hafva fullföljts hos Eders Kongl. Maj:t, men blifvit af Eders Kongl. Maj:t genom beslut den 12 Juni 1880 ogillade.

Örebro slott i Landskansliet den 31 Oktober 1882.

Underdånigst

AXEL BERGSTRÖM.

Aug. Helling.

18:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vestmanlands län.

Till Konungen.

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September i fråga om utlåtande angående Skattereglerings-

komiténs i bilagdt betänkande väckta förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af visssa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som anser borttagande af personliga skatter samt af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof i den utsträckning, Skattereglerings komitén föreslagit, vara välgrundadt, i underdånighet förklara, det Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke har något emot nådigt bifall till hvad komitén i det underdåniga betänkandet uti ofvanberörda hänseenden hemstält att i underdånighet erinra.

Vesterås slott i Landskansliet och Landskontoret den 20 November 1882.

Underdånigst

REINHOLD CHARPENTIER.

L. W. Ahlm. *C. E. Stålhös.*

19:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kopparbergs län.

Till Konungen.

Till följd af befallning i nådig remiss den 22 sistlidne September får Länsstyrelsen härvid afgifva underdånigt utlåtande angående Skattereglerings komiténs i remissen bilagdt betänkande väckta förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolu-

tioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof.

Lika med Skattereglerings komitén finner Länsstyrelsen nödvändigt både att inskränka antalet af för närvarande lagligen utgående personela afgifter, äfvensom att meddela uttryckligt förbud emot upptagande af dylika afgifter i andra fall, än der sådant uttryckligen blifvit medgifvet; men Länsstyrelsen anser, delvis på de af reservanten Grefve Sparre anförda skäl, en personlig afgift till den mindre kommunen böra utgå, en afgift, för hvars bibehållande i Länsstyrelsens tanke fullt lika giltiga skäl kunna anföras, som för mantalspenningarne och sjukvårdsafgiften. Då nemligen komitén för att motivera borttagandet af den personliga fattigvårdsafgiften anmärker, att »en sådan afgifts uttagande af den mindre bemedlade med fixt belopp, lika med det af de mera bemedlade utgående, innefattar en verklig obillighet», så kan Länsstyrelsen icke medgifva riktigheten af detta resonement i och för sig eller under annan förutsättning än att den personliga afgiften vore tillräcklig att *ensamt* betäcka kommunernas samtliga utgifter för fattigvården, i hvilket fall naturligtvis upptagandet af en sådan afgift skulle innefatta en stor obillighet. Men då, såsom kändt är, fattigvårdstungan allmänneligen kräfver vida större uppoffringar än den personliga fattigvårdsafgiften, uppoffringar, hvilka kommunens mera bemedlade medlemmar uteslutande få vidkännas i form af beskattning efter 2:a artikeln eller fyrktal, så synes en personlig afgift till fattigvården väl kunna försvaras, alltid naturligtvis under förutsättning att denna afgift sättes till så lågt belopp, att densamma i förening med öfriga personela afgifter icke blifver allt för betungande för de obemedlade klasserna. På enahanda sätt förhåller det sig med mantalspenningarne och sjukvårdsafgiften, hvilkas bibehållande komitén förordat. Om nemligen statens och landstingets alla utgifter kunde betäckas, statens uteslutande genom mantalspenningarne och landstingets uteslutande genom sjukvårdsafgifter, så skulle naturligtvis upptagandet af dessa afgifter innebära en lika stor orimlighet, som utkräfvandet af den personliga afgiften till fattigvården i det fall, att annan be-

skattning för bestridandet af fattigvårdsutgifterna icke erfordrades. Öfver hufvud synes för de personliga afgifterna samma rättsgrund kunna uppställas, som för alla öfriga skatteformer. Det gäller sålunda i främsta rummet att undersöka, huruvida skatten är nödvändig. Är denna fråga oomtvistelig, så återstår vidare att tillse, dels att skatten bestämmes till ett lämpligt och de skattdragandes krafter icke öfverstigande belopp och dels att skattens upptagande icke heller af andra anledningar väcker ovilja. Ur denna sistnämnda ingalunda ovigtiga synpunkt anser Länsstyrelsen en personlig skatt till den mindre kommunen ega företräde till och med framför både mantalspenningarne och sjukvårdsafgiften, och detta just derför att, såsom komitén riktigt, ehuru i motsatt syfte, anmärker, »hvarje medlem af kommunen dagligen och stundligen känner sig vara i åtnjutande af de mångfaldiga förmåner, som ur ett dylikt föreningsband för honom härflyta». Denna omständighet förklarar, hvarför skattskyldigheten till kommunen måste förefalla mest naturlig och följaktligen äfven minst motbjudande för de skattdragande. Länsstyrelsen är också för sin del öfvertygad derom, att, om kommunerna icke berättigas att upptaga en mindre, personlig skatt, hvarigenom måste inträffa, att, såsom Grefve Sparre påpekat, inom flera kommuner många personer skulle blifva helt och hållet skattefria, missnöjet häröfver inom kort skulle blifva så stort, att man snart nog skulle se sig nödsakad att återinföra den personliga beskattningen.

Af hvad Länsstyrelsen sålunda anfört följer, att Länsstyrelsen väl anser, att en personlig skatt till kommunen bör utgå, men att härvid tillka bör tillses, att sammanlagda beloppet af samtliga personela skatter icke blifver för högt i förhållande till de mindre bemedlade samhällsklassernas skatteförmåga. Sådant kan förekommas antingen genom borttagande eller genom nedsättande af de öfriga personela skatter, hvilkas bibehållande komitén förordat, nemligen mantalspenningarne och sjukvårdsafgiften. Hvad nu först angår mantalspenningarne och det ofta förut hörda samt jemväl af komitén framhållna skälet för denna skatts bibehållande, eller ange-

lägenheten att genom mantalspenningarne påminna de skattskyldiga om de förmåner, som staten bereder en hvar af dess medlemmar, så fäster väl Länsstyrelsen för sin del icke synnerlig vigt vid detta skäl, enär hvarje något tänkande medborgare nog, skatten förutan, inser och värderar de fördelar, som sambandet med staten skänker; hvadan och då det bidrag till statsbehofvens fyllande, som upphemtas genom mantalspenningarne, är af jemförelsevis underordnad betydelse, Länsstyrelsen icke heller ur dessa synpunkter hyser någon betänklighet emot mantalspenningarnes afskaffande, helst härigenom jemväl kunde åstadkommas någon lindring i uppbördsförvaltningens besvär med denna skatts indrifning och redovisning; men Länsstyrelsen befarar, att, om mantalspenningarne borttagas, mycken osäkerhet och godtycklighet skulle komma att göra sig gällande vid utdebiteringen af de båda andra personliga afgifterna, eller sjukvårdsafgiften och den personela afgiften till kommunen, en olägenhet, som deremot med mantalspenningarnes bibehållande icke kan uppstå, då, såsom kändt är, endast de, hvilka erlägga mantalspenningar, drabbas af öfriga personliga afgifter. Hvad åter beträffar sjukvårdsafgiften, så skulle Länsstyrelsen icke tveka, att, i likhet med reservanten Hedin, förorda nämnda afgifts borttagande, derest icke Länsstyrelsen befarade, att, med hänsyn till det betydande tillskott denna afgift lemnar till sjukvårdens behöriga uppehållande, afgiftens borttagande skulle, såsom också i komiténs betänkande antyddes, kunna medföra den påföljd att, till undvikande af en hög landstingsskatt, antingen legosängsafgifterna komme att oskäligen stegras, hvarigenom ändamålet med sjukvårdsanstalterna skulle i väsentlig mån förfelas, eller ock ekonomien vid sjukvårdsinrättningarna komme att ordnas efter ett förknappningssystem, hvarigenom sjukvården skulle blifva lidande. Af nu anförda skäl torde både mantalspenningarne och sjukvårdsafgiften väl böra bibehållas, men deremot till beloppet afpassas så, att dessa afgifter och den af Länsstyrelsen förordade personela afgiften till kommunen sammanlagda icke öfverstiga det beskattningsbelopp, som, enligt komiténs

förslag, skulle komma att utgå i form af mantalspenningar och sjukvårdsafgift.

Skulle den åsigt, Länsstyrelsen sålunda uttalat, vinna godkännande, blifver häraf naturligtvis en följd, att de af komitén å pag. 66 i betänkandet föreslagna ändringar i kommunallagarne måste modifieras i sådant syfte, att upptagandet af den personliga afgiften till kommunen blifver uttryckligen medgifvet.

Falun i Landskansliet den 20 November 1882.

Underdånigst

CURRY TREFFENBERG.

Edvard Bolin.

20:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län.

Till Konungen.

Jemlikt nådig befallning af den 22 sistlidne September åligger det Länsstyrelsen att afgifva underdånigt utlåtande öfver Skatteregleringskomiténs i betänkande den 13 nyssnämnda månad väckta förslag dels å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, afseende förbud mot bestämmande, hvad förstnämnda förordning beträffar, af annan personlig skatt, än stadgad sjukvårdsafgift, och i fråga om de öfriga båda förordningarna, af någon som helst personlig afgift, dels ock å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof.

Till åtlydnad häraf får Landshöfdingeembetet underdånigst anföra:

att, om än erfarenheten må hafva ådagalagt, att skiljaktig uppfattning hos landstingen i fråga om rättigheten till bestämmandet af personlig afgift gör ett förtydligande af stadgandena i detta afseende i nådiga förordningen om landsting önskvärdt, den omständigheten att åtskilliga kommunalstyrelser företagit sig att utan lagligt berättigande bestämma så beskaffad afgift dock icke synes kräfva annat stadgande, än de uttryckliga och oförtydbara bestämmelser, som redan innefattas i §§ 58 och 60 af nådiga förordningen om kommunalstyrelse på landet och i §§ 57 och 58 i nådiga förordningen om kommunalstyrelse i stad;

att, ifall ändock, beträffande sistnämnda båda förordningar, ett positivt stadgande i den riktning komitén föreslagit skulle anses erforderligt, detsamma lärer böra för fullständighets skull upptaga förbud mot användandet af hvarje annat än i lag eller författning medgifvet beskattningssätt, enär det eljest kan befaras, att af det ifrågasatta tillägget kunde hemtas anledning till det antagande, att författningarna icke hölle lika strängt på behörigt användande af öfriga tillgängliga beskattningssätt;

att syftemålet med komiténs ofvanberörda förslag likväl synes uppnås, derest komiténs under punkten 4 å pag. 404 i betänkandet gjorda hemställan, beträffande angifna §§ i nådiga förordningen om kommunalstyrelse på landet, röner bifall och tilläfventyrs kunde föranleda till likartad åtgärd vidkommande öfriga tvenne ifrågavarande författningar;

samt, beträffande den föreslagna ändringen i fastställda likställighetsresolutioner för städerna att, ifall öfriga personliga skatter till kommunala ändamål komma att försvinna, jemväl uti ifrågavarande resolutioner tilläfventyrs stadgad dylik afgift följdriktigt torde böra upphäfvas.

Gefle slott å Landskansliet den 20 November 1882.

På Landshöfdingeembetets vägnar:

Underdånigst

C. W. Lundberg. *C. Ad. Fagerlund.*

21:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesternorrlands län.

Till Konungen.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, anbefald att afgifva underdånigt utlåtande angående Skattereglerings komiténs i dess betänkande n:r 3 väckta förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, har ansett sig böra härutinnan erinra följande:

Det af komitén föreslagna tillägg till landstingsförordningen innefattar, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmenande, en bestämd ändring i samma förordning. Då deri nemligen stadgas, att med vissa undantag landstinget må, med afseende på ett ifrågastäldt företags beskaffenhet, särskildt bestämma grunden för uttaxering af de medel, som för dess utförande erfordras, samt att blott i de fall, då icke några sådana eller andra särskildt fastställda bestämmelser finnas meddelade, de afgifter, som af landstinget blifvit till uttaxering beslutade, böra utgå i förhållande till den allmänna bevillningen enligt art. II bevillningsstadgan, måste detta anses innebära en rättighet för landstinget att påbjuda äfven personliga afgifter för bestridande af förekommande utgifter af ett eller annat slag; och de af komitén utpekade landstingen hafva följaktligen varit af författningen oförhindrade att, utöfver sjukvårdsafgiften, besluta en personlig landstingsskatt.

Huruvida nu denna rättighet bör afskaffas, synes icke vara så sjelfklart, som komitén antagit. Enligt § 2 i sistnämnda förordning tillkommer det landsting att besluta om för länet gemensamma angelägenheter, hvilka afse den allmänna hushållningen, jordbrukets och

andra näringars utveckling, anstalter för kommunikationsväsendets befordrande, helsovård, undervisning, allmän ordning och säkerhet, med mera dylikt; och med hänsyn till de många och olikartade ärenden, som sålunda falla inom området för landstingens verksamhet, torde det måhända vara vanskligt att inskränka deras ofvanberörda rätt att, med afseende å ett ifrågastäldt företags beskaffenhet, särskildt bestämma grunden för uttaxering af de medel, som för dess utförande erfordras; men då, å andra sidan, fara möjligen kan vara för handen, att landstingen, till förfång för de deri orepresenterade, icke skola med tillräcklig varsamhet begagna denna rättighet, vill Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke uttryckligen afstyrka den ifrågasatta förändringen, hvilken, om den genomföres, lämpligast torde i förordningen böra få sitt uttryck sålunda, att till 2:dra punkten i 47 § tillägges: »dock att, utöfver den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift, ingen personlig skatt må af landstinget beslutas.»

Deremot kan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke biträda komiténs åsigt, att de särskilda lands- och stadskommunerna böra fråntagas rättigheten att till fyllande af sina behof för fattigvårdens eller folkskolans räkning påföra personlig afgift. Genom ett bifall härtill skulle den lösa befolkningen, som i en del kommuner af detta län utgör flertalet, blifva alldeles skattefri till den kommun, af hvilken den, för att begagna komiténs egna ord, dagligen och stundligen beredas mångfaldiga förmåner, samt kommunen undanryckas ett flerestädes icke ovigtigt bidrag till bestridande af sina mest maktpåliggande utgifter; och den omständigheten, att det nu fastställda maximum blifvit af vissa kommuner öfverskridet, torde så mycket mindre vara något skäl för ifrågavarande afgifters fullständiga afskaffande, som ju ingen garanti finnes derför, att äfven den nya lagen kan blifva öfverträdd.

Enligt nuvarande stadganden kan årligen utdebiteras för fattigvårdens bestridande högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna samt för skolväsendet högst 50 öre af hvarje skattskyldig person. Om dessa afgifter sammansloges till en enda personlig afgift, att för

fattigvårdens och folkskolans gemensamma behof enligt den fördelning till hvardera, som kommunen ville fastställa, utgå med högst 50 öre af man och 25 öre af qvinna, skulle kommunens rätt blifva tillbörligen tillgodosedd på samma gång en betydlig förminskning af de nu utgående personliga skatterna skulle komma att till arbetarnes fördel ega rum. — En sådan förändring i komiténs förslag får följaktligen Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet tillstyrka.

Hvad slutligen beträffar de på grund af Kongl. cirkuläret den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner för vissa städer, torde bestämmelserna i dem hafva tillkommit på grund af öfverenskommelser eller föreningar emellan hvardera stadens borgerskap och stadskommunens öfriga medlemmar. Vid sådant förhållande lärer Eders Kongl. Maj:t icke vilja till pröfning företaga den af komitén väckta fråga om rubbning i dessa bestämmelser innan de kommuner, frågan angår, haft tillfälle att derom yttra sig; och först efter sålunda eller eljest vunnen utredning om de förutsättningar, under hvilka öfverenskommelserna eller föreningarna blifvit träffade, torde frågan böra för hvarje stad särskildt hufvudsakligen skärskådas och pröfvas.

Hernösand i Landskontoret den 15 November 1882.

Underdånigst
G. RYDING.

O. H. Wibom.

22:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands län.

Till Konungen.

Enligt remiss från Eders Kongl. Maj:ts Civildepartement den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Dess

Befallningshafvande i Jemtlands län att afgifva underdånigt utlåtande öfver Skatteregleringskomiténs underdåniga förslag i fråga dels om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse på landet och i stad, afseende uttryckligt förbud mot bestämmande af nya personliga eller matlagsafgifter, hvad angår landstingsförordningen med undantag af sjukvårdsafgiften, dels ock om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof; och får Landshöfdingeembetet sådant utlåtande härmed i underdånighet afgifva.

Om än Landshöfdingeembetet icke kan obetingadt instämma uti komiténs förkastelsedom öfver de personliga skatterna, åtminstone intill dess en fullt rättvis och billig förmögenhetsbeskattning kommer till stånd, anser dock Landshöfdingeembetet, lika med komitén, nya personliga skatter vare sig till stat eller kommun icke numera lämpligen böra ifrågakomma; och Landshöfdingeembetet har följaktligen intet att erinra mot hvad komitén i detta hänseende föreslagit. Härvid torde dock böra iakttagas, att tilläggen gifvas sådan form, att de grunder ej rubbas, efter hvilka kommuner redan iklädt sig för längre eller obestämd tid utgående frivilliga bidrag såsom för jernvägsbyggnader, anskaffande och underhåll af bostäder åt provincialläkare m. m. dylikt, helst kommunernas åtaganden härutinnan måste antagas hafva tillkommit under vilkor af de grunder för deltagandet, kommunerna funnit vara efter bidragens beskaffenhet billiga och rättvisa.

Vidkommande härefter de särskilda resolutioner, hvilka uti remissen afses, eller de på grund af nådiga cirkuläret den 10 Juli 1863 tillkomna s. k. likställighetsresolutioner för flertalet af rikets städer, i afseende hvarå komitén hemstält, att deruti förekommande bestämmelser, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter, måtte upphäfvas, får Landshöfdingeembetet till en början upplysa, att för länets enda stad, Östersund, full likställighet i enlighet med det nådiga cirkuläret är beslutad och af Eders Kongl. Maj:t genom resolution den 11 December samma år fastställd.

Berörda cirkulär afsåg dock blott åstadkommande af skattelikställighet mellan särskilda samhällsklasser inom städerna och antydde ej ens någon förändring i öfrigt uti bestående debiteringsgrunder för städernas kommunala behof, hvadan här i Östersund, likasom antagligen i de flesta andra städer, likställighetens införande icke ansetts utesluta rättigheten att fortfarande anlita förut bestämda personliga eller efter matlag utgående skattebidrag. Komiténs förslag om upphörande af alla sådana bidrag lärer således ej kunna åvägabringas genom någon »ändring» uti berörda resolutioner, utan kräfva en ny lag härom, i sammanhang hvarmed äfven borde upphäfvas stadgandet uti sista mom. af 57 § i förordningen om kommunalstyrelse i stad rörande »personliga tjenstbarheter».

Hvad åter angår sjelfva frågan om lämpligheten och billigheten af att för städerna helt och hållet upphäfva den personliga skattegrunden, — afgifter efter matlag torde inom städerna endast undantagsvis förekomma, — så synes denna fråga svårligen kunna lika bedömas för alla städer. Dessas ekonomi torde af ålder vara bygd på så skiljaktiga grunder, att en rubbning deraf uti nu antydda riktning, ehuru för en del städer af föga betydenhet, åter för andra kunde verka högst störande.

Landshöfdingeembetet vågar alltså i stället föreslå, att, om Eders Kongl. Maj:t finner de nu bestående personliga skattebidragen för städerna böra afskaffas, sådant må, i likhet med hvad som egde rum vid likställighetens genomförande, blifva beroende på särskild pröfning för hvarje stad, efter densammas hörande, och förslag i afseende å den skattereglering, som i stället må kunna af omständigheterna betingas.

Östersund i Landskansliet den 10 November 1882.

Underdånigst

På Landshöfdingeembetets vägnar:

Carl H. Ekberg. *P. G. Rissler.*

23:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län.

Till Konungen.

Sedan Skattereglerings komitén föreslagit, dels att till § 47 i Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862 må fogas ett tillägg af innehåll att: »utom den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift må landsting ej besluta någon personlig skatt»;

dels att till § 60 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 och till § 58 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad af samma dag må göras tillägg, afseende uttryckligt förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter; och

dels att i de på grund af Kongl. cirkuläret den 10 Juli 1863 fastställda likställighetsresolutioner för flertalet af rikets städer de bestämmelser måtte upphäfvas, som angå upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof; så har Eders Kongl. Maj:t i nådig remiss den 22 sistlidne September anbefalt Länsstyrelsen att häröfver afgifva underdånigt utlåtande.

Med anledning häraf får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förklara, att komiterades ifrågavarande förslag synas vara väl motiverade; hvarföre nådigt bifall till desamma i underdånighet tillstyrkes.

Landskansliet i Umeå den 10 November 1882.

Underdånigst

AXEL VÄSTFELT.

C. J. Cygnæus.

24:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län.

Till Konungen.

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September får Länsstyrelsen i djupaste underdånighet afgifva utlåtande i anledning af de i Skattereglerings komiténs underdåniga betänkande väckta förslag å sid. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarna den 21 Mars 1862 om landsting samt om kommunalstyrelse å landet och i stad, äfvensom å sid. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof.

I allmänna författningar af det slag, hvartill ofvannämnda trenne nådiga förordningar höra, synas föreskrifter icke erforderliga i fråga om andra skatter än de tillåtna, men dessa bestämmelser böra affattas i så tydliga ordalag, att de ej skäligen kunna lemna rum för missförstånd. Stadgande angående förbud mot en eller flera af de icke uttryckligen tillåtna beskattningsmetoderna torde vara öfverflödigt och olämpligt.

Hvad nådiga förordningen om kommunalstyrelse i stad beträffar, innehåller 58 § så otvetydiga föreskrifter, att Landshöfdingeembetet för sin del anser, att godtyckligt införande af personliga eller matlagsskatter i stad ej gerna kan förorsakas af missuppfattning.

Vidkommande deremot 47 § i nådiga förordningen om landsting och 60 § i nådiga förordningen om kommunalstyrelse å landet, skulle en sådan missuppfattning kunna finna sin förklaring på förra stället genom stadgandet: »I öfrigt må landstinget» etc., och på senare stället genom orden: »eller der för deltagande i sådan utskyld andra grunder bestämmas». Landshöfdingeembetet antager, att en omredigering af sistnämnda tvenne paragrafer i dessa delar vore tillfyllestgörande.

Mot föreslagna upphäfvandet af de för vissa städer fastställda likställighetsresolutionerna, så vidt de angå personliga eller matlagsafgifter, har Landshöfdingeembetet intet att erinra, enär dels större enkelhet och likformighet i beskattningen derigenom kunde vinnas, dels beskattningen efter matlag mycket ofta sker godtyckligt i följd af rådande osäkerhet i afseende å det omfång och den betydelse, som rätteligen bör tilläggas ordet matlag.

Landskansliet i Luleå den 14 November 1882.

Underdånigst

Landshöfdingeembetet:

P. Zetterstedt. *Oskar Rutbäck.*

Kongl. Maj:ts samtlige Befallningshafvande i länen,

angående komiténs förslag dels rörande den kommunala beskattningen å landet, dels rörande landstingsskatt.

1:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län.

Till Konungen.

Genom remiss den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t behagat infordra Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes underdåniga utlåtande öfver särskilde komiterades förslag dels angående den kommunala beskattningen dels ock angående landstingsskatt.

Att, om en förändrad lag angående den kommunala beskattningen skall utfärdas, densamma måste blifva gemensam för hela riket, lärer icke kunna med fog bestridas; men mycket antagligt är, att denna lags tillämpning kommer att medföra mer eller mindre obilliga följder i en kommun, då den jemföres med en annan kommun.

De genom 1862 och 1863 årens författningar införda beskattningsgrunder undergingo en icke oväsentlig förändring, då genom Kongl. kungörelsen den 30 November 1876 utgifterna för folkskola, med undantag af vissa bidrag, öfverflyttades till de allmänna kommunalutskylderna; och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande befarar, att genom fortsatt obetingad tillämpning af samma grundsats

kommer — jemte det att, såsom afsedt är, det ypperliga frälset får en ökad tunga på samma gång skattejorden befrias från grundskatter och får åtskilliga andra onera till viss del öfverflyttade på andra skatteföremål — en högst betydlig omkastning af skattebördor att inträffa.

Allmänt medgifves väl, att bestämmandet af förhållandet emellan fyrk för jordbruksfastighet, annan fastighet samt inkomst af kapital och arbete måste ske med största varsamhet. Antagas måste dock att, hvilka förändrade bestämmelser man må meddela, inom särskilda kommuner skola uppstå helt olika följder, beroende icke allenast derpå, om större uppoffringar egt rum för t. ex. jernvägsanläggning, skolhus o. s. v., utan äfven på förhållandet emellan de olika slagen af fyrk, i hvilket senare hänseende må exempelvis framhållas, att för år 1881 utgjorde taxeringsvärdet för jordbruksfastighet:

uti Bränkyrka kommun	2,351,800	kronor
» Sorunda »	2,323,000	»
» Skå »	470,000	»

samt taxeringsvärdet för annan fastighet:

uti Bränkyrka kommun	2,290,900	kronor
» Sorunda »	195,000	»
» Skå »	19,800	»

hvaremot bevillningen för inkomst af kapital och arbete beräknades

uti Bränkyrka kommun till	837,134	kronor
» Sorunda » »	50,449	»
» Skå » »	3,900	»

I sammanhang härmed tillåter sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uttala den åsigt, att kommunens uppoffring för jernvägsanläggning borde hufvudsakligen drabba jordbruksfastigheterna och annan fastighet, således äfven med sistnämnda fastighet förenad industrirörelse, hvilka skatteföremål hafva den ojemförligt största fördelen af förbättrad kommunikation.

Vid öfvervägande af de skäl och motskäl, som blifvit anförda för de skiljaktiga förslag, komiterades pluralitet och reservanter framstält, skulle Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande helst vilja tillstyrka, att den kommunala beskattningen lemnades i vidare mån,

än här nedan antydes, oförändrad intilldess de ifrågasatta förändringarna beträffande grundskatterna och beskattningen till staten blifvit fastställda och åtminstone någon tid tillämpade.

Då emellertid förslag föreligger, att bevillning för jordbruksfastighet skall ställas lika med bevillning för annan fastighet samt för inkomst af kapital och arbete, torde, för den händelse att bifall till nämnda förslag anses kunna lemnas endast under förutsättning af förändring i de kommunala beskattningsgrunderna, det åligga Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att i ärendets närvarande skick vidare utlåta sig angående samma grunder.

Fördelarna deraf att alla skattskyldiga så för fastighet som för inkomst af kapital och arbete blefve tillförbundna att deltaga i byggnad af prestgård, tingshus och häradshäkte äro i flera hänseenden obestridliga; men då, såsom ofvan är omnämndt, det ypperliga frälset i allt fall genom skattereformen erhåller ökad börda och då en mer än billigt ökad tunga kan komma att genom samma reform mångenstädes drabba inkomst af kapital och arbete, vågar Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för närvarande icke tillstyrka någon förändring uti gällande stadganden uti förevarande hänseende.

Deremot synas de skäl, som blifvit anförda för en förändrad lagstifning angående kyrkobyggnad m. m., vara så giltiga, att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställer om bifall till förslaget i denna del.

Beträffande grunden för de från kommunen utgående gemensamma utskylder åberopar Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande de skäl, som N. Fosser med flera (pag. 58—59) anfört till stöd för förslaget, att för hvarje 100 kronors taxeringsvärde af fast egendom och för hvarje 6 kronors beskattningsbar inkomst åsättes en fyrk, men med afseende å hvad här ofvan blifvit antydt tillåter sig dock Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställa om den ändring i samma förslag, att för hvarje 150 kronors taxeringsvärde af fast egendom och för hvarje 10 kronors beskattningsbar inkomst åsättes en fyrk; och torde i den händelse att, emot hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande antager, erfarenheten skulle komma att visa, att en sådan fastighetsfyrk i förhållande till inkomstfyrken

mera allmänt medförde en allt för hög tunga, nedsättning i grunden, fastigheterna till lättnad, med större sannolikhet kunna tillvägabringas, än om, under motsatt förhållande, fråga blefve att bereda inkomstfyrken någon lättnad.

Angående egares och brukares af fast egendom beskattning för inkomst af jordbruksrörelse hänförer Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sig till sitt underdåniga utlåtande den 27 sistlidne Januari. Skall åter bevillning för denna inkomst åsättas, synes fyrktal böra jemväl påföras.

I öfrigt lära, på sätt komiterade föreslagit, vissa undantag från beskattning böra medgifvas.

Slutligen torde uppmärksamheten böra fästas dels på de särskilda beskattningsgrunder, som äro fastställda uti 22 § af Kongl. stadgan angående skjutsväsendet den 31 Maj 1878, dels ock på det förslag angående förändrade grunder för väghållningsbesvärets utgörande, som är under pröfning.

Enligt 47 § i nu gällande förordning om landsting utgår landstingsskatt i förhållande till det från länet till statsverket utgående bevillningsbelopp jemlikt 2 art. bevillningsstadgan; och beräknas detta belopp efter den vid taxeringsförrättningarna under året påförda bevillning. Efter komiterades förslag åter skulle landstingsskatt utdebiteras efter de i senast fastställda mantals- och taxeringslängder upptagna värden å fastighet och belopp af beskattningsbar inkomst, men mantalslängderna fastställas icke särskildt, och, derest vid landstingets sammanträde taxeringsvärden och beskattningsbelopp ännu icke blifvit af Pröfningskomitén fastställda för löpande året, skulle efter förslagets ordalydelse det föregående årets beskattningsgrunder komma att tillämpas. Ett sådant förhållande torde hvarken vara afsedt eller lämpligt; och synes förty en förändrad redaktion af förslaget vara erforderlig.

Stockholm i Landskontoret den 16 November 1882.

Underdånigst

W. STRÅLE.

I. Törnebladh.

2:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Upsala län.

Till Konungen.

Genom nådig remiss af den 22 sistlidne September har blifvit Länsstyrelsen anbefaldt att till Kongl. Civildepartementet afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings komiténs förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet, dels ock angående landstingsskatt.

Komiténs förslag angående den kommunala beskattningen innefattas i fem särskilda moment, af hvilka momentet 2, som afser grunden för fyrktalssättningen, lärer vara hufvudpunkten. Momenten 1, 3 och 5 torde få anses stödja sig på moment 2 såsom förutsättning, så att, derest moment 2 icke skulle antagas, momenten 1, 3 och 5 i och med detsamma torde i sitt föreliggande skick hafva förfallit.

Hvad således först moment 2 beträffar, anser Länsstyrelsen i underdånighet de anmärkningar, som af reservanterne i komitén herrar H. L. Rydin och A. Hedin framstälts mot hvad komitén i detta moment föreslagit, vara så väl grundade, att Länsstyrelsen, med åberopande allenast af desse komitéledamöters reservationer, får i underdånighet förklara sig icke kunna tillstyrka komiténs i merberörda moment 2 innefattade förslag, hvarvid dock beträffande den i förslaget innefattade bestämmelse att till beräkningsgrund för fyrktalssättningen skulle tjena taxeringsvärdena å fastighet och beloppen af beskattningsbar inkomst, hvilken beräkningsgrund lärer kunna väl förenas med annan fyrktalssättning än den komitén föreslagit, Länsstyrelsen torde böra i underdånighet tillägga, att Länsstyrelsen mot sagda bestämmelse i och för sig icke har något att anmärka.

Då, på sätt ofvan yttrats, momenten 1, 3 och 5 förutsätta antagande af moment 2 och då det genom den nådiga remissen Länsstyrelsen tilldelade uppdrag icke torde böra anses sträcka sig derhän, att Länsstyrelsen skulle under något förhållande hafva att ens antydningsvis framställa något motförslag i ämnet, förmodar i underdånighet Länsstyrelsen något vidare yttrande om nu omförmälda delar af komiténs förslag icke vara erforderligt.

Hvad åter beträffar moment 4 i komiténs förslag anser i underdånighet Länsstyrelsen det deri åsyftade förtydligande af §§ 60 och 61 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 vara ändamålsenligt och väl behöfligt.

Komiténs förslag angående landstingsskatt innebär, *dels* att utdebiteringen deraf skulle grundas på taxeringsvärden å fastighet och belopp af beskattningsbar inkomst, *dels ock* att utdebiteringen skulle så verkställas, att landstingsskatten komme att af de olika beskattningsföremålen utgå i samma förhållande som bevillningen till staten enligt komiténs derom uppgjorda förslag. Mot hvad komitén i först berörda afseende angående landstingsskatten föreslagit har Länsstyrelsen icke något att erinra, och får beträffande återstående del af förslaget Länsstyrelsen, som nu icke har att yttra sig öfver komiténs förslag angående bevillningen till staten, allenast i underdånighet förklara, att Länsstyrelsen icke finner skäl att ifrågasätta, det landstingsskatten skulle af de olika beskattningsföremålen utgå i annat förhållande än bevillningen till staten.

Landskansliet i Upsala den 6 November 1882.

Underdånigst

A. HAMILTON.

P. H. Löfquist.

3:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands län.

Till Konungen.

På grund af nådig remiss den 22 sistlidne September får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed i underdånighet afgifva yttrande öfver Skattereglerings komiténs i dervid fogadt betänkande framstälda förslag angående dels den kommunala beskattningen på landet, dels ock landstingsskatt.

Vidkommande dervid den förstnämnda beskattningen, håller Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande före, att den omreglering af skattskyldigheten till staten, hvilket utgjort det hufvudsakliga föremålet för nämnda komités arbete och ledt till förslag om grundskatternas samt rustnings- och roteringsbördans afskrifning, icke står med den kommunala beskattningen i sådant samband, som påkallar behof af rubbning i den uti kommunalförfattningarna stadgade grund för de kommunala besvärens fördelning, i vidsträcktare mån än som erfordras för tillgodoseende af det berättigade anspråket att åstadkomma likställighet i detta hänseende mellan jordbruks- och annan fastighet. De flesta och största kommunalutskylderna utgå oftast för ändamål, hvaraf fastighetsinnehafvare hafva vida större gagn och intresse än andra skattskyldiga. Och då den tillärnade skattereglering icke kan komma att verka någon ändring i detta förhållande, torde, äfven om fastighetsbevillningen i följd af grundskattsafskrifningen höjes från tre öre till fem öre för ett hundra kronors taxeringsvärde och under förutsättning att de byggnadsbesvär, hvilka nu ensamt hvila å jorden, blifva för alla skattskyldiga gemensamma, det ej heller strida mot billighet och rättvisa, att den i nuvarande lagstiftning fastställda norm för jordbruksfastigheternas deltagande i

kommunalskatterna i förhållande till bevillningen bibehålles oförändrad, helst den ringa ökning i kommunalbeskattningen för fastighet, som såmedelst uppstår, i allt fall icke kommer att stå i något jemförligt förhållande till värdet af de förmåner, som grundskattsafskrifningen bereder jordegaren. Med denna uppfattning och då Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke kunnat gjort sig förvissad, huruledes de beräkningar, som uppgjorts och åberopats till stöd för komiténs från omförmälda grundsats afvikande förslag till ändring i § 58 i nådiga förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 skulle i verkligheten under olika förhållanden utfalla, anser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sig ej kunna förorda sagda förslag, hvarigenom uppstälts tre olika grunder för skatts utgörande af olika beskattningsföremål; och tillåter sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dessutom mot detsamma anmärka, att det saknar den enkelhet och reda, som är nödvändig för en allestädes riktig tillämpning af så beskaffade stadganden som dem, hvarom här är fråga, samt utan hållbart skäl utesluter från beskattning för kommunala behof den inkomst, hvilken enligt förslaget till bevillningsstadga skall påläggas jordbruksrörelsen. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansluter sig deremot till den af herr professorn m. m. H. L. Rydin i hans utförliga reservation uttryckta åsigt, att jordbruksfastighet bör fortfarande ingå i kommunalskatt med dubbelt så högt fyrktal i förhållande till dess bevillning som inkomst af kapital och arbete, samt att denna grundsats i sin tillämpning äfven utsträckes till annan fastighet.

Hvad derefter angår landstingsskatten, så, ehuruväl, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes mening, skäl icke saknas derför, att densamma bör utgöras, icke, såsom nu, i förhållande till bevillningen efter art. II, utan i öfverensstämmelse med grunden för kommunalutskylders utgörande, finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande likväl, då förslag derom icke blifvit väckt, sig icke hafva något att anmärka mot den af komitén föreslagna ändringen af § 47 uti nådiga förordningen om landsting den 21 Mars 1862,

att landstingsskatt skall påföras fastighet efter dess taxeringsvärde och icke efter åsatt bevillning.

Nyköping i Landskansliet den 21 November 1882.

Underdånigst

G. LAGERBJELKE.

Gustaf Nordeman.

4:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergötlands län.

(Se ofvan sid. 6.)

5:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jönköpings län.

Till Konungen.

Medelst nådig remiss har Eders Kongl. Maj:t behagat infordra Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes underdåniga utlåtande öfver de af Skatteregleringskomitén framstälda förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet, dels ock angående landstingsskatt; och får Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till fullgörande af denna nådiga föreskrift i underdånighet anföra följande:

Hvad först angår de af komitén framstälda förslag till förändrad reglering af de kommunala beskattningsförhållandena å landet, i hvad desamma afse ej mindre byggande och underhåll af kyrka,

prestgård och tingshus, jemte häradsfängelse, än äfven de kommunala behofven i allmänhet, så har komitén af det densamma lemnade uppdrag visserligen egt giltig anledning att under öfvervägande taga frågan om den kommunala beskattningen, hvarunder, om man så vill, torde kunna hänföras byggnad och underhåll af omförmälda allmänna hus, samt att dervid föreslå sådana förändringar, som kunde finnas vara af behofvet påkallade i ändamål att åstadkomma en rättvis fördelning af skattebördorna i berörda hänseenden; men af hvad komitén anfört till stöd för sina härutinnan framstälda förslag har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke funnit sig öfvertygad om rättvisan och billigheten af desamma. De betydande meningsskiljaktigheter, som i afseende å den kommunala beskattningen på landet inom komitén framträdt, lemna ock talande bevis för svårigheten att, synnerligast då frågan tages i en så stor omfattning, som i komiténs förslag skett, åt densamma gifva en lösning, som må vara egnad att mera allmänt tillfredsställa de olika anspråken och intressena.

Före utfärdandet af Kongl. förordningen den 29 Augusti 1843 om sockenstämmor i riket var, i fråga om landsbygden, rättigheten att deltaga i sockenstämma uteslutande fästad vid fastigheterna, delaktigheten beräknad efter fastigheternas storlek, och bidragen till de kommunala behofven utgingo vanligen efter enahanda grund. Uti Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 12 Juni 1841 angående ändringar af författningarna om sockenstämma och om bildande af kommunalstyrelser åberopades, hurusom från deltagande i de kommunala angelägenheterna vore uteslutna flerfaldiga medlemmar, hvilka, till följd af sin ställning i samhället, borde vara dertill berättigade, samt att, ehuru föreskrifter blifvit gifna om ett vidsträcktare deltagande i kostnaden för de kommunala behofven, det likväl icke blifvit stadgadt, efter hvad grund ett sådant deltagande skulle beräknas, men att ett stadgande härom vore af så mycket mera vigt, som detta utgjorde en grundbestämmelse för sammansättningen af sockenstämman. Härvid borde dock, yttrade Rikets Ständer, icke förbises att, sådana de kommunala angelägen-

heterna dittills visat sig, de måste anses hufvudsakligast och allmännast, särdeles på landet, vara förenade med innehafvande af fastighet. För dem, som derförutan vistades inom ett samhälle, vore verkan af de anstalter, som vidtogos, beroende af vistelsens mer eller mindre långvarighet och derigenom i många fall snart öfvergående. Dessa anstalter kunde således för dem icke vara af samma vigt, som för fastighetsinnehafvarne, hvilka dervid måste taga i betraktande ett för framtiden varaktigt bestående förhållande, hvarföre fastigheterna borde fortfarande utgöra den hufvudsakliga grunden för delaktighet i de kommunala angelägenheterna. Af Rikets Ständers skrifvelse den 26 Oktober 1860, med anledning af de utaf Kongl. Maj:t till Riksdagens pröfning öfverlemnade förslagen till förordningar angående kommunalstyrelser, inhemtas äfven, hurusom Rikets Ständer fasthöllo vid den förut uttalade åsigten i afseende på bidragsskyldigheten och det förhållande, som i detta hänseende borde förefinnas emellan innehafvarne af den i mantal satta jorden samt kommunens öfriga medlemmar, eller så att, i fråga om de kommunala bidragen, hemmansegaren borde för samma bevillning hafva dubbelt så stora kommunalutskylder som löntagaren och rörelseidkaren; och sedan en snar erfarenhet gifvit vid handen, att de i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 Mars 1862 stadgade taxeringsgrunder för de kommunala bidragens utgörande ledde till icke obetydliga missförhållanden, hvarigenom löntagare och rörelseidkare oskäligen betungades, lyssnade äfven Rikets Ständer med villighet till de framstälda motionerna om rättelse härutinnan. Under förklarande att, då egaren af den fasta jorden måste anses ega mera intresse för kommunens framtid än egare af annan fastighet, löntagare eller rörelseidkare, den förre äfven borde i förhållande till de senare vidkännas en större andel i kommunalskatterna, äfvensom ega högre rösträtt vid kommunalfrågornas behandling, och att, enligt Rikets Ständers förmenande, förhållandet af fem till tio skulle närmast motsvara hvad billighet och rättvisa i detta fall kräfde, hemstälde Rikets Ständer hos Kongl. Maj:t om en sådan förändring uti ofvanberörda förordning, att jord-

bruksfastighet, utan afseende å mantalssättning, komme att påföras en fyrk för fem öre bevillning och derunder, samt annan fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål en fyrk för tio öre bevillning och derunder o. s. v. Denna förändring blef ock af Kongl. Maj:t godkänd och den i enlighet dermed genom Kongl. kungörelsen den 15 September 1863 fastställda beräkningsgrund för deltagandet i bidragen till de kommunala behofvens fyllande har allt sedermera varit gällande och tjenat till efterrättelse.

Rättmätigheten deraf att den fasta egendomen bör till vissa slags kommunala utgifter bidraga i högre grad, än andra beskattningsföremål, har äfven af komitén blifvit erkänd; men det sätt, hvarpå komitén sökt reglera den kommunala beskattningen på landet, synes allt för mycket afvika från de grunder, med tillämpning hvaraf densamma hittills varit ordnad.

Med åberopande deraf att alla icke personliga afgifter för fattigvård och folkundervisning, äfvensom bidragen till de för dessa ändamål erforderliga byggnader, utgöras efter den allmänna grunden för kommunalutskylder, samt att detta förhållande uti viss mån jemväl eger rum i afseende å bidragen till kyrkobyggnad, har komitén, som ansett de personliga afgifterna till fattigvård och folkskola böra, såsom icke vidare tidsenliga, upphöra, likasom ock dagsverksskyldigheten efter matlag vid kyrkobyggnad, funnit sig böra föreslå, att nu gällande stadganden i fråga om skyldigheten att bygga och underhålla kyrka med hvad dertill hörer, deltaga i prestgårdsbyggnad samt att bygga och underhålla tingshus, jemte häradsfängelse, måtte förändras derhän, att deltagande i denna byggnadsskyldighet måtte åläggas jemväl innehafvare af derifrån hittills befriade fastigheter, äfvensom dem, hvilka erlägga bevillning för inkomst af kapital och arbete. Visserligen måste erkännas giltigheten af de skäl, som upprepade gånger inom Riksdagen framhållits till stöd för yrkanden om en förändring i nu gällande stadganden angående ifrågavarande byggnadsskyldigheter, så att icke blott den egentlige jordbrukaren, utan äfven den öfriga befolkningen af tjenstemän, fabrikanter, handlande och handtverkare, med flere, hvilka,

lika med jordbrukaren, hafva nytta af de till gudstjenstens förrättande och rättskipningens handhafvande uppförda byggnader, skulle komma att i utgifterna för desamma deltaga; men icke mindre giltighet lärer böra tillerkännas den mening, att ett deltagande uti denna byggnadsskyldighet skall bestämmas efter annan grund, än den, som finnes stadgad för deltagande i de allmänna kommunalutskylderna. Att den år 1876 beslutade reglering, enligt hvilken bidrag till byggande af skolhus numera skola sammanskjutas efter de grunder, som i allmänhet gälla för kommunalutskylders utgörande, lättare kunde genomföras, torde kunna förklaras deraf att, utom det att skolhus icke tillhört de i byggningabalken omförmälda allmänna hus, genom stadgande af fyrktalet såsom grund för bidragen både till skolhusen och till skollärarnes aflöning någon förändring till afsevärd förmån eller skada för någon särskild klass af de skattdragande medlemmarne inom kommunen icke förorsakades. Skattebidragen för folkskolelärarnes aflöning utgjordes nemligen före förändringen efter den åsatta bevillningen, eller lika för alla beskattningsföremål, hvaremot jordbruksfastigheten för detta ändamål nu erlägger dubbelt mot tillförene, under det att, å andra sidan, de bidrag, som för dylik fastighet skola utgöras för byggande och underhåll af skolhus, minskats derigenom att jemväl andra beskattningsföremål deltaga i utgörandet af dessa bidrag.

Emot upphörandet af dagsverksskyldigheten efter matlag vid kyrkobyggnad, hvilken dagsverksskyldighet, der den numera utkräfves, till följd af matlagens stora olikhet drabbar ojemnt och för de mindre bland dessa måste kännas tyngre än med billighet och rättvisa är förenligt, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke något att erinra; men de af komitén föreslagna beräkningsgrunder för fyrktalssättningen anser Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sig icke kunna biträda. Lika med flere reservanter inom komitén anser nemligen Kongl. Maj:ts Befallningshafvande berörda förslag vara alltför kompliceradt samt sakna den enkelhet och lätthet vid tillämpningen, som äro nödvändiga egenskaper hos stadganden, hvilka årligen skola inom kommunerna å landsbygden bringas i använd-

ning, och på de af Professoren Rydin uti den af honom vid komiténs betänkande fogade reservation anförda grunder anser Kongl. Maj:ts Befallningshafvande komiténs ifrågavarande förslag, äfven med afseende på den otillfredsställande fördelning af skattebördorna, som antagandet af detsamma skulle komma att medföra, icke innebära en nöjaktig lösning af den kommunala skattefrågan.

Den grundsats, enligt hvilken jordbruksfastighet bör vidkännas dubbelt så hög kommunalskatt, som andra beskattningsföremål, synes fortfarande böra fasthållas äfven efter grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, helst den ringa tillökning i bevillning, som, för den händelse en sådan afskrifning varder beslutad, skulle komma att drabba jordbruksfastigheterna, icke skäligen kan anses motsvara de derigenom vunna betydande fördelar. Ett stöd för denna mening hemtar Kongl. Maj:ts Befallningshafvande särskildt deraf, att Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 28 Oktober 1860, med öfverlemnande af ny Bevillningsstadga, ingalunda angifver hvarken grundskatter eller rustnings- och roteringsbesvären, eller öfriga på jorden hvilande allmänna onera af skjuts, väghållning och inqvartering m. m. såsom grund derför att årliga afkomsten af jordbruksfastighet icke upptagits till högre belopp än tre procent af det uppskattade värdet, men deremot årliga afkomsten af annan fastighet antagits till fem procent af uppskattningsvärdet. Skälet för denna skillnad i inkomstberäkningen angifves nemligen hafva varit att bereda afdrag för de kostnader, som med jordbruksnäringens bedrifvande äro förenade, eller för det deri nedlagda förlagskapital, äfvensom hänsyn till den omständighet, att dylik egendom i allmänhet förvärfvas mindre i beräkning att å köpeskillingen erhålla en hög ränta, än för att af en redan förvärfvad förmögenhet med trygghet kunna påräkna en stadigvarande, om än måttligare inkomst. Härvid har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke förbisett, att enligt komiténs förslag till Bevillningsstadga, jemte det att bevillningen för jordbruksfastigheterna skulle utgå efter samma måttstock, som hittills varit tillämpad för all annan fastighet, jordbruksidkaren skulle komma att i samma mån som

öfriga yrkesidkare beskattas för sin genom yrkets utöfning förvärfvade behållna inkomst, eller för det belopp, hvarmed egendomens afkastning möjligen öfverskjuter hvad som redan genom fastighetsbevillning blifvit beskattadt. Men äfven om Bevillningsstadgan skulle komma att förändras derhän, att jordbruksidkaren finge vidkännas en slik inkomstbevillning, så är detta förhållande utan betydelse för frågan om den kommunala beskattningen, enär, jemlikt komiténs förslag, den inkomst och förmån af jordbruksfastighet, som egaren genom bedrifvande af jordbruksrörelse förvärfvar, skulle vid fyrktalssättningen helt och hållet undantagas.

Hvad derefter vidkommer komiténs förslag att, med ändring af den hittills gällande lagbestämda normen för landstingsskattens utgörande, i stället såsom grund derför måtte stadgas, att lika belopp af ifrågavarande utskylder må åsättas hvarje ett hundra kronor af taxeringsvärde å fastighet och hvarje fem kronor af beskattningsbar inkomst, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, för att kunna bedöma verkan af en sådan bestämmelse, anstält följande beräkning:

Enligt generalsammandraget öfver 1870 års bevillning utgjorde summan af alla fastighetsvärdena nämnda år	kr.	2,165,956,376
samt totalbeloppet af den antagna beskattningsbara inkomsten	»	126,515,644
och enligt generalsammandraget öfver 1881 års bevillning utgjorde summan af fastigheternas uppskattade värden	»	3,062,528,037
samt totalbeloppet af den antagna beskattningsbara inkomsten	»	240,075,517

Med tillämpning af den utaf komitén föreslagna bestämmelse samt beräkning af ett öre i landstingsskatt för hvarje ett hundra kronor af taxeringsvärdet och likaledes ett öre å hvarje fem kronor af den beskattningsbara inkomsten uppkommer följande förhållande:

1870

landstingsskatt	af inkomsten	kr.	253,031
d:o	af fastigheterna	»	216,595

1881

landstingsskatt af inkomsten ..... kr. 480,151
d:o af fastigheterna ..... » 306,252

utvisande sålunda denna beräkning, att inkomstbidragen, hvilka år 1870 öfverstego fastighetsbidragen med endast 36,435 kronor, år 1881 öfverstego fastighetsbidragen med icke mindre än 173,898 kronor.

Enligt generalsammandraget öfver 1870 års bevillning utgjorde summan af den för nämnda år fastställda fastighetsbevillning ..... kr. 749,326
och summan af de för samma år fastställda inkomstbevillnings-afgifter ..... » 1,265,156

Enligt generalsammandraget öfver 1881 års bevillning utgjorde summan af den för nämnda år fastställda fastighetsbevillning ..... » 1,103,778
och summan af de för samma år fastställda inkomstbevillnings-afgifter ..... » 2,400,755

Uträknas nu landstingsskatten efter den i gällande författning stadgade grund, med antagande af tio öre å hvarje bevillningskrona, uppkommer följande förhållande:

1870

landstingsskatt af inkomstbevillningen ..... kr. 126,515
d:o af fastighetsbevillningen ..... » 74,932

1881

landstingsskatt af inkomstbevillningen ..... kr. 240,075
d:o af fastighetsbevillningen ..... » 110,377

Häraf framgår, att, genom antagande af den utaf komitén föreslagna beräkningsgrund, den beskattningsbara inkomsten skulle komma att i väsentligen högre mån bidraga till landstingsskatten än fastigheterna; och då summan af den beskattningsbara inkomsten, enligt erfarenhetens vittnesbörd, växer i mycket större pro-

portion än summan af fastigheternas uppskattningsvärden — den förra summan ökades nemligen under åren 1870—1881 från 126,515,644 kronor till 240,075,517 kronor eller med omkring 90 procent, under det att summan af fastigheternas uppskattningsvärden, oaktadt den år 1879 skedda betydliga förhöjningen med icke mindre än i jemnt tal 352,000,000, ökades med endast vid pass 42 procent eller från 2,165,956,376 kronor till 3,062,528,037 kronor — skulle förhållandet dem emellan blifva allt mera till nackdel för de skattskyldige, hvilka komme att på grund af uppskattad inkomst deltaga i utgörandet af landstingsskatt.

Redan nu äro de bidrag till ifrågavarande skatt, hvilka erläggas af dem, som betala inkomstbevillning, väsentligen högre än bidragen från fastighetsbevillningen, på sätt ofvanstående beräkning utvisar; men genom antagande af den beräkningsgrund för debiteringen, som af komitén blifvit föreslagen, skulle missförhållandet blifva ännu större, och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande finner sig, på grund af hvad sålunda anförts, icke kunna biträda det af komitén i fråga om landstingsskatten framstälda förslag.

Jönköping i Landskansliet den 10 November 1882.

Underdånigst

C. EKSTRÖM.

A. H. Bagge.

6:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs län.

Till Konungen.

I följd af Eders Maj:ts nådiga befallning i remiss af den 22 sistlidne September får Eders Maj:ts Befallningshafvande härmed

afgifva underdånigt utlåtande öfver Skatteregleringskomiténs i bifogadt betänkande framstälda förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt; dervid Eders Maj:ts Befallningshafvande har att förutsätta föreslagen afskrifning af grundskatter och indelningsverk, sedan anordningar för åstadkommande af ett fullt betryggande försvar blifvit fastställda, äfvensom sådan bevillningsförordning, som af Skatteregleringskomitén blifvit föreslagen; och

då genom berörda afskrifningar innehafvarne af jordbruksfastighet skulle å öfrige samhällsmedlemmars bekostnad tillskyndas särdeles afsevärd vinst;

då innehafvarne af jordbruksfastighet skulle, vid tillämpning af den föreslagna bevillningsförordningen, än mera än hittills kunna genomdrifva sådan fastighets åsättande af lägre taxeringsvärde, än rätteligen vederborde;

då, enligt komiténs förslag, inkomst af jordbruksrörelse, ehuru bevillning derför erlades till staten, ej borde särskildt åsättas fyrktal;

då ostridigt torde vara, att den, som disponerar ett kapital af t. ex. 8,000 kronor och nedlägger detsamma i en jordbruksfastighet, har bättre tillfälle att försörja sig och de sina samt, under i öfrigt lika förhållanden, äfven större skatteförmåga, än den, som, förfogande öfver samma kapital, nedlägger detsamma i annan fastighet, som gifver i behållen hyresafkomst 400 kronor, äfvensom den, hvilken af kapital eller arbete tillgodonjuter en inkomst af 400 kronor;

och *då* fastighet, såsom egande mera tryggadt bestånd samt till sin afkomst icke underkastad så många vanskligheter som de mera rörliga beskattningsföremålen, kapital och arbete, torde böra draga jemförelsevis större andel i skatt;

finner Eders Maj:ts Befallningshafvande den af komitén föreslagna allmänna fördelningsgrunden i afseende å den kommunala beskattningen å landet, att en fyrk skulle motsvara 125 kronor af jordbruksfastighets taxeringsvärde, 150 kronor af annan fastighets taxeringsvärde samt 10 kronors inkomst af kapital och arbete, icke innebära full billighet och rättvisa, utan böra i så måtto jemkas,

att i berörda fördelningsförslag 100 kronor af en jordbruksfastighet anses motsvaras af en fyrk, äfvensom att alla uttaxeringar för sådana allmänna byggnader å landet, som omförmälas i 1, 2 och 4 §§ af 26 kapitlet byggningabalken, skola drabba endast fyrkar för fastighet, hvartill dock frälseränta, såsom mera jemförlig med ouppsägbart kapital än fastighet, icke torde böra räknas.

Beträffande föreslagen grund för fördelning af landstingsskatt synas förberörda skäl, äfvensom den särdeles beaktansvärda omständigheten, att de flesta landstings medlemmar till större delen och inom Kronobergs län nästan uteslutande äro innehafvare af jordbruksfastighet samt att den landstingsskatt, som af dem beslutas, egentligen afser gagn för innehafvare af jordbruksfastighet och deras underhafvande, skäligen föranleda dertill, att grunden för landstingsskatts fördelning bör vara enahanda, som för kommunalbeskattning blifver stadgad.

Vexiö i Landskansliet den 18 November 1882.

Underdånigst
G. WENNERBERG.

C. A. Holmberg.

7:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kalmar län.

Till Konungen.

Genom nådig befallning i remiss den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t infordrat Länsstyrelsens underdåniga utlåtande öfver Skattereglerings komiténs i afgifvet betänkande framstälda förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet, dels ock angående landstingsskatt. Till åtlydnad häraf får Länstyrelsen nu i underdånighet yttra sig i ämnet.

Till en början kan Länsstyrelsen, beträffande frågorna om förändrade grunder för utgörande af de besvär, hvilka afse byggnad af kyrka med hvad dertill hörer, af prestgård samt af tingshus och häradsfängelse, icke undertrycka den åsigten, att, då den utredning, som komitén sökt härutinnan åstadkomma, synes, så vidt handlingarna utvisa, beröra förhållandena allenast sådana de visat sig under ett enda år, 1878, men för tillförlitligt bedömande huru nu gällande stadganden verka i fråga om dylika i allmänhet endast periodiskt, med längre tiders mellanskof, till utgörande förekommande besvär, undersökning, omfattande en rymligare tid, bort vara af nöden, samma utredning icke kan tillerkännas den grundlighet och omfattning, som erfordras för pröfning, i hvilken mån och på hvilket sätt förändring i hittills bestämda grunder för utgörande af dessa besvär verkligen må vara af behof och billighet påkallad. Då härtill kommer, att frågan om kyrkobyggnadsbesväret blifvit helt nyligen ordnad genom nådiga förordningen den 4 November 1876, utan att, Länsstyrelsen veterligt, klagan försports öfver de derigenom för samma byggnadsskyldighets fullgörande fastställda förändrade grunder, hvilka för öfrigt synas böra underkastas någon tids ytterligare pröfning i erfarenhetens belysning, innan man företager sig att ånyo förändra dem; — att den jemkning i prestgårdsbyggnadsbesväret, som må befinnas behöflig, desto hellre torde kunna i och för sig utan sammanblandning med andra ämnen finna sin lösning, som frågan om byggnad af de ecklesiastika boställena redan länge varit bearbetad och för närvarande torde bero på Eders Kongl. Maj:ts åtgärd; samt att, enär Länsstyrelsen, — som för sin del anser öfverflyttning af åliggandet att bygga tingshus och häradsfängelse från häradet till staten icke böra möta annat hinder än den dermed antagligen förbundna faran af byggnadskostnadens fördyrande, hvaremot dock nödiga korrektiv torde kunna beredas, — förmenar det slutliga afgörandet af denna fråga, hvarom hittills meningarna inom riksdagen varit mycket delade, utan våda kunna anstå, till dess att densamma kan tagas under ompröfning i sammanhang med spörsmålet om häradsrätternas organisation vid den pågående bearbet-

ningen och slutliga ordnandet af domstolsväsendet och rättegångssättet, finner Länsstyrelsen sig sakna anledning att tillstyrka godkännande af komiténs nu framstälda förslag till grunder för ifrågavarande besvärs framtida utgörande.

Vidkommande den egentliga kommunala beskattningen å landet har Länsstyrelsen väl icke något att erinra mot komiténs förslag att fyrktalssättningen beräknas icke efter bevillningen, utan efter taxeringsvärdet å fastighet och belopp af beskattningsbar inkomst. Men att den af komitén föreslagna proportionen mellan de nämnda skatteobjektens betalningsskyldighet är den riktiga, kan Länsstyrelsen deremot icke inse. Det synes nemligen Länsstyrelsen vara uppenbart, att innehafvarne af fastigheterna eller med andra ord af det under tidernas lopp i fastigheterna nedlagda s. k. fasta eller orörliga kapitalet äro, till följd af det senares införlifvande med kommunens område samt deraf följande oafvisliga behof af de kommunala inrättningarna, i vida högre mån beroende och intresserade af kommunens funktioner, än de personer, hvilka icke äro med kommunen förenade genom det starka band, som fastighetskapitalet alstrar, utan allenast af annan mer eller mindre tillfällig anledning bo inom kommunens gränser, vare sig att deras subsistens grundar sig å afkastning af rörligt kapital eller å deras arbete. Deruti lärer väl den väsentligaste, om också icke den enda, orsaken förefinnas dertill, att städse den fasta egendomen, åtminstone jordbruksfastigheten, hittills ansetts böra draga en vida drygare del af den kommunala skattebördan än de öfriga skatteobjekten. Vid sådant förhållande och då lång erfarenhet visat, — hvad äfven ligger i sakens natur —, att den fasta egendomen genom deri successivt nedlagdt kapital vinner i produktionskraft och till följd häraf stiger i värde, under det att det rörliga kapitalets relativa betydenhet städse förminskas till följd af penningevärdets fortgående fall, och den penningeinkomst, hvarmed arbetet lönas, af samma anledning tenderar att förlora i förmåga att betrygga existensvilkoren, synes det i och för sig icke lätt att förklara, hvarföre anspråk nu framträda på minskning i den andel af kommunalskatt, som åligger jordbruks-

fastigheten. Något för en sådan förändring talande skäl torde åtminstone icke vara af komitén anfördt. Ännu oförklarligare förefaller det, att sådana anspråk förspörjas på samma gång som det ifrågasättes ej mindre att genom afskrifning af grundskatterna bereda den nu lefvande generationen af jordegare en betydande fördel och statsverket en förlust, som, om den än i någon mån kunde kompenseras genom höjd bevillning å jordbruksegendom, likväl i väsentlig mån skulle ersättas statsverket medelst stegrad beskattning å andra medborgare, än äfven att, för utsigten att kunna bilda en för fosterlandets sjelfständighet mera betryggande härordning än den nuvarande, från jorden aflyfta rustnings- och roteringsbesväret utan särskild godtgörelse från jordegarne, under det att desse dock icke komme att draga större andel af den nya organisationens börda än samhällets öfriga medlemmar. I betraktande häraf och enär, såsom äfven inom komitén erinrats, komiténs förslag till fyrktalssättning, utom det att detsamma är beroende af den utgång förslaget angående den allmänna bevillningen kan erhålla, är mera invecklad, än som med möjligheten af dess behöriga tillämpning å landsbygden synes vara förenligt, kan Länsstyrelsen icke heller förorda nådigt afseende å omförmälda förslag till förändring af nådiga förordningen om kommunalstyrelse å landet.

För att åstadkomma en efter de förändrade omständigheter, som skulle inträda med grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, mera rättvis och billig fördelning af kommunalskatten, anser Länsstyrelsen, som, med hänseende till den betydliga, alltjemt fortgående utveckling industrien ernått och det stora inflytande densamma i följd häraf utöfvar å alla de kommunala förhållandena, förmenar fast egendom, hvarmed jordbruk icke är förenadt, böra i samma proportion som jordbruksfastighet deltaga i de kommunala utskylderna, det kunna såsom lämplig norm för kommunalskattens fördelning, åtminstone tills vidare, bestämmas, att, på sätt äfven medlemmar af komitén hemstält, all fastighet skall till de kommunala utgifterna bidraga i dubbelt mått mot inkomst af kapital och arbete; dervid Länsstyrelsen dock underdånigst erinrar

om den åsigt, Länsstyrelsen tillförene uttalat angående billigheten deraf, att inkomst af arbete icke beskattas lika tungt som inkomst af kapital.

Slutligen, i fråga om landstingsskatten, hvilken till sin natur är alldeles likartad med den öfriga kommunalskatten, anser Länsstyrelsen den förra i och med inträdet af det ifrågasatta nya beskattningssystemet böra fastställas att utgå efter alldeles enahanda grunder, som blifva gällande för utgörandet af den senare.

Kalmar i Landskansliet den 6 November 1882.

Underdånigst
G. J. EDELSTAM.

C. A. Palme.

8:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gotlands län.

Till Konungen.

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September, hvarigenom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fått sig förelagdt att före den 22 i denna månad inkomna med underdånigt utlåtande angående Skattereglerings-komiténs förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande nu berörda nådiga föreläggande fullgöra.

Ända till år 1842, då vår i viss mån ännu gällande folkskolestadga utkom, hafva de kommunala utskylderna, med undantag af vissa personliga afgifter och matlags-prestationer, uteslutande utgått af den i mantal satta jorden. I afseende å de direkta skatterna till staten och andra allmänna onera har förhållandet från äldsta tider i allmänhet varit enahanda. Under senare tider synes dock lag-

stiftningen hafva gått ut på att lindra pålagorna för jorden och att lägga dem äfven på andra beskattningsföremål. Att sådant i viss mån bort ske kan icke bestridas, enär så småningom allt mer och mer kapitalbildningen i synnerlig grad stegrats och de af denna kapitalbildning beroende öfriga näringarna till en förut ej anad utsträckning uppblomstrat. Rättvisan fordrade alltså, att kapitalet och dessa öfriga näringar jemväl i sin mån borde bidraga till såväl statens som kommunens utgifter, helst dessa utgifter, i den mån landets välstånd genom samtliga näringarnas uppblomstring tilltog, i samma mån stigit. De bidrag, som de olika näringarna och kapitalet böra lemna till dessa utgifters bestridande, torde dock böra lämpas efter den nytta, som hvardera näringen tillskyndas af de behof, för hvilkas fyllande bidragen skola utgå, i förhållande till hvarje närings omfång och beskaffenhet att lemna inkomst åt dess idkare. Granskas nu närmare de olika behof, som genom beskattningen skola fyllas, så visar det sig deraf, att ett stort antal af dessa uteslutande äro till jordbrukets gagn och att denna näring af de öfriga hafva minst lika och oftast öfvervägande gagn mot andra beskattningsföremål. Häraf torde ock böra följa, att jordbruksnäringen i vida högre mån än öfriga näringsgrenarne bör taga andel uti landets beskattning. Att uppgöra en fullständigt exakt proportion emellan de olika beskattningsföremålens deltagande i de olika skattebördorna eller i skattebördorna i sin helhet är omöjligt; men den åsigten torde dock af en opartisk granskare anses vara den rätta, att jordbruksnäringen proportionsvis bör draga, om icke en flerdubbel, så åtminstone en dubbel börda mot inkomst af kapital och arbete.

På proportionen af den kommunala beskattningen de olika beskattningsföremålen emellan torde i viss mån inverka den reglering, som nu föreslagits angående skattebördorna till staten, enär, om en allmän reglering af skattebördorna till kommunen nu skall göras och om en del af skattebördorna till staten skulle, hvad som ock i viss mån föreslagits, kastas på kommunen såsom en kommunal börda, sådant beslut i väsentlig mån kan och bör inverka på den skatteproportion, som skall inom kommunerna drabba de olika be-

skattningsföremålen. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande finner derföre för sin del, att fråga om omreglering af den kommunala beskattningen bör anstå intill dess den ifrågasatta omregleringen af skatter till staten och andra allmänna onera försiggått.

Skulle emellertid denna åsigt icke nådigst godkännas och skulle Eders Kongl. Maj:t alltså finna lämpliga tidpunkten redan nu vara inne att lagstifta om den kommunala beskattningen i de delar, hvarom fråga är, så torde Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillåtas i underdånighet derom erinra följande:

rörande de mindre kommunernas beskattning på landet.

På sätt ofvan är vordet anmärkt har, sedan 1842 års folkskolestadga utkom, jordbruket i månget hänseende vunnit lindring från pålagor och besvär i det att ej mindre, jemte det kronobrefbäringen såsom onus för jordbruket alldeles upphört, statsverket öfvertagit kostnaden till någon del för skjutsningsbesväret, än äfven på kommunalbeskattningen i allmänhet och sålunda på samtliga beskattningsföremål blifvit lagda *dels* viss andel i kostnaden för skjutsbesvärets uppehållande, *dels* vissa utgifter för kronofjerdingsmannabestyret, *dels* de hufvudsakliga utgifterna för kommunernas fattigvård, *dels ock* de väsentligaste kostnaderna för folkskolorna. Dessutom har *den i mantal satta jorden* vunnit någon lindring i utgifterna för kyrkobyggnad med hvad dertill hörer derigenom, att dessa utgifter numera jemväl skola drabba *all* fast egendom. Genom gällande kommunalförfattningar af år 1862 hafva derjemte alla kommunala utgifter, som förut legat hufvudsakligen å jorden, blifvit bestämda böra utgå i viss proportion efter andra artikelns bevillning. Redan dessa bestämmelser hafva haft till följd, att, på samma gång en väsentlig lindring redan medgifvits åt den i mantal satta jorden, öfriga beskattningsföremål och bland dessa synnerligast inkomst af kapital och arbete fått vidkännas stora skatteutgifter för förhållanden, hvartill de förut ej skattat. Såsom ett exempel härpå torde kunna anföras, att sedan, enligt tillgängliga handlingar, inom en kommun uti länet fattats beslut om uppförande af en byggnad för folkskolan, för hvilken byggnad ett uppgjordt kostnadsförslag upptagit utgifterna

till 8,637 kronor 75 öre, hade detta skolhus blifvit färdigbygdt utan att församlingen, som består af 15 7/8 hela mantal, till denna byggnads uppförande upptagit något lån att på längre tid återbetalas. Enligt 1881 års taxeringslängder för sagda socken hade jordbruksfastighet blifvit åsatt bevillning efter andra artikeln till sammanlagdt belopp af 135 kronor 71 öre och inkomst erhållit sådan bevillning med 122 kronor 41 öre, af hvilken senare en person debiterats med 22 kronor 41 öre, en annan med 80 kronor och vissa andra personer med tillsammans 20 kronor. För annan fastighet eller för inkomst af rörelse var ingen det året inom socknen taxerad. Följaktligen skulle enligt gällande kommunallag jordbruksfastigheten för 135 kronor 71 öre i bevillning påföras 2,715 fyrk och inkomst för 122 kronor 41 öre 1,225 fyrk samt hela socknen alltså tillsammans 3,940 fyrk. Resultatet häraf blifver, att fastigheterna efter denna beräkning skulle till folkskolebyggnaden såsom kommunalskatt bidraga med 5,947 kronor 8 öre och inkomst med 2,690 kronor 67 öre. För inkomst skulle den till 22 kronor 41 öre i bevillning uppskattade personen till byggnaden bidraga med 495 kronor 2 öre, den till 80 kronors bevillning med 1,757 kronor 15 öre och de öfriga till 20 kronors bevillning taxerade personerna med tillhopa 438 kronor 50 öre. Dessa för inkomst beskattade personer hafva alltså genom 1876 års lagförändring ensamt i fråga om pålagor till folkskolan skolat drabbas af en öfver höfvan dryg utgift, som före 1877 icke för dem skulle hafva ifrågakommit. Detta för ofvan anförda kommun angifna fall är icke enstaka, utan förekomma sådana tidt och ständigt och hafva äfven utgjort föremål vid denna länsstyrelse för klagomål. Det kan visserligen invändas, att församlingen, då stora utgifter på en gång skolat förekomma, hade sig sjelf att skylla, då den icke beslutat upptagande af ett amorteringslån att på längre tid återgäldas; men om församlingens fastighetsegare bestå af personer med mindre egendomar och dessa vilja på en gång gälda kostnaden för byggnadens uppförande samt förmå, såsom här är fallet, öfverrösta öfriga församlingsmedlemmarna, måste

dessa senare underkasta sig pluralitetens beslut. Ingen myndighet kan sådant beslut ändra, om laga former iakttagits.

Skulle emellertid nu, på sätt föreslaget blifvit, *dels* kostnaden för vägunderhållet, kyrkobyggnad med hvad dertill hörer, prestgårdsbyggnad samt tingshus och häradsfängelsebyggnad äfven läggas på alla beskattningsföremål, *dels* de flesta personela afgifterna och matlagsprestationer försvinna och motsvarande belopp jemväl öfverföras på samtliga beskattningsföremålen, *dels* rustnings- och roteringsbördan, som jemväl förut endast hvilat på jorden, till hufvudsaklig del äfven blifva en allmän kommunal börda, *dels ock* slutligen genom grundskatternas afskrifning ytterligare nya pålagor komma att drabba alla beskattningsföremål, torde det vara uppenbart, att den i mantal satta jorden komme att göra en altför oskäligt stor vinst på öfriga beskattningsföremålens bekostnad; och måhända skulle, om de olika komitéernas samtliga förslag komme att vinna godkännande, andra näringar än jordbruksnäringen, hvilka andra näringar i sin mån äro för staten lika mycket oumbärliga som jordbruket, blifva i en allt för hög grad hämmade i sin fortgång och utveckling, allt genom de nya skattebördor, som på dem vilja öfverflyttas.

Om det emellertid ändock skulle pröfvas skäligt, att alla beskattningsföremål skola taga del i alla kommunala skattebördor, så torde dock mera hänsyn, än som skett genom de olika komitéernas förslag, tagas till det större gagn, som jordbruket och dernäst måhända annan fastighet hafva att påräkna af de skattetitlar, för hvilka dessa skattebördor utgöra föremål. Det torde nemligen icke kunna jäfvas, *att* fattigvårdstungan å landet i de allra flesta fall härleder sig deraf, att personer, hvilka tillhört arbetsklassen och blifvit utslitna eller stödfallna under arbete i jordbrukets tjenst, af sådan anledning kommit fattigvården till last; *att* folkskolorna på landet äfven anlitas proportionsvis vida mera af jordbruksklassens och dess arbetares barn, än af andra yrkesidkare och kapitalisterna; *att* jordbruket samt grufvor och fabriker af de allmänna farvägarne och andra kommunikationsanstalter, hvartill pålagor erfordras, hafva större gagn än andra yrkesidkare och den, som skatta för kapitalet; *att* skjuts-

tungan, sådan den nyligen blifvit reglerad, numera icke är något nämnvärdt onus för jordbrukaren, utan tvärtom på de flesta ställen lemnar honom förtjenst; och *att* många andra föremål, för hvilka skatter inom kommunen erfordras, äro till öfvervägande del för jordbruket och dess binäringar gagneliga.

Öfverväger man noggrant alla dessa förhållanden och sammanföras samt jemföras dessa med hvarandra, och uppdelar man dem i afseende å det gagn, som derigenom tillföres ena eller andra slaget af beskattningsföremål, så måste det nogsamt finnas, att jorden har flerdubbel nytta af de allra flesta föremål, hvartill kommunala pålagor erfordras. Efter denna nytta bör väl också vidden af de olika beskattningsföremålens deltagande i sagda pålagor mätas? Att ställa »annan fastighet» dervid lika högt med jordbruksfastighet torde dock icke vara skäligt, helst »annan fastighet» på landet merändels består af byggnader, som äro uppförda för och förenade med bedrifvande af näring, hvarför särskild beskattning skall utgöras.

Det är svårt att, om under nuvarande förhållanden alla kommunernas pålagor på en gång skola regleras och då för de flesta fall en gemensam grund för dem skall uppletas, träffa någorlunda den rätta. Genom det slut, hvartill komiterade dervid kommit, har, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, det rätta och billiga på långt när icke träffats. Deras beräkningar rörande utfallandet af skatterna inom en normalkommun visar endast förhållandet såsom det efter nu gällande beskattningslagar skulle utfalla jemfördt med förhållandet enligt den af komiterade rörande kommunalbeskattningen föreslagna grund; men det är icke dessa förhållanden, som skola med hvarandra jemföras, om man skall komma till ett rättvist slut i denna högst vigtiga beskattningsfråga, utan det är, hvad komiterade hittills icke utredt, proportionen mellan det ena och det andra beskattningsföremålets mer eller mindre öfvervägande gagn af ena eller andra kommunalbehofvet, för hvilka utskylderna skola utgå.

Såsom följd af hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ofvan emot komiterades förslag rörande den kommunala beskatt-

ningen på landet erinrat, och då Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande alltså icke för sin del anser sig kunna till bifall förorda omförmälda förslag, vågar Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under förutsättning att redan nu, och förinnan de på dagordningen stående skattefrågorna blifvit lösta och förinnan deras inverkan på landets beskattning i allmänhet kan bedömas, frågan om kommunalbeskattningen skall i sin helhet regleras, underdånigst hemställa, att jordbruksfastighet må påföras *en* fyrk för uppskattadt värde till belopp, ej öfverstigande åtminstone 100 kronor, två fyrkar för belopp utöfver 100 kronor till och med 200 kronor o. s. v. samt att öfriga beskattningsföremål, på sätt komiterade föreslagit, påföras annan fastighet och frälseränta *en* fyrk för uppskattadt värde till belopp, ej öfverstigande 150 kronor o. s. v. och beskattningsbar inkomst *en* fyrk för belopp, ej öfverstigande 10 kronor o. s. v., allt med de undantag, hvarom förslaget i punkten B) mom. a) omförmäler.

Beträffande deremot det från fyrktalssättning föreslagna undantaget i mom. b) rörande inkomst af jordbruks rörelse,så finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande komiterade ingalunda hafva gifvit något giltigt skäl dertill, att sådan inkomst bör från kommunal beskattning befrias. Utgör detta beskattningsföremål en särskild inkomst utöfver den skatt, som sjelfva jordbruksfastigheten för sig bör bära, så synes ock rättvist, att denna inkomst bör lika med annan inkomst uti beskattningen deltaga. Komiterades skäl för sitt förslag härutinnan — nemligen *att* det vore »enklare och naturligare» att beräkna det för jordbruksfastigheten uppkommande fyrktal omedelbart på sjelfva fastigheten i sammanhang med dess fastighetsfyrk, *och att*, om sådan inkomst beskattades, »en sådan bestämmelse i och för sig vore egnad att väcka ett ganska stort missnöje» — synas icke vara synnerligen afsevärda; ty, i det fall att inkomst af jordbruk skulle komma att i kommunalbeskattning deltaga, blefve beräkningen, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, både enkel och naturlig, och hvad »missnöjet» öfver sådan beskattning beträffar, så varder, om komiterades förslag i sin helhet af riksdag godkännes, missnöjet säkerligen vida högljuddare från mot-

sidan och måhända ock mera berättigadt. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställer alltså, att omförmälda moment b) måtte utgå.

Emot punkten C) har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingen anmärkning att göra.

Hvad beträffar öfriga förslaget framställes endast den anmärkning, att, om Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes nyss ofvan gjorda framställning om jordbruksinkomsts deltagande i beskattningen godkännes, formulären för längder m. m. i enlighet dermed måtte bestämmas.

Rörande landstingsskatten.

Hvad denna beskattning vidkommer, så anser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, att sådan kommunalbeskattning som landstingsskatt bör göras likställd med all annan kommunalbeskattning. Något giltigt skäl till en motsatt åsigt finnes icke, om beskattningsgrunden skall bestämmas efter det gagn, som de olika beskattningsföremålen hafva af de kommunala behof, till hvilkas fyllande skatten skall utgå. Vid granskning af den årligen utkommande »tidskriften för Sveriges landsting och större kommuner» visar sig nemligen, att de väsentligaste anslagen lemnats till sjukvården i allmänhet, till veterinärers aflönande, till vägarbeten såväl jernvägar som allmänna farvägar och de senares underhåll inom vissa orter, till skjutsningens upprätthållande, till hästpremiering, landtbruksskolor och folkhögskolor, till folkskolorna och andra undervisningsanstalter, till länsagronoms och dikningsförmäns aflönande, till bymejeris inrättande, till vattendrags upprensande, till hydrografiska och geologiska undersökningar, till skogsvård och skogsskolor, till skottpenningar för rofdjurs och skadedjurs dödande, till slöjdundervisningens befrämjande, till fiskerinäringens förkofran samt till fornminnesföreningar, skarpskytteföreningar och befrämjande af lifränte- och kapitalförsäkringsanstalter äfvensom gröfre brotts upptäckande. Detta visar nogsamt, att väsentlig, om icke väsentligaste delen af dessa anslag kommit jordbruksnäringen till godo

sålunda, att en del af anslagen uteslutande gjorts till befordrande af denna näring och de öfriga anslagen varit nyttiga minst lika mycket för jordbruksnäringen som för andra näringar och kapitalisten, hvilken senare i allmänhet deraf haft minsta gagn.

Af sådan anledning och då dertill kommer, att, för den händelse komiterades förslag till förordning angående bevillning af fast egendom och af inkomst vinner godkännande, bestämmelsen uti 22 § af nya skjutsstadgan skulle upphöra att gälla derutinnan, att jordbruksfastighet skall, såsom nu är förhållandet, till skjutsentreprenaderna bidraga med dubbelt emot andra beskattningsföremål, såsom följd hvaraf och då alla beskattningsföremål skulle komma att lika uti denna beskattning deltaga, jordbruksfastighet på ny lagförändring i berörda riktning skulle göra en väsentlig vinst, finner sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande af rättvisa och billighet manad underdånigst hemställa, att grunden för landstingsskattens utgörande måtte blifva densamma, som Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreslagit såsom grund för kommunala beskattningens uttaxerande inom de mindre kommunerna.

Då nu skall regleras angående landstings- och socknekommuners beskattning och jemväl lemnas vissa bestämmelser om en annan kommunal beskattning, nemligen om skyldigheten att hålla tingshus och häradsfängelse, hvarför debitering skall ske inom härad eller tingslag, så, ehuru komiterade uraktlåtit derom göra förslag, tillåter sig dock Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande erinra, att i afseende å såväl sättet att uttaxera och uppbära sistnämnda utskyld, som äfven grunden och sättet för besluts fattande, debitering och uppbörd rörande vissa andra kommunala afgifter, hvilka skola utgå af härad eller visst länsdistrikt, såsom för bostad och aflöning åt visse distriktsläkare m. m., finnas inga lagbestämmelser gifna, hvadan följden i praxis varit, att slika afgifter *än* utdebiterats och uttagits i sammanhang med kronoutskylderna, såsom

förhållandet inom de flesta län varit med afgifterna för underhåll af tingshus och häradsfängelse äfvensom öfriga för häradet gemensamma utgifter, *och än* hafva myndigheterna, derest beslut derom icke fattats af skattskyldiga, meddelat stadgande om sättet och grunden för debitering och uppbörd, dervid vanligen kommunalförvaltningen fått förständigande att afgifterna inom kommunen uppbära och för vederbörande redovisa.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställer derföre underdånigst, att bestämmelser i omförmälda hänseenden måtte genom lag varda gifna.

Landskansliet i Wisby den 20 November 1882.

Underdånigst

RUD. HORN.

Johan Hambræus. *Johan Gardell.*

9:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Blekinge län.

Underdånigt utlåtande.

Såsom infordradt utlåtande öfver Skatteregleringskomiténs uti afgifvet betänkande framstälda förslag angående dels den kommunala beskattningen å landet och dels landstingsskatt, får Eders Maj:ts Befallningshafvande, efter tagen kännedom om de olika förslagen äfvensom om innehållet af de reservationer, som rörande förslagen blifvit afgifna, i underdånighet anföra följande.

Beträffande först

A) *Den kommunala beskattningen å landet,* så torde det tillåtas Eders Maj:ts Befallningshafvande att behandla förslagen i den ordning, desamma förekomma uti komiténs betänkande.

Eders Maj:ts Befallningshafvande öfvergår alltså till förslaget rörande

1:o) *Kyrkobyggnad med hvad dertill hörer.* Enligt 26 kapitlet 1 § Byggningabalken, sådant detta lagrum lyder genom Kongl. förordningen den 4 November 1876, åligger det egare eller innehafvare af fast egendom att efter samma grund, som är bestämd för kommunala utskylder, utgöra byggnadsvirke, körslor och annan kostnad till ifrågavarande byggnad, hvaremot erforderliga dagsverken utgå efter matlag. Jemlikt Skatteregleringskomiténs förslag skulle kostnaderna utgå efter samma grund, som komitén för utgörande af kommunalutskylder i allmänhet föreslagit.

Då emellertid detta byggnadsbesvär allt hittills i väsentligaste grad hvilat på jorden, synes det vara obilligt, att vid detsammas öfverflyttande jemväl på andra beskattningsföremål enahanda grund följes för detsammas framtida utgörande, som för utgifterna i allmänhet till kommunen. Det obilliga i ett sådant ordnande framgår ännu bjertare vid besinnandet af det förhållande, att, på det andra, jorden ensam vidlådande skatter, nemligen grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesväret, må kunna afskrifvas, och på det ett tidsenligt försvar må kunna ordnas, ersättningen för den minskade inkomst till och ökade utgift för staten, som sålunda föranledes, är vorden föreslagen att fördelas jemväl på andra beskattningsföremål än jordbruksfastighet. Om derföre under sådana förhållanden, om hvilka det dock icke nu tillkommer Eders Maj:ts Befallningshafvande att yttra sig, aflyftningen af nu ifrågakomna, af statsmakterna så nyligen ordnade besvär och detsammas fördelande jemväl på andra skatteföremål skall genomföras, måste densamma verkställas på ett för inkomstbeskattningen icke allt för betungande sätt. Det är visserligen framhållet, att denna byggnadsskyldighet så sällan ifrågakommer och att kostnaden för densamma vanligen

utgår under loppet af många år. Sådant hindrar dock icke, att byggnadsskyldigheten, när den inträder, ändock kan kännas tryckande för dem, som under hela eller större delen af lifvet utaf kostnaden för densamma besväras, och i all synnerhet måste förhållandet blifva sådant beträffande dem, som för inkomstbeskattning varit fria från, men nu måste taga del i denna byggnadskostnad. Eders Maj:ts Befallningshafvande kan derföre ej finna annat än att en rättvis fördelning af detta besvär endast åstadkommes derigenom, att vid detsammas utgörande fastighet i förhållande till taxeringsvärdet deri deltager dubbelt emot den beskattningsbara inkomsten.

Visserligen har emot en sådan anordning, som den nu föreslagna, blifvit anmärkt, att derigenom skulle föranledas två särskilda debiteringsgrunder och att sådant, efter hvad erfarenheten visat, skulle leda till svårigheter och en oriktig tillämpning. Det må nu så vara. Gent emot det förhållandet åter, att nu ifrågasatta skatteordnande skulle orättvist drabba ett särskildt skatteföremål, torde dessa betänkligheter icke böra tillmätas något afgörande inflytande vid bedömandet af den verkan, förslaget anses medföra.

Emot komiténs förslag, att den i lag stadgade *dagsverksskyldigheten efter matlag* bör försvinna, har Eders Maj:ts Befallningshafvande ej något att erinra.

I ordning härefter förekommer frågan

2:o) *Om prestgårds byggnad.* Nu gällande lag i Byggningabalken, 26 kap. 2 §, stadgar härom, att prestgård skola alla bygga efter gårdantalet, eller, hvilket är detsamma, efter hemmantalet. Jemväl beträffande detta besvär har Skatteregleringskomitén föreslagit, att detsamma skulle utgöras efter enahanda grund, som för kommunalutskylder äro föreslagna.

Som detta besvär i regel hvilar på jorden, kan Eders Maj:ts Befallningshafvande, då detsammas öfverflyttande jemväl på andra beskattningsföremål nu ifrågasättes, icke af förut, beträffande kyrkobyggnad, angifna skäl biträda komiténs förevarande förslag.

Dessutom förefaller det Eders Maj:ts Befallningshafvande, som med aflyftningen af detta besvär, för utgörandet hvaraf så många

friheter och undantag kunna åberopas och hvilka skulle komma att qvarstå, gerna kunde anstå så länge tills, efter fullständig utredning och deraf föranledda, erforderliga öfverenskommelser och regleringar, en lagstiftning i ämnet kunde komma till stånd, som vore tillämplig för prestgårds byggnad inom riket i sin helhet. Den börda, som detta besvär tillskyndar jorden, lärer icke vara af den beskaffenhet, att den fordrar en så hastig utjemning att icke med detta besvärs ordnande lugnt må kunna anstå, tills annan, bättre afpassad tidpunkt inträder.

Skulle denna framställning om uppskof icke lyckas att tillvinna sig afseende, får Eders Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet hemställa, att, i fråga om utgörandet af detta besvär, fastighet i förhållande till inkomst må deltaga på enahanda sätt, som beträffande kyrkobyggnad här ofvan blifvit hemstäldt.

Hvad vidare angår

3:o) *Skyldigheten att bygga tingshus och häradsfängelse*, hvarom 26 kap. 4 § Byggningabalken stadgar, att densamma skall hvart härad, till byggnad och underhåll, utgöra efter gårda- eller mantalet, så har Skatteregleringskomitén, i fråga om detta besvär, afgifvit enahanda förslag för detsammas öfverflyttande på och framtida utgörande af jemväl andra beskattningsföremål, som blifvit återgifvet beträffande kyrk- och prestgårdsbyggnad.

Då staten numera i det närmaste direkt aflönar domaren å landet, synes följdriktigheten jemväl bjuda, att staten öfvertager den nu ifrågakomna byggnads- och underhållsskyldigheten, så att densamma, från att vara ett i viss mån kommunalt åliggande, må i stället, såsom tillbörligt är, blifva en statens egen angelägenhet.

Om, såsom torde vara att förmoda, frågan härom icke för närvarande tillvinner sig afseende, hemställer Eder Maj:ts Befallningshafvande, att, af ofvan anförda skäl, grunden för framtida utgörandet af detta besvär blifver enahanda, som beträffande öfriga förut omförmälda byggnadsbesvär är vordet hemstäldt.

Då Eders Maj:ts Befallningshafvande nu öfvergår till Skatteregleringskomiténs förslag i hvad det särskildt rörer:

4:o) *De vanligen utgående kommunalutskylderna,* så instämmer Eders Maj:ts Befallningshafvande uti komiténs förslag att taxeringsvärdena å fast egendom samt å antagen beskattningsbar inkomst, hvilka ligga till grund för bevillningen till staten, äfven läggas till grund för kommunalbeskattningen. Lika med komitén anser Eders Maj:ts Befallningshafvande, att jordbruksfastighet i och för sig samt annan fastighet böra till fyllandet af kommunernas behof lika bidraga och gillar likaledes komiterades på af dem anförda skäl grundade åsigt att särskildt fyrktal ej må åsättas inkomst af jordbruksfastighet.

Enligt Eders Maj:ts Befallningshafvandes åsigt hafva komiterade deremot saknat tillräckliga skäl att till jordbruksfastighetens fördel frångå det förhållande i fyrktalssättning, som, enligt nu gällande författningar, eger rum mellan denna och den beskattningsbara inkomsten. De skäl, som i afseende på de olika slagen af kommunal byggnadsskyldighet blifvit anförda, för att visa obilligheten deraf, att den beskattningsbara inkomsten dermed för mycket betungas, kunna, om än i mindre mån, äfven tillämpas på de flesta andra kommunala utgifter och besvär, om man tager hänsyn dertill, att jordbruksfastigheten är med ett, för all framtid gällande intresse fästadt vid kommunen, hvilket deremot icke kan sägas om inkomsten. I detta afseende torde kunna såsom exempel anföras skolhusbyggnader, inköp och ordnande af fattiggårdar m. m., ja, till och med i afseende på den vanliga fattigvården, som i allmänhet föranleder de drygaste af de kommunala utgifterna, kan med skäl sägas, att jordbruket har en större moralisk skyldighet att bära dess tunga, då det ej kan nekas, att, åtminstone i flertalet af landskommunerna, den betydligaste delen af understödstagare utgöres af personer, som användt sin arbetsföra ålder uti jordbrukets tjenst, ett förhållande, som bland annat framgår af den erfarenheten, att uti kommuner, der egarne af större jordegendomar egna omtanke åt och göra uppoffringar för sina arbetares bergning på ålderdomen, fattigvårdstungan för kommun vanligen är högst obetydlig.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Eders Maj:ts Befallningshafvande, med gillande för öfrigt af komiterades förslag, uttala den åsigt, att vid fyrktalets åsättning enahanda förhållande emellan jordbruksfastighet och beskattningsbar inkomst, som nu eger rum, må bibehållas, så att den förra i förhållande till taxeringsvärdet med dubbelt belopp emot den senare må deltaga i de kommunala utskylderna. Detta anser Eders Maj:ts Befallningshafvande vara så mycket rättvisare, som en förändring i detta förhållande till jordbruksfastighetens fördel vore obillig äfven ur den synpunkten, att dessa genom grundskatternas afskrifning komma att i afseende på skatterna till staten erhålla en bättre ställning än förut.

Hvad slutligen vidkommer Skattereglerings komiténs förslag

B) *angående landstingsskatt,*

så har komitén framhållit, att detsamma blifvit genomfördt med hänsyn till enahanda likställighet mellan jordbruksfastighet, annan fastighet och inkomst, som komitén föreslagit beträffande bevillningen till staten. Då det icke tillkommer Eders Maj:ts Befallningshafvande att i förevarande angelägenhet göra förslaget till bevillningsförordning till föremål för skärskådande, torde vid sådant förhållande komiténs förslag angående landstingsskatt ej kunna föranleda till annat yttrande än att, derest sådana anmärkningar emot förslaget till bevillningsförordning blifvit framstälda eller kunna förekomma, som föranleda till ändring uti grunden för bevillningens utgörande, sådant i sin ordning måtte verka till ett behörigt iakttagande i fråga om bestämmandet af grunden för utgörandet af landstingsskatt.

Carlskrona å Landskansliet den 12 Oktober 1882.

H. WACHTMEISTER.

Carl Christopherson.

10:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Christianstads län.

Till Konungen.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande genom vederbörande Departement den 22 sistlidne September meddelad föreskrift, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver Skatteregleringskomiténs förslag dels angående kommunala beskattningen å landet och dels angående landstingsskatt.

På grund af hvad komitén anfört i fråga om den kommunala beskattningen å landet har den hemstält, att 1, 2 och 4 §§ i 26 kapitlet Byggningabalken måtte på det sätt ändras, att bestämmelser i dem införas derom, att kostnaderna för deri omförmälda byggnader skola utgå efter samma grund, som komitén för utgörande af kommunalutskylder föreslagit.

Nu gällande stadganden angående grunderna för deltagande i kostnaderna för i fråga varande byggnader tarfva ovedersägligen förändring, synnerligast med hänseende dertill att de svårligen kunna korrekt tillämpas, men antagandet att berörda kostnader böra utgå efter allmänt fyrktal torde rättvisligen få bero på hurudan beräkningsgrunden för fyrktalssättningen kommer att blifva.

Det förslag, komitén i sistnämnda hänseende afgifvit, synes Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke fullt tillfredsställande. Obestridligen hafva kostnaderna för kommun åliggande byggnadsskyldighet hittills till största delen drabbat fastigheterna, och billigheten deraf framträder vid beaktande att de genom byggnad tillvägabragta fördelar allt framgent för längre tid komma samma fastigheter och i följd deraf deras egare tillgodo, mot det de, hvilka till kostnaderna bidraga efter uppskattad inkomst, af fördelarne icke komma i åtnjutande för längre tid än de i kommunen blifva qvarboende jemte

det de äro utsatta för olägenheten att, sedan de väl inom en kommun utgjort bidrag till byggnadskostnad, de, efter afflyttningen till annan kommun, der kunna drabbas af likartad utskyld. Komitén har antydt att, då inom en kommun byggnadsföretag förekommer, som medföra mera känbara utgifter för kommunens medlemmar, man numera söker fördela uttaxeringen på en längre tidrymd genom upptagande af lån, som efter hand åter betalas och hvarigenom anmärkta olika verkningar af en eller annan af angifna beskattningsgrunder skulle till stor del upphäfvas; men då denna utväg att söka utjemna förhållandena icke med säkerhet är att påräkna, då den icke kan lagbestämmas, torde den ej heller böra tagas i betraktande vid uppgörande af lagförslag. Det må således med skäl kunna anses stå fast, att fastigheterna i kommun äfven framdeles komma att få vidkännas högre kommunal beskattning i och för byggnadskostnader än uppskattade inkomster, och denna åsigt genomgår också i viss mån komiténs förslag, men då komitén derjemte velat bringa kommunal-beskattningen derhän, att den dels icke blifver beroende af bevillningen till staten och dels får enkla grunder för fyrktalssättningen, hvilket Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser eftersträfvansvärdt, finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med fästadt afseende jemväl å den ekonomiska vinst, som genom föreslagna afskrifningen af grundskatterna kan beredas fastigheterna, skäligt, att grunden för fyrktalssättningen må blifva sådan, att en fyrk åsättes för hvarje 100 kronor af fastighetens taxeringsvärde och en fyrk åsättes för hvarje 10 kronor uppskattad inkomst, deri dock icke inberäknad någon uppskattning å inkomst af fastighet. Genom antagande af den af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sålunda såsom rimlig ansedda grund för fyrktalssättningen, hvilken är vida enklare än komiténs förslag, som upptager tre olika grunder, skulle för fastigheterna i kommun komma att utöfvas större rösträtt vid afgörandet af kommunens angelägenheter, och då dessa otvifvelaktigt måste ligga fastighetsegarne mera än andra medlemmar af kommunen om hjertat, må också den större rösträtten anses befogad.

Hvad nu vidare förslaget om landstingsskatten beträffar, anser

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, lika med komiterade, lämpligt, att denna beskattning, likasom den rent kommunala beskattningen, så till vida lösgöres från bevillningen, att den bygges omedelbart på uppskattningsvärdet af fastighet och beloppet af beskattningsbar inkomst, och som förslaget om landstingsskatts utdebitering efter det förhållande emellan de särskilda beskattningsföremålen att lika belopp skulle utgöras för ett hundra kronor af taxeringsvärde å fastighet, som för fem kronor af beskattningsbar inkomst, vid tillämpning i någon, om än ringa mån ställer sig till förmån för sistnämnda beskattningsföremål mot nu gällande beskattningsgrund, anser sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke ega skäl att emot berörda förslag något erinra.

Christianstads Lanskansli den 11 November 1882.

Underdånigst

TROLLE WACHTMEISTER.

W. Ehrenborg.

11:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län.

Till Konungen.

Uti nådig resolution af den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande öfver Skatteregleringskomiténs uti afgifvet betänkande framstälda förslag angående *dels* den kommunala beskattningen å landet *dels ock* landstingsskatt.

Beträffande den kommunala beskattningen å landet hemställer komitén, bland annat, om förändringar i § 58 af Kongl. förordningen

om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862, afseende förändrad beräkningsgrund för fyrktalssättningen och uppgift å byggnader m. m., som må från fyrktalssättningen undantagas, samt att 59 och 64 §§ af samma förordning jemte formulären till fyrktalslängd, debiterings- och uppbördslängd samt debetsedel måtte undergå de ändringar, hvartill komiténs nyssnämnda förslag föranleda; hvarförutom komitén föreslår, att 60 och 61 §§ af samma förordning måtte på det sätt ändras, att af dem må fullt tydligt framgå, att kommunerna icke i andra än genom lag eller allmän författning bestämda fall ega rätt att afvika från den allmänna grund, som för kommunalutskylders utgörande är bestämd.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som anser dessa förslag samt komiténs hemställan om ändringar i 47 och 48 §§ af Kongl. förordningen om landsting den 21 Mars 1862 angående grunden för landstingsskattens utgörande utgöra egentliga föremålet för det infordrade utlåtandet, får i sådant afseende i underdånighet erinra, hvad som äfven blifvit i afgifna reservationer anmärkt, att förslaget om de olika grunderna för kommunalskattens på landet utgörande af olika beskattningsföremål synes Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vara ganska invecklad och svårtillämpligt samt icke öfverensstämmande med förslaget rörande landstingsskatten, emot hvilket Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ej har något att påminna.

Malmö Landskansli den 21 November 1882.

Underdånigst

GOTTH. WACHTMEISTER.

Folke Hain.

12:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län.

Till Konungen.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga resolution den 22 sistlidne September får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i fråga om Skattereglerings komiténs förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt härigenom afgifva underdånigt utlåtande.

Under förutsättning af den ifrågastälda skatteregleringens genomförande i sin helhet på den af komitén föreslagna grund, om hvilkens lämplighet Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke har att nu yttra sig, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande underdånigst, beträffande sättet för tillämpning af samma grund på den kommunala beskattningen å landet, instämma uti komitéledamoten, Herr professorn och riddaren H. L. Rydins reservation derutinnan och, beträffande landstingsskatten, uttala den åsigt, att denna synes Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande rättast böra utgå efter samma grunder som öfriga kommunala utskylder.

Halmstads slott den 28 Oktober 1882.

Underdånigst

F. W. LEJONANCKER.

H. G. Nycander.

13:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län.

Till Konungen.

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 22 sistlidne September får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver det af Skatteregleringskomitén utarbetade underdåniga betänkande med förslag angående dels den kommunala beskattningen å landet och dels landstingsskatt.

Då Skatteregleringskomitén redan vid afgifvandet af sitt underdåniga förslag till förordning om bevillning af fast egendom samt af inkomst den 17 Augusti sistlidna år funnit sig föranlåten att uttala den mening, att det samband, som förefinnes emellan den kommunala beskattningen och den till staten utgående bevillning icke i det stora hela torde kunna rubbas, kunde man förutse, att komitén skulle bygga sitt förslag angående ordnandet af den kommunala beskattningen å landet i väsentlig grad just på detta samband. Utgående från den förutsättning att grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär varda afskrifna och att i sammanhang dermed komiténs först nämnda förslag blifver såsom gällande lag antaget, så att bevillning för inkomst utgår med en procent af inkomstbeloppet och jordbruksfastighet kommer att draga enahanda bevillning som annan fastighet eller för hvarje fullt hundratal kronor af fastighetens taxeringsvärde fem öre, motsvarande en procent af den antagna normala inkomsten, hafva komiterade föreslagit: att bidragen till de allmänna kommunala behofven skola, såsom nu, utgå efter fyrktal, hvilket dock icke göres beroende af den bevillning, som för de olika beskattningsföremålen utgår, och icke heller påföres dessa föremål i det förhållande, som nu dem emellan i sådant

afseende eger rum, utan sålunda, att en fyrk åsättes för hvarje tio kronors beskattningsbar inkomst och för hvarje etthundrafemtio kronors taxeringsvärde af annan fastighet samt för hvarje etthundratjugofem kronors taxeringsvärde af jordbruksfastighet; att från fyrktalssättningen undantagas åtskilliga uppräknade fastigheter, för hvilka bevillning ej utgöres, samt inkomst af jordbruksrörelse, derför bevillning, enligt komiténs förenämnda underdåniga förslag, skall utgå i den mån denna inkomst öfverstiger fem procent af fastighetens taxeringsvärde, hvilken del af inkomsten anses genom den fastigheten påförda bevillning vara beskattad; samt att kostnaderna för byggande af kyrka med hvad dertill hörer, prestgård samt tingshus och häradshäkte jemväl skola fördelas efter samma grund som den för utgörande af kommunalutskylder sålunda föreslagna.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillåter sig till en början att, med vidhållande af sin i underdånigt utlåtande den 31 sistlidne Januari öfver Skattereglerings komiténs förslag till förordning om bevillning af fastighet samt af inkomst uttalade mening angående lämpligheten och önskvärdheten af fullkomligt oberoende emellan kommunalbeskattning och bevillning, rikta den anmärkning emot nu förevarande förslag, att derigenom i verkligheten ingalunda tagits något steg fram emot nämnda önskningsmål; ty ej kan väl den föreslagna förändringen i det samband, som nu eger rum emellan dessa båda arter af beskattning, såsom sådant anses. Om också bevillningsafgiften, efter komiténs förslag, kan bestämmas fritt och utan inverkan på den kommunala beskattningen, så är det ju dock samma uppskattning af fastighets taxeringsvärde och beskattningsbar inkomst, som ligger till grund både för bevillning och kommunalutskylder. Nu rådande oreda och invecklade förhållanden i beskattningsfrågor och deraf orsakade felaktigheter i beskattningen samt tvister för dessa felaktigheters afhjelpande och besvär dels för enskilda parter och vederbörande myndigheter i och för dessa tvisters anhängiggörande, utförande och afdömande samt återbärande af oriktigt guldna utskylder och dels för enskilde personer och uppbördsmän med indrifning och betalning af sådana afgifter i

de fall, då de ej bort påföras, komma derföre icke heller genom antagandet af komiténs förslag att varda undanröjda, utan skola fortfarande qvarstå såsom följder af meranämnda samband. Att komiterade uttryckligen erkänt riktigheten af den åsigt, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nu berörda hänseende vidhåller, men likväl förklarat, att de efter noggrant öfvervägande funnit sig icke kunna ernå det mål, som, enligt denna åsigt, bör såsom eftersträfvansvärdt anses, i vidsträcktare grad, än att taxeringsvärdet å fast egendom samt antagen beskattningsbar inkomst, hvilka ligga till grund för bevillningen, äfven läggas till grund för kommunalbeskattningen, vill synas Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anmärkningsvärdt. Ehuruväl komiterade ej lemnat någon upplysning om de skäl, som hindrat dem att taga det önskvärda steget fullt ut, för så vidt de kunna anses i någon mån hafva närmat sig målet, torde det nemligen ej vara för djerft att antaga, att dessa skäl ej äro af någon större betydelse.

Vid den granskning af komiténs underdåniga förslag, som den knapt tillmätta tiden i öfrigt tillåtit, tror sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hafva funnit skäl betvifla, att den deri uppstälda normen för fyrktals åsättande, enligt hvilken jordbruksfastighets andel i kommunalutskylderna förhåller sig till annan fastighets andel deri som sex till fem och till inkomstens bidrag som åtta till fem samt annan fastighets andel till inkomstens som fyra till tre, är ett sant uttryck för den rättvisa, billighet och enkelhet, som komiterade anse sig derigenom hafva uppnått. Om för inkomst af jordbruksrörelse bevillning skall utgå, torde sådan inkomst ej heller böra fritagas från delaktighet i den kommunala beskattningen. De för dylik befrielse af komitén anförda skälen synas åtminstone icke kunna göra anspråk på stor giltighet. Blir åter nämnda inkomst satt i fyrktal, följer deraf att jordbruksfastighet och annan fastighet böra i lika grad bära kommunalutskylder. Vidkommande derefter förhållandet emellan fastighet och inkomst, så och derest, på sätt komitén föreslagit, samma grunder, som gälla för uttaxering af kommunalutskylder, äfven skola tillämpas i afseende å byggande

af kyrka med hvad dertill hörer, prestgård samt tingshus och häradshäkte, torde de grunder för kommunalutskylders utgörande, som tvenne ledamöter i komitén, H. L. Rydin och A. Hedin, uti afgifna reservationer förordat, eller att fastighet bör bära kommunalutskylder i dubbelt förhållande emot inkomst, långt mera än komiténs beskattningsnorm vara förtjenta af nådigt afseende; och får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till stöd för denna sin åsigt underdånigst hänvisa till de skäl, bemälde ledamöter åberopat.

Lika litet som en annan af komiténs ledamöter N. Fosser, med hvilken ledamöterne F. F. Carlson, G. H. Stråle och G. Sparre förenat sig, kan emellertid Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande finna, att någon våda skulle uppstått derigenom att komitén nu icke föreslagit några förändringar i grunderna för deltagande uti förenämnda tre slag af byggnader. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vågar till och med påstå, att ett förslag i berörda ämne vid närvarande tidpunkt kan komma att medföra en våda, ty säkert är, att derigenom lösningen af den vigtiga frågan om ordnandet af rikets försvarsväsende, med hvilken fråga redan förut tillräckligt många andra frågor sammankopplats, skall varda än ytterligare försvårad. Lämpligast och bäst vore det derföre, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmenande, om för närvarande endast toges under ompröfning förändrade grunder för de allmänna kommunalutskyldernas fördelning; och torde de grunder förbemälde N. Fosser i sådant afseende föreslagit, eller att för hvarje etthundra kronors taxeringsvärde af fast egendom och för hvarje sex kronors beskattningsbar inkomst åsättes en fyrk, vara värda allt beaktande. Genom tillämpning deraf skulle den proportion, efter hvilken inkomst af kapital och arbete med jordbruksfastighet för närvarande deltager i nämnda utskylder, eller så som fem förhåller sig till sex, förblifva orubbad och endast den olikhet inträda i bestående förhållanden, som påkallas af förändringen i bevillningen, eller att annan fastighet blefve likställd med jordbruksfastighet, ej såsom nu med inkomst.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har i sitt här ofvan

berörda underdåniga utlåtande af den 31 sistlidne Januari dels sökt visa, att komitén i fråga om inkomstbevillningen icke tagit hänsyn till betydelsen af de olika källor, hvarifrån inkomster kunna flyta, och dels framhållit det billiga och rättvisa i en begränsad progression för beskattningen af den högre inkomsten.

Med anledning häraf finner sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande böra fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet derå, att, då efter komiténs nu förevarande förslag fyrktal skall påföras efter taxeringsvärdet för fastighet samt efter beloppet af beskattningsbar inkomst, och ej såsom nu efter bevillningens storlek, af dess tillämpning blir en följd att, derest afseende fästes vid de olika inkomstkällorna och progressiv beskattning införes beträffande bevillningen för inkomst, dessa förhållanden icke komma att utöfva någon inverkan på kommunalbeskattningen. Samma skäl, som tala för en progression och för ett aktgifvande på inkomstkällornas olika beskaffenhet i ena fallet, gälla dock äfven för det andra; och torde derföre, såvida det progressiva systemet vinner tillämpning i afseende å bevillning för högre inkomst, konseqvensen fordra att jemväl i fråga om kommunalbeskattningen samma system i viss mån varder användt, likasom ock att, derest någon betydelse tillmätes inkomstkällornas olikhet vid uppställandet af regler för bevillningens utgörande, kommunalbeskattningen, så vidt den angår inkomst, bör modifieras derefter.

Med fästadt afseende derå, att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i samma underdåniga utlåtande jemväl tillåtit sig förorda att, i motsats till hvad komitén föreslagit, bevillning ej måtte påföras inkomst af jordbruksrörelse, utan att i stället för jordbruksfastighet måtte utgå sex öre för hvarje etthundra kronors taxeringsvärde såsom fastighetsbevillning och ej fem öre, såsom komitén ansett lämpligt, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett sig äfven böra taga i betraktande, hvad inverkan ett dylikt ordnande af jordbruksfastighets beskattningen bör hafva på kommunalbeskattningen, dervid Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dock funnit, att deraf icke påkallas någon förändring i de grunder, som, efter

hvad här ofvan blifvit anfördt, synas Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande böra tillämpas för kommunalutskylders utgörande, vare sig meranämnda byggnadsbesvär efter samma grunder skola fördelas eller ej.

Då de fastigheter, som, enligt komiténs förslag, böra från fyrktalssättningen undantagas, skulle komma att draga kommunalutskylder, derest med tillämpning af komiténs förslag i öfrigt detta icke skedde, så och emedan de under alla förhållanden synas böra lika litet belastas med sådana utskylder som med bevillning, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke något att erinra emot det föreslagna undantagsstadgandet.

Vinner den af komitén föreslagna förändringen i grunderna för den kommunala fyrktalssättningen nådigt afseende, torde jemväl i nåder böra bifallas komiténs förslag om ändringar dels i 59 och 64 §§ af nådiga förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse på landet jemte formulären till fyrktalslängd, debiterings- och uppbördslängd samt debetsedel och dels i de vid komiténs förslag till bevillningsförordning fogade formulär N:ris 1, 2 och 3.

Som slutligen, efter hvad erfarenheten gifvit vid handen, kommunalstämma tillämpat §§ 60 och 61 af nyss nämnda nådiga förordning så, att hon för visst fall, utan att dertill hafva stöd af uttryckligt medgifvande i lag eller allmän författning, bestämt annan uttaxeringsgrund än den allmänna, för utgörande af kommunalutskylder bestämda, men ett sådant förfarande, på sätt komitén framhållit, väl måste anses vara oförenligt med en riktig tolkning af innehållet i nämnda §§, anser sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande böra instämma äfven i komiténs hemställan om sådan ändring af samma §§, att af dem må fullt tydligt framgå, att kommunerna icke i andra än genom lag eller allmän författning bestämda fall ega rätt att afvika från den allmänna grund, som för kommunalutskylders utgörande finnes stadgad.

Vidkommande derefter landstingsskatten torde Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande först underdånigst få redogöra för den

ställning, detta läns landsting intagit till frågan om fördelningen af denna skatt.

Sedan Kongl. Maj:t infordrat 1863 års landstings underdåniga yttrande öfver uppkommen fråga, huruvida icke den förändring i grunderna för kommunalutskylders utgörande, som åstadkoms genom nådiga kungörelsen den 15 September sagda år, påkallade en i hufvudsakligen enahanda riktning gående förändring i bestämmelserna om de afgifter, som af landsting beslutades, och i sammanhang dermed till landstinget i nåder öfverlemnat att afgöra, om ej af nämnda förändring i kommunalbeskattningen betingades särskildt beslut i afseende på de afgifter, som för sagda år af landstinget skulle uttaxeras, enär de skäl, som legat till grund för samma förändring, i viss mån kunde ega tillämpning äfven i fråga om dessa afgifter, för hvilkas uttaxering en framdeles möjligen blifvande förändring i grunderna för landstingsskattens utgörande icke kunde blifva gällande, så beslutade nämnda landsting, dels att landstinget för framtiden ville antaga den förändrade grunden för kommunalutskylders fördelning såsom grund för uttaxering af de allmänna afgifter, som af landstinget bestämdes, och dels att enahanda grund skulle gälla jemväl för de afgifter, som för året kunde komma att uttaxeras. Vid 1864 års landsting förekom frågan åter på grund af Kongl. Maj:ts förnyade nådiga framställning i ämnet, och beslutade landstinget då att vidblifva sitt näst föregående år fattade beslut och att den förändrade grunden för kommunalutskyldernas utgående således skulle tillämpas äfven för de afgifter, som år 1864 af landstinget bestämdes. Efter denna tid har Kongl. Maj:t ej påkallat någon landstingets åtgärd i saken, men de afgifter, som beslutats af alla de följande årens landsting, hafva debiterats efter den af landstinget år 1863 för framtiden antagna grunden.

Enligt den norm, detta läns landsting sålunda bestämt för landstingsskattens fördelning, förhåller sig jordbruksfastighets andel deri till annan fastighets andel, likasom ock till inkomstens andel, som sex till fem, och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kan för sin del ej finna annat, än att denna proportion under nuvarande

förhållanden är både billig och rättvis. Kommer jordbruksfastighet att i afseende å bevillningen blifva likställd med annan fastighet, och varder i sammanhang dermed en förändring genomförd i grunderna för kommunalutskylders utgörande, så att jordbruksfastighet och annan fastighet jemväl i fråga om dessa utskylder varda likställda, kan emellertid nämnda proportion emellan de båda slagen af fastigheter i afseende å landstingsskatten icke vidare anses vara den rätta, utan torde i sådant fall jordbruksfastighet och annan fastighet böra lika mycket bidraga till fyllandet af de allmänna behof, hvilka landstinget har att tillgodose. Beträffande åter förhållandet i detta fall emellan fastighetens och inkomstens andelar uti landstingsskatten, synas, för åstadkommandet af en rättvis fördelning, äfven derför böra gälla samma bestämmelser, som Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillåtit sig i enahanda hänseende förorda för kommunalbeskattningen, under förutsättning att byggnadsbesvären ej skola utgå efter den för kommunalutskylders utgörande bestämda grund.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kan alltså icke heller biträda det förslag, komitén framstält angående grunden för utgörande af landstingsskatten. Genom tillämpning af denna grund skulle fastigheten ovilkorligen komma att oskäligt gynnas på inkomstens bekostnad, då det snarare kunde ifrågasättas, huruvida icke en sträng rättvisa skulle kräfva, att fastighetens andel i landstingsskatten i förhållande till inkomstens bidrag borde blifva ännu något större, än Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, efter hvad nyss blifvit yttradt, anser lämpligt.

De grunder för landstingsskattens utgörande, som Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sålunda tillåtit sig förorda, torde böra gälla äfven för den händelse att, i motsats till hvad komitén föreslagit, inkomst af jordbruksrörelse från bevillning fritages och bevillning i stället påföres jordbruksfastighet med sex öre för hvarje etthundra kronors taxeringsvärde.

Jemväl i fråga om landstingsskatten, för så vidt den utgår för den högre inkomsten, synes dock Eders Kongl. Maj:ts Befallnings-

hafvande en progression önsklig, likasom ock äfven på detta område hänsyn bör tagas till beskaffenheten af de olika inkomstkällorna.

Emot komiténs förslag om den förändring i formelt afseende i grunden för landstingsskattens fördelning, att den bör utgå ej efter bevillningen utan efter vissa belopp af fastighets taxeringsvärde och af beskattningsbar inkomst, finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ej skäl till anmärkning, likasom ej heller emot komiténs förslag om den ändring i redaktionen af § 48 uti landstingsförordningen, som måste blifva en följd af detta förslags antagande; tillåtande sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dock äfven i fråga om landstingsskatten, likasom här ofvan vidkommande kommunalbeskattningen, underdånigst erinra derom, att en tillämpning af det progressiva systemet och ett beaktande af de olika inkomstkällornas beskaffenhet beträffande bevillningen för inkomst icke komma att sträcka sina verkningar till landstingsskatten, derest komiténs nämnda förslag om förändring i den formela grunden för skattens beräkning varder antaget, utan att i detta fall särskilda bestämmelser böra inflyta i landstingsförordningen angående användandet af samma grunder för landstingsskattens utgörande, såvida de anses böra tillämpas jemväl derå.

Göteborg å Landskontoret den 21 November 1882.

Underdånigst

ALB. EHRENSVÄRD.

V. Billmanson.

14:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Elfsborgs län.

(Se ofvan sid. 26.)

15:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län.

Underdånigt Memorial.

Fullgörande Eders Kongl. Maj:ts nådiga föreskrift i remissresolution den 22 nästlidne September får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver Skatteregleringskomiténs i dess betänkande framstälda förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt.

Efter en i korthet utförd historisk öfverblick af förstnämnda beskattningsförhållanden i rikets landsbygd samt förutskickad motivering, hafva komitérade i fråga om denna afdelning af sitt uppdrag hufvudsakligen föreslagit, att kostnaderna för kyrko-, prestgårds-, tingshus- och häradsfängelsebyggnader skola utgå efter samma grund, som för utgörande af kommunalutskylder i allmänhet bestämmes, samt att till beräkningsgrund för fyrktalssättningen skall komma att tjena de i senast fastställda mantals- och taxeringslängder upptagna värden å fastighet och belopp af beskattningsbar inkomst, sålunda att:

a) för jordbruksfastighet påföres en fyrk för uppskattadt värde till belopp ej öfverstigande 125 kronor, 2 fyrkar för belopp derutöfver till och med 250 kronor o. s. v.,

b) för annan fastighet och frälseränta påföres en fyrk för uppskattadt värde ej öfverstigande 150 kronor, 2 fyrkar för belopp utöfver 150 kronor till och med 300 kronor o. s. v. samt

c) för beskattningsbar inkomst påföres en fyrk för belopp ej öfverstigande 10 kronor, motsvarande efter 5 procent ett kapitalvärde af 200 kronor, 2 fyrkar för belopp utöfver 10 till och med 20 kronor o. s. v., med bibehållande i öfrigt af gällande förordning om kommunalstyrelse å landet oförändrad, i den mån förändringar icke erfordras till följd af berörda förslag och komiténs föreställning om behofvet att i lagen införa bestämdt förbud emot afvikelse från den allmänna grunden för kommunalutskylders utgörande i andra fall, än de genom lag eller allmän författning bestämda; hvarjemte komitén uppräknat de platser, lägenheter och anstalter, hvilka enligt dess uppfattning borde från fyrktalssättning undantagas.

Ehuruväl i fråga om *kyrkobyggnad* det skulle kunna ifrågasättas, huruvida den lagstiftning, som fått sitt uttryck i Kongl. förordningen den 4 November 1876 och om hvilken man väl icke, i likhet med komitén, med full rätt torde kunna påstå, att den på ett otillfredsställande sätt ordnar måttet af de skattskyldiges deltagande i skattebördan, redan nu, innan verkningarne af densamma hunnit blifva fullt skönjbara, lämpligen bör ånyo förändras; och om också, hvad angår *prestgårdsbyggnad*, mången icke utan fog skulle kunna påstå, att egarne af jordbruksfastighet borde såsom en tillräcklig lindring i denna börda erkänna en lagförändring, hvarigenom densamma fördelades jemväl på egare af annan fastighet efter fyrktal, helst den ofta tillförene och af komitén nu likaledes uttalade åsigten »att till vissa afgifter den fasta egendomen bör i högre grad än andra beskattningsföremål bidraga» derigenom skulle erhålla en fullkomligt följdriktig tillämpning; så har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med afseende å den förbättring i utskyldsprocent för andra kommunens skattskyldige, som komitén i sitt förslag till fyrktalssättning förordat och genom särskilda uträkningar åskådliggjort, utvisande, i siffror uttryckt, ett förhållande af 8 till 5 i stället för nuvarande 6 till 5, dock icke tvekat att biträda komiténs hemställan

om nämnda byggnadsskyldigheters utgörande af samtlige kommunens skattskyldige innevånare i mån af åsatt fyrktal.

En från komiténs mening afvikande åsigt hyser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande deremot beträffande frågan om förändrad grund för utdebitering af kostnaden för *tingshusbyggnad* och uppförandet och vidmakthållandet af *häradsfängelse*. Denna med rättsskipningen i landet nära sammanhängande utgiftsfråga dristar Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreställa sig vara en statens angelägenhet, hvilken lämpligast torde böra i samband med rättegångsväsendets förestående omdaning och ordnande behandlas och afgöras. Intill dess detta kan medhinnas, lärer, om nämnda förutsättning erkännes vara riktig, den tanken ej kunna anses oberättigad, att det urgamla sättet för utgörandet af denna i öfrigt icke särdeles betungande byggnadsskyldighet bör lemnas oberördt af lagstiftningsförsök, som sakna utsigt till varaktighet. Ett annat skäl, hvarför denna byggnadsskyldighet ej bör med den kommunala beskattningen sammanblandas, kan sökas deruti, att tingshus och häradsfängelsebyggnad ske häradsvis, att häradet ej utgör någon kommunal enhet, och att i gällande lag föreskrift saknas angående sättet för kommunernas deltagande i öfverläggning och beslut om nämnda byggnaders uppförande. Skola kommunerna vidkännas utgifter för dylikt ändamål, böra de väl ock tillerkännas rätt att derom yttra sig i lagbestämd ordning och utöfva det inflytande på besluten, som af deras betalningsskyldighet måste härledas.

I öfrigt och med undantag af den meningsskiljaktighet, som här ofvan blifvit yttrad, finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som erkänner det välberäknade i komiténs förslag att till grund för fyrktalssättningen lägga taxeringsvärdet i stället för bevillningsafgifterna, för sin del anledning saknas till erinran emot bifall till samma förslag rörande den kommunala beskattningen i inskränkt mening, sådant det i betänkandet förekommer.

Emot förslaget till ändring af 47 och 48 §§ i gällande förord-

ning om landsting har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för sin del icke något att påminna.

Marieholm i Landskansliet den 21 Oktober 1882.

C. A. SJÖCRONA.

A. M. Bolinder.

16:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vermlands län.

Till Konungen.

Genom nådig remiss af den 22 sistlidne September har Konungens Befallningshafvande fått sig anbefaldt att före den 22 innevarande månad afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings-komiténs förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt; och får Konungens Befallningshafvande, till underdånig åtlydnad häraf, i underdånighet anföra:

Beträffande härvid först den kommunala beskattningen å landet har Konungens Befallningshafvande efter den granskning, som Konungens Befallningshafvande lemnats tillfälle att egna ej mindre komiténs betänkande och förslag i denna del än äfven deremot förekommande reservationer, tillvunnit sig den uppfattning, att den åsigt, som Herr Professoren H. L. Rydin i den af honom afgifna reservation på ett efter Konungens Befallningshafvandes mening synnerligen förtjenstfullt sätt framstält, borde i lagstiftningen göra sig gällande.

Vare sig nu att den föreslagna förändringen i den kommunala beskattningen vore afsedd att införas endast i sammanhang med den jemväl föreslagna regleringen af skatter till staten eller utan afse-

ende derå, synes det Konungens Befallningshafvande att, då jordbruksfastigheterna i senare fallet skulle erhålla den lindring i den kommunala skattebördan, att kostnaden för sådana allmänna byggnader, som för närvarande hvilar endast på nämnda fastigheter, skulle delas äfven af andra fastigheter samt inkomsten för kapital och arbete, samt i förra fallet jordbruksfastigheter derjemte skulle åtnjuta förmånen af befrielse från grundskatten, rättvisa och billighet fordrade att, på sätt Professor Rydin hemstält, nu gällande grundsats att jordbruksfastighet ingår i kommunalskatt med dubbelt så högt fyrktal i förhållande till dess bevillning, som inkomst, bibehålles, och att denna grundsats utsträckes äfven till annan fastighet synes ock hafva goda skäl för sig.

Hvad sedermera angår komiterades förslag i fråga om landstingsskatt, så synes den förändring, som förslaget i det hänseendet åsyftar, vara af så oväsentlig beskaffenhet, att någon anmärkning deremot icke bör göras, under den antagliga förutsättningen att förslaget icke afser någon ändring i 47 § 1 momentet.

Carlstad i Landskansliet den 8 November 1882.

Underdånigst
H. GYLLENRAM.

C. E. Varenius.

17:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Örebro län.

Till Konungen.

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 22 sistlidne September får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings-komiténs i öfverlemnadt betänkande framstälda förslag dels angående

den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt.

Om det i allmänhet höfves lagstiftaren att, när förändring i bestående lagar ifrågasättes, iakttaga den största varsamhet, så att det beprövade gamla icke utan moget och allsidigt öfvervägande af alla på den uppkomna frågans lösning inverkande förhållanden öfvergifves för det oförsökta nya, så måste hvad nu är sagdt i synnerlig mån ega giltighet, när fråga uppstår att ändra gällande lagar och grunder för beskattningen. En skatt, hvilken sedan långa tider tillbaka utgått, har, äfven om den från början icke varit fullt rättvis, dock under tidernas lopp blifvit så att säga utjemnad, hvadan den icke kännes så tryckande som en ny pålagd skatt. Detta förhållande har ock blifvit uppfattadt af folkmedvetandet, som vetat att åt sin uppfattning gifva ett träffande uttryck i ordspråket: *gammal skatt, god skatt.* Att den varsamhet, hvilken, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, är af så synnerlig vigt vid stiftande af nya eller ändring af gamla beskattningslagar, icke alltid blifvit i vårt land af lagstiftaren iakttagen, bevisas till öfverflöd, bland annat, deraf, att genom § 58 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862, enligt denna paragrafs ursprungliga lydelse, blefvo för kommunalutskylders utgörande stadgade nya grunder af sådan beskaffenhet, att de icke oftare än en gång vunne tillämpning förr, än en ändring af desamma fanns af behofvet högeligen påkallad. Verkningarna af dessa grunder voro nemligen sådana, att i många kommuner kyrkoherden ensam fick vidkännas hälften, ja till och med mera än hälften af fattigvårdstungan. En högljudd klagan öfver dessa verkningar, hvilka icke blifvit af lagstiftaren beräknade eller förutsedda, förspordes öfver hela landet och föranledde rikets år 1863 församlade ständer att i underdånig skrifvelse den 9 September samma år göra framställning om väsentliga förändringar i nyss åberopade paragraf. Rikets ständer hade nemligen, med afseende derå, att egare af jord måste ega mera intresse för kommunens framtid, än egare af annan fastighet, löntagare eller rörelseidkare, funnit de förra böra i förhållande till

de senare vidkännas en större andel i kommunalskatterna äfvensom åtnjuta högre rösträtt vid kommunalfrågors behandling. Till rikets ständers anhållan, att ifrågavarande 58 § måtte erhålla sådan ordalydelse, som rikets ständer i omförmälda skrifvelse föreslagit, fann Kongl. Maj:t, med iakttagande allenast af några smärre, på hufvudfrågan icke inverkande förändringar, godt lemna bifall och lät till följd deraf under den 15 September 1863 utfärda nådig kungörelse angående förändrad lydelse af vissa §§ i Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse på landet. De i åberopade kungörelse stadgade grunder för utgörande af kommunalutskylder inom landskommunerna äro ännu gällande, och det är i dem, som ändring nu af komitén föreslagits.

Till följd *dels* af den i gällande bevillningsstadga till grund för bestämmelsen om den bevillning, som bör för jordbruksfastighet utgöras, gjorda tysta förutsättning, att under nuvarande förhållanden, så länge grundräntorna och indelningsverket ega bestånd, dylik fastighet icke bereder sin egare högre inkomst än som motsvarar ett penningebelopp, beräknadt till tre procent af fastighetens taxeringsvärde, hvaremot annan fastighet, likasom kapital och dermed jemförlig arbetskraft, antagas inbringa en inkomst motsvarande fem procent af det värde, hvartill fastighet af sistberörda slag för bevillning uppskattas, och af det belopp, hvartill befintligt kapital eller dermed jemförlig arbetskraft beräknas uppgå, och *dels* af den dubbla s. k. pondus, en fyrk, påförd jordbruksfastighet, enligt den genom Kongl. kungörelsen den 15 September 1863 förändrade lydelse af 58 § i nådiga förordningen om kommunalstyrelse å landet, förklarats ega i förhållande till en fyrk, påförd annan fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål, förhåller sig, såsom bekant är, den andel af allmänna kommunalutskylder, hvilken drabbar jordbruksfastighet, till den andel deraf, som drabbar andra beskattningsföremål, likasom 6 till 5, ett förhållande, som, enligt Eders Kongl. Maj:t Befallningshafvandes förmenande, ingalunda kan anses ofördelaktigt och ogynsamt för jordbruksfastigheten, utan snarare tvärtom.

Då nu ifrågasatta ändring af omförmälda gällande grunder för

utgörande af kommunalutskylder å landet, hade, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, en sådan ändring lämpligast kunnat och bort beredas genom att upplösa det samband, som för närvarande förefinnes mellan bevillningen och den kommunala beskattningen, till föga fromma för den senare, och att bygga hela den kommunala beskattningen, således jemväl den i städerna, på sjelfständig grund. Dervid skulle god ledning kunnat hemtas från flera främmande länders lagstiftning angående grunderna för ifrågavarande beskattning. Komitén har emellertid icke tagit något steg, som i verkligheten går i sådan riktning. I den underdåniga skrifvelse af den 17 Augusti 1881, med hvilken komitén till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnade sitt uppgjorda förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, yttrar nemligen komitén sig hafva vid utarbetande af samma förslag måst antaga, att det samband, som nu förefinnes mellan bevillningen och den kommunala beskattningen, icke lärer kunna undvikas, men att ändrade bestämmelser i bevillningsförordningen påkallade, särskildt i fråga om beredande af jemlikhet vid fyrktalssättningen, vissa ändringar i kommunallagarne, till hvilka ändringar komitén framdeles finge framlägga förslag; och i det underdåniga utlåtande och förslag, som hvad angår den kommunala beskattningen nu utgör föremål för granskning, har komitén, fastän den fortfarande erkänner det önskvärda i att göra kommunalbeskattningen oberoende af den allmänna bevillningen, dock förklarat, att komitén efter noggrant öfvervägande funnit sig icke kunna ernå detta mål i vidsträcktare grad, än att taxeringsvärdet å fast egendom samt antagen beskattningsbar inkomst, hvilka ligga till grund för bevillningen till staten, äfven läggas till grund för kommunalbeskattningen. Denna föreslagna åtgärd utgör dock icke, såsom nyss här ofvan antydts, något verkligt steg i den såsom önskvärd erkända riktningen, och komitén har sjelf medgifvit, att derigenom sambandet mellan bevillningen och kommunalbeskattningen icke blifvit fullständigt upphäfdt.

När således förslag till den kommunala beskattningens ordnande på sjelfständiga, af bevillningen oberoende grunder, så önsk-

värdt ett sådant förslag enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt än varit, icke föreligger, utan endast komiténs i sjelfva verket på bevillningsstadgan bygda förslag, öfvergår Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande nu till granskning af detta.

Till grund för förslaget ligger förutsättningen, att grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär, hvilka hittills hållit jordbruksnäringen i en undantagsställning, varda afskrifna; att, när sådant skett, jordbruksfastighet kommer att bereda sin egare lika stor inkomst, som annan till lika stort värde, som jordbruksfastigheten, taxerad fastighet och lika stort kapitalbelopp bereda sina egare; samt att derför jordbruksfastighet bör draga enahanda bevillning som annan fastighet eller fem öre för hvarje fullt hundratal kronor af fastighetens uppskattade värde, hvilken bevillning motsvarar en procent af den antagna normala inkomsten. Hvilande på nämnda förutsättning går förslaget ut derpå, att jordbruksfastighets andel i bidragen till de allmänna kommunala behofven skall förhålla sig till annan fastighets andel deri som 6 till 5 och till öfriga beskattningsföremåls andel som 8 till 5, samt annan fastighets andel till öfriga beskattningsföremåls som 4 till 3; att från fyrktalssättningen bör undantagas, utom åtskilliga uppräknade byggnader, för hvilka bevillning icke skall utgöras, jemväl den inkomst och förmån af jordbruksfastighet, som, utöfver den antagna normala inkomsten, hvilken beskattas genom fastighetsbevillningen, egaren genom bedrifvande af jordbruksrörelse förvärfvar och hvarom handlas i § 7 lit. c af komiténs underdåniga förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; och att alla de beskattningsföremål af hvad slag som helst, hvilka deltaga i utgörande af de allmänna kommunala utskylderna, jemväl skola efter samma grunder och i ofvanuppgifna proportioner deltaga i byggande af kyrka med hvad dertill hörer, af prestgård samt af tingshus och häradshäkte.

Det bör villigt erkännas, att komitén synes hafva vid utarbetande af omförmälda förslag varit lifvad af uppriktig önskan att efter bästa förmåga åstadkomma icke en formel, utan verklig lik-

ställighet emellan de olika beskattningsföremålen hvad angår deltagandet i de kommunala skattebördorna, likasom att åtskilliga bland de af komitén i motiven till förslaget uttalade åsigter äro fullt riktiga. Sålunda yttrar komitén bland annat, att den fasta egendomen bör i högre grad än andra beskattningsföremål bidraga till vissa slag af kommunala utskylder och afgifter samt att innehafvare af fastighet såsom ständige ledamöter i kommunen hafva af dess bestånd och utveckling ett större intresse än de, som njuta inkomst af kapital eller arbete, hvilket förhållande bör för de förre medföra högre utgifter till kommunala byggnader, än för de senare. Deremot anser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande komitén vid tillämpningen af berörda åsigter icke hafva träffat det rätta, då komitén förklarat å ena sidan utan inskränkning, att de medel, som fordras för bestridande af kommunens löpande utgifter, på giltiga skäl böra i lika grad drabba alla beskattningsföremål, och å andra sidan, hvad angår den kommunala byggnadsskyldigheten, att fastighet syntes böra deri efter förhållande till taxeringsvärdet deltaga endast dubbelt mot den beskattningsbara inkomsten, kapitaliserad efter fem för hundrade. Till följd af önskan att undvika uppställandet af två särskilda beräkningsgrunder, nemligen ett för deltagande i den kommunala byggnadsskyldigheten och en annan för uttaxering af öfriga kommunala utskylder, har komitén kombinerat en gemensam grund för utgörande af alla kommunala utskylder och besvär, enligt hvilken grund fyrktal skall i de här ofvan angifna proportioner åsättas de särskilda slagen af beskattningsföremål med undantag för inkomst af jordbruksrörelse, men derefter alla kommunala utskylder, vare sig att de afse byggnader eller löpande utgifter, utgå med lika fördelning å hvarje slag af fyrk.

Komitén har enligt ett tillvägagående, hvarför redogörelse i motiven lemnas, konstruerat en s. k. normal kommun samt uträknat och uppgifvit å ena sidan de uppskattade penningevärden å jordbruksfastighet, å annan fastighet och å inkomst, hvilka en sådan kommun komme att förete, och å andra sidan de belopp, hvartill de efter allmän fyrk uttaxerade kommunalutskylder, kyrkobygg-

nad m. m., tingshusbyggnad m. m. samt prestgårdsbyggnad, hvarje för sig, skulle uppgå. För att utröna, huru tillämpningen af den utaf komitén föreslagna taxeringsgrund skulle i verkligheten slå sig ut i förhållande till den enligt gällande lagstiftning i ämnet tillämpade taxeringsgrund, har komitén vidare, med ledning af förhållandena i några verkliga kommuner af en karakter, hvilken komitén ur en eller annan synpunkt ansett vara typisk, verkstält särskilda uträkningar. Härvid är dock att märka, att komitén, hvad angår *dels* de uppskattade penningevärdena å de särskilda beskattningsföremålen och *dels* beloppet af de efter nu gällande fyrktalssättning utgående utskylder, opererat med tal, som uti ifrågavarande kommuner under ett gifvet år i verkligheten företett sig, men deremot hvad angår de kostnadsbelopp, hvartill skyldigheten att bygga kyrka m. m., tingshus m. m. och prestgård må uppskattas och uppgå, begagnat sig icke af belopp, som i verkligheten förekommit, utan af de vid konstruktionen af normalkommunen funna tal, utgörande för kyrkobyggnad m. m. 278 kronor 95 öre, för tingshusbyggnad m. m. 58 kronor 5 öre och för prestgårdsbyggnad 154 kronor 74 öre, allt för år räknadt. Värdet af sådana profräkningar, vid hvilka förekomma å ena sidan verkliga, å andra sidan fritt konstruerade tal, synes Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vara ringa, om ens något. Upplysande och ledande för ett omdöme i frågan skulle varit uträkningar, hvarvid användts endast verkliga tal inom sådana kommuner, hvarest byggnadsskyldighet af ifrågavarande slag faktiskt fullgjorts. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förmenar, att, om sådana profräkningar i så vidsträckt mån, som det komitén till buds stående rika material medgifvit, blifvit företagna, de skulle bekräfta Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes farhåga att, vid tillämpning af komiténs föreslagna uttaxeringsgrund, inkomst af kapital och arbete varda lika oskäligt betungade, som fallet blef vid tillämpningen af den grund för uttaxering af kommunalutskylder, som ursprungligen var stadgad genom § 58 af nådiga förordningen angående kommunalstyrelse på landet. En ökad tunga har ju redan drabbat nämnda beskattningsföremål till följd af nådiga kungö-

relsen den 30 November 1876, hvarigenom, med ändring af den i Kongl. stadgan angående folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842 lagda grund för deltagande i skyldigheten att bygga folkskolehus, nämnda skyldighet förklarades skola för framtiden utgöras efter samma grunder, som gälla för uttaxering af kommunalutskylder. Enligt hvad en ledamot i riksdagen vid ett tillfälle sökt visa och sedermera inom pressen förfäktades, lära verkningarna af omförmälda kungörelse blifvit sådana, att t. ex. kyrkoherden inom en socken i Dalarne fått vidkännas nära hälften af kostnaderna för en ny skolhusbyggnad.

Tvifvelsmål kunna hysas och göras gällande om lämpligheten af komiténs förslag, att bevillning jemväl bör utgöras för särskildt uppskattad inkomst och förmån af jordbruksfastighet, som egaren genom bedrifvande af jordbruksrörelse förvärfvar. Men kommer sådan bevillning att utgå, lära giltiga skäl icke kunna anföras, hvarför nämnda inkomst mera än sådan, som egare af jordbruksfastighet genom försäljning af skog, utarrendering eller på annat sätt förvärfvar, skall vid fyrktalssättningen lemnas obeaktad och således derifrån undantagas. De skäl, komitén i sådan syftning andragit, synas åtminstone Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke kunna göra anspråk på giltighet.

Med längtan, ja med otålighet, emotser fosterlandsvännen en god lösning af den vigtiga frågan om ett tillfredsställande ordnande af rikets försvarsväsende. Genom Riksdagens skrifvelse den 24 Maj 1873, den s. k. kompromissen, hafva tillräckligt många och stora frågor blifvit förknippade och sammankopplade med den förra. På sätt en ledamot af komitén, professorn m. m. H. L. Rydin, uti afgifven särskild mening (se afdelningen IV af Skattereglerings-komiténs betänkande sidorna 136 och 137), enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes omdöme, nöjaktigt ådagalagt, kunna de skäl, Rikets Ständer i förr åberopade skrifvelse den 9 September 1863 p. 122 anfört för sin uttalade åsigt, att löntagare och rörelseidkare borde i utgörande af kommunalutskylder deltaga endast till hälften mot egare af hemman och jordbruksfastigheter, icke anses förlora

sin giltighet derigenom, att bevillningen för jordbruksfastighet varder höjd till lika belopp med bevillning för annan fastighet; hvadan icke heller någon ändring i uttaxeringsgrunden för utgörande af kommunalutskylder borde deraf blifva en ovilkorlig följd. Men med afseende å den behandling, samtliga berörda frågor sedermera rönt förnämligast vid 1878 års Riksdag i särskilda utskottets utlåtande n:o 2, och med afseende å den inre politikens utvecklingsgång i det hela lärer det väl numera icke kunna undvikas, att jemväl frågan om ändring uti nämnda afseende af gällande lagstiftning angående kommunalstyrelse, åtminstone den på landet, tages under allvarligt öfvervägande. Komitén har dock nu genom sitt ifrågavarande förslag till de redan på dagordningen uppstälda frågor, af hvilkas samtidiga lösning den om försvarsväsendets ordnande gjorts beroende, ytterligare fogat tre nya, nemligen om grunden för deltagande i kyrkobyggnad m. m., i tingshusbyggnad m. m. och i prestgårdsbyggnad. Det ligger ju i öppen dag, att lösningen af försvarsfrågan, som af många med allt skäl betraktas som fäderneslandets lifsfråga, skall varda derigenom ytterligare försvårad. Ett sådant betraktelsesätt tyckes vara det, som föranledt en annan ledamot i komitén, godsegaren N. Fosser, med hvilken förre statsrådet F. F. Carlson och bruksegaren G. H. Stråle instämt, att i afgifven reservation påyrka undanskjutande tills vidare af förslagen om ändring i nu gällande grunder för utgörande af skyldigheten att bygga kyrka m. m., tingshus m. m. samt prestgård, samt åtnöja sig med att endast föreslå förändrad grund för uttaxering af de nu efter allmän fyrk utgående kommunalutskylder. Den af Fosser uppstälda formel, att »*för hvarje ett hundra kronors taxeringsvärde af fast egendom och för hvarje sex kronors beskattningsbar inkomst åsättes en fyrk*», innebär, att den andel af kommunalutskylderna, som bör drabba fastighet, skall förhålla sig till den andel, som bör falla å inkomsten, som 6 till 5. Enligt detta förslag skulle således, äfven sedan bevillningen för jordbruksfastigheten blifvit höjd från tre till fem öre för hvarje fullt hundratal kronor af dess uppskattade värde, den proportion, efter hvilken inkomst af kapital

och arbete med jordbruksfastighet deltager i utgörande af kommunalutskylder, blifva orubbad. Den enda förändring i nu bestående förhållanden, samma förslag innebär, består deri, att annan fastighet än jordbruksfastighet framdeles skall anses lika skattskyldig, icke, som hittills, med inkomst af kapital och arbete, utan med jordbruksfastighet. Det aktgifvande på bestående förhållanden och den billighet mot inkomsten af kapital och arbete, som utmärker ifrågavarande åsigt, förtjenar allt erkännande i motsats till den, som gjorde sig gällande i särskilda utskottets vid 1878 års Riksdag afgifna utlåtande n:o 2 och gick derpå ut, att efter ofvanomförmälda förhöjning af bevillningen för jordbruksfastighet fullkomlig likställighet emellan alla beskattningsföremål borde vid fyrktalssättningen ega rum. Det obilliga i en sådan uttaxeringsgrund, hvilken inom komitén funnit tre försvarare, är med styrka ådagalagd af professoren Rydin i hans ofvanåberopade reservation. Genom tillämpning af en sådan uttaxeringsgrund skulle i sjelfva verket af de kommunalutskylder, hvilka enligt gällande lagstiftning falla på jordbruksfastighet, icke mindre än 16 ⅔ procent lyftas från denna till stor tunga för inkomst af kapital och arbete.

Den väg, komitén för att komma till sitt resultat gått, är för en hvar, som icke är väl hemmastadd i och bekant med hithörande förhållande, svår, om icke omöjlig att följa. Systemet af komiténs beräkningar är så kompliceradt, att svenskt lagstiftningsarbete hittills näppeligen torde hafva företett något dermed jemförligt, ja så konstrikt eller, om man så vill, så konstigt, att man eger skäl betvifla, att det sanna och rätta, som vanligen utmärker sig för sin enkelhet, kan på sådant sätt utfinnas. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande befarar, att antagande af komiténs förslag skulle vara detsamma som att taga ett steg ut i det ovissa, det okända, ja i mörkret.

Af hvad nu blifvit anfördt följer, att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke kan förorda bifall till ifrågavarande förslag, utan nödgas afstyrka detsamma.

Om det anses lämpligt stadga, att för deltagande i skyldigheten

att uppföra ofvannämnda tre slag af byggnader skola gälla samma grunder, som varda antagna för kommunalutskylders utgörande, kan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke annat än såsom lämpliga och billiga grunder i sistberörda afseende förorda dem, hvilka två ledamöter i komitén, nemligen ledamoten af riksdagens andra kammare S. A. Hedin (se sidan 76 i IV afdelningen af komiténs betänkande) och professoren Rydin (se sidan 138) hvar för sig föreslagit, eller att all fastighet bör bära kommunalutskylder i dubbelt förhållande mot inkomst; åberopande Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till stöd för denna sin åsigt de af bemälde tvenne reservanter anförda skäl.

Om, såsom komitén och jemväl reservanterne föreslagit, icke bevillningen omedelbart, utan taxeringsvärdet å fast egendom och antagen beskattningsbar inkomst skola läggas till grund för den kommunala fyrktalssättningen, blir deraf en följd, att från densamma böra uttryckligen undantagas de af komitén uppräknade fastigheter, hvilka, enär, enligt gällande bevillningsstadga, bevillning icke dem påföres, för närvarande äro befriade från allt deltagande i de kommunala utskylderna och jemväl för framtiden böra åtnjuta sådan befrielse, hvadan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under ofvan gjorda förutsättning, tillstyrker bifall till hvad komitén å sidan 404 under mom. B lit. a hemstält.

I händelse af nådigt bifall till komiténs förslag i fråga om ändrade beräkningsgrunder för fyrktalssättningen torde ock böra bifallas hvad komitén hemstält å sidorna 104 och 105 *dels* under mom. 3 om ändringar i 59 och 64 §§ af nådiga förordningen om kommunalstyrelse på landet jemte formulären till fyrktalslängd, debiterings- och uppbördslängd samt debetsedel och *dels* under mom. 5 om erforderlig förändring i de vid komiténs förslag till ny bevillningsförordning fogade formulär n:ris 1, 2 och 3.

Utan att yttra sig öfver komitens under mom. c gjorda framställning om upphäfvande af de för vissa delar af Kopparbergs län gällande undantagsstadganden i fråga om grunderna för uttaxering af de kommunala utskylderna, öfvergår Eders Kongl. Maj:ts Befall-

ningshafvande härefter till komiténs å sidan 404 under mom. 4:o gjorda förslag, att 60 och 61 §§ af nyss åberopade nådiga förordning må på det sätt ändras, att af dem må fullt tydligt framgå, att kommunerna på landet icke i andra än genom lag eller allmän författning bestämda fall ega rätt att afvika från den allmänna grund, som för kommunalutskylders utgörande är bestämd.

Om lagstiftaren haft för afsigt att lemna kommunalstämma sådan frihet, att hon, oaktadt en allmän grund för uttaxering af kommunalutskylder blifvit i förordningen om kommunalstyrelse på landet fastställd, likväl skulle ega att, utan stöd af uttryckligt medgifvande dertill i lag eller allmän författning, i enstaka fall afvika från den lagstadgade uttaxeringsgrunden och i stället för den bestämma en annan, så hade han säkerligen låtit sig angeläget vara att med tydliga och oförtydbara ord medgifva en dylik frihet. Ett bestämdt uttalande i sådan syftning förefinnes icke å något ställe i nyss åberopade förordning. Enligt allmänt giltiga lagtolkningsregler måste det således antagas, att kommunalstämma icke eger omförmälda frihet. Denna åsigt vinner ytterligare bekräftelse vid granskning af de underdåniga betänkanden och förslag till särskilda förordningar om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om kyrkostämma samt kyrko- och skolråd samt om landsting, som den 31 Oktober 1859 afgåfvos af den dertill i nåder förordnade komité. Hvad denna komité i motiven för förslaget till förordning om kommunalstyrelse på landet sid. XXVI och XXVII yttrat gifver nogsamt vid handen, att tillstädjande åt landskommunerna af den frihet, hvarom nu är fråga, icke förekommit i komiténs tankegång. Icke ens åt landstinget hade denna komité tilltänkt dylik frihet, såsom kan inhemtas af hvad komitén sid. LIX yttrat om rättighet för landstinget att inom länet upptaga erforderliga skattebidrag och om den bestämmande grunden för dessa bidrags uttaxering, utan har den i § 47 af nådiga förordningen om landsting förekommande bestämmelse, att, med deri stadgade undantag, landsting i öfrigt må, med afseende på ett ifrågastäldt företags beskaffenhet, särskildt bestämma grunden för uttaxering af de medel, som för dess utförande erfor-

dras, tillkommit vid förordningens utfärdande utan komiténs initiativ och förslag.

Hvad sålunda blifvit anfördt tillsammans med de af Skatteregleringskomitén å sidan 401 af dess betänkande andragna skäl torde till fullo bekräfta riktigheten af den tolkning, komitén gifvit åt 60 och 61 §§ af nådiga förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Då nu, enligt hvad erfarenheten visat, rätta förståndet af de i åberopade §§ innehållna lagbestämmelser mött svårigheter till följd af de ordalag, hvari samma bestämmelser gifvits, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande biträda komiténs hemställan om förtydligande af dessa §§ i öfverensstämmelse med komiténs lagtolkning.

Vidkommande slutligen landstingsskatten tillåter sig Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet erinra, hurusom vid föredragning inför Kongl. Maj:t af Rikets Ständers förr omförmälda skrifvelse den 9 September 1863 och utfärdande till följd deraf utaf Kongl. kungörelsen den 15 samma månad och år angående förändring i grunderna för uttaxering af kommunalutskylder fråga uppstod *dels* huruvida icke förändringen i grunden för kommunalutskyldernas utgörande jemväl påkallade en i hufvudsakligen enahanda riktning gående förändring i bestämmelserna om de afgifter, som af landstinget beslutas, så att dessa *i allmänhet* komme att för jordbruksfastighet, ehvad den vore i mantal satt eller ej, utgå med dubbelt belopp emot för annan fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål, och *dels* om icke, oberoende häraf, sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej utgjordes, i allt fall borde erlägga afgifter till det belopp, som, derest bevillning för densamma enligt artikeln II bevillningsstadgan utgå skulle, på grund af taxeringsvärdet mot sådan bevillning svarade. Till följd deraf utfärdade, på Kongl. Maj:ts nådiga befallning, då varande statsrådet och chefen för Civildepartementet den 15 September 1863 till Kongl. Maj:ts samtlige Befallningshafvande cirkulär af innehåll *dels* att landstingens underdåniga yttranden öfver den sålunda uppkomna fråga borde infordras och till Civildepartementet insändas och *dels* att, då emellertid en framdeles möjligen blifvande förändring i nyssberörda

hänseende icke kunde komma att tillämpas å de afgifter, som vid 1863 års landsting beslötes, men de skäl, som hos Rikets Ständer gjort sig gällande vid frågan om grunden för kommunalutskyldernas utgörande, kunde i viss mån tala för deras tillämpning äfven i detta fall, och landstinget enligt 1 mom. af 47 § i förordningen om landsting egde att med afseende på ifrågakomna företags beskaffenhet särskildt bestämma grunden för uttaxering af de medel, som för utförandet kunde erfordras, så borde åt landstingens afgörande hänskjutas, huruvida af då förändrade förhållanden måtte betingas särskildt beslut i afseende på de afgifter, hvilka för året 1863 skulle uttaxeras, i hvilket hänseende Kongl. Maj:ts Befallningshafvande alltså hade att, hvar till landstinget inom sitt län, göra framställning.

Enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vill med säkerhet erinra sig, föranledde dylik framställning Göteborgs och Bohus läns landsting att fatta beslut i öfverensstämmelse med hvad som ifrågasattes i nyss åberopade cirkulär, och landstingsskatten inom nämnda län har sedermera allt jemt uttaxerats efter enahanda grunder. Möjligen handlade ett och annat läns landsting på samma sätt, men de flesta landstingen, deribland det i Örebro län, funno icke skäl att uttala sig för utsträckning jemväl till landstingsskatt af de uttaxeringsgrunder, som blifvit lagstadgade i fråga om kommunalutskylderna, och beslöto till följd deraf, att tillämpning af samma grunder vid uttaxering af den landstingsskatt, som för år 1863 kunde komma att beviljas, icke borde ifrågakomma. I saknad af tillgång till riksdagshandlingarna för påföljande 1865 och 1866 års riksmöte kan Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke nu afgöra, huruvida Kongl. Maj:t till Rikets då församlade Ständer gjorde nådig proposition i den syftning, hvari Kongl. Maj:t uttalat sig i ofta omförmälda cirkulär; men afläts sådan proposition, har den icke blifvit af Riksdagen gillad, ty visst är, att de i § 47 af nådiga förordningen om landsting stadgade grunder för landstingsskattens utgörande förblifvit och ännu äro oförändrade, sådana som de i nämnda förordning meddelades.

Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som alltid hyst och

fortfarande hyser den åsigt, som jemväl regeringen år 1863 i åberopade cirkulär den 15 September samma år uttalade, att grunderna för uttaxering af kommunalutskylder bort blifva gällande äfven för fördelningen af landstingsskatten, kan derför, i motsats mot hvad Skattereglerings komitén å sidan 406 af betänkandets afdelning III förklarat, icke anse, att en verklig, d. v. s. efter skatteförmågan och fördelarne af de ändamål, hvilka genom landstingsskatt främjas, lämpad, utan endast en formel likställighet mellan de särskilda beskattningsföremålen är genom bestämmelserna i landstingsförordningens 47 § åstadkommen, derest bevillningen för jordbruksfastighet varder höjd från tre till fem öre för hvarje fullt hundratal kronor af dess uppskattade värde och redaktionen af åberopade 47 § lemnades oförändrad. Visserligen skulle derigenom nämnda slag af fastighet komma att i större proportion än för närvarande är fallet deltaga i utgörande af landstingsskatten. Enahanda förhållande blir jemväl en följd af komiténs förslag att icke, såsom för närvarande, bevillningskrona, utan vissa belopp af taxeringsvärde å fastighet och af beskattningsbar inkomst skola läggas till grund för utdebitering af landstingsskatten. I och för sig sjelft innebär detta förslag icke i formelt hänseende någon olämplighet och står i öfverensstämmelse med hvad komitén i fråga om grunden för kommunalutskyldernas utgörande hemstält, men den materiela verkan deraf blir, såsom nyss antydts, icke, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, fullt tillfredsställande. Om således, i öfverensstämmelse med komiténs förslag, landstingsskattens fördelning för framtiden skall grundas icke omedelbart på bevillningen, utan på taxeringsvärde af fastighet och belopp af beskattningsbar inkomst, anser Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande en annan formel än den af komitén föreslagna böra uppställas, nemligen en formel af den verkan, att fastighetsandel i landstingsskatten kommer att förhålla sig till beskattningsbar inkomsts andel deri åtminstone som 6 till 5 i enlighet med hvad reservanten Fosser hemstält i fråga om grunden för deltagande i kommunalutskylder.

Derest den formela grunden för uttaxering af landstingsskatt ordnas så, som komitén föreslagit, blir, på sätt komitén erinrat, en ändring af bestämmelserna i landstingsförordningens 48 § jemväl erforderlig.

Kongl. Maj:ts nådiga stadga angående skjutsväsendet den 31 Maj 1878 förmår i § 22 mom. 2, att de skjutsentreprenadbidrag, som böra inom län eller landstingsområde erläggas, skola utgöras medelst en särskild afgift, hvilken skall utgå i förhållande till den allmänna bevillning enligt andra artikeln bevillningsstadgan för fast egendom eller för inkomst af kapital eller arbete, som af en hvar skattskyldig till statsverket erlägges; dock att, så länge bevillningen för jordbruksfastighet utgår med lägre procent än bevillningen för annan fastighet, omförmälda afgift skall utgöras med dubbelt större belopp för bevillning af jordbruksfastighet än för bevillning af annan fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål; samt i § 23 mom. 1 att, sedan utrönt blifvit, med hvilka belopp län eller landstingsområde bör i entreprenad bidragens gäldande deltaga, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har att, med tillämpning af ofvan stadgade debiteringsgrund, låta verkställa uträkning af det öretal, som för länet eller landstingsområdet belöper på hvarje bevillningskrona enligt andra artikeln bevillningsstadgan.

Då den omständighet att komitén i sin framställning med tystnad förbigått omförmälda stadganden icke får antagas hafva härrört af förbiseende af det sammanhang, som enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förmenande eger rum emellan samma stadganden och de i § 47 af landstingsförordningen bestämda grunder för uttaxering af landstingsskatt, utan af den af komitén hysta, om än icke uttalade åsigt, att de af komitén föreslagna ändringar i sistberörda grunder icke behöfva föra med sig redaktionsförändringar i skjutsstadgans ofvananförda bestämmelser, men Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uti ifrågavarande afseende hyser en motsatt åsigt, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, utan att framställa något eget förslag till erforderliga redaktionsförändringar i åbe-

ropade stadga, dock ansett sig böra å anförda förhållande fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet.

Örebro slott i Landskansliet den 31 Oktober 1882.

Underdånigst

AXEL BERGSTRÖM.

Aug. Helling.

18:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vestmanlands län.

Till Konungen.

Till åtlydnad af nådig befallning genom Kongl. Finansdepartementet den 22 sistlidne September får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, efter tagen kännedom af Skatteregleringskomiténs uti dess den 13 i samma månad till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnade underdåniga betänkande framstälda förslag, pag. 370—407, dels angående den kommunala beskattningen å landet dels angående landstingsskatt, afgifva följande underdåniga utlåtande:

1:o) angående den kommunala beskattningen å landet: Om, på sätt komitén annorstädes i sitt betänkande och på der utvecklade skäl föreslagit, samtliga för kommunala ändamål utgående personliga afgifter, med undantag af den personliga sjukvårdsafgiften samt af hvad som genom bestående prestlöneregleringar äfvensom beträffande kyrkobetjeningens aflöning i detta hänseende är stadgadt, komme att upphöra, faller det sig helt naturligt, att alla öfriga kommunala

behof, för hvilka nu personliga afgifter ega rum, skola fyllas med medel utdebiterade efter allmän fyrk.

Enahanda förhållande lärer ock finnas lämpligt med de afgifter, som grundats på matlag.

Och då med stora skäl komitén uttalat sig emot två beräkningsgrunder för de kommunala utskylderna, enligt hvilka dels mera vidtomfattande sådana skulle medföra högre utgift för fastighet än för inkomst, och dels de för kommunens löpande utgifter erforderliga medel skulle i lika grad drabba alla beskattningsföremål, samt i stället förordat, att alla kommunala utskylder, vare sig afsedda för byggnader eller för löpande utgifter, måtte utgå med lika fördelning å allt slags fyrk, hvarvid fyrktalet å fastighet i förhållande till det å inkomst sättes efter en sådan beräkningsgrund, att fastigheten kommer att draga den högre andel af de kommunala bördorna öfver hufvud, som betingas af den nu varande fyrktalssättningen och nuvarande skyldigheter i fråga om vissa kommunala byggnader, finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande en sådan förenkling af fyrktalssättnings- och debiteringsmetoderna i högsta måtto önskvärd vid uppgörande af förslag till ordnande af det kommunala beskattnings- och rösträttsväsendet; men dervid torde, enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uppfattning, böra läggas mera vigt, än komitén dervid fästat, på det större intresse innehafvare af fastighet, såsom ständiga ledamöter i kommunen och representanter af det konstanta deri, hafva af dess bestånd och utveckling, framför icke-fastighetsinnehafvare, såsom mer eller mindre tillfälliga ledamöter i kommunen, och anser derför Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med afseende derpå rättvisare mot dessa senare, om grunden för fyrktalssättningen å landet blefve

1 fyrk för hvarje 125 kronor af taxeringsvärdet å jordbruksfastighet;
1 » » » 150 » » » å annan fastighet;
1 » » » 20 » å beskattningsbar inkomst; men i öfrigt har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke funnit anledning till någon väsentlig anmärkning mot komiténs förslag angående den kommunala beskattningen å landet.

2:o) angående landstingsskatt synes det af komitén framstälda förslag hafva goda skäl för sig.

Vesterås slott i Landskansliet och Landskontoret den 20 November 1882.

Underdånigst

REINHOLD CHARPENTIER.

L. W. Ahlm. *C. E. Stålhös.*

19:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kopparbergs län.

Till Konungen.

I nådig remiss den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Länsstyrelsen att afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings komiténs i remissen bilagdt betänkande framstälda förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt; och får Länsstyrelsen i sådant afseende underdånigst anföra följande:

Hvad de personela afgifterna till kommunen angår, har Länsstyrelsen i tvenne andra äfvenledes denna dag afgifna utlåtanden öfver Skattereglerings komiténs förslag angående borttagande af de personela afgifterna till fattigvården och folkskolan samt af öfriga personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof uttalat sina åsigter, hvadan det torde tillåtas Länsstyrelsen att här inskränka sitt utlåtande till öfriga delar af komitérades förslag till ordnande af den kommunala beskattningen samt landstingsskatten.

Med den sålunda angifna begränsningen af komitérades förslag, såvidt det afser ordnandet af den kommunala beskattningen, inne-

fattar samma förslag hufvudsakligen följande nya grunder för samma beskattning, nemligen:

1:o) dels att kostnaderna för kyrkobyggnad, prestgårdsbyggnad, tingshusbyggnad och häradsfängelse skola utgå efter samma grunder, som för utgörande af kommunalutskylder äro föreslagna;

2:o) dels att den till grund för kommunalutskyldernas utgörande liggande fyrktalssättningen skall verkställas efter trenne olika beräkningssätt, så att för jordbruksfastighet skall påföras en fyrk för hvarje påbörjadt 125-tal af taxeringsvärdet, för annan fastighet en fyrk för hvarje påbörjadt 150-tal af taxeringsvärdet och för beskattningsbar inkomst en fyrk för hvarje påbörjadt 10-tal af inkomstbeloppet; och

3:o) dels att, förutom åtskilliga i förslaget uppräknade byggnader, tomter och allmänna platser m. m., jemväl inkomst af jordbruksrörelse skall från fyrktalssättningen undantagas; hvarjemte, hvad särskildt detta län angår, komitén föreslagit, att de för vissa delar af länet gällande undantagsstadganden skola upphäfvas.

Af det underdåniga betänkande, som Länsstyrelsen den 8 Mars innevarande år afgifvit öfver Skattereglerings komiténs förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, behagade Eders Kongl. Maj:t finna, att Länsstyrelsen redan genom samma underdåniga utlåtande i hufvudsak besvarat den nu föreliggande nådiga remissen. Uti berörda utlåtande framhöll nemligen Länsstyrelsen ej mindre den bjudande nödvändigheten att vid en revision af nu gällande bevillningsförordning söka afhjelpa dess många allmänt öfverklagade brister beträffande dels grunderna för inkomstbevillningens utgörande och för beräkning af den beskattbara inkomsten, dels beskaffenheten af sjelfva uppskattningen och de upplysningar, som till vägledning dervid erhållas, och dels beskattningsmyndigheternas sammansättning och verksamhet, än äfven angelägenheten att upplösa sambandet emellan bevillningen och den kommunala beskattningen. Beträffande bevillningsstadgan har emellertid, efter hvad kändt är, komitén inskränkt sitt åtgörande hufvudsakligen till att endast föreslå jordbruksfastighetens likställighet

med annan fastighet samt jordbruksnäringens beskattning, och, hvad den föreslagna nya kommunalbeskattningen angår, har komitén i det väsentliga, eller i frågan om sjelfva hufvudgrunden för beskattningens utgörande, fortfarande upprätthållit förbindelsen emellan bevillningen och den kommunala beskattningen — enär ju bestämmelsen derom att taxeringsvärdet å fast egendom samt antagen beskattningsbar inkomst, hvilka ligga till grund för bevillningen till staten, äfven skall läggas till grund för kommunalbeskattningen, kommer att medföra alldeles samma verkan, som den nu gällande bestämmelsen, enligt hvilken kommunalbeskattningen är omedelbarligen beroende af bevillningen. Komitén anser en fördel genom den föreslagna nya bestämmelsen vara vunnen, derigenom att Riksdagen hädanefter kan i fråga om bevillningen fatta beslut utan att dervid i hvarje fall behöfva befara någon rubbning i kommunalbeskattningen, likasom icke Riksdagen redan nu och, såsom vid flera föregående tillfällen skett, genom tilläggsbevillningarne skulle kunna besluta öfver bevillningen, utan att sådant behöfver medföra någon rubbning i den kommunala beskattningen.

Då sålunda den kommunala beskattningen, enligt komiténs förslag, fortfarande skulle blifva beroende af bevillningen, men de af komitén föreslagna grunder för bevillningen i Länsstyrelsens tanke äro otillfredsställande, och då Länsstyrelsen, i likhet med reservanten Hedin, betraktar »en omarbetning af bevillningsstadgan på väsentligen nya grunder såsom den oundgängliga utgångspunkten för en rättvis och lyckobringande skattereform», lärer Eders Kongl. Maj:t såsom följd häraf finna, att Länsstyrelsen icke kan för sin del godkänna komiténs förslag till ordnande af den kommunala beskattningen.

Efter dessa allmänna omdömen öfver komiténs förslag torde det tillåtas Länsstyrelsen att öfvergå till en kort granskning af ofvan angifna hufvudpunkter i samma förslag.

Hvad sålunda till en början angår komiténs förslag om utgörandet af kostnaderna för kyrkobyggnad, prestgårdsbyggnad och tingshusbyggnad jemte häradsfängelse, så och om äfven medgifvas må, att de bland kommunens innevånare, som icke ega fastighet,

men erlägga skatt för inkomst af kapital och arbete, icke böra vara från ifrågavarande onera helt och hållet befriade, synes likväl å andra sidan all billighet ligga uti det ofta framhålna yrkandet att den fasta egendomen, hvilken inom kommunen representerar den varaktiga förmögenheten, bör till ofvannämnda byggnader bidraga i vida högre proportion än den inkomst, som ofta endast tillfälligtvis eller för jemförelsevis kort tid inom kommunen erhålles. Komitén har i Länsstyrelsens tanke icke fästat tillbörligt afseende på denna omständighet. I öfrigt anser Länsstyrelsen, i likhet med reservanterne Fosser, Carlsson och Stråle och på af dem anförda skäl, att »om komitén ej föreslagit någon åtgärd i afseende på de nu nämnda besvären, så hade deraf säkerligen ingen våda uppstått».

Vidkommande derefter det föreslagna beräkningssättet för fyrktalssättningen, så och utom det att detsamma, hvad ock flere reservanter erinrat, saknar den enkelhet och lätthet vid tillämpningen, som äro nödvändiga för ett stadgande, som årligen i alla kommuner på landsbyggden skall tillämpas, lider förslaget i denna del jemväl af det väsentliga felet att derigenom i allt för hög grad rubbas den nuvarande proportionen emellan skattebördorna å jordbruksfastighet och öfriga beskattningsföremål, hvartill kommer dels, att den tillökning i kommunalskatt, som jordbruksfastighet enligt förslaget får vidkännas, lika litet står i skäligt förhållande till den förhöjda bevillning, som efter grundskatternas afskrifning kommer att påföras jordbruksfastigheterna, som till den vinst, hvilken genom afskrifningen jordbruket beredes, och dels att den inom komitén godkända åsigten att jordbruksfastighet och annan fastighet böra lika bidraga till fyllande af kommunens behof icke genom förslaget vinner tillämpning. Till närmare åskådliggörande af nu anmärkta missförhållanden tillåter sig Länsstyrelsen att här anföra och åberopa hvad i detta ämne kronofogden i Kopparbergs län i infordradt utlåtande yttrat. »Genom en enkel uträkning», yttrar nemligen bemälde kronofogde, »öfver det fyrktal, som inom den s. k. normalkommunen skall påföras de olika skatteföremålen efter nu varande förhållanden, efter komiténs förslag och efter beräkning af jordbruksfastighets-

bevillningens förhöjning till 5 öre per 100 kronor, med en fyrk för hvarje 5-tal af bevillningens öresbelopp, torde ofvan anmärkta missförhållanden tydligast skönjas. Då nemligen efter nu gällande stadganden ett jordbruksfastighetsvärde af 788,831 kronor drager ett fyrktal af 4,733, skulle efter bevillningens förhöjning från 3 till 5 öre samma taxeringsvärde efter enahanda beräkningsgrund komma att draga ett fyrktal af 7,888, men efter komiténs förslag endast 6,311. För annan fastighet med taxeringsvärde af 75,465 kronor blifva dessa fyrktal respektive 377 efter nuvarande förhållanden, 755 under förutsättning af likställighet emellan jordbruks- och annan fastighet, men efter komiténs förslag endast 503. För inkomst af 30,186 kronor blir fyrktalet i alla tre fallen lika eller 3,019. Genom en annan beräkning framträder missförhållandet ännu skarpare. Enligt resultaten af komiténs utredning angående den kommunala beskattningen (pag. 342) utgår nu för hvarje 1,000 kronor taxeringsvärde å jordbruksfastighet något mera än fyra gånger så mycket i kommunalskatt som å 1,000 kronor kapitalvärde af beskattningsbar inkomst, och blir förhållandet mellan jordbruksfastighetsbeskattningen och inkomstbeskattningen sålunda ungefärligen 4 : 1, men efter komiténs förslag att 1,000 kronors taxeringsvärde å jordbruksfastighet skall påföras 8 fyrkar och 1,000 kronors kapitalvärde af beskattningsbar inkomst, hvilket efter 5 proc. motsvarar 50 kronors inkomst, 5 fyrkar, blir förhållandet, som 8 : 5, eller som är detsamma som 4 : $2^1/_2$, det vill med andra ord säga att, då jordbruksfastigheterna nu bidraga till kommunalskatterna med något mera än 4 gånger så mycket som inkomsten af kapital och arbete, skulle dessa fastigheter efter komiténs förslag komma att drabbas af ifrågavarande skatter med endast 1,6 gånger mera än inkomsten af kapital och arbete». »En så stor rubbning», tillägger kronofogden, »af nu bestående förhållanden till jordbruksfastigheternas förmån torde icke med den lindring, jordbruket genom afskrifningen får njuta, kunna anses hvarken rättvis eller billig», och i detta omdöme instämmer äfven för sin del Länsstyrelsen.

I fråga vidare om inkomst af jordbruksrörelse, för hvilken enligt

komiténs förslag någon fyrktalssättning icke borde ifrågakomma, så och för den händelse att, på sätt komitén föreslagit, bevillning till staten kommer att utgöras för dylik inkomst, lärer följdriktigheten fordra, att densamma ingår jemväl i fyrktalssättningen, om också icke särskildt utmärkt, utan endast inbegripen i beskattningen å jordbruksfastigheterna, så att dessa komma att beskattas så mycket högre i förhållande till öfriga beskattningsföremål, som motsvarade inkomsten af jordbruksrörelse, helst i annat fall alla öfriga näringar med samma skäl som jordbruket kunde göra anspråk på att befrias från fyrktal.

Hvad ändtligen angår frågan om upphäfvandet af de för vissa delar af detta län gällande undantagsstadganden i afseende på den kommunala beskattningen, så och ehuru storskiftet ännu icke blifvit afslutadt inom Elfdals och Särna socknar, likväl och som från och med innevarande år den anordning blifvit genomförd i öfriga till länet hörande socknar, hvarest bevillningen förut påförts rotevis, att taxeringsvärde blifvit åsatt hvarje särskild brukningsdel, samt enahanda taxeringssätt bör kunna tillämpas äfven inom Särna och Elfdals socknar, om också brukningsdelarna inom dessa socknar tillsvidare icke kunna med visst skattetal utmärkas, torde hinder icke möta för fyrktalssättningssystemets tillämpning öfver allt inom länet, hvadan de ifrågavarande undantagsstadgandena utan olägenhet synas kunna upphäfvas.

I öfrigt får Länsstyrelsen, som, beträffande den kommunala beskattningen, i allo biträder de åsigter, som utaf professoren Rydin blifvit uttalade i hans reservation pag. 135 och följande, äfvenledes instämma uti det yrkande, hvarmed bemälde professor afslutar sin reservation i denna del, eller att »till dess en väl behöflig revision af kommunallagarne genomförts nu gällande grundsats att jordbruksfastighet ingår i kommunalskatt med dubbelt så högt fyrktal i förhållande till dess bevillning, som inkomst, måtte bibehållas och att denna grundsats i sin tillämpning äfven utsträckes till annan fastighet.»

Beträffande slutligen komiténs förslag om ändring af 7 § i lands-

tingsförordningen, har Länsstyrelsen endast den anmärkning att göra, att önskvärdt hade varit, om komitén i motiveringen uttryckligen tillkännagifvit, huruvida det ingått i komiténs afsigt att genom den ifrågavarande förändringen af ofvannämnda § i landstingsförordningen föreslå upphörandet af den landstinget för närvarande i samma § tillerkända befogenhet att fatta beslut om särskilda och för beskattningsföremålen olika grunder för landstingsskattens utgörande. Under förutsättning att någonting sådant icke ingått i komiténs afsigt, har Länsstyrelsen visserligen icke någonting att erinra emot den föreslagna förändringen, då verkan af hvad komitén föreslagit kommer att blifva alldeles densamma, som af stadgandet i 2:a momentet af §, sådant detsamma för närvarande lyder.

Falun i Landskansliet den 20 November 1882.

Underdånigst

CURRY TREFFENBERG.

Edvard Bolin.

20:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län.

Till Konungen.

Öfver det af utsedde komiterade afgifna förslag angående dels den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt får Landshöfdingeembetet, jemlikt derom den 22 sistlidne September erhållen föreskrift, såsom underdånigt utlåtande anföra:

Komitén har i sitt under den 17 Augusti 1881 afgifna förslag till ny bevillningsförordning, i hvad angår »bevillning af fast egendom och af inkomst», utgått från den förutsättningen att grundskatter samt rustnings- och roteringsbesväret, hvilka »hittills ur skatte-

synpunkt hållit jordbruksfastigheten i en undantagsställning», varda afskrifna; hvarjemte komitén i motiveringen till nämnda förslag uttalat önskvärdheten af att det samband, som nu förefunnes emellan bevillningen och den kommunala beskattningen, kunde upplösas, så att dessa båda skattearter blefve oberoende af hvarandra, men att komitén, efter noggrant öfvervägande, funnit, att detta samband »i det stora hela icke kunde rubbas».

Uti sitt nu afgifna förslag i fråga om den kommunala beskattningen har komitén jemväl utgått från samma förutsättning samt, för vinnande af det eftersträfvansvärda målet att, för såvidt möjligt vore, ställa den kommunala beskattningen på en mera sjelfständig grund än hittills, föreslagit, att icke bevillningskronan, utan taxeringsvärdet å fast egendom och beskattningsbar inkomst skola läggas till grund för den kommunala beskattningen och på denna grund hemstält, att:

1:o) för jordbruksfastighet påföres en fyrk för uppskattadt värde, ej öfverstigande 125 kronor o. s. v.;

2:o) för annan fastighet och frälseränta påföres en fyrk för uppskattadt värde till belopp, ej öfverstigande 150 kronor o. s. v.; samt

3:o) för beskattningsbar inkomst påföres en fyrk för belopp, ej öfverstigande 10 kronor o. s. v.; äfvensom att alla de beskattningsföremål, hvilka deltaga i utgörande af de allmänna kommunala utskylderna, äfven skola efter samma grunder deltaga i byggande af kyrka, af prestgård samt af tingshus och häradshäkte; hvarjemte komitén hemstält, att upptagande af personlig afgift för fattigvård och folkskola skulle varda förbjuden. Dock har komitén, som fortfarande vidhåller sin uti ofvanberörda förslag till förordning angående bevillning af fast egendom och af inkomst uttalade åsigt om bevillning för inkomst af jordbruksrörelse, på uppgifna skäl, ansett att sådan inkomst icke bör åsättas fyrktal.

Då den af komitén uttalade åsigten, att den fasta egendomen, hvars innehafvare, såsom ständige ledamöter i kommunen, måste anses hafva större intresse af dess bestånd än de, som åtnjuta in-

komst af kapital eller arbete, följaktligen ock bör i högre grad än andra beskattningsföremål beskattas, torde få anses fullt riktig;

då det af komitén framstälda förslag, om ej till den utsträckning, Landshöfdingeembetet anser önskvärd, dock går i en sådan riktning; samt

då komitén, enligt Landshöfdingeembetets åsigt, vid utarbetandet af förslaget, synes hafva sökt åstadkomma likställighet emellan de olika beskattningsföremålen, så finner sig Landshöfdingeembetet, utan att ingå i bedömande af dels huruvida det eftersträfvansvärda målet att ställa den kommunala beskattningen på en mera sjelfständig grund kunnat vinnas på ett mera tillfredsställande sätt än det af komitén nu föreslagna, och dels huruvida de skäl, som blifvit anförda derför att uppskattad inkomst af jordbruksrörelse, om bevillning af sådan rörelse kommer att utgå, skall vid fyrktalssättningen undantagas, må anses giltiga, sakna fog för anmärkningar mot de framstälda förslagen rörande vare sig den kommunala eller landstingsbeskattningen; dock och enär anledning saknats till borttagande af en för alla medborgare gemensam personlig skatt till staten, förmenar Landshöfdingeembetet ännu mindre skäl vara förhanden att betaga kommunerna rättighet till upptagande af personlig skatt inom stadgad begränsning och detta så mycket hellre, som icke, Landshöfdingeembetet veterligt, något missnöje eller klagan i detta afseende från de skattdragandes sida försports.

Gefle slott i Landskontoret den 20 November 1882.

På Landshöfdingeembetets vägnar:

Underdånigst

C. W. Lundberg. *C. Ad. Fagerlund.*

21:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesternorrlands län.

Till Konungen.

Öfver Skatteregleringskomiténs i dess afgifna betänkande framstälda förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet, dels ock angående landstingsskatt har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, enligt nådig befallning, att afgifva underdånigt utlåtande.

I nuvarande lagstiftning gäller den bestämmelse, att jordbruksfastighet skall ingå i kommunalskatt med dubbelt så högt fyrktal i förhållande till dess *bevillning*, som inkomst; och för sin del finner Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande någon förändring i denna bestämmelse icke vara af omständigheterna påkallad.

Visserligen föreligger till pröfning ett förslag om dels en förhöjning i bevillningen på jordbruksfastighet, uppgående till 2 öre för hvarje fulla 100 kronor af taxeringsvärdet, och dels införande af bevillning på den behållna inkomsten af dylik fastighet; men då dessa förökade afgifter, sannolikt tillförande statsverket mindre än en half million kronor i årlig inkomst, skulle utgöra enda vederlaget för grundskatterna, hvilka äro beräknade att i penningar och naturaprestationer tillföra statsverket omkring tio millioner kronor årligen, samt härtill ytterligare kommer, att, enligt komiténs förslag, samtidigt skulle upphäfvas de bestämmelser, enligt hvilka fastighet för närvarande ensam fullgör vissa kommunala besvär, synes den enklaste billighet tala derför, att, i fråga om afgifterna till kommunen, den hittills följda grundsats beträffande förhållandet emellan jordbruksfastighet och inkomst icke upphäfves; — hvaremot nämnda grundsats torde rättvisligen böra tillämpas äfven på »annan fastighet», hvilken derigenom att någon särskild inkomstbevillning icke

skulle densamma påföras, i allt fall blefve i ringare mån än jordbruksfastighet beskattad; biträdande Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under nämnda förutsättningar om ett anständigt vederlag, desto hellre komiténs förslag om de s. k. ovissa besvärens öfverflyttande på kommunalbeskattningen i dess helhet, som derigenom fastighetsbeskattningens storlek och följaktligen äfven en fastighets verkliga värde skulle blifva lättare att beräkna.

Skulle likväl den åsigt göra sig gällande, att fördelarne för jordbruksfastigheten härigenom icke blefve tillräckligt stora, vågar Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande framför det af komitén väckta förslag biträda den inom komitén framstälda mening, att i fyrksättningen skulle ingå all fastighet efter 1 per mille af taxeringsvärdet samt inkomst efter 1 procent af dess belopp, genom hvilken bestämmelse vunnes en, med afseende å de auktoriteter, som i första hand handlägga dylika ärenden, särdeles önskvärd lättnad i debiteringen.

Skulle äfven mot detta förslag möjligen invändas, att ej helle derigenom jordbruksfastigheten blefve tillräckligt tillgodosedd, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet erinra, att den sannolika tillökning i kommunalskatt, som, enligt det senare förslaget, skulle drabba jordbruksfastigheten öfver hela riket, uppgår, enligt inom komitén verkställd uträkning, till icke fullt 400,000 kronor, hvilken tillökning uppenbarligen är af ringa betydenhet i jemförelse med ekonomiska värdet af den vinst, som blott genom grundskatternas afskrifning skulle komma samma fastighet till godo.

Berörda två af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet förordade alternativa förslag skilja sig från hvarandra deri, att i det senare förslaget inkomsten af jordbruksrörelse blifvit från delaktighet i den kommunala beskattningen fritagen. För en dylik befrielse torde likväl något giltigt skäl icke kunna anföras, och hvilken annan rörelsegren som helst kan, såsom jemväl blifvit inom komitén anmärkt, med lika god rätt göra anspråk derpå.

Emot komiténs förslag i fråga om landstingsskatten har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, under förutsättning att bevill-

ning på den behållna inkomsten från jordbruksfastighet bestämmes en gång för alla till en procent af fastighetens taxeringsvärde, icke något att erinra.

Hernösand i Landskontoret den 15 November 1882.

Underdånigst

G. RYDING.

O. H. Vibom.

22:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands län.

Till Konungen.

Enligt nådig befallning får Landshöfdingeembetet i Jemtlands län härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver Skattereglerings-komiténs underdåniga förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet dels ock angående landstingsskatt.

Det skattesystem, komitén uppställt så för staten som kommunen, är i första rummet grundadt på jordens befriande från de särskilda åligganden, den samma af ålder tillhört. Skälen för och emot en sådan befrielse äro så väl i komiténs betänkande med åtföljande reservationer, som äfven tillförene, då denna fråga vid Riksdagen varit å bane, så fullständigt utvecklade, att föga dertill kan läggas; och Landshöfdingeembetet inskränker sig alltså till det uttalande, att, om äfven de politiska skälen till en eftergift i förevarande hänseende till jordegarnes fördel må vara öfvervägande, noga bör tillses, att den förmenta orättvisa eller obillighet man trott sig böra afhjelpa icke i förhöjd mån kommer att drabba andra beskattningsföremål.

Hvad nu särskildt angår den jorden af ålder åliggande kommunala byggnadsskyldigheten, har väl komitén icke kunnat lemna åsido, att de utgifter, hvilka af byggnadsskyldigheten föranledas, medföra varaktigare fördel för fastighetsegarne än för andra medlemmar af kommunen; men har komitén i allt fall ansett byggnadsskyldigheten böra öfvergå till allmänt kommunalåliggande mot det att jordegarne vidkändes en något förhöjd andel i kommunens alla utgifter. Om nu ock komitén skulle hafva lyckats beräkna denna förhöjning så, att, för en längre tid räknadt, rättvisans och billighetens kraf i berörda hänseende uppfyldes, torde dock ej böra förbises, att, under det fastigheterna måste anses hafva vunnit och bibehålla ett ökadt värde t. ex. genom fullgjord ny kyrkobyggnad, de näringsidkare eller löntagare, hvilka fått vidkännas en kanske ganska dryg del af byggnadskostnaden, men som af en eller annan anledning snart derefter upphöra att tillhöra kommunen, icke få åtnjuta någon fördel af det föreslagna utjemningssystemet, utan, om de flyttat till en annan kommun, möjligen äfven der få vidkännas höga byggnadskostnader. Mot komiténs anmärkning att dylika kostnader vanligen genom upptagande af amorteringslån fördelas på flera år kan erinras, att af en eller annan anledning hinder kan möta mot erhållande af sådant lån, äfvensom att fall lätt kunna tänkas, då det är fastighetsegarnes men ej öfriga skattskyldiges fördel att byggnadskostnaderna ej fördelas på längre tid.

Vidare har komitén, efter att hafva föreslagit bevillning till staten jemväl för inkomst af jordbruksrörelse och beräknat denna bevillning att ej varda obetydlig, deremot ansett denna inkomst böra befrias från kommunal beskattning på det skäl, att samtliga eller åtminstone största delen af jordbruksfastigheterna inom ett ingalunda obetydligt antal kommuner äro så små, att någon beskattningsbar inkomst af jordbruksrörelse ej kunde af dem påräknas, hvilket förhållande, i förening med beskattning af jordbruksinkomsten, enligt hvad komitén sökt visa, skulle för de större jordbruksfastigheterna och öfriga beskattningsföremål medföra ökad andel i de kommunala afgifterna.

Landshöfdingeembetet, som ej kan dela denna komiténs uppfattning, anser det deremot vara med full rättvisa öfverensstämmande, att all inkomst, för hvilken skatt till staten erlägges, äfven vidkännes skatt till kommunen.

Slutresultatet af komiténs förslag har blifvit sådant, att med jordens befrielse från densamma hitintils åliggande byggnadsskyldighet och jordbrukarens från kommunalskatt för inkomst af jordbruksrörelsen, egare af jordbruksfastighet till uppskattadt värde af t. ex. 12,500 kronor och af annan fastighet eller frälseränta till värde af 15,000 kronor skulle till kommunens behof skatta lika med den, som af arbete eller lön åtnjuter en årlig inkomst af 1,000 kronor.

Att den sistnämnde skulle härtill ega lika förmåga och billigtvis lika skyldighet med den *förstnämnde* vågar Landshöfdingeembetet bestrida; och fästes vidare uppmärksamheten derå, att väl hädanefter såsom hitintils taxeringsvärdena å jordbruksfastigheter i allmänhet torde komma att understiga de verkliga värdena, hvaremot någon verksam kontroll svårligen lärer stå att finna, anser Landshöfdingeembetet komiténs förslag icke vara öfverensstämmande med rättvisans och billighetens kraf; hvadan detsamma af Landshöfdingeembetet i underdånighet afstyrkes.

Mot komiténs förslag i afseende å landstingsskatt har Landshöfdingeembetet intet att erinra.

Östersund å Landskansliet den 10 November 1882.

Underdånigst

På Landshöfdingeembetets vägnar:

Carl H. Ekberg. *P. G. Rissler.*

23:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län.

Till Konungen.

Öfver Skatteregleringskomiténs förslag dels angående den kommunala beskattningen å landet och dels angående landstingsskatt får jag, till åtlydnad af nådig befallning, afgifva underdånigt utlåtande.

Beträffande kommunala beskattningen å landet.

Ehuru vid jemförelse af kommunalskatten, sådan den från några kommuner här i länet utgått för sistlidet år och sådan den skulle hafva ställt sig enligt de grunder för dess utgörande, som komitén föreslagit, det visserligen framgått, att jordbruksfastigheten enligt förslaget skulle hafva fått vidkännas en lindrigare beskattning än hvad enligt nu gällande bestämmelser eger rum, i följd hvaraf förslaget vid en sådan jemförelse synes lända till förmån för jordbruksfastigheten; likväl och då uti dessa kommuner under år 1881 *endast af jordbruksfastighet* utgående afgifter varit större än hvad under normala förhållanden kan anses blifva fallet, samt, såsom komitén jemväl antydt, under en längre tid då några sådana byggnader, som nu åligga *endast* jordbruksfastighet, icke förekomma, i medeltal ett jemnare förhållande emellan kommunalutgifterna för jordbruksfastighet och annan fastighet samt för inkomst skall komma att ega rum, tvekar jag ej att i underdånighet instämma uti komiténs förslag till beräkningsgrund för fyrktalssättningen.

Deremot kan jag inglunda biträda komiténs förslag derutinnan, att inkomst af jordbruksrörelse skulle undantagas från fyrktalssättning. Jag anser tvärtom, att den, som innehar en jordbruksfastighet så beskaffad, att den kan lemna dess egare taxeringsbar inkomst af jordbruksrörelse, har långt större förmåga att för en sådan inkomst erlägga kommunalutskylder än den eger, som har en lika stor

beskattningsbar inkomst af annan rörelse, näring, yrke eller tjenst, vare sig allmän eller enskild; och

Beträffande landstingsskatten

anser jag mig ej i underdånighet hafva någon erinran att göra vid komiténs förslag.

Landskontoret i Umeå den 13 November 1882.

Underdånigst

AXEL WÄSTFELT.

B. Ljungberg.

24:o. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län.

Till Konungen.

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September har Landshöfdingeembetet att i djupaste underdånighet afgifva utlåtande öfver Skattereglerings komiténs förslag angående den kommunala beskattningen å landet och landstingsskatt.

För länsstyrelsen har det ej låtit sig göra att under en jemförelsevis kort tidrymd tillräckligt sätta sig in uti detta ärendes detaljfrågor, beträffande hvilka flera ej obetydliga sifferberäkningar skulle erfordras.

Enligt Landshöfdingeembetets åsigt hafva några synnerligen enkla och pålitliga beräkningsgrunder för fyrktalssättning och utdebitering af kommunalutskylder icke vunnits genom komiténs projekt, hvartill kommer, att den af komitén från början såsom ett medel eller vilkor för alla kommunala bördors lika fördelning å allt

slags fyrk framhållna omständigheten, att fastighet bör draga den högre andel af bördorna, hvilken betingas af nuvarande fyrktalssättning och af fastigheternas nuvarande särskilda skyldigheter i fråga om vissa byggnader, vid tillämpningen lemnats väl mycket ur sigte. Betänkandet och reservationer visa, att de af komitén uppstälda proportionstalen 125, 150 och 10 icke äro mest tilltalande af de sifferkombinationer, som med afseende å nyssnämnda fördelning och vilkor kunna ega rum. Detta förhållande antyder, att utgångspunkten för komiténs beräkningar är sväfvande.

Jordbruksrörelses uteslutande från fyrktalssättning synes komitén icke hafva på ett tillfredsställande sätt motiverat, helst skälet grundas på ett undantagsförhållande, nemligen långt drifven jordstyckning.

Hvad landstingsskatten angår, torde giltig orsak för komitén icke förefunnits till att föreslå dess utgörande efter andra grunder, än den kommunala beskattningen i öfrigt.

Länsstyrelsen vågar derjemte i hufvudsakliga delar åberopa hvad professor H. L. Rydin uti sin reservation i ärendet anfört.

Landskansliet i Luleå den 16 November 1882.

Underdånigst

Landshöfdingeembetet:

P. Zetterstedt. *Oskar Rutbäck.*

Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium,

angående komiténs förslag i afseende å den kommunala byggnadsskyldigheten.

Till Konungen.

I sammanhang med frågan om den kommunala beskattningen å landet har den af Eders Kongl. Maj:t tillförordnade Skattereglerings-komitén väckt förslag om förändrade stadganden angående utgörande af den kommunala byggnadsskyldigheten derstädes, öfver hvilket förslag, som dock endast afser byggande af kyrka med hvad dertill hörer, prestgård, tingshus jemte häradsfängelse samt fattighus och skolhus, Eders Kongl. Maj:t medelst bilagda nådiga remiss den 22 sistlidne September anbefalt Kammarkollegium att till Civildepartementet före den 22 innevarande månad afgifva underdånigt utlåtande.

Af gällande stadganden angående ofvannämnda byggnadsskyldigheter inhemtas, att kostnaden för kyrkobyggnad enligt 26 kapitlet 1 § Byggningabalken, sådan denna paragraf lyder i Kongl. förordningen den 4 November 1876, skall af egare eller innehafvare af fast egendom utgöras efter samma grund, som är för kommunalutskylder bestämd, och dagsverken efter matlag; att kostnaderna för byggande af prestgård samt tingshus jemte fängelse deremot, enligt 2 och 4 §§ i nämnda lagrum, utgå efter mantalet; att befrielse från deltagande häri, grundad på lag och privilegier samt särskilda Kongl. beslut, åtnjutes af en del jordegendom; samt att kostnaderna för fattighus och skolhus, enligt Kongl. förordningen angående fattig-

vården den 9 Juni 1871 och Kongl. stadgan angående folkundervisningen den 20 Januari 1882, sammanskjutas efter de grunder, som gälla för kommunalutskylders utgörande.

Enär mantalet emellertid icke vidare vore en tillförlitlig gradmätare på olika fastigheters skatteförmåga, hvilket ock föranledt dess afskaffande såsom grundval för utgörande af kyrkobyggnadsskyldigheten, har komitén först förklarat sig anse det vara af bjudande skäl påkalladt att ersätta mantalet med en annan och rättvisare norm för utgörande jemväl af de med byggande af prestgård och tingshus förenade besvär; hvarjemte komitén, enär dagsverksskyldigheten vid kyrkobyggnad vore hänförlig till de för kommunala ändamål utgående personliga afgifter, om hvilkas upphörande med vissa undantag komitén hemstält, samt dessutom drabbade de densamma underkastade utan hänsyn till skatteförmågan, ansett denna dagsverksskyldighet böra upphäfvas, desto hellre som den omständigheten att kyrkobyggnad numera vanligen upplätes på entreprenad försvårade om ej omöjliggjorde särskiljandet, huru stor del af kostnaden som borde utgöras å ena sidan af fastighet och å den andra af matlag.

Komitén, som härefter öfvergått till frågan om och i hvad mån de särskilda beskattningsföremålen borde uti ifrågavarande byggnadsskyldigheter deltaga, har i sådant hänsende ansett billigt, att jemväl i de byggnadsskyldigheter, som hittills utgjorts endast af jordbruksfastighet samt hvad prestgårdsbyggnad beträffar jemväl af bruk och qvarnar, deltagande ålägges äfven innehafvare af hittills befriad fastighet, äfvensom, om ock i ringare grad, dem, hvilka icke ega fastighet, men erlägga skatt för inkomst af kapital och arbete, helst som påtagligt vore, att värdet af annan fastighet och beloppet af inkomst år efter år ökades i långt högre grad, än värdet af jordbruksfastighet. Kyrkobyggnadsskyldigheten, i fråga om hvilken nämnda grundsats redan blifvit i icke ringa grad erkänd, vore för öfrigt den drygaste af dessa skyldigheter, så att den ökning i utskylder, som genom en rättvisare fördelning jemväl af de öfriga, grundad på taxeringsvärdet å fastighet samt beloppet af beskatt-

ningsbar inkomst, komme att drabba de hittills fritagne beskattningsföremålen, icke blefve af särdeles stor betydenhet. En sådan ökning har komitén, hvad annan fastighet beträffar, funnit fullt befogad och, hvad angår inkomst af kapital och arbete, trott sig kunna på annat sätt motverka en för denna ofördelaktig rubbning i skattebördans relativa tyngd; hvarjemte i sammanhang härmed den mening hos komitén gjort sig gällande, att deltagande uti ifrågavarande bördor borde utsträckas till all jordbruksfastighet af hvad slag som helst.

Om således skyldigheten att deltaga i sistberörda tre byggnadsbesvär borde utsträckas till all fastighet, samt äfven inkomst, om ock i mindre grad, dervid bidraga, så måste samma grundsats gälla beträffande den byggnadsskyldighet, hvilken, såsom fallet är med fattighus och skolhus, nu utgöres efter den för kommunalutskylders utgörande i allmänhet stadgade grund. Härigenom erhölles en gemensam grund för deltagande i all kommunal byggnadsskyldighet, hvilken grund, med afseende å det större intresse innehafvare af fastighet såsom ständiga ledamöter i kommunen hafva af dess bestånd och utveckling, borde medföra högre utgift för fastighet än för inkomst, under det att i afseende åter å de medel, som fordras för kommunens löpande utgifter, giltiga skäl torde finnas för den åsigt, att de böra i lika grad drabba alla beskattningsföremål.

Då det gällde att under en gemensam beskattningsnorm sammanfatta de för kommunala byggnader erforderliga utskylder, hvilka förut antingen utgjorts ensamt af fastighet eller ock fördelats mellan fastighet och inkomst efter hvarderas inbördes betydenhet, vore det visserligen icke lätt att uppställa det riktiga förhållandet mellan de olika beskattningsföremålen. Det hade emellertid vid anställda beräkningar visat sig, att, derest fastighet i förhållande till taxeringsvärdet komme att deri deltaga dubbelt emot den beskattningsbara inkomsten, kapitaliserad efter fem för hundrade, någon synnerligen stor förändring i hvarderas utskylder för ifrågavarande ändamål, sådana de utgå efter nu gällande stadganden, icke skulle uppkomma, om ock inkomsten derigenom erhölle något större skyldigheter än

för närvarande. Men om ock nu antydda sätt att lösa frågan om fördelningen af den kommunala byggnadsskyldigheten måste medgifvas vara enkelt och lättfattligt, borde dock icke förgätas, att för de kommunala utskylderna i allmänhet derigenom skulle uppkomma två beräkningsgrunder, som vexelvis komme till användande, den ena med skyldighet för fastighet att för hvarje fyrk betala dubbelt mot hvad som skulle åligga inkomstfyrk, och den andra med lika skyldighet för dessa båda beskattningsföremål; och komitén, som hade anledning att antaga, att detta utan tvifvel komme att på många ställen medföra svårigheter och föranleda en oriktig tillämpning af gifna stadganden, har derföre ansett största möjliga förenkling af fyrktalssättnings- och debiteringsmetoderna böra uppställas såsom ett vigtigt önskningsmål, till hvilket ej ringa hänsyn borde tagas vid uppgörande af förslag till ordnande af det kommunala beskattningsväsendet. Detta mål kunde ernås derigenom, att alla kommunala utskylder, vare sig de äro afsedda för byggnader eller löpande utgifter, utginge med lika fördelning å allt slags fyrk, hvarvid fyrktalet å fastighet i förhållande till det å inkomst sattes efter en sådan beräkningsgrund, att fastigheten komme att draga den högre andel af de kommunala bördorna öfver hufvud, som betingades af den nuvarande fyrktalssättningen och nuvarande skyldigheter i fråga om vissa kommunala byggnader.

På grund af dess obestridliga enkelhet och lätthet vid användningen har sistnämnda grund för de kommunala utskyldernas fördelning samt för rösträtt i kommunala angelägenheter synts komitén ega ett afgjordt företräde. Tillämpningen deraf komme väl att i vissa afseenden medföra något olika verkan emot hvad som med tillämpning af vare sig nu gällande stadganden eller den första af de ifrågasatta fördelningsgrunderna blefve förhållandet, i det nemligen, då större byggnadsskyldighet än den normala på en gång inom någon kommun förekomme, en lättnad inträffade för fastigheten, motsvarad af stegrad börda för inkomsten, hvaremot, då ringa eller ingen byggnadsskyldighet inträffade, en stegrad börda uppstode för fastigheten, motsvarad af lättnad för inkomsten, allt i jem-

förelse med nuvarande förhållande; men härvid vore dock att märka, att dessa förhållanden, inträffande å olika tider, sinsemellan utjemnade hvarandra, så att öfverhufvud fördelningen i längden blefve rättvis; hvartill komme, att, då inom en kommun byggnadsföretag förekomme, som medförde mera kännbara utgifter, man numera sökte fördela uttaxeringen på en längre tidrymd genom upptagande af lån, som efter hand återbetaltes, hvarigenom ofvan anmärkta olika verkningar af den ena eller den andra beskattningsgrunden till ganska stor del upphäfdes.

Med erinran att till grund för fyrktalssättningen för närvarande tjenar den bevillning enligt andra artikeln i bevillningsstadgan, som de skattskyldige erlägga till staten, samt med förmälan att komitén, som erkände det önskvärda i att göra kommunalbeskattningen oberoende af den allmänna bevillningen, funnit sig icke kunna ernå detta mål i vidsträcktare grad, än att taxeringsvärdet å fast egendom samt antagen beskattningsbar inkomst, hvilka ligga till grund för bevillningen till staten, äfven läggas till grund för kommunalbeskattningen, har komitén, som uti sitt nästlidna år afgifna förslag till bevillningsförordning jemväl upptagit bevillning för inkomst af jordbruksrörelse, derefter företagit till utredning, huruvida sådan inkomst borde särskildt åsättas fyrktal. Enär emellertid samtliga eller åtminstone största delen af jordbruksfastigheterna inom ett ingalunda obetydligt antal kommuner i följd af en långt drifven jordstyckning äro så små, att någon beskattningsbar inkomst af jordbruksrörelse icke kunde af dem påräknas, har komitén på grund häraf och i följd af andra uppgifna omständigheter funnit sig böra föreslå, att den inkomst och förmån af jordbruksfastighet, som egaren genom bedrifvande af jordbruksrörelse förvärfvar, helt och hållet undantages vid fyrktalssättningen, dock att sådant undantag icke bör medgifvas i fråga om den inkomst, som uppkommer genom arrende, öfverstigande fem procent af taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, eller som vinnes genom försäljning af skog.

Komitén, som förut yttrat sig om förhållandet mellan fastighet å ena sidan och inkomst å den andra, har vidare, beträffande för-

hållandet mellan de olika slagen af fastighet, jordbruksfastighet å den ena och annan fastighet å den andra sidan, förklarat sig anse dessa böra lika bidraga till fyllande af kommunens behof; men enär, derest komiténs åsigt att den inkomst af jordbruksrörelse, som erhölles utöfver den genom fastighetsbevillningen beskattade, ej borde särskildt eller synligen läggas till grund för kommunalbeskattning vunne tillämpning, detta medförde, att en dylik likställighet i verkligheten ej skulle vinnas, om jordbruksfastighet och annan fastighet, för hvilken senare en sådan inkomst toges i beräkning, sattes efter taxeringsvärdet till lika antal fyrkar, har komitén i följd häraf och för åstadkommande af en verklig likhet dem emellan ansett fyrktalssättningen å dessa två slag af fastigheter böra ske, ej lika på hvarderas taxeringsvärde, utan enligt lämplig proportion, hvilken på grund af hvad sålunda framhållits och i öfverensstämmelse med nuvarande förhållanden syntes böra vara 6: 5; och då den ökade skyldighet att deltaga i kommunala bördor, som härigenom komme att drabba annan fastighet, medförde en motsvarande lindring för öfriga beskattningsföremål, hvilken med afseende å den anpart, som nu ålåge inkomsten, syntes böra åtminstone till största delen komma den sistnämnda till godo, helst derigenom skilnaden vid de kommunala bördornas utgörande mellan annan fastighet och inkomst, om denna senare kapitaliserades efter fem procent, icke blefve större än förhållandet mellan 4 och 3, har komitén, om för inkomsten bibehölles enahanda fyrktal som nu åsättes densamma, nemligen en fyrk för bevillning af 10 öre eller, hvilket är detsamma, för 10 kronor beskattningsbar inkomst, ansett för annan fastighet böra åsättas en fyrk för 150 kronors taxeringsvärde och för jordbruksfastighet, derunder äfven inbegripes jordbruksrörelse, en fyrk för 125 kronors taxeringsvärde.

För att söka utreda den verkan, som den föreslagna fyrktalssättningen skulle medföra och i hvad mån rubbning i nu bestående förhållanden derigenom skulle ega rum, har komitén derefter framlagt åtskilliga beräkningar, hvilka verkstälts med hänsyn dels till de hittills efter allmän fyrk utgående bördorna, dels ock till bygg-

nadsskyldigheten för kyrka, prestgård och tingshus, äfvensom fästat uppmärksamheten derpå, att den angifna metoden för fyrktalssättningen måste vid jemförelse med nuvarande stadganden derom anses synnerligen enkel, enär man hittills dels måst uträkna fyrktalet efter bevillningen och dels haft att i fråga om nyssnämnda tre byggnadsskyldigheter tillämpa ofta ganska invecklade lagstadganden, hvaremot enligt komiténs förslag endast kräfdes en enkel division med talen 125, 150 och 10, af hvilka intetdera kunde anses såsom en svårhandterlig divisor; och i fråga om tillämpningen af den nya fyrktalssättningen har komitén förklarat sig anse en fyrk böra påföras de olika beskattningsföremålen för hvarje påbörjadt belopp af de för hvartdera bestämda såsom svarande mot en fyrk.

I enlighet med hvad sålunda anförts har komitén slutligen hemstält:

att 1, 2 och 4 §§ i 26 kapitlet Byggningabalken måtte på det sätt ändras, att bestämmelser i dem införas derom, att kostnaderna för deri omförmälda byggnader skola utgå efter samma grund, som komitén här nedan föreslår för utgörande af kommunalutskylder; och

att 58 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 måtte undergå sådan förändring, att till beräkningsgrund för fyrktalssättningen komma att tjena de i senast fastställda mantals- och taxeringslängd upptagna värden å fastighet och belopp af beskattningsbar inkomst, sålunda att

a) för jordbruksfastighet påföres en fyrk för uppskattadt värde till belopp, ej öfverstigande 125 kronor; två fyrkar för belopp utöfver 125 till och med 250 kronor; tre fyrkar för belopp utöfver 250 till och med 375 kronor o. s. v.,

b) för annan fastighet och frälseränta påföres en fyrk för uppskattadt värde till belopp, ej öfverstigande 150 kronor; två fyrkar för belopp utöfver 150 till och med 300 kronor; tre fyrkar för belopp utöfver 300 till och med 450 kronor o. s. v. samt

c) för beskattningsbar inkomst påföres en fyrk för belopp, ej öfverstigande 10 kronor; två fyrkar för belopp utöfver 10 till och

med 20 kronor; tre fyrkar för belopp utöfver 20 till och med 30 kronor o. s. v.;

hvarjemte komitén ansett böra från fyrktalssättning undantagas dels enahanda byggnader, tomter, mark och allmänna platser, som enligt 2 § i 1880 års bevillningsstadga äro från bevillning fritagna, dels ock inkomst af jordbruksrörelse.

Till fullgörande af högstberörda nådiga föreskrift får Kammar-Kollegium, som granskat ifrågavarande förslag med all den sorgfällighet, som den knappa tiden och handläggning samtidigt af andra angelägna ärenden medgifvit, underdånigst anföra.

Enligt Kongl. förordningen den 4 November 1876 åligger det innehafvare af annan fastighet att med egare af jordbruksfastighet deltaga i byggande och uppehållande af kyrka med hvad dertill hörer. Enahanda skäl, som grundlagt detta stadgande, anser Kollegium jemväl ega tillämplighet i fråga om skyldighet att anskaffa och underhålla prestgård och tingshus; och då mantalet, hvarefter hemmansegarne hittills deltagit i de två sistnämnda besvären, upphört att utgöra fördelningsgrund i afseende på kyrkobyggnad, anser Kollegium gällande bestämmelser om fastighets deltagande efter fyrktal så väl i kyrkobyggnad samt byggande af fattighus och skolhus som uti allmänna kommunalutskylder jemväl böra till dem utsträckas.

Af kyrka och tingshus draga alla fördel; och det lärer väl tillkomma hvarje församlingsmedlem att efter förmåga deltaga i sin kyrkoherdes aflöning, hvartill hör dennes förseende med boställe. Att åtskilliga medlemmar af en kommun vid sådant förhållande äro fritagna från allt deltagande efter förmögenhet uti fullgörande af samtliga dessa för en kommun vigtiga skyldigheter, med undantag för dagsverken vid kyrkobyggnad, synes icke vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande.

Lika med komitén anser Kollegium således alla beskattningsföremål böra deltaga i fullgörande af ifrågavarande byggnadsskyl-

digheter. Beträffande åter den proportion dem emellan, enligt hvilken ett sådant deltagande bör ega rum, är detta ej lätt att rätt bestämma, och meningarna derom inom komitén hafva ock varit mycket skiljaktiga. Vid kyrkobyggnad är förhållandet i detta hänseende mellan jordbruksfastighet och annan fastighet för närvarande som 6 till 5; och härvid anser Kollegium på de af komitén anförda skäl böra förblifva så väl vid denna som all öfrig byggnadsskyldighet. Vidkommande deremot förhållandet mellan jordegarne, hvilka äro att anse för kommunens stadigvarande medlemmar, och näringsidkare, tjenstemän, handtverkare med flere, eller i allmänhet de, som skatta för inkomst af kapital eller arbete, hvilka af mera tillfälliga orsaker tillhöra en kommun, anser Kollegium de förre i väsentligare mån, än komitén föreslagit, böra ansvara för uppfyllande af kommunens skyldighet i berörda hänseende. Alla ifrågavarande byggnadsskyldigheter höra nemligen till de kommunala besvär, som på en gång för en längre tid fullgöras; och då de nämnda, mindre stadigvarande medlemmarne af kommunen icke såsom jordegarne kunna påräkna något varaktigare gagn af sina uppoffringar i sådant hänseende samt dessutom få vidkännas en ny tunga, som mångenstädes kan blifva rätt betydlig, anser Kollegium jordbruksfastighet böra deltaga i dessa utskylder i dubbelt förhållande mot inkomst af kapital och arbete.

I enlighet härmed och om för inkomsten bibehålles en fyrk för 10 kronors beskattningsbar inkomst enligt komiténs förslag, får Kollegium föreslå den ändring deri, att för jordbruksfastighet åsättes en fyrk för 100 kronor taxeringsvärde och för annan fastighet en fyrk för 120 kronor taxeringsvärde.

Komiténs hemställan, att den nu vid kyrkobyggnad utgående dagsverksskyldigheten efter matlag måtte upphäfvas, kan Kollegium icke heller biträda. Från allt deltagande i kyrkobyggnad skulle härigenom befrias sådana församlingsmedlemmar, hvilkas inkomst af kapital eller arbete icke uppginge till beskattningsbart belopp. Men då en församlings alla medlemmar äro i lika åtnjutande af den förmån, som kyrkans begagnande erbjuder, bör det väl åligga hvar

och en af dem att efter förmåga bidraga till fullgörande af denna för en kommun vigtiga skyldighet; och detta åliggande har den obemedlade utan tvifvel lättare att uppfylla med eget arbete, än om han nödgades att i penningar utbetala den på honom belöpande anpart af kostnaden derför. Genom bibehållande af dagsverksskyldigheten, för hvars fullgörande någon billigare grund än matlaget icke synes vara att tillgå, komme densamma visserligen att drabba jemväl de församlingsmedlemmar, hvilka påföras bidrag i penningar, men äfven kostnaden för kyrkobyggnaden med all sannolikhet att i icke ringa mån nedsättas och penningebidragen i följd deraf minskas.

På grund af dessa förhållanden och då den af komitén befarade svårigheten, att vid arbetets upplåtande på entreprenad kunna särskilja, huru stor del af kostnaden som bör utgöras af matlag, icke torde böra tillmätas något afseende, enär matlagen, derest dagsverken ej påkallas in natura, icke lära lagligen kunna påföras motsvarande penningebidrag, anser Kollegium, att dagsverken vid kyrkobyggnad böra fortfarande bibehållas och efter matlag utgöras.

Äfven med de modifikationer i komiténs förslag, hvarom Kollegium gjort framställning, kan visserligen befaras, att utgifterna för de medlemmar af en kommun, hvilka icke ega fastighet, kunna blifva ganska betungande, synnerligast då den drygaste af ifrågavarande byggnadsskyldigheter, eller kyrkobyggnad, förestår; men härvid torde ej böra förbises, att behofvet af en kyrkas om- eller nybyggnad eller större reparation derå lärer göra sig gällande åtskilliga år innan verkställighet deraf ifrågakommer; att sammanskott för sådant ändamål, hvartill redan i Kongl. brefven den 22 Mars 1759 och den 28 Augusti 1764 utgått uppmaning och måhända borde förnyas, derunder ofta torde komma till stånd; samt att medel för ett sådant arbetes utförande numera vanligen anskaffas genom lån, stälda på afbetalning under en längre tid, genom hvilket allt kostnaden icke på en gång af de betalningsskyldige uttages, utan kommer att fördelas på en längre tidrymd med ett belopp för hvarje år, som i följd deraf torde kunna antagas icke blifva allt för

betungande; hvarjemte ej heller torde böra lemnas oanmärkt, att bördan för de icke-fastighetsegare, som under en längre tid tillhöra en sådan kommun, utjemnas genom deras deltagande i de allmänna kommunalutskylderna efter en lindrigare grad än förut.

Kollegium, som förutsätter att grunderna för uppskattning af fast egendoms värde och af inkomst varda så afvägda och tillämpade, att det ena beskattningsföremålet icke gynnas på det andras bekostnad, anser sig alltså kunna tillstyrka komiténs ifrågavarande förslag med de förändringar i afseende på fyrktalssättningen och dagsverksskyldigheten vid kyrkobyggnad, Kollegium förordat; likasom Kollegium icke har något att erinra vid komiténs hemställan, att de för vissa delar af Stora Kopparbergs län gällande undantagsstadganden i afseende på fyrktalssättningen måtte upphäfvas. Men i afseende på komiténs förslag för så vidt det afser upphäfvande af den frihet från deltagande uti ifrågavarande bördor, som är grundad på privilegier, har Kollegium trott sig böra fästa uppmärksamheten på innehållet af 114 § i regeringsformen.

Uti 26 kapitlet 5 § Byggningabalken stadgas, att, der tiondebod nödig är, bygge den alle de i soknen eller staden, som kronotionde utgöra; och 6 § innehåller ansvar för underlåtenhet att sådant fullgöra. Enär komitén icke yttrat sig angående denna byggnadsskyldighet, har Kollegium slutligen ansett sig böra derom meddela, att ändamålet med nämnda byggnad, jemväl kallad kyrkoherberge, var att Kronans andel af tionden skulle, efter afräkning och proftröskning, derstädes förvaras till dess den för stadgade ändamål derifrån utfördes; att redan uti Kongl. resolutionen på allmogens besvär den 28 Juni 1731 medgifvits att, der tiondesättning skett, finge kronotionden föras direkte till vederbörlig ort utan inslag i kyrkoherberget; att enligt Kongl. förordningen den 23 Juli 1869 kronotiondespanmålen blifvit omsatt i penningar och skall vid skeende skattläggningar deri omsättas; samt att tiondebod i följd häraf ingenstädes numera är af behofvet påkallad.

Protokollsutdrag, innefattande från Kollegii beslut afvikande meningar, bifogas härjemte.

Stockholm den 7 November 1882.

Underdånigst

HANS FORSSELL.

FR. BERGSTRÖM. FR. M. SIVARD. TH. S. LUNDBERG.
Föredragande.

I. K. M. MARTIN. I. LÖFDAHL. STEN FORSBERG.

Edv. Åbergh.

Utdrag af Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegii protokoll, hållet i Stockholm den 7 November 1882.

Närvarande:

Herr presidenten och kommendören *Forssell*,
Herrar kammarråden och riddarne *Bergström* och *Sivard*,
Herr kammarrådet *Lundberg*,
Herr t. f. kammarrådet *Martin*,
Adjungerande ledamöterne, arkivarien *Löfdahl* och notarien *Forsberg*.

S. D. Herr kammarrådet Lundberg föredrog handlingarna till Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September uppå Skatteregleringskomiténs underdåniga förslag, i hvad detsamma afsåge den kommunala byggnadsskyldigheten å landet; och beslöts underdånigt utlåtande till Kongl. Maj:t af det innehåll registraturet utvisar.

Följande från Kongl. kollegii beslut skiljaktiga meningar yttrades, nemligen af:

Adjungerande ledamoten, notarien Forsberg:

»En förändring i nu gällande bestämmelser rörande fördelningen af kostnaderna för uppförande och underhåll af allmänna byggnader på landet, i syfte att jemväl innehafvare af annan än med jordbruk förenad fastighet äfvensom personer, hvilka, utan att innehafva fastighet på landet, derstädes erlade skatt för inkomst af kapital och arbete, komme att, i vidsträcktare mån än hittills, uti samtliga berörda kostnader deltaga, kunde visserligen under nuvarande förhållanden vara af billighetsskäl påkallad så vidt derigenom en lättnad kunde jordbruksfastigheterna beredas; men då redan genom antagande af det nu samtidigt framlagda förslaget rörande afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesväret en högst väsentlig lindring i skattebördor kommer jordbruksfastigheterna till del, anser jag för min del den ytterligare lindring, som genom ett vidsträckare öfverflyttande på ofvannämnda särskilda beskattningsföremål af deltagande i den kommunala byggnadsskyldigheten skulle för jordbruksfastigheterna uppkomma, vara för dem mindre behöflig; hvarföre jag finner mig sakna giltigt skäl att för närvarande förorda komiténs nu föreliggande förslag rörande den kommunala beskattningen»;

Herr kammarrådet Sivard:

»I likhet med Kongl. Kollegium anser jag en annan fördelning, än nu gällande föreskrifter innehålla, af den kommunala byggnadsskyldigheten böra ega rum i syfte att andra medlemmar än fastighetsegare må komma att deri deltaga efter grunder, som äro billiga och rättvisa; men då komiténs förevarande förslag ytterst stödjer sig på bevillningsförordningen, finner jag mig för närvarande förhindrad att tillstyrka någon ändring af de i 26 kapitlet 1, 2 och 4 §§ Byggningabalken gifna bestämmelser, innan pågående omarbetning af samma förordning hunnit genomföras, så att deraf kan hemtas ledning för bedömande, på hvad sätt fördelningen af ifrågavarande onus lämpligast må för framtiden anordnas».

Herr presidenten Forssell:

»Komiterade hafva föreslagit att, med ändring af hvad i Byggningabalken 26 kapitlet 1, 2 och 4 §§ stadgas om Byggande af kyrka, prestgård och tingshus, kostnaderna för sådan byggnad skola utgå efter samma grunder, som gälla för kommunalutskylder, i afseende å hvilka komiterade framstält ett särskildt förslag, afseende att fyrktalssättningen i kommunerna hädanefter må bestämmas efter de i vederbörande bevillningstaxeringslängd upptagna värden å fastigheter och belopp af beskattningsbar inkomst.

Jag bestrider alldeles icke, att den nuvarande fördelningen af i fråga varande allmänna besvär gifver anledning till berättigade anmärkningar och klagomål och att en förändring derutinnan må anses önskvärd, men det synes mig påtagligt, att, då en dylik förändring skall vidtagas, bör så vidt möjligt all ovisshet vara undanröjd i fråga om den nya grund, hvarefter besväret framgent skall utgöras. Just i nuvarande tidpunkt råder dock en fullständig ovisshet om den grund, som genom bevillningsförordningen framgent skall komma att läggas för kommunalbeskattningen. Den närmare granskning, som under senast förflutna fem år kommit nu gällande bevillningsförordning till del, och den erfarenhet, som under samma tid vunnits om tillförlitligheten af de i enlighet med dess bestämmelser verkstälda uppskattningar af inkomst och egendomsvärde, hafva spridt en misstro mot denna grundval för allmänna bördors fördelning, hvilken längesedan föranledt Kongl. Maj:t att låta underkasta denna bevillningsförordning en mångsidig och omsorgsfull revision. Denna revision gäller icke blott sådana frågor, som den om rätta förhållandet mellan fastighets och olika inkomstarters bevillning till staten, utan äfven sjelfva systemet för den taxering, hvarå kommunal fyrktalssättning fortfarande skulle grundas, och härutinnan, äfvensom i fråga om den beskattningsbara inkomstens belopp, hafva redan de mest skiljaktiga meningar blifvit framstälda, hvilkas pröfning af vederbörande myndigheter, af Kongl. Maj:t och af Riksdagen ännu återstår. Vid pröfning af frågan, huruvida nu gällande grunder för byggnadsskyldigheternas utgö-

rande böra emot de af komiterade föreslagna utbytas, lär det vid sådant förhållande icke vara tillbörligt att taga hänsyn till den grundval för kommunal fyrktalssättning, som är lagd uti nu gällande bevillningsförordning. Det nya förslag till bevillningsförordning åter, som samma komiterade äfven framlagt, lär så mycket mindre kunna tagas till måttstock vid bedömandet af nu föreliggande fråga, som granskning af i fråga varande förslag, hvari Kammarkollegium ej deltager, just för närvarande pågår.

Då jag sålunda saknar tillräcklig ledning för mitt omdöme om den nya grund, hvarefter de i fråga varande allmänna besvär framgent skulle komma att med tillämpning af komiterades förslag utgöras, anser jag mig icke kunna tillstyrka den ändring af Byggningabalken 26 kapitlet 1, 2 och 4 §§, som komiterade föreslagit».

Som ofvan.

In fidem

Edv. Åbergh.

Öfverståthållareembetet,

angående komiténs förslag om tillägg till Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862.

Till Konungen.

I anledning af nådig remiss den 22 sistlidne September med befallning till Öfverståthållareembetet att till Kongl. Civildepartementet afgifva underdånigt utlåtande angående Skattereglerings komiténs å sidan 66 i dess betänkande väckta förslag att nådiga förordningen den 23 Maj 1862 angående kommunalstyrelse i Stockholm måtte erhålla ett tillägg, afseende förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter, har Öfverståthållareembetet, enär denna fråga kan anses beröra Stockholms kommuns ekonomiska intresse, inhemtat stadsfullmäktiges yttrande.

Med öfverlemnande af detta yttrande, som jemväl innehåller uttalande i andra delar, hvarom Öfverståthållareembetet afgifver särskilda underdåniga utlåtanden, får Öfverståthållareembetet för egen del anföra, att då, enligt hvad komitén upplyst, missbruk inom åtskilliga kommuner egt rum i afseende å påläggande af personela skatter samt, med undantag af sjukvårds- och fattigvårdsafgifter, hvarom här icke är fråga, dylika skatter till den borgerliga kommunen, åt-

minstone på senare tider, icke utgått i hufvudstaden och ej heller äro ifrågasatta att framdeles derstädes utgå, Öfverståthållareembetet icke har något att erinra mot utfärdande af en bestämmelse i berörda syfte.

Stockholm i Öfverståthållareembetets kansli den 30 November 1882.

Underdånigst

GUST. AF UGGLAS.

Semmy Rubenson.

Till Öfverståthållareembetet.

I tre särskilda skrifvelser af den 28 sistlidne September hafven I infordrat Stockholms stadsfullmäktiges yttrande öfver Skattereglerings-komiténs förslag om dels den ändring i gällande författning angående allmän sjukvårdsafgift, att denna afgift skulle för Stockholm likasom för riket i öfrigt bestämmas till högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna, dels borttagande af den i Kongl. förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871 stadgade personliga fattigvårdsafgift, dels införande i Kongl. förordningen angående kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862 af ett förbud mot personliga skatters påläggande.

I anledning häraf få stadsfullmäktige, med upplysning att sjukvårdsafgiften år 1881, då denna afgift utgått med 1 krona för man och 50 öre för qvinna, influtit med 51,459 kronor 30 öre och den personliga fattigvårdsafgiften med 25,739 kronor 80 öre, och att följaktligen den af förslagens genomförande följande minskning i

stadens inkomster kan beräknas komma att uppgå till något öfver 50,000 kronor, förklara sig icke hafva något att erinra mot omförmälda förslag.

Stockholm den 29 November 1882.

På stadsfullmäktiges vägnar:

ALB. LINDHAGEN.

A. G. LINDHOLM. JOSEPH RUBENSON. CARL E. EKGREN.

Moritz Rubenson.

Stockholm, tryckt hos *K. L. Beckman*, 1882.

C.

UNDERDÅNIGA YTTRANDEN

INKOMNA TILL

KONGL. ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET.

Öfverståthållareembetet

angående komiténs förslag om ändring i gällande författning rörande allmän sjukvårdsafgift.

Till Konungen.

I anledning af nådig remiss den 22 sistlidne September med befallning till öfverståthållareembetet att till kongl. ecklesiastikdepartementet afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs å sida 60 i dess betänkande väckta förslag, att den allmänna personliga sjukvårdsafgiften måtte i Stockholm utgå med lika belopp som inom öfriga delar af landet, har öfverståthållareembetet, enär denna fråga kan anses beröra Stockholms kommuns ekonomiska intresse, inhemtat stadsfullmäktiges yttrande.

Med öfverlemnande af detta yttrande,*) som jemväl innehåller uttalande i andra delar, hvarom öfverståthållareembetet afgifver särskilda underdåniga utlåtanden, får öfverståthållareembetet för egen del anföra, att då något giltigt skäl för en högre personlig sjukvårdsafgift i Stockholm än inom landet i öfrigt icke, såvidt öfverståthållareembetet inser, förefinnes, samt den föreslagna nedsättningen ej kan anses för kommunen medföra någon känbar förlust i ekonomiskt afseende, öfverståthållareembetet icke har något att erinra mot den ifrågastälda förändringen.

Stockholm i öfverståthållareembetets kansli den 30 November 1882.

Underdånigst

GUST. AF UGGLAS.

Semmy Rubenson.

*) Se sid. B. 161.

Domkapitlen

angående komiténs förslag dels om tillägg uti Kongl. Förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862. dels om ändring i Kongl. Stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock om ändring i gällande stadganden rörande vinören.

Domkapitlet i Upsala.

Till Konungen.

På nådigste befallning hafva Domkapitlen fått sig ålagdt att före den 22 innevarande November afgifva underdåniga utlåtanden angående Skatteregleringskomiténs väckta förslag *dels* om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, *dels* om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, *dels ock* om ändring i gällande stadganden angående vinören, allt med anledning af komiténs förslag derom

att, med undantag endast för den personliga sjukvårdsafgiften samt bestämmelserna om presterskapets och kyrkobetje-

ningens aflöning, all utdebitering af personliga utskylder för kommunala ändamål må varda uttryckligen förbjuden.

Härvid får domkapitlet i Upsala i underdånighet anföra följande.

Då den af komitén uttalade grundsats, att alla personliga skatter, ehuru de, såsom tillhörande staternas barndom, kunna under ett samhällsskick, då den personliga kraften gäller allt samt ingen eller ringa olikhet inträdt i de enskildes ekonomiska lefnadsvilkor, anses naturliga och således både lämpliga och ur rättvisans synpunkt försvarliga, blifva allt mindre användbara och befogade i den mån samhällets inkomstkällor allt mer flerfaldigt utvecklas, likväl ännu i våra dagar synts komitén tåla någon modifikation i tillämpningen, särskildt ur den synpunkten att dessa skatter, måttligt anlitade, kunna erfordras dels såsom en erinran om individens pligter emot samhället, behöflig för en mängd personer, som derförutan icke skulle hafva någon känsla af sina förbindelser till staten och kommunen, dels till befrämjande af skattebördornas möjligast jemna och rättvisa fördelning, så har komitén föreslagit bibehållandet af *en* personlig skatt till staten, nämligen mantalspenningarna och likaså *en* till kommunen, nämligen den personliga sjukvårdsafgiften inom landstingsområde. Deremot borde enligt komiténs åsigt alla öfriga personliga skatter afskaffas med undantag af dem, som utgå till presterskapets och kyrkobetjeningens aflöning.

Domkapitlet, som ingalunda kan obetingadt biträda komiténs åsigt om de personliga skatternas allmänna olämplighet eller orättvisa, nämligen för så vidt som de skattdragande kunna sägas stå i ett personligt förhållande till skatternas ändamål, anser på den grund, i motsats till komitén, de personliga afgifterna böra bibehållas företrädesvis inom kommunen eller det mindre samfundsområdet, inom hvilket berörda personliga förhållanden naturligast och följaktligen starkast göra sig gällande. Och till de ändamål, hvarför personliga afgifter på grund af sådana naturliga förhållanden synas lämpligast böra bibehållas, må väl i främsta rummet räknas den allmänna gudstjenstens och barnaundervisningens upprätthållande. Häri måste alla

kommunens medlemmar känna sig nära intresserade. Domkapitlet anser således ingen giltig anledning vara för handen till ändring i nu gällande stadganden om den personliga utdebiteringen af vinören för gudstjenstens ändamål och af personliga bidrag till folkskoleväsendet. Deremot kan Domkapitlet icke annat än instämma i komiténs mening, att utdebitering af andra personliga afgifter än de i lag uttryckligen medgifna bör upphöra, och att följaktligen förbud deremot bör i 35 § af gällande kongl. förordning angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd intagas.

Upsala den 8 November 1882.

Underdånigst:

A. N. SUNDBERG.

C. A. CORNELIUS.

MARTIN JOHANSSON.

K. H. GEZ. VON SCHÉELE.

E. R. Henschen.

Domkapitlet i Linköping.

Stormägtigste, Allernådigste Konung!

I nådig remiss den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Domkapitlet att afgifva underdånigt utlåtande öfver af skattereglerings-komitén väckta förslag dels om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, dels om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock om ändring i gällande stadganden angående vinören.

Och får domkapitlet till åtlydnad häraf underdånigst tillkännagifva, att domkapitlet för sin del ingenting har att erinra vid berörda förslag, dock med underdånig hemställan, hvad det sistnämnda angår,

att Eders Kongl. Maj:t täcktes tillse, att den deruti omförmälda nya skatten icke måtte drabba främmande trosbekännare.

Linköpings domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.

E. G. BRING.

I. H. W. STEINNORDH.

L. FR. ISANDER. N. ÖSTLING.

Herman Petri.

Domkapitlet i Skara.

Stormägtigste, Allernådigste Konung!

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga befallning i remiss af den 22 September 1882 får consistorium afgifva utlåtande angående i skatteregleringskomiténs betänkande väckta förslag *dels* om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, *dels* om ändring i kongl. stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, *dels* ock om ändring i gällande stadganden angående vinören.

Komiténs hufvudskäl att föreslå afskaffande af alla personela skattebidrag till kommunen — församlingen deri inbegripen — och deremot lemna statens inkomst af mantalspenningarne orubbad, är att den anser en lindrig personlig skatt till staten skälig ur den synpunkten, att de fördelar en tryggad samhällsställning bereder »icke för hvar och en äro så påtagliga, att icke en påminnelse derom i skatteform kan vara erforderlig och särskildt en personlig skatt dertill lämplig, då de flesta medborgares gagn af staten just utgöres af skydd för deras personliga verksamhet», då deremot i fråga om afgift till de mindre kommunerna (sockenkommuner eller församlingar) en hvar,

sådana afgifter förutan, »har lätt att känna sig såsom medlem af en kommun».

Consistorium kan icke för sin del fatta det bindande i detta resonnement. Bidrager verkligen skyldigheten att afgifva skatt till det här omrörda ändamålet, nemligen att man känner sig såsom medlem af det samhälle man tillhör, så måste denna skyldighet anses lika väsendtlig i fråga om det mindre samhället, församling, skoldistrikt, som i fråga om det större. En person kan lika väl, oaktadt de förmåner han åtnjuter, förbise sin egenskap såsom medlem af sistnämda samhällen, som af staten. I det mindre samhället likaväl som i det större vore det fördenskull lämpligt, att han derom påmindes, genom att han åtminstone i någon mån finge bidraga till samhällets ändamål och dertill förpligtades.

Då det således för komiterade synes lämpligt att bibehålla mantalspenningarne såsom ett medel att erinra en hvar om det skydd, för hvilket han har att tacka staten, så borde ej förbises, att bland personliga kommunalafgifter finnes *en*, folkskoleafgiften, som genom sjelfva sitt namn erinrar om en förmån, som åt hvar och en blifvit af församlingen beredd. Då dess begränsade belopp icke heller medgifver något betungande missbruk, så finner consistorium den af komiterade angifna synpunkt mera tala *för* än *mot* dess bibehållande. Att det ligger i de mera välmående samhällsmedlemmarnes intresse, »att folkupplysningen varder så god och omfattande som möjligt», förklarar komitén äfven vara tydligt. Men icke mindre tydligt är det för de fleste, som hafva folkskolan att tacka för hela sin intellektuela underbyggnad, att de sjelfva af denna skola hemtat betydligt gagn. Och de, som förstå detta, kunna icke finnas obenägna, att, när de kommit till den kraftfullare åldern, genom en föga känbar personlig folkskoleafgift återgälda församlingen dess omkostnader för sin undervisning i barndomen. Den genom kongl. förordningen den 20 Januari 1882 stadgade personela folkskoleafgiften, högst 50 öre årligen, bör för en ensam arbetsför person icke kännas tryckande.

Komiterade anse, att denna afgift icke bör drabba »mindre be-

medlade föräldrar, på hvilka den obligatoriska folkundervisningen ställer nog stora och med uppoffring förenade kraf». Detta har dock icke hindrat komiterade att föreslå en afgift af högst 50 öre årligen för hvarje barn, som begagnar någon af distriktets skolor. Lätt inses dock, att denna afgift drabbar obemedlade föräldrar hårdare, ju flere barn de hafva i skolan, således just på den tid, då den obligatoriska undervisningen ställer på dem de största, med mesta uppoffring förenade kraf, hvika de då hafva svårast att uppfylla. In praxi hafva derför alla afgifter för *barnen* till skolan blifvit flerstädes afskaffade såsom både förhatliga och svåra att utkräfva. Och skulle lagstiftningen gå många icke blott obemedlade föräldrars, utan äfven skolråds och kommunaltjenstemäns önskningar till mötes, om dessa afgifter blefve i lag förbudna.

Hvad deremot de personela folkskoleafgifterna angår, så torde dessa kunna räknas bland de minst öfverklagade personalutskylder. Åtminstone uppbäras de, enligt debetsedeln, utan svårighet och utan knot. Nu mera synes den insigten vara temligen allmän, att en god och omfattande folkundervisning gagnar både och i första rummet dem, som den erhålla, och tillika hela samhället och alla dess medlemmar. Dertill kommer, att arbetare i andras tjenst samt andras underhafvande genom afskaffande af ifrågavarande personalutskyld endast skulle få en skenbar lindring. I sjelfva verket skulle denna lindring tillfalla husbonden, som, vid arbetsaftals träffande, kunde beräkna den sig till godo genom minskning af den aftalade lönen för arbetet.

Af dessa skäl anser consistorium, att med bibehållande af den personela folkskoleafgiften men afskaffande af all afgift för barn, som begagna folkskolan, § 58 af kongl. stadgan om folkundervisningen i riket af den 20 Januari 1882 må erhålla följande lydelse:

> För att bereda tillgång till kostnaderna för folkskolevä-sendet, bör, der ej andra medel finnas, ett årligt bidrag af minst sex öre och högst femtio öre utgöras af hvarje mantalsskrifven person i skoldistriktet, och vare det åt skoldistriktet öfverlemnadt att närmare bestämma nämda bidrag.

Om detta icke uppgår — — — — — — — — — — — — — kommunalutskylders utgörande.

Med undantag af hvad här ofvan stadgadt är, må bidrag till kommuns eller skoldistrikts behof icke i något fall igenom personlig skatt uttagas.

Härmed anser sig consistorium också hafva i underdånighet afgifvit utlåtande angående afskaffande af vinören, hvilka, efter hvad komiterade föreslagit, äfvensom enligt consistorii mening icke vidare böra såsom personlig skatt uttaxeras.

Skara domkapitel den 1 November 1882.

Med etc.

A. F. BECKMAN.

A. F. SONDÉN. J. COLLÉN. N. SALANDER.
C. LANDTMANSON. F. ÖDBERG. JOHN STENQVIST.
SVEN DAHLGREN.

Gabr. Söderlind.

Domkapitlet i Strengnäs.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 22 nästlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt domkapitlet att afgifva yttrande i anledning af vissa utaf skattereglerings komitén i dess betänkande af den 13:e i samma månad gjorda förslag och hemställanden, nemligen:

dels att i nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 må göras tillägg, afseende uttryckligt förbud mot bestämmande af personliga och matlagsafgifter;

dels att inga personliga afgifter må kunna åläggas till bestridande af utgifterna för skolväsendet med undantag af en afgift af högst 50 öre årligen för hvarje barn, som begagnar folkskolan, från hvilken afgift likväl alla de skulle vara befriade, hvilka åtnjuta understöd af fattigvården eller hvilkas föräldrar för medellöshet erhålla afkortning på de årliga kronoutskylderna; samt

dels att de stadganden angående vinören i kongl. resolutionen på presterskapets besvär den 27 Augusti 1668 och dithörande författningar samt kongl. brefvet den 11 Januari 1804, hvilka kunna anses medgifva rätt att upptaga personlig skatt, må ändras derhän, att erforderliga medel för det ändamål, vinören afse, skola uttagas efter de grunder, som för kommunalutskylder i allmänhet äro stadgade.

Beträffande komiténs förslag i fråga om de personliga skatter, som hädanefter skulle upphöra eller bibehållas, hafva komiterade till stöd för detsamma anfört bland annat:

att då personliga skatter måste tyngst drabba samhällets mera obemedlade medlemmar, sådana skatter icke i vidsträcktare omfång böra användas;

att ehuru det användande af den personliga skatteformen, som hos oss eger rum, påkallar genomgripande förändringar, dessa ändock icke böra innefatta ett fullständigt upphäfvande af alla dylika skatter, helst de teoretiska skäl, som med mycken styrka kunna mot de personliga skatterna anföras, i ett eller annat praktiskt hänseende torde tåla någon modifikation;

att, vidkommande den skattdragandes ställning till det större samhället, åtminstone *en*, men en lindrig, personlig skatt till staten låter försvara sig ur den synpunkten, att de fördelar, en af staten tryggad samhällsordning bereder, ej äro för en hvar så påtagliga, att icke en påminnelse derom i skatteform kan vara erforderlig; samt

att, då det nutida samhällets invecklade förhållanden med en viss nödvändighet kräfva en förr okänd mångfald af skatteformer såsom vilkor för ernåendet af det stora syftemålet, skattebördornas möjligaste rättvisa och jemna fördelning, tillräckliga skäl synas före-

finnas att i skattesystemet bibehålla äfven den speciela skatteformen af rent personliga afgifter.

Stödjande sig på dessa motiv, har komitén kommit till det resultat, att först och främst *en* personlig skatt till staten fortfarande bör utgå, samt att i sådant afseende företrädesvis mantalspenningarne böra bibehållas och erläggas med ett stadgadt belopp (40 öre för man och 20 öre för qvinna) och enligt de för närvarande gällande grunder; vidare att för den allmänna sjukvården, hvars tillgodoseende måste ligga *alla* samhällsmedlemmar, ej minst de mindre bemedlade, lika om hjertat, men hvars behöriga upprätthållande måhända skulle försvåras eller påkalla en betänklig höjning i legosängsafgifterna, om det bidrag, som lemnas genom den nu utgående personliga sjukvårdsafgiften blefve vederbörande myndigheter fråntaget, det icke vore med någon verklig olägenhet förenadt eller i någon mån obilligt att bibehålla den personliga skatt, som för närvarande af dem fastställes att utgå för ifrågavarande ändamål; men att deremot alla de personliga skatter, som nu utgå under namn af personlig skyddsafgift eller afgift till fattigvården och skolväsendet, borde upphöra, endast med undantag af den till ett belopp af högst 50 öre uppgående afgift för hvarje skolbarn, hvilken församlingarna äfven hädanefter skulle hafva rätt att såsom förut årligen upptaga.

Domkapitlet instämmer till fullo i de motiv, som komitén anfört, men kan dock icke finna annat, än att de skäl, som föranledt komitén att föreslå bibehållandet af mantalspenningarne och särskildt sjukvårdsafgiften, lika mycket tala för bibehållandet af en personlig afgift till fattigvården och skolväsendet; ty äfven om dessa skatteföremål kan med allt fog sägas, att de måste ligga alla och ej minst de mindre bemedlade om hjertat, att de äro af den beskaffenhet, att hvar och en statsmedlem bör känna sig pligtig att för dem göra någon uppoffring, samt att denna pligt icke torde vara så klar för alla, att ej en påminnelse derom i skatteform kan vara erforderlig. Domkapitlet kan icke dela komiténs åsigt derutinnan, att endast mantalspenningarne skulle vara en afgift till staten och de öfriga deremot

afgifter till kommunen. Samtliga de ändamål, som ifrågavarande afgifter afse, äro enligt domkapitlets mening af allmän natur, och att man gjort dem till kommunala angelägenheter synes uteslutande bero på praktiska, ehuru visserligen icke derför mindre giltiga grunder. Men de äro utan tvifvel allesamman väsentliga för hvarje civiliserad stat såsom sådan, och från denna synpunkt torde intet skäl finnas att göra någon skilnad dem emellan.

Å andra sidan är det dock en alldeles obestridlig grundsats, att de personliga skatterna ej böra blifva för någon skattdragande alltför betungande. Det ligger derför i sakens natur, att de måste bestämmas till låga belopp, och att dessutom för de samhällsmedlemmar, som befinna sig i särdeles knappa omständigheter, undantag bör göras — något som också skett i nu gällande nådiga förordning den 24 April 1863, hvilken från mantalspenningarnes erläggande fritager, utom andra, icke blott dem, som åtnjuta fattigunderstöd, utan äfven dem, som enligt kommunalstyrelsens intyg böra för fattigdom eller sjuklighet befrias. Att hvarje fullt arbetsför samhällsmedlem bidrager till hvart och ett af ifrågavarande ändamål med en afgift, motsvarande lägsta medelvärdet af ett halft dagsverke eller 40 öre för man och 20 öre för qvinna, lärer hvarken kunna anses betungande eller i minsta mån obilligt, framför allt då man tager i betraktande, dels att redan år 1823 de personliga skatterna (nemligen mantalspenningarne, den personliga skyddsafgiften och kurhusafgiften) uppgingo till sammanlagdt ännu högre belopp, dels att penningevärdet sedan dess betydligt sjunkit, hvaremot arbetets värde i samma förhållande stigit, samt slutligen att efter nämda tidpunkt så väl fattigvården som skolväsendet erhållit en betydelse och medfört och fortfarande medföra kostnader, hvarom man då icke ens kunde göra sig någon föreställning.

Hvad särskildt angår komiténs förslag angående vinörena, så finner domkapitlet ingen betänklighet vid att tillstyrka nådigt bifall till det samma, då de belopp, hvarom här är fråga, äro jemförelsevis obetydliga, och det för öfrigt äfven från andra synpunkter kan synas

mindre lämpligt, att särskild uttaxering för ifrågavarande ändamål eger rum.

Strengnäs domkapitel den 15 November 1882.

Underdånigst
TH. STRÖMBERG.
C. F. LINDMAN.

H. AMINSON. A. L. NORDWALL. GUST. KLINGBERG.
KARL HENNING.

L. H. Lahng.

Domkapitlet i Vesterås.

Stormägtigste, Allernådigste Konung!

Genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September anbefaldt afgifva underdånigt utlåtande angående de i skatteregleringskomiténs betänkande den 13 September 1882 å pagina 66 väckta förslag dels om tillägg till nådiga förordningen om kyrkostämma samt kyrko- och skolråd den 21 Mars 1862, dels om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock om ändring i gällande stadganden angående vinören, får domkapitlet härigenom, för sin del, i underdånighet tillstyrka de af skatteregleringskomitén väckta förslagen i nämda hänseende.

Vesterås domkapitel den 4 October 1882.

Med etc.
C. O. BJÖRLING.

H. BJÖRNSTRÖM. J. S. LÖFBERG.
D. A. SUNDÉN. TH. BILLBERGH.

J. Janson.

Domkapitlet i Vexiö.

Stormägtigste, Allernådigste Konung!

Skatteregleringskomitén har uti sitt underdåniga betänkande rörande skatteförhållandena i riket och i sammanhang med deri väckta förslag derom att, med undantag endast för den personliga sjukvårdsafgiften samt bestämmelserna om presterskapets och kyrkobetjeningens aflöning, all utdebitering af personliga utskylder för kommunala ändamål måtte varda uttryckligen förbjuden, tillika och i öfverensstämmelse härmed hemstält dels om nödigt tillägg till § 35 i kongl. förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, dels ock om erforderlig ändring ej mindre af § 58 i nådiga stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, än äfven i gällande stadganden angående vinören. Och får domkapitlet, i nåder anbefaldt att i dessa trenne frågor afgifva utlåtande, underdånigst meddela, att domkapitlet funnit sig böra komiténs hemställan i berörda hänseenden till nådigt bifall förorda.

Vexiö domkapitel den 18 October 1882.

Med etc.

JOH. ANDERSSON.

GUSTAF WETTER.

S. E. MELANDER. GUSTAF HAGLUND.

J. A. AHLANDER.

Gust. Sundberg.

Domkapitlet i Göteborg.

Till Konungen.

I nådig remiss af den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt domkapitlet att till kongl. ecclesiastikdepartementet före den 22 dennes afgifva underdånigt utlåtande angående den af skatteregleringskomitén, i dess till Eders Kongl. Maj:t den 13 i samma månad afgifna underdåniga »utlåtande och förslag angående skatteförhållandena i riket», å pag. 66 gjorda underdåniga hemställan *dels* om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, *dels* om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, *dels* ock om ändring i gällande stadganden angående vinören; och får till underdånig åtlydnad häraf domkapitlet, som tagit i öfvervägande hvad af skatteregleringskomitén blifvit i ofvan omförmälda afseenden anfördt, nu härigenom afgifva följande underdåniga utlåtande.

Då domkapitlet å ena sidan måste anse det lika billigt, att en lindrig personlig afgift utgår till kommunen såsom bidrag till bestridande af dess utgifter, som att, enligt komiterades förslag, sådan afgift erlägges till landsting och stat, och å den andra måste anmärka, att det ofta är vida svårare för mindre bemedlade löntagare och små fastighetsegare att utgöra skatt än för dem, som från inkomstbevillning äro fria, får domkapitlet för sin del, såvida ändring i nuvarande beskattningsförhållanden skall göras med afseende på den af komiterade föreslagna ändring i kyrkostämmoförordningen och stadgan angående folkundervisningen i riket, underdånigst föreslå, i enlighet med grefve Sparres i ärendet afgifna »reservation» (IV pag. 161), att, i stället för de personliga fattigvårds- och folkskoleafgifterna, en personlig afgift må utgå till kommunen med högst 50 öre per man och 25 öre per qvinna.

Hvad slutligen angår den af komitén föreslagna ändring i gällande stadganden angående vinörena, finner domkapitlet skäl att i underdånighet instämma i hvad komiterade härutinnan föreslagit.

Göteborgs domkapitel den 15 November 1882.

Underdånigst:

ANTON ROSELL.
E. S. FAGERBERG.
A. O. HEURLIN.

FR. TH. BLOMSTRAND.
C. J. SUNDSTRÖM.
H. Aug. Lindhult.

Domkapitlet i Lund.

Till Konungen.

Då det, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss i ämnet den 22 sistl. September, åligger domkapitlet att afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs i dess betänkande å pag. 66 väckta förslag dels om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, dels om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock om ändring i gällande stadganden angående vinören, så får domkapitlet underdånigst anföra, att domkapitlet icke har något att erinra emot ifrågavarande förslag.

Lunds domkapitel den 25 Oktober 1882.

Underdånigst:

WILH. FLENSBURG.
C. W. SKARSTEDT.
GOTTFRID BILLING.
Carl Westdahl.

C. OLBERS.
CLAS WARHOLM.

Domkapitlet i Kalmar.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Domkapitlet i Kalmar får härmed afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs förslag dels om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, dels om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock om ändring i gällande stadganden angående vinören.

Domkapitlet utbeder sig att få yttra sig först om de personliga afgifterna till skolväsendet och om vinören, och derefter om det föreslagna tillägget till den nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862.

Komitén föreslår, att personlig afgift må erläggas till staten och länet för dessas behof, men att sådan afgifts utgörande till kyrkoförsamlingen må förbjudas. Det skäl till sådant förbud, som komitén anför, är att 65 landsförsamlingar och 8 städer öfverskridit sin befogenhet i detta hänseende. Men då komitén jemväl uppgifver, att två landsting likaledes felat härutinnan, så torde det vara svårt att inse, hvarför af detta skäl en sak, som medgifves landstinget, skall förbjudas kyrkoförsamlingen. Ser man åter på de grunder, dem komitén anför som skäl för personliga afgifter till staten och länet, så torde de i ännu högre grad gälla i afseende på kyrkoförsamlingen. Är det derjemte så, att der »enhvar har lätt att känna sig såsom medlem; att han dagligen och stundligen finner sig i åtnjutande af

de mångfaldiga förmåner, som ur ett dylikt föreningsband för honom härflyta», så synes obestridligen följa häraf, både att enhvar bör göra en ringa uppoffring såsom gengäld för dessa »mångfaldiga förmåner» och att enhvar kan göra detta under villigt erkännande af billigheten och rättvisan af en sådan uppoffring.

Beträffande afgifter till skolväsendet vågar domkapitlet hemställa, om det icke kan anses både lämpligt och billigt, att de samhällsklasser, som för sina barn åtnjuta alldeles fri undervisning i församlingens folkskola, såsom bidrag till det numera ganska dyra skolväsendets underhåll, erlägga den nu stadgade afgiften af högst 50 öre för person. Komitén föreslår, att en afgift af högst 50 öre årligen skulle få uppbäras för hvarje barn, som begagnar undervisningen i folkskolan. Härvid får domkapitlet erinra om den erfarenhet, som torde vara allmän åtminstone i städerna, att denna skolafgift, der den uppburits, menligt inverkat på de mindre bemedlade barnens skolgång, samt att sjelfva uppbörden varit förenad med svårighet och obehag. Den personliga afgiften torde derföre hafva afgjordt företräde framför en skolafgift.

Beträffande vinören, hvilka, såvidt domkapitlet har sig bekant, temmeligen allmänt lära utgå som bidrag dels till kyrkokassan dels till en särskild vinkassa; så äro de, näst vin- och byggnadssäden, på de flesta ställen kyrkornas enda ordentliga årliga inkomst. Ingen afgift torde så villigt utgöras som denna, så att den kan sägas af det stora flertalet uppfattas såsom ett uttryck af tillhörigheten till församlingen. Det torde vara svårt att utfinna något skäl, hvarför det skulle förbjudas församlingen att af samhällsklasser, som måhända under hela lifstiden eljest icke gifva något bidrag till kyrkan, uttaga denna ringa afgift.

I öfverensstämmelse med ofvan anförda får domkapitlet i underdånighet afstyrka skatteregleringskomiténs förslag dels om ändring af § 58 i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels om ändring i gällande stadganden angående vinören. Såsom följd häraf får domkapitlet ändtligen ock afstyrka bifall till

samma komités förslag om tillägg till § 35 i kongl. förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862.

Kalmar domkapitel den 4 Oktober 1882.

Med etc.
P. SJÖBRING.

R. WARHOLM. A. WIEMER. M. ROSBERG.
L. N. HALLMER. F. J. BÆHRENDTZ. H. ANDERSSON.
J. A. Johansson.

Domkapitlet i Karlstad.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med anledning af embetsnote från Herr Statsrådet och Chefen för kongl. finans-departementet har domkapitlet skolat afgifva underdånigt utlåtande öfver skatteregleringskomiténs förslag till ändring i nådiga förordningen angående fattigvården och nådiga stadgan angående folkundervisningen m. m. i syfte att de personela afgifterna inom kommunerna må upphöra.

Domkapitlet har härvid icke kunnat förbise den folkvänliga afsigten med detta förslag, att nämligen frikalla vissa samhällsklasser från alla afgifter till kommunen, enär de, som icke erlägga bevillning, skulle i sådant fall blifva fullkomligt skattefria. Då sådan åtgärd kunde vara berättigad, om de personela afgifterna vore särdeles betungande, måste den deremot befinnas obefogad, när afgifterna icke utgöra större belopp än högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna till fattigvården, med eftergift för den, som befinner sig i särdeles knappa omständigheter, och minst 6, högst 50 öre af hvarje skattskyldig person till folkskoleväsendet.

Jemför man dessa afgifter med de dryga utgifter, som för fattigvård och folkskola inom kommunerna utgå, så måste de betraktas såsom obetydliga och kunna omöjligen anses orättvisa. Den kropps-

arbetande klassen är den, som befolkar fattigvården, och dess barn begagna hufvudsakligen folkskolan. Att denna klass jemväl i sin mån bidrager till upprätthållande af två så vigtiga institutioner måste inom ett ordnadt samhälle befinnas nödigt och lämpligt. Bidraget till fattigvården, om ock ringa, är en erinran till hvar och en under den goda dagen, att samhället låter sig vårda om nöden, och afgiften till folkskolan gifver påminnelse om samhällets uppoffringar för det uppväxande slägtet. Att frikalla den kroppsarbetande klassen från sådana afgifter kan ur ekonomisk synpunkt icke kallas barmhertighet, men är från moralisk sida ett misskännande af dess beredvillighet till uppoffringar för allmänt väl. Då domkapitlet icke anser sig ega rätt hysa så ringa tankar om denna klass, och då i afseende på öfriga samhällsmedlemmar, som jemte kommunal-afgifter på grund af bevillning jemväl erlägga personela afgifter, frågan om befrielse derifrån är af ringa vigt, hvaremot budgeten skulle för dem blifva betydligt tyngre, om alla personela afgifter inom kommunen komme att upphöra, kan domkapitlet icke underdånigst tillstyrka komiténs förslag i dessa delar.

Hvad åter beträffar komiténs förslag, att så kallade vinören må upphöra, och medel för detta ändamål uttagas efter samma grunder, som för kommunalutskylder äro stadgade, finner domkapitlet saken vara af så ringa vigt, att domkapitlet icke vill något deremot erinra.

Angående slutligen komiténs förslag, att sådana bestämmelser, som angå upptagande af personliga eller matlags-afgifter för kommunala behof i städerna, må upphäfvas, synes domkapitlet en rubbning i detta hänseende icke vara af behofvet påkallad, enär domkapitlet icke har sig bekant, att missbruk i fråga härom förekommit.

Karlstads domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.

C. H. RUNDGREN.

J. WALLINDER. GULLBR. ELOWSON.

T. SÄVE. RUDOLF RÖDING.

Ludv. Ekström.

Domkapitlet i Hernösand.

Till Konungen.

Eders Kongl. Maj:t har täckts infordra consistorii underdåniga utlåtande angående skatteregleringskomiténs i dess underdåniga betänkande (pag. 66) väckta förslag dels om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, dels om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock om ändring i gällande stadganden angående vinören; och anser sig consistorium kunna understödja hvad komitén härutinnan föreslagit, utom hvad angår förslaget om upphäfvande af föreskriften i folkskolestadgans 58 §, att hvarje skattskyldig person inom skoldistriktet skall till skolväsendet årligen bidraga med en afgift af minst 6 öre och högst 50 öre, hvilken föreskrift consistorium anser fortfarande böra i nämnda stadga bibehållas.

Undertecknad biskop får i underdånighet åberopa sin i hosföljande protokollsutdrag intagna, från pluralitetens åsigt afvikande mening.

Hernösands domkapitel den 1 November 1882.

Underdånigst:

L. LANDGREN.

C. J. ÖSTLING. W. M. CARLGREN.

HERMAN WÅHLANDER. C. J. BLOMBERG.

R. M. Matthiesen.

Utdrag af Hernösands consistorii protokoll den 1 November 1882.

§ 3.

S. D. Genom Statsrådet och Chefen för finans-departementet hade infordrats consistorii underdåniga utlåtande angående skatteregle-

ringskomiténs i dess underdåniga betänkande (pag. 66) väckta förslag *dels* om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, *dels* om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, *dels* ock om ändring i gällande stadganden angående vinören; och beslöt consistorium att tillstyrka komiténs förslag, utom hvad angår förslaget om upphäfvande af föreskriften i skolstadgans § 58 att hvarje skattskyldig person inom skoldistriktet skall till skolväsendet årligen bidraga med en afgift af minst 6 öre och högst 50 öre, hvilket consistorium icke kunde biträda.

Herr *biskopen* ansåg, att komitén bort föreslå ändring i meranämnda § i folkskolestadgan i hvad den afser skyldighet för hvarje barn, som bevistar skolan, att betala en årlig afgift af högst 50 öre; men då detta hans yrkande icke vann öfrige ledamöters bifall, uttalade han sin reservation.

Ut supra
in fidem.
R. M. Matthiesen.

Domkapitlet i Visby.

Till Konungen.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga vilja går domkapitlet att afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs i bilagdt betänkande å pag. 66 väckta förslag dels om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, dels om ändring i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock om ändring i gällande stadganden angående vinören.

De ämnen, öfver hvilka underdånigt utlåtande infordrats ifrån

domkapitlet, utgöra en del af de personliga skatter som kunna påläggas af landsting eller af kommunalmyndigheter eller kyrkostämma. Denna del utgöres af sjukvårdsafgift, folkskoleafgift och vinören.

Hvad dervid först angår sjukvårdsafgiften, finner sig domkapitlet på de af komitén anförda skäl böra tillstyrka nådigt bifall till dess förslag (underdånigt utlåtande sid. 59) att denna personliga skatt må bibehållas.

Men då af komitén anföres »att denna skatt utgår för ett ändamål, hvars tillgodoseende måste ligga *alla* samhällsmedlemmar, ej minst de mindre bemedlade, lika om hjertat», synes detta skäl vara icke mindre bindande i afseende på de genom § 58 i gällande stadga angående folkundervisningen i riket föreskrifna bidrag och afgifter. Barnens och ungdomens andeliga — ordet i vidsträcktaste mening taget, — vård och uppfostran torde nemligen böra ligga alla samhällsmedlemmar utan undantag lika varmt om hjertat som den materiella vården om de sjuka, och som folkskolestadgans nämnda paragraf äfven värnar om fattigas och medellösas behof af frihet ifrån eller lindring i afgifter för detta ändamål, tillstyrkes underdånigst att den måtte bibehållas, och denna personliga afgift fortfarande utgå.

Hvad slutligen vidkommer vinören, torde det tillåtas domkapitlet att här åberopa det underdåniga utlåtande angående vin- och byggningssäd, som af kongl. kammarkollegium infordrats och dit afgifvits.

Visby den 8 November 1882.

Underdånigst

L. A. ANJOU.

O. W. LEMKE. C. J. BERGMAN. J. A. FAGERHOLM.

N. F. Öfverberg.

Stockholms stads consistorium

angående komiténs förslag om tillägg till Kongl. förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863 samt till Kongl. stadgan om folkundervisningen i Stockholms stad den 27 September 1861.

Till Konungen.

Sedan Stockholms stads consistorium erhållit nådig befallning att afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs i dess betänkande väckta förslag å pag. 66 och 67 om tillägg till nådiga förordningen angående kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863 samt likaledes å pag. 67 om tillägg till nådiga stadgan angående folkundervisningen i Stockholms stad den 27 September 1861, får consistorium i underdånighet yttra, att consistorium vid ifrågavarande förslag icke har något att erinra.

Stockholm den 14 November 1882.

Underdånigst:

FRITH. GRAFSTRÖM.
AXEL LANDQVIST.
A. SJÖDING.
E. BERGMAN.
E. M. SCHULTZBERG.
A. W. STAAFF.
A. H. Hallin.

Öfverståthållareembetet
och
K. Maj:ts Befallningshafvande i länen

angående komiténs förslag om ändring i Kongl. förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

Öfverståthållareembetet.

Till Konungen.

I anledning af nådig remiss den 22 sistlidne september med befallning till öfverståthållareembetet att till kongl. ecklesiastikdepartementet afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs å sida 66 i dess betänkande väckta förslag om afskaffande af den personliga fattigvårdsafgiften, har öfverståthållareembetet, enär denna fråga kan anses beröra Stockholms kommuns ekonomiska intresse, inhemtat stadsfullmäktiges yttrande.

Med öfverlemnande af detta yttrande,*) som jemväl innehåller uttalande i andra delar, hvarom öfverståthållareembetet afgifver särskilda underdåniga utlåtanden, får öfverståthållareembetet för egen del anföra, att då den inkomst, fattigvårdsafgiften bereder staden, icke är så betydande, att dess borttagande kan anses för kommunen medföra någon känbar förlust i ekonomiskt afseende, öfverståthållareem-

*) Se sid. B 161.

betet icke vill motsätta sig den föreslagna förändringen, för den händelse dess genomförande skulle anses vara för landet i allmänhet gagneligt.

Stockholm i öfverståthållareembetets kansli den 30 November 1882.

Underdånigst
GUST. AF UGGLAS.
Semmy Rubenson.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län.

Till Konungen.

Genom remiss den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t behagat infordra Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utlåtande öfver särskilda komiterades förslag om ändring i nådiga förordningen den 9 Juni 1871 om fattigvården; och får, under åberopande af de skäl komiterade anfört, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förorda bifall till samma förslag.

Stockholm å landskansliet den 16 November 1882.

Underdånigst
W. STRÅLE.
Sten Drakenberg.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Upsala län.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 22 sistlidne September har blifvit länsstyrelsen anbefaldt, att till kongl. ecklesiastikdepartementet afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs i dess betänkande å sid. 66 väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871; och får i underdånighet länsstyrelsen förklara, att länsstyrelsen mot samma förslag icke har något att erinra.

Landskansliet i Upsala den 6 November 1882.

Underdånigst
A. HAMILTON.
P. H. Löfqvist.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands län.

Till Konungen.

Till åtlydnad af nådig remiss den 22 sistlidne September får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifva underdånigt utlå-

tande angående skatteregleringskomiténs i dess afgifna betänkande å pag. 66 väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871, och dervid, enär ifrågavarande skatt, derest den icke utsträckes utöfver sitt nuvarande maximum, icke kan anses i minsta mån för arbetaren betungande eller inverkande på hans lefnadsomständigheter, men rättvisa och billighet synas fordra, att jemväl arbetaren bör lemna något bidrag för det skydd och understöd, som han, i händelse af nöd, af kommunen åtnjuter, i underdånighet afstyrka den af skatteregleringskomitén föreslagna ändringen.

Nyköping i landskansliet den 21 November 1882.

Underdånigst
G. LAGERBJELKE.
Gustaf Nordeman.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Östergötlands län.

Till Konungen.

Till fullgörande af nådig befallning i skrifvelsen den 22 sistlidne September får landshöfdingeembetet härmed afgifva infordradt underdånigt utlåtande öfver det af skatteregleringskomitén väckta förslag till ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871 och härvid, då samma förslag blott är en följd af komiténs af landshöfdingeembetet i utlåtande till civildepartementet i underdånighet tillstyrkta förslag om upphäfvande af föreskrifterna angående

upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, underdånigst tillstyrka hvad komitén i sådant afseende föreslagit.

Linköpings slott i landskansliet den 21 November 1882.

Underdånigst

På Landshöfdingeembetets vägnar:

ADOLF WALLENBERG. N. H. JOACHIMSSON.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jönköpings län.

Till Konungen.

Medelst nådig remiss af den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t behagat anbefalla Kongl. Maj:ts befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs väckta förslag om den ändring i Kongl. förordningen den 9 Juni 1871, angående fattigvården, att den i § 33 stadgade personliga afgift af högst femtio öre för man och tjugofem öre för qvinna, som inom fattigvårdssamhälle är mantalsskrifven och fyllt aderton år, icke vidare skulle få uppbäras; och får Kongl. Maj:ts befallningshafvande till fullgörande af berörde befallning i underdånighet anföra följande:

Den personliga fattigvårdsafgiften blef visserligen, såsom komitén anmärkt, lagstadgad först genom Kongl. stadgan för fattigvården i Stockholm den 1 April 1843, deruti förordnades att de allmänna fattigförsörjningsafgifter, hvilka af stadens invånare erläggas, skulle utgå dels med en viss mindre afgift af hvarje mantalsskrifven person, som fyllt aderton år, dels med vissa skillingar å riksdalern af de skattskyldiges bevillning till staten, enligt andra artikeln bevillningsförordningen; men otvifvelaktigt är, att personliga afgifter till fattigvården

i orterne långt derförinnan varit i användning med tillämpning af kongl. kungörelsen den 14 Februari 1811, angående den allmänna skyldigheten att bidraga till de fattiges vård och försörjande. Den innehåller nämligen, att sedan Rikets Ständer i skrifvelse den 24 November 1809 gjort underdånig framställning om nedsättande af en komité för utarbetande af förslag till en fattigvård, allmän för riket och lämpad efter särskilda orters enskilda beskaffenhet och behof, samt Kongl. Maj:t genom nådig proposition vid riksdagen i Örebro år 1810 inhemtat Rikets Ständers underdåniga utlåtande, huruvida icke skyldigheten att försörja de fattige, vare sig äldre eller barn, kunde anses *åligga hvar och en, som icke sjelf vore i behof af andras hjelp*, samt huruvida icke i följd häraf de beslut, som af städer och församlingar på landet genom pluralitet vidtogos om afgifter till de fattiges försörjande, kunde anses, sedan desamma blifvit af Kongl. Maj:t gillade och pröfvade, förbindande för dem, hvilka varit vid beslutet frånvarande eller till beslutet nekat, så gåfvo Rikets Ständer uti skrifvelse den 17 oktober nämnda år härå det svar, att de af Kongl. Maj:t sålunda framstälda grunder till de fattiges försörjande och sättet att bestämma de dertill erforderliga afgifter vore enlige så väl med ännu gällande allmänna författningar i ämnet, som med samhällsordningens ostridiga fordringar, samt att Rikets Ständer så mycket heldre gillat och antagit dessa grunder, som, då de inom hvarje stad eller församling på landet i följd deraf vidtagna beslut om afgifter till de fattiges underhåll komme att af Kongl. Maj:t pröfvas och fastställas, all farhåga för dessa afgifters ojemna och egenmäktiga fördelning syntes försvinna, hvaremellertid de vid sockenstämmor redan förut ingångna frivilliga öfverenskommelser om fattigförsörjningen kunde tjena till efterrättelse. Hvad sålunda af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer föreslagits, gillats och antagits fann Kongl. Maj:t för godt att genom ofvan nämnda kungörelse bekantgöra, för att tjena till grund och rättesnöre vid de särskilda frågor, som i städer och församlingar på landet kunde uppkomma om de fattiges försörjande, intilldess den af Rikets Ständer äskade allmänna författning i ämnet

kunde blifva stadgad; hvarjemte Kongl. Maj:t uppmanade till öfverenskommelsers ingående, der dessa ännu saknades. Härmed var grundsatsen angående skyldigheten för alla att deltaga i vården och understöd för de fattige erkänd, och det var med åberopande af denna grundsats, som Kongl. Maj:t uti sin ofvanberörda till riksdagen i Örebro aflåtna proposition tillika hemstälde, huruvida icke alla sjömän, hvilka vid Göteborgs sjömanshus inmönstrades, borde åläggas att betala vissa afgifter till de vid nämnde stad belägne Amiralitets-, Warfs- och Orgryte församlingars fattigvårdsinrättning, som i brist af tillräckligt understöd hotades med obestånd, hvilken hemställan af Rikets Ständer besvarades dermed, att de medgåfvo att vissa personliga afgifter skulle tills vidare erläggas af allt sjöfolk, som förhyrdes, ej allenast i Göteborg, utan ock i rikets öfriga städer, derifrån sjöfart idkades och hvarest fattigvårdsanstalter redan funnes eller då de framdeles kunde varda inrättade; och var i afseende å dessa först år 1864, på kommersekollegii derom gjorda hemställan, upphäfda fattigvårdsafgifter personlighetsprincipen så fullständigt genomförd, att till och med »kockar, kocksmater och gossar, samt andra, hvilka jemte kost om bord njöte någon aflöning», hade att erlägga fyra skillingar om året i fattigvårdsafgift. Personliga afgifter till fattigvården funnos sålunda för särskilda personer till beloppen fastställda redan före utfärdandet af kongl. förordningen den 1 April 1843 angående fattigvården i Stockholms stad och kongl. förordningen den 25 Maj 1847 angående fattigvården i riket. Genom denna senare författning blef, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers uti underdånig skrifvelse den 12 juni 1841 öfverlemnade förslag till stadga om fattigvården i riket, bestämdt att, der tillgångarne icke vore för behofvet tillräckliga, en personlig afgift af högst åtta skillingar för mans- och fyra skillingar för qvinsperson, som vore mantalsskrifven och fyllt aderton år, skulle få upptagas, dock att eftergift häraf kunde medgifvas för den, som befunne sig i *särdeles knappa omständigheter;* men i § 24 blef tillika förklaradt, att berörde föreskrift icke skulle gälla för Stockholms stad, hvarest, äfven vid den genom kongl. kungörelsen den 2 oktober

1857 stadgade förhöjning i den personliga fattigvårdsafgiften till högst femtio öre för mans- och tjugofem öre för qvinsperson, förhållandet i detta hänseende förblef oförändradt, så att, i enlighet med föreskriften i § 19 af 1843 års fattigvårdsstadga, det personliga bidraget till fattigvården i hufvudstaden icke annorledes var till beloppet bestämdt, än att det skulle erläggas med en viss *mindre afgift*. Denna mindre afgift blef af Kongl. Maj:t vid stadgans utfärdande anbefald, oaktadt någon personlig afgift icke tagits i beräkning i det förslag till »ordning för Stockholms stads fattigvård», som under den 5 juni 1839 till Kongl. Maj:t afgafs utaf de år 1838 för behandling af frågan om fattigvården derstädes i nåder förordnade komiterade. Tvärtom hade komiterade i sitt betänkande uttryckligen förklarat, att det, i fråga om utfinnande af medel till fyllande af de nödiga behofven, visserligen syntes vara den enklaste utvägen, att, likasom för kolerautgifternas godtgörande egde rum, påföra hufvudstadens skattskyldige invånare en ytterligare omedelbar utskyld, att *utgöras till någon del såsom kapitationsafgift*; men att komiterade, enär stadens fastighetsegare och öfriga skattdragande invånare vore med fattighusafgifter samt allmänna fattigförsörjnings- och sjukvårdsafgifter, förutom flere andra kommunalumgälder, redan nog betungade, ansåge en ytterligare direkt beskattning för nämnda ändamål således icke böra, utan i särdeles nödfall, komma i fråga.

Vid de särskilda tillfällen, då sedermera inom riksdagen förslag om ändringar i fattigvårdslagstiftningen blifvit väckte och funnits böra föranleda till underdåniga framställningar i ämnet, hafva dessa förslag icke någon gång afsett upphäfvande af den personela fattigvårdsafgiften. Fast mera hafva förslagen gått i motsatt riktning, eller att denna afgift borde till beloppet förhöjas. Uti sin till Kongl. Maj:t under den 9 juni 1857 aflåtna underdåniga skrifvelse, angående ändring i § 10 af kongl. förordningen den 15 juli 1853, säga sig Rikets Ständer hafva fästat uppmärksamhet derå, att i mom. 1 af nämnda § funnes föreskrifvet, att der omnämnda afgift ej finge öfverstiga åtta skillingar för mans- och fyra skillingar för qvinsperson, men att, då

de folkklasser, hvilka i synnerhet ligga fattigvården till last, borde skäligen bidraga till dennas upprätthållande, samt genom afgiftens förhöjande ända till dubbla beloppet den mindre bemedlade icke kunde med afseende å förändrade pris- och värdeförhållanden anses mera betungad än förut, Rikets Ständer funne sig böra anhålla om afgiftens förhöjning, hvilken ock sedermera blef genom kongl. kungörelsen den 2 oktober 1857 fastställd och fortfarande, enligt kongl. förordningen den 9 juni 1871, är bibehållen. Vid behandlingen år 1869 af de flera då inom Riksdagen väckta motioner om ändringar i fattigvårdslagstiftningen höjdes icke heller någon röst emot den personela afgiftens bibehållande; men ett i det af Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 2 afgifna utlåtande i ämnet utan meningsskiljaktighet framställdt förslag, att berörde afgift, hvilken synts utskottet med fog kunna höjas till en krona för man och femtio öre för qvinna, måtte kunna, efter kommunalstämmans beprövande, bestämmas till nämnda belopp, blef likväl icke af Kammaren antaget, utan enades Riksdagens begge Kamrar derom, att de i då gällande förordning befintliga stadganden rörande fattigvårdsbidragen borde bibehållas, hvilket ock blef förhållandet, då nu gällande hela riket omfattande förordning utfärdades.

Emot skatteregleringskomiténs uttalade mening i fråga om den personliga fattigvårdsafgiftens obillighet står sålunda den af svenska folkets representanter vid flera tillfällen uttalade mening, att skyldigheten att bidraga till de fattiges försörjning måste anses åligga en hvar, som icke sjelf är i behof af andras hjelp, samt att eftergift från denna personliga förpligtelse må beviljas endast den, som befinner sig i särdeles knappa omständigheter; och då folkets vanor och föreställningssätt med fullt skäl lära böra tagas i betraktande äfven vid lagstiftandet på detta område, samt bemödandet att kasta snart sagdt alla bidrag till kommunala behof på dem, som utgöra bevillning efter andra artikeln bevillningsförordningen, på samma gång antalet af dem, hvilka äro fritagne från utgörandet af sådan bevillning, ifrågasättes att förökas, enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes uppfattning innebär en vida större obillighet, än den af komitén an-

märkta, finner Kongl. Maj:ts befallningshafvande af dessa skäl sig förhindrad att understödja komiténs förslag om den personliga fattigvårdsafgiftens borttagande.

Jönköping i Landskansliet den 10 November 1882.

Underdånigst:
C. EKSTRÖM.
A. H. Bagge.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs län.

Till Konungen.

I följd af Eders Maj:ts nådiga befallning i remiss af den 22 sistlidne september får Eders Maj:ts befallningshafvande härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver skatteregleringskomiténs i bifogadt betänkande väckta förslag om ändring i 33 § af nådiga förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Att enhvar, som icke sjelf är i behof af andras hjelp, har skyldighet att bidraga till de fattigas försörjande, är en af gammalt erkänd grundsats; och Eders Maj:ts befallningshafvande har icke ens förr än genom skatteregleringskomiténs ifrågavarande betänkande hört något yrkande framställas om borttagande af den personliga afgift till fattigvården, som i nu gällande fattigvårdsförordning är stadgad. Visserligen hafva åtskilliga kommuner öfverskridit sin befogenhet att för fattigvården såväl som för hvarjehanda andra kommunala ändamål uttaga personliga afgifter; och att förekomma sådant obehörigt tillvägagående å kommunens sida, äfvensom att i någon skälig mon inskränka de personliga afgifterna, är visserligen välbetänkt; men att

härutinnan gå så långt, att äfven den personliga fattigvårdsafgiften skulle afskaffas, anser Eders Maj:ts befallningshafvande icke tillrådligt eller af det allmänna rättsmedvetandet fordradt; och Eders Maj:ts befallningshafvande finner sig derför böra underdånigst afstyrka detta förslag.

Vexiö i Landskansliet den 18 November 1882.

Underdånigst:

G. WENNERBERG.

C. A. Holmberg.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kalmar län.

Till Konungen.

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 22 sistlidne September får länsstyrelsen såsom underdånigt utlåtande öfver skatteregleringskomiténs förslag till ändring af § 33 i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871 anföra att, då den personliga fattigvårdsafgiften tvifvelsutan är den minst lämpliga af de nu stadgade kommunala afgifterna, länsstyrelsen, hvars åsigt öfverensstämmer med komiténs deruti, att de personliga utskylderna så väl till staten som till kommunen böra begränsas till skäligt belopp, icke har något att erinra mot komiténs förslag i fråga om upphörande af ofvannämnda afgift, hvilken för öfrigt afser bidrag till en kommunal institution, hvars anlitande icke, såsom förhållandet är med folkskolan, är för kommunens invånare obligatoriskt.

Kalmar i Landskansliet den 6 November 1882.

Underdånigst

G. J. EDELSTAM.

C. A. Palme.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gotlands län.

Till Konungen.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September, hvarigenom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande anbefalts att afgifva underdånigt utlåtande angående skattereglerings-komiténs förslag om ändring uti kongl. förordningen angående fattigvården, den 9 Juni 1871, får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som den 20 i denna månad till Eders Kongl. Maj:ts civildepartement insändt yttrande i fråga om nämnde komités förslag, afseende ändringar uti grunderna för kommunal-beskattningen, och deruti uttalat sin åsigt särskildt om personliga utskylder till kommun, anföra, att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande anser sig böra instämma uti den särskilda mening, som af komitéledamöterne grefve Sparre och Fosser uttalats, nemligen att *en* personlig skatt inom kommunen för dess behof bör bibehållas till det af desse ledamöter begränsade belopp. För denna åsigt åberopas icke allenast de skäl, desse ledamöter anfört, utan äfven det förhållande, att mången arbetare och yrkesidkare, som icke är qvalificerad att skatta efter fyrk, likväl befinner sig i en ställning, fullt jemförlig med de mindre, efter fyrk beskattade, jordegarne; och anser sig Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande företrädesvis böra förorda, att den personliga afgiften för folkskolans behof måtte bibehållas, enär flertalet inom kommunerna af dessa skolor hafva direkt gagn.

Visby Landskansli den 29 November 1882.

Underdånigst
RUD. HORN.
Johan Hambræus.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Blekinge län.

Underdånigt utlåtande.

Såsom infordradt utlåtande angående skatteregleringskomiténs i afgifvet betänkande väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården, den 9 juni 1871, får Eders Maj:ts befallningshafvande i underdånighet anföra, att Eders Maj:ts befallningshafvande icke har något att erinra derom, att § 33 i berörda nådiga förordning erhåller den af komitén föreslagna, förändrade lydelsen

Carlskrona å Landskansliet den 12 Oktober 1882.

H. WACHTMEISTER.

Carl Christopherson.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kristianstads län.

Till Konungen.

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande genom vederbörande departement den 22 sistlidne September meddelad föreskrift, får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande härmed afgifva under-

dånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs i dess betänkande å pag. 66 väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

Förslaget afser att från 33 § i åberopade nådiga förordning borttaga stadgandet att, om afkastningen af fattigvårdssamhälles för fattigvården afsedda fastigheter och kapital, inflytande bötesmedel, kollekter, frivilliga gåfvor och andra sådana inkomster icke äro tillräckliga för fattigvårdens bestridande, kommunen må utdebitera en årlig afgift af högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna, som inom fattigvårdssamhället är mantalsskrifven och fyllt 18 år.

Uti särskildt denna dag till Eders Kongl. Maj:ts civildepartement afgifvet underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs förslag om tillägg till nådiga förordningarne om landsting, samt kommunalstyrelse å landet och i stad beträffande personliga afgifter i allmänhet, har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande delat komiténs åsigt i afseende på personlig skatt dels till staten och dels till allmänna sjukvården, men beträffande förslaget om afskaffande af all personlig afgift till kommunen, har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande varit af annan mening och tillstyrkt bibehållande af en sådan afgift, nemligen den till folkskoleväsendet af högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna, som inom kommunen är mantalsskrifven och fyllt 18 år, och, under förutsättning af godkännande deraf, anser sig Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke hafva att erinra mot förslaget om borttagande från 33 § af nådiga förordningen om fattigvården af stadgandet om personel afgift till fattigvården.

Kristianstads Landskansli den 11 November 1882.

Underdånigst

TROLLE-WACHTMEISTER.

W. Ehrenborg.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län.

Till Konungen!

Uti nådig resolution den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande angående Skatteregleringskomiténs förslag, att § 33 i Kongl. Förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871 må erhålla följande förändrade lydelse:

»Der afkastningen af fattigvårdssamhälles för fattigvården afsedda fastigheter och kapital, inflytande bötesmedel, kollekter, frivilliga gåfvor och andra sådana inkomster icke äro tillräckliga för fattigvårdens bestridande, skall hvad derutöfver fordras fyllas genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade».

Då den föreslagna förändringen, som afser upphäfvande af personliga afgifter, är i full öfverensstämmelse med föreslagna ändringar och tillägg till kommunalförfattningarna i enahanda syfte, får Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, i likhet med sitt underdåniga yttrande öfver sistberörda förslag, i underdånighet förklara att emot ifrågavarande förslag icke något är ifrån Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes sida att erinra.

Malmö Landskansli den 21 November 1882.

Underdånigst

GOTTH. WACHTMEISTER.

Folke Hain.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Hallands län.

Till Konungen!

Till följd af Eders Kongl. Maj:ts nådiga resolution den 22 sistlidne September, får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, i fråga om skatteregleringskomiténs förslag om ändring i Eders Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående fattigvården den 9 Juni 1871, afseende den personliga fattigvårdsafgiftens borttagande, härigenom underdånigst afgifva utlåtande.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande anser för sin del särdeles lämpligt, att genom en mindre personlig skatt hvarje medlem af samhället sättes i tillfälle att bidraga till kostnaden för fyllande af dess behof och derigenom manas till lifligare deltagande i samhällets angelägenheter; men då skatteregleringskomitén i sådant afseende föreslagit bibehållande af såväl mantalspenningarne som den personliga sjukvårdsafgiften, har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande intet att erinra mot borttagande af alla öfriga personliga utskylder; i följd hvaraf Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, under förutsättning af den ifrågaställda skatteregleringens genomförande, underdånigst tillstyrker nådigt bifall till den föreslagna ändrade lydelsen af § 33 i ofvanberörda nådiga förordning om fattigvården.

Halmstads slott den 28 Oktober 1882.

Underdånigst

F. W. LEIJONANCKER.

H. G. Nycander.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län.

Till Konungen!

På grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 22 sistlidne September åligger det Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att afgifva underdånigt utlåtande öfver skattereglerings-komiténs i öfverlemnadt betänkande å pag. 66 väckta, underdåniga förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871; och får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i sådant afseende underdånigst åberopa, hvad Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande anfört uti ett annat denna dag afgifvet underdånigt utlåtande öfver nämnda komités i vissa andra afseenden framstälda förslag, af hvilket utlåtande utdrag underdånigst bifogas i hit hörande delar.*)

Göteborg, å Landskontoret, den 21 November 1882.

Underdånigst
ALB. EHRENSVÄRD.
V. Billmanson.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Elfsborgs län.

Till Konungen!

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne September angående skattereglerings-komiténs förslag beträffande ändring i nådiga förordningen om fattigvården den 9 Juni 1871, får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande härmed afgifva underdånigt yttrande.

*) Se sid. B. 21—24.

Då förslaget beträffande fattigvården icke afser annan förändring än upphäfvande af den i 33 § i Kongl. förordningen den 9 Juni 1871 till fattigvårdens bestridande bestämda personliga afgift af »högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna, som inom fattigvårdssamhället mantalsskrifven är och fyllt 18 år, dock att eftergift må beviljas den, som befinnes i särdeles knappa omständigheter», så tillåter sig Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i underdånighet åberopa, hvad i dess, denne dag afgifna, utlåtande angående förslaget till ändringar i den kommunala beskattningen å landet blifvit yttradt angående den personliga folkskoleafgiften, som med den ifrågavarande är fullt jemförlig.

Kommunalutskylderna och, ibland dem, fattigvårdstungan äro, särdeles inom vissa kommuner, redan så tryckande, att man icke utan yttersta varsamhet kan förhöja dem, och en sådan förhöjning flerestädes af 12 à 13 procent skulle blifva följden af denna samt folkskoleafgiftens borttagande.

Allt ifrån den tid, då obligatorisk fattigvård finnes i vårt land, synes det hafva ålegat en hvar, som icke sjelf var i behof af andras hjelp, att i någon mån dertill bidraga.

Det kan icke eller bestridas, att ingen kan anses närmare eller mera pligtig att under sina friska dagar bidraga till fattigvården, än den, som vid sjukdoms- eller olycksfall, eller på ålderdomen, i saknad af andra tillgångar, faller fattigvården till last. I allmänhet ådagalägges också af obemedlade mycken omsorg om att blifva behörigen mantalsskrifne och de synas således icke hysa någon motvilja mot denna afgift.

Med erfarenhet om den hårdhet emot de hjelpbehöfvande från fattigvårdsstyrelsernas sida, som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ganska ofta af embetspligt måste bekämpa, utan att likväl alltid kunna komma den verkligt behöfvande till hjelp, befarar Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att denna hårdhet skulle väsendtligen ökas genom förbittringen öfver, att den allt hittills utgående personella afgiften af dem, som *kunna* erlägga densamma, borttoges;

helst 2 § af fattigvårdsförordningen medgifver fattigvårdssamhälle att för beviljande af fattigvård i andra fall än de få, för hvilka enligt 1 § sådan vård *skall* lemnas, bestämma grunderna; och det vore mer än sannolikt, att, om den hittills varande rättigheten att upptaga personlig afgift, betoges samhället, dessa grunder icke komme att bestämmas ur menniskokärlekens synpunkt, hvarförutan lagen om fattigvården svårligen gör tillfyllest. Den ringa afgiften kan icke eller under nuvarande förhållanden anses tryckande, och, der den så verkar, blifver den i allmänhet afkortad i följd af bristande tillgång. Deremot äro, på sätt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i ofvan berörda utlåtande tillåtit sig finna, kommunalutskylderna för ganska många af de dertill förbundna ganska tunga. Detta är i synnerhet fallet med åtskilliga i städernas grannskap belägna eller stundom genom tillfällig stoppning i rörelsen och deraf föranledd arbetslöshet tryckta kommuner; och om man också icke anser lagstiftaren hafva gått nog långt i att, på sätt som skett genom Kongl. kungörelsen den 14 Februari 1811 och Kongl. brefvet till Kongl. kammarkollegium den 30 December 1830, »lemna församlingen obetaget att sig emellan» »samråda och besluta, hvad torpare och mindre bemedlade sockenboer» »borde, efter råd och lägenhet, till de fattiges vård och underhåll» »bidraga», hvilken gamla sedvänja synes hafva å vissa orter bibehållits äfven efter införande af senare tiders fattigvårdsförordningar, så synes Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande den rätt, som i nu gällande lag medgifvits fattigvårdssamhället, att upptaga en afgift af högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna ingalunda öfverdrifven. Någon frihet torde dock med afseende på särskilda förhållanden böra medgifvas kommunalstyrelsen.

Wenersborg, i Landskansliet, den 20 November 1882.

Underdånigst

E. SPARRE.

Ludv. Almqvist.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Skaraborgs län.

Underdånigt memorial.

Aberopande sitt denna dag på grund af nådig föreskrift afgifna och till Eders Kongl. Maj:ts civildepartement öfverlemnade utlåtande i anledning af skattereglerings komiténs förslag om tillägg till gällande förordningar angående landsting samt kommunalstyrelse i stad och å landet m. m. får, till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remissresolution den 22 nästlidne september, att jemväl afgifva utlåtande angående samma komités i dess betänkande pag. 66 likaledes framstälda förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande härmed i sistnämnda hänseende sig yttra; och dervid, undvikande att upprepa de tankar och åsigter, som angående de i gällande författningar stadgade personliga skatteafgifterna i förstnämnda utlåtande blifvit uttalade, hvarigenom en onödig vidlyftighet skulle föranledas, endast underdånigt tillkännagifva, att emot nådigt bifall till komiterades berörda ändringsförslag å Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes sida anledning till anmärkning icke förekommer.

Marieholm, i Landskansliet, den 21 oktober 1882.

C. A. SJÖCRONA.

Axel Bolinder.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Wermlands län.

Till Konungen.

Genom nådig remiss af den 22 sistlidne september har Konungens befallningshafvande fått sig anbefaldt att före den 22 innevarande månad afgifva underdånigt utlåtande öfver skatteregleringskomiténs å pag. 66 af betänkandet afgifna förslag om sådan ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, att den rätt, fattigvårdssamhälle nu eger att för fattigvårdens behof upptaga personela afgifter, skulle upphöra; och får Konungens befallningshafvande, till underdånig åtlydnad häraf, i underdånighet anmäla, det Konungens befallningshafvande icke har något att emot detta förslag erinra.

Carlstad i Landskansliet den 8 November 1882.

Underdånigst:

H. GYLLENRAM.

C. E. Varenius.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Örebro län.

Till Konungen.

Till underdånig åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning i remiss den 22 sistlidne september får Eders Kongl. Maj:ts be-

fallningshafvande härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver det af skattereglerings komitén i dess betänkande III afdelningen pag. 66 väckta förslag om sådan ändring af 33 § i kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, att deri för fattigvårdens bestridande stadgade årliga afgift af högst femtio öre för man och tjugofem öre för qvinna, som är mantalsskrifven inom fattigvårdssamhället och fyllt aderton år, skall upphöra att vidare utgå.

På de skäl, komitén anfört för inskränkning och minskning af de för närvarande till stats- och kommunala ändamål utgående personliga skatter och afgifter, får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i underdånighet tillstyrka bifall till hvad komitén uti ifrågavarande afseende föreslagit.

Örebro Slott i Landskansliet den 31 Oktober 1882.

Underdånigst:

AXEL BERGSTRÖM.

Aug. Helling.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Westmanlands län.

Till Konungen.

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 22 sistlidne september i fråga om utlåtande angående skattereglerings-komiténs i bilagdt betänkande å pag. 66 väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som anser borttagande af personliga utskylder för kommunala behof i den utsträckning, skatteregleringskomitén föreslagit, vara välgrundadt, i underdånighet förklara, att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke har något

emot nådigt bifall till det väckta förslaget om ändring i nyssnämnda nådiga förordning att i underdånighet erinra.

Westerås slott i landskansliet och landskontoret d. 20 Nov. 1882.

Underdånigst:

REINHOLD CHARPENTIER.

L. W. AHLM. C. E. STÅLHÖS.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kopparbergs län.

Till Konungen.

Till åtlydnad af Eders Kongl. Maj:ts befallning i nådig remiss den 22 sistlidne September får länsstyrelsen härmed afgifva underdånigt utlåtande angående skattereglerings komiténs i den nådiga remissen bilagdt betänkande å pag. 66 väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871; och får länsstyrelsen i sådant afseende underdånigst anföra, att länstyrelsen väl för sin del biträder skattereglerings komiténs åsigt, att den till fattigvården särskildt för närvarande inom kommunerna utgående personela afgift bör försvinna, men att, uppå skäl, som länstyrelsen andragit uti ett annat denna dag afgifvet underdånigt utlåtande öfver skattereglerings komiténs i samma betänkande väckta förslag å pag. 60 och 66 om tillägg till nådiga förordningarne den 21 Mars 1862 om landsting samt kommunalstyrelse å landet och i stad äfvensom å pag. 67 om upphäfvande af vissa resolutioner angående upptagande af personliga eller matlagsafgifter för kommunala behof, länsstyrelsen, i likhet med reservanten grefve Sparre,

anser att till bestridande af gemensamma kommunala utgifter en personlig afgift bör till kommunen utgå, vid hvilket förhållande och på det icke hinder måtte möta att, der så erfordras, använda den genom nyssnämnda personliga afgift kommunen tillfallande inkomst jemväl till bestridande af utgifter för fattigvården, den af komitén föreslagna redaktion af 33 § i fattigvårdsförordningen torde böra ändras sålunda, att ordet »sådana», hvarmed väl måtte förstås »för fattigvården afsedda» inkomster, måtte utgå, så att paragrafen erhåller följande lydelse: »Der afkastningen af fattigvårdssamhälles för fattigvården afsedda fastigheter och kapital, inflytande bötesmedel, kollekter, frivilliga gåfvor och andra inkomster icke äro tillräckliga för fattigvårdens bestridande, skall hvad derutöfver erfordras fyllas genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade».

Falun i Landskansliet den 20 November 1882.

Underdånigst
CURRY TREFFENBERG.
Edvard Bolin.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län.

Till Konungen.

Jemlikt nådig föreskrift den 22 sistlidne September åligger det länsstyrelsen att afgifva underdånigt utlåtande angående skattereglerings-komiténs å pag. 66 i betänkande af den 13 nyssnämnde månad väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården, den 9 Juni 1871, afseende borttagande af rättigheten för fattigvårdssam-

hälle att såsom bidrag till bestridandet af kostnaderna för fattigvården upptaga personlig afgift.

Emot detta af omtanke för de minst bemedlade samhällsklasserna framstälda förslag torde väl föga varit att erinra, ifall komitén funnit giltigt skäl till dessa samhällsklassers befriande jemväl från andra utskylder. Men då anledning synes hafva saknats till borttagande ej mindre af en för alla medborgare gemensam personlig skatt till staten, oaktadt i dennas utgifter äfven den mindre bemedlade drager sin andel förmedelst de indirekta skatterna, än ock af en på landstingets bestämmande beroende personel afgift till den allmänna sjukvården, förmenar landshöfdingeembetet ännu mindre skäl vara för handen att betaga kommunerna rättighet till upptagandet af personlig skatt inom stadgad begränsning och detta så mycket hellre, som icke, landshöfdingeembetet veterligen, något missnöje eller klagan i detta afseende från de skattdragandes sida försports samt den nu i fråga varande skatten med afseende på sitt ändamål faller synnerligen nära ofvan antydda personela utskyld, hvilken det medgifvits landstingen att tillita.

Skulle emellertid komiténs ifrågavarande förslag vinna godkännande, torde, utöfver den af komitén ifrågasatta förändringen af § 33 i ofvanberörda nådiga förordning, måhända erfordras någon bestämmelse i syfte att förekomma oegentlighet eller olägenhet till följd af det förändrade stadgandet inom fattigvårdssamhälle, hvarest på grund af § 8 i samma förordning vid beslut angående samhällets fördelning i rotar särskild hänsyn tilläfventyrs tagits till beräknad inkomst af personel afgift, och hvilket beslut eljest kan vara för samhället fortfarande under några år bindande.

Gefle slott å Landskansliet den 20 November 1882.

På landshöfdingeembetets vägnar:

Underdånigst

C. W. Lundberg. C. Ad. Fagerlund.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Westernorrlands län.

Till Konungen.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, anbefald att afgifva underdånigt utlåtande angående skattereglerings komiténs i dess betänkande n:r 3 å pag. 66 väckta förslag om ändring i nådiga förordningen angående fattigvården, den 9 Juni 1871, får i sådant afseende åberopa sitt förut denna dag afgifna underdåniga yttrande angående det å samma pag. väckta förslag om tillägg i nådiga förordningarne den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse å landet och i stad, i hvilket yttrande Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, på anförda skäl, förordat, att de särskilda lands- och stadskommunerna skulle äga rättighet att för fattigvårdens och folkskolans gemensamma behof enligt den fördelning till hvardera, som kommuneu ville fastställa, upptaga en personlig afgift till belopp af högst 50 öre af man och 25 öre af qvinna; och om denna åsigt af Eders Kongl. Maj:t gillas, kunde den af komitén föreslagna lydelse af § 33 i förstnämnda förordning bibehållas, blott deri efter orden »inflytande bötesmedel» inflikades orden »personliga fattigvårdsafgifter».

Hernösand i landskontoret den 15 November 1882.

Underdånigst

G. RYDING.

O. H. Vibom.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands län.

Till Konungen.

Enligt nådig befallning får landshöfdingeembetet i Jemtlands län härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver skatteregleringskomiténs underdåniga förslag till ändring uti nådiga förordningen om fattigvården i riket den 9 juni 1871, hvilket förslag afser borttagande af den uti 33 § bestämda personliga afgift för fattigvårdens behof af högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna.

Efter det komitén till en början tillkännagifvit sig, på teoretiska grunder, anse personliga skatter vare sig till stat eller kommun vara föråldrade och icke öfverensstämma med vilkoren för ett bildadt och väl ordnadt samhälle samt följaktligen böra afskaffas, har dock komitén ansett de personliga mantalspenningarne till staten samt sjukvårdsafgiften för landstingsområden och städer, som ej i landsting deltaga, böra qvarstå, under uttalande rörande den senare skatten att densammas bibehållande, enligt komiténs åsigt, ej vore med någon verklig olägenhet förenad eller i någon mån obillig.

Detta och öfriga af komitén anförda skäl för omförmälda undantag från den uppställda allmänna regeln synas landshöfdingeembetet i minst lika om ej i högre mån gälla för den till kommunen utgående fattigvårdsafgiften, trots hvad komitén särskildt mot denna skatt anmärkt.

Vidare har komitén anmärkt och ogillat den tendens, som visat sig inom kommunerna att för deras allmänna behof anlita äfven i lag

ej medgifna personliga afgifter; och landshöfdingeembetet vill visserligen icke heller försvara detta förfaringssätt, men tror dock att detsamma icke, åtminstone i allmänhet, haft sin grund uti något de förmögnares och maktegandes begär att sig till fördel missbruka sin öfvervigt, utan fast hellre får tillskrifvas en allmän uppfattning af behofvet att derigenom i någon mån utjemna de obilligheter, inkomst- och förmögenhetsskatten, sådan den hitintill gestaltat sig, funnits medföra.

Huruvida det nu skall lyckas att på de grunder, komitén uppställt, eller som blifva antagna, införa ett bevillningssystem, hvilket icke blott teoretiskt utan i verkligheten låter rättvisa och billighet få sin fulla rätt, må utgången visa. Sker så, kan tiden vara inne att borttaga så väl den ena som den andra af de nu bestående häfdvunna personliga skatterna. Erfarenheten i berörda hänseende torde dock först böra afbidas.

På dessa skäl anser landshöfdingeembetet den ifrågavarande fattigvårdsafgiften ej för närvarande böra upphöra.

Östersund å Landskansliet den 10 November 1882.

Underdånigst:

På landshöfdingeembetets vägnar:

CARL H. EKBERG. P. G. RISSLER.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Westerbottens län.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 22 sistlidne september anbefalld att afgifva underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs väckta

förslag om ändring i kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, får Eder Kongl. Maj:ts befallningshafvande denna föreskrift i underdånighet fullgöra.

Komitén har föreslagit, att § 33 af högstberörda förordning skall erhålla följande förändrade lydelse:

»Der afkastningen af fattigvårdssamhälles för fattigvården afsedda fastigheter och kapital, inflytande bötesmedel, kollekter, frivilliga gåfvor och andra sådana inkomster icke äro tillräckliga för fattigvårdens bestridande, skall hvad derutöfver erfordras fyllas genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade.»

Då ifrågavarande ändring i fattigvårdsförordningen icke saknar skäl för sig, får Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande underdånigst och på de motiver, som komiterade anfört, tillstyrka nådigt bifall till deras förslag i berörda hänseende.

Landskansliet i Umeå den 10 November 1882.

Underdånigst:
AXEL WÄSTFELT.
C. J. Cygnæus.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens Län.

Till Konungen.

Länsstyrelsen har att i djupaste underdånighet afgifva det genom nådig remiss den 22 sistlidne september infordrade utlåtande angående skatteregleringskomiténs underdåniga förslag till förändrad lydelse af 33 § i nådiga förordningen rörande fattigvården den 9 juni 1871.

Det af komiténs majoritet först anförda skäl mot bibehållandet af personliga skatter är, att dessa skatter tyngst drabba samhällets mera obemedlade medlemmar.

Visserligen kan riktigheten häraf ej bestridas, men detsamma torde gälla om alla slags skatter, helst de personliga skatter, som för det närvarande på grund af allmänt gällande författningar skola utgöras, hvarken äro många eller hvar för sig fixerade till annat än moderata belopp.

Vidare anmärker komitén, att personliga skatten är den enklaste, och, så att säga, råaste af alla skatteformer.

Den förra af dessa egenskaper synes länsstyrelsen ingalunda förkastlig. Omdömet, att personliga skatten är den råaste, får väl anses helt och hållet subjektivt. I andra, med Sverige i afseende å kultur likställiga stater finnas skatteformer, som förefalla mången minst lika råa.

Den omständigheten, att användandet af personlig skatt blifvit utomlands allt mer inskränkt, bör ej hindra, att ifrågavarande skatt i dess numera äfven inom Sverige minskade omfång fortfarande här utgår, om den icke ur annan synpunkt befinnes olämplig.

Enär komitén, hvilken icke egentligen framstält något ytterligare motiv för personliga skatternas afskaffande, tillika yttrar, att de teoretiska skäl, som kunna mot denna beskattning anföras, tåla någon modifikation i ett eller annat praktiskt hänseende, får man väl ock antaga, att komitén tillägger sina skäl ett hufvudsakligen endast teoretiskt värde.

Hvarför personliga skatter skulle vara mindre berättigade eller lämpliga inom kommunen än inom staten, är svårt att inse, då dessa skatter, enligt hvad komitén ock framhåller, äro, ehvad de utgå till stat eller kommun, af enahanda natur.

I praktiskt afseende anser länsstyrelsen personlig skatt hafva företräde derutinnan, att mindre osäkerhet och godtycke råder vid påföringen, samt att de samhällsmedlemmar, för hvilka den efter komiténs uppfattning skulle medföra största olägenheterna, eller de

mera obemedlade, äro mindre missbelåtna med dylika, än med andra skatter.

Enligt landshöfdingeembetets åsigt är det tvifvelaktigt, att den föreslagna förändringen skulle åstadkomma förbättring af den till fattigvården hörande kommunala beskattningen.

Landskansliet i Luleå den 14 November 1882.

Underdånigst:

Landshöfdingeembetet:

P. Zetterstedt. Oskar Rutbäck.

Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium samt Kongl. Statskontoret

angående komiténs förslag beträffande kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län.

Till Konungen!

Beträffande den inom de forna danska provinserna, Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län förekommande kyrkotionden, eller den alltifrån tiondens första tillkomst kyrkorna derstädes anslagna och jemväl efter reformationens införande i Danmark åt dem bibehållna tredjedel af nämnda utskyld, har skatteregleringskomitén, jemte förmälan, bland annat, att en del af berörde tionde numera antingen inginge direkt till statsverket, såsom förhållandet vore med den s. k. bibeltryckstunnan, eller användes till ändamål, för hvilka i öfriga delar af riket staten droge försorg, hvartill vore att hänföra de anslag af kyrkotionden, hvilka utginge till biskopen och universitetet i Lund, till prostetunnor, till Lunds domkyrka m. m., med afseende å berörda förhållande och då enligt komiténs åsigt de delar af kyrkotionden uti ofvanomförmälda provinser, som anvisats till prostetunnor samt till undervisningsanstalter, med undantag af folkskolor, och till hospital, vore jemförliga med de anslag af kronotionden, som i Sveriges

gamla landskap utgått till samma ändamål, i underdånighet föreslagit, att, der sådant ännu icke skett, den till andra än församlingarnas egna ändamål anordnade kyrkotionden inom ifrågavarande provinser skulle indragas till kronan emot ersättning och omsättas i penningar enligt den för kronotiondens omsättning stadgade grund samt afskrifvas på sätt om grundskatter i allmänhet blefve stadgadt.

Häröfver har Eders Kongl. Maj:t genom bilagda nådiga remiss den 22 nästlidna September anbefallt kammarkollegium och statskontoret att före den 22 innevarande månad afgifva gemensamt underdånigt utlåtande; till fullgörande hvaraf kollegierna få i underdånighet anföra:

På sätt redan här ofvan blifvit nämndt och af den utaf komitén lemnade redogörelse rörande förhållandet med tionden jemväl framgår, har kyrkotionden i de forna danska provinserna städse varit en kyrkorna derstädes tillkommande afgift af den tiondeskyldiga jorden. Då nu hvarken vid reformationens införande i Danmark eller vid provinsernas införlifvande med Sverige någon förändring i kyrkornas rättigheter härutinnan varit afsedd eller blifvit vidtagen; då statsverket således icke kan anses ega samma dispositionsrätt öfver kyrkotionden som öfver den sedan långliga tider tillbaka till kronan indragna kronotionden, och då vidare den omständigheten, att tid efter annan utaf kyrkornas öfverskottsmedel anslag med församlingarnas begifvande lemnats äfven till andra än församlingarnas egna ändamål, väl icke kan i och för sig innebära, att kyrkorna för all framtid afstått från sin rätt att sjelfva få disponera öfver sådana medel, derest desamma icke vidare skulle befinnas vara erforderliga för de ändamål, hvarför de en gång anvisats, har det synts kollegierna betänkligt att, innan församlingarna lemnats tillfälle att i frågan sig yttra, tillstyrka bifall till en åtgärd, hvarigenom kyrkornas rätt i omförmälda hänseende skulle för all framtid afskäras; och då härtill kommer, att genom bifall till komiténs nu föreliggande förslag i denna fråga endast en jemförelsevis mindre del af samtliga kyrkotionden uti berörda provinser komme att afskrifvas, men deremot den större delen att fortfa-

rande på öfligt sätt utgöras, hvarigenom ett af de hufvudsakligaste ändamålen med hela afskrifningen, eller likformighet i beskattningen, skulle i väsendtlig mån förfelas, anse kollegierna sig böra i underdånighet hemställa, huruvida Eders Kongl. Maj:t må finna skatteregleringskomiténs ifrågavarande förslag omedelbart och för det närvarande föranleda till någon Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning till Riksdagen.

För den händelse åter att Eders Kongl. Maj:t skulle i nåder finna skäl att redan nu till Riksdagen göra framställning i det af skatteregleringskomitén föreslagna syfte, hafva kollegierna, i anledning af ofvanberörde nådiga remiss, endast att i underdånighet erinra att, jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga bref till statskontoret den 20 Mars 1858, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, den för kyrkotionden i Blekinge och Bohus län på grund af äldre författningar stadgade lösen blifvit mot behörig ersättning till vederbörande indelningshafvare till statsverket indragen samt upptages och redovisas bland kronans behållna inkomst, hvadan således endast i afseende å kyrkotionden från Skåne och Halland omsättning i penningar för förslagets genomförande erfordras.

Stockholm den 14 November 1882.

Underdånigst

O. F. af SILLÉN.
Aug. Häggbladh.
J. Löfdahl.

HANS FORSSELL.
L. W. Riben.
Sten Forsberg.

Föredragande.

Hugo Boström.

Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium samt Kongl. Statskontoret äfvensom Domkapitlen

angående kyrkornas vin- och byggnadssäd.

Till Konungen!

Genom nådig remiss hafva kammarkollegium och statskontoret fått sig anbefaldt att, efter domkapitlens hörande, afgifva gemensamt underdånigt utlåtande angående skatteregleringskomiténs i den 13 sistlidne September afgifvet underdånigt betänkande väckta förslag, att, om kronotionden blefve afskrifven, statsverket från och med afskrifningstidens början skulle befrias från skyldigheten att årligen utbetala ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna, samt dessa hållas skadeslösa på det sätt, att församlingarne tillförbundes att hvar till sin kyrka årligen betala nämnda ersättning.

I anledning häraf och sedan domkapitlen med infordrade underdåniga utlåtanden i ämnet hit inkommit, få kollegierna, med öfverlemnande af dessa handlingar, underdånigst anföra följande.

Enligt hvad komitén äfven omförmält, erlades vin- och byggnadssäden af vederbörande tiondeskyldige inom socknen till kyrkan

intilldess genom Kongl. förordningen den 23 Juli 1869, angående förändring af grundräntor och kronotionde, föreskrefs, att jemväl denna del af tionden skulle med ingången af år 1871 indragas till statsverket emot årlig ersättning till kyrkorna efter medelmarkegångspris samt stadgad forsellönsersättning. Den vin- och byggnadssäd, för hvilken ersättning sålunda af statsverket årligen utgifves, uppgår, enligt räkenskaperna, för hela riket, undantagandes Lunds och Visby stift, der sådan ersättning ej ifrågakommer, till 48,057 kubikfot 2 kannor spanmål, hvarförutan ersättning utgår för tillhopa 287 kubikfot 7 kannor oindelt spanmål, som, jemlikt Kongl. brefven den 21 Mars och den 1 Oktober 1851, den 16 November 1854, den 20 Mars 1858, den 29 December 1860, den 11 December 1863, den 29 Juni 1866 samt den 25 Maj 1869, blifvit på riksstaten uppförda såsom vin och byggnadssäd till åtskilliga församlingar. Hos statskontoret förvarade liggare utvisa, att vin- och byggnadssäden blifvit kyrkorna tilldelad med olika belopp, så att den i allmänhet utgår med lägst 1 tunna eller $6,_3$ kubikfot och högst 15 tunnor eller $94,_5$ kubikfot. I provinsen Dalarne vexla anslagen till kyrkornas vin- och byggnadssäd emellan 4 tunnor eller $25,_2$ kubikfot och $43^1/_2$ tunnor eller 274 kubikfot och inom provinsen Jemtland uppgå enahanda anslag till lägst en tunna eller $6,_3$ kubikfot och högst 25 tunnor eller $157,_5$ kubikfot.

Kyrkornas inkomst af vin- och byggnadssäd, stadfäst genom presterskapets privilegier den 16 Oktober 1723, är i allmänhet kyrkornas enda bestämda årsinkomst och grunden för kyrkokassorna; Och då, på sätt domkapitlet i Kalmar stift jemväl erinrat, det för kyrkorna måste anses vida fördelaktigare att i enahanda ordning som hittills utfå denna inkomst, än att för densamma vara beroende af församlingens beslut, samt några på rättvisa eller billighet grundade skäl för statsverkets befrielse från skyldigheten att utgifva ifrågavarande ersättning, enligt kollegiernas åsigt, icke förefinnas, helst den tillökning i kommunala utskylder, som häraf blefve en följd, otvifvelaktigt skulle för många församlingar kännas i ej ringa grad tryckande,

få kollegierna, i likhet med flertalet af domkapitlen, i underdånighet afstyrka nådigt bifall till komiténs ifrågavarande förslag.

För den händelse emellertid att detta förslag finnes vara af beskaffenhet att böra vinna nådigt godkännande, få kollegierna i underdånighet erinra, att, då, enligt hvad ofvan förmälts, kyrkornas rätt till vin- och byggnadssäd är i presterskapets privilegier bekräftad, ifrågavarande ärende, såsom varande af privilegiinatur, jemlikt 114 § i regeringsformen, bör till handläggning af allmänt kyrkomöte öfverlemnas.

Stockholm den 14 November 1882.

Underdånigst

O. F. af SILLÉN. HANS FORSSELL.

Aug. Häggbladh. Fr. M. Sivard. Th. S. Lundberg.

L. W. Riben.
föredragande.

Hugo Boström.

Domkapitlet i Upsala.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom skrifvelse under den 26 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:ts och Rikets kammarkollegium, i anledning af remiss på nådigste befallning, från domkapitlen infordrat underdåniga utlåtanden öfver det i skattereglerings komiténs betänkande å pag. 197 väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd.

Med anledning häraf får domkapitlet i Upsala för sin del i underdånighet anföra, att då hvarken den relativa obetydligheten af den andel, som vid den forna kyrkotiondens indragning till kronan under Gustaf I:s regering blef kyrkorna bibehållen under namn af *vin- och byggnadssäd*, ej heller den omständigheten att staten så nyligen som år 1869, i och med stadgandet att jemväl denna del af tionden skulle med ingången af år 1871 indragas till statsverket, åtagit sig den sedermera utgående årliga ersättningen derför till kyrkorna, lärer kunna skäligen åberopas såsom någon rättsgrund för upphörandet af den sålunda åtagna och stadgade ersättningen; och då komiténs åsigt, att någon i sakens natur grundad anledning ej skulle förefinnas, hvarför staten skulle fortfarande vidkännas utgift härför, icke heller torde kunna obetingadt delas, anser domkapitlet sig icke kunna biträda komiténs hemställan, att statsverket från och med afskrifningstidens början skulle befrias från sin skyldighet härutinnan och kyrkorna hållas skadeslösa på det sätt, att församlingarna tillförbundes att hvar till sin kyrka årligen betala ifrågavarande ersättning; hvaremot domkapitlet, som anser sig böra härvid bevaka kyrkornas rätt att oförryckt bibehålla en inkomst, som fierestädes utgör deras enda bestämda och ständiga årsinkomst, finner sig böra för sin del i underdånighet hemställa, att, äfven om afskrifning af tionden kommer till stånd, statsverket må fortfarande ega skyldighet att årligen utbetala nu stadgad ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna.

Från denna domkapitlets mening afviker undertecknad, von Schéele, så till vida, att jag, ifall afskrifning af tionden, såsom komitén föreslagit, kommer till stånd och i sammanhang dermed statsverkets befrielse från ifrågavarande ersättningsskyldighet skulle komma att inträda, vill hafva i underdånighet uttalat den åsigten, att nuvarande ersättning med lösen efter medelmarkegångspris samt stadgad forsellönsersättning såsom minimum bör årligen af kommunernas jordbruksfastigheter till kyrkorna utgöras, enär ingen billig grund synes förefinnas, hvarför denna tunga skulle öfverflyttas

från den nu tiondeskyldiga jorden på församlingarnas medlemmar i allmänhet.

Upsala domkapitel den 11 Oktober 1882.

Domkapitlet framhärdar etc.

A. N. SUNDBERG.

C. A. TORÉN. C. A. CORNELIUS.

MARTIN JOHANSSON. K. H. GEZ. VON SCHÉELE.

E. R. Henschen.

Domkapitlet i Linköping.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I nådig remiss den 22 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t anbefalt domkapitlet att afgifva underdånigt utlåtande öfver det af skatteregleringskomitén väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd.

Och får domkapitlet till åtlydnad häraf underdånigst tillkännagifva, att domkapitlet, enär kyrkornas rätt till vin- och byggnadssäd är urgammal samt den omständigheten, att den nu för samma säd utgående ersättningen först nyligen tillkommit, är af helt och hållet formel natur, anser sig böra i underdånighet afstyrka nådigt bifall till skatteregleringskomiténs omförmälda förslag.

Linköpings domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.

E. G. BRING.

L. E. RUSÉN. L. FR. ISANDER. N. ÖSTLING.

Herman Petri.

Domkapitlet i Skara.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

På anmodan af Eders Kongl. Maj:ts och Rikets kammarkollegium får konsistorium afgifva underdånigt utlåtande öfver det i skatteregleringskomiténs betänkande väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd.

De skäl, på hvilka komiterade grunda sitt förslag att till staten utan ersättning indraga de kyrkorna under benämningen vin- och byggnadssäd nu tillfallande inkomster, uthärda enligt konsistorii förmenande icke närmare pröfning. Det första: att denna kronotionde så nyligen som 1871 *mot kontant ersättning till kyrkorna* indrogs till staten, bevisar tvärtom orättvisan af den föreslagna åtgärden att beröfva församlingarne och kyrkorna dessa medel utan all ersättning.

Komiterades andra skäl, hämtadt af vin- och byggnadssädens obetydliga belopp, talar äfven mot den föreslagna indragningen, då det måste anses staten föga värdigt att för en obetydlighet vidtaga en åtgärd, hvars obillighet, då fråga är om betydligare belopp, faller så bjert i ögonen, att komiterade icke funnit sig kunna förorda denna utväg att befria staten från hittills stadgade utgifter.

Vidare anföres, att redan första årets eftergift å kronotionden skulle inom de allraflesta församlingar åtminstone komma att motsvara värdet af vin- och byggnadssäden. Detta skäl skulle vara talande, om de, som genom eftergiften å kronotionden skulle erhålla lindring i sina utgifter, vore samma skattdragande, hvilkas utgifter ökas genom förlusten af vin- och byggnadssäden. Men detta är blott till en del händelsen. Äfven på skattskyldig jord lärer fördelen af den föreslagna eftergiften falla ganska ojämnt. Och de, som till stat

och kommun skatta för kapital och arbete, få af denna skattelindring ingen del. Då deras onera till kyrka och kommun så nyligen som genom Kongl. förordningen den 4 November och Kongl. kungörelsen den 30 November 1876 blifvit betydligt ökade, synes icke heller rättvisligen kunna begäras, att de skola genom ökade församlingsafgifter bidraga att bereda staten en vinning på församlingarnes och kyrkornas bekostnad.

Skara domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.
A. F. BECKMAN.

A. F. SONDÉN. J. COLLÉN. N. SALANDER.
C. LANDTMANSON. F. ÖDBERG. JOHN STENQVIST.
SVEN DAHLGREN.

Gabr. Söderlind.

Domkapitlet i Strengnäs.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom skrifvelse den 26 nästlidne September har Eders Kongl. Maj:ts och Rikets kammarkollegium anmodat domkapitlet att inom den 20 innevarande månad afgifva och till Kongl. kollegium inkomma med underdånigt utlåtande öfver det i skatteregleringskomiténs betänkande väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd; och får domkapitlet till åtlydnad af denna föreskrift i underdånighet anföra följande.

Komiténs förslag stöder sig på den förutsättningen, att »kronotionden varder afskrifven», samt att i sådant fall det icke vore billigt, att staten fortfarande skall utgifva ersättning för den jemlikt

nådiga förordningen den 23 Juli 1869 till statsverket indragna vin- och byggnadssäden, som sjelf utgör en del af den under Gustaf I:s regering till kronan indragna kyrkotionden; och hemställer komitén på grund häraf, att statsverket från och med afskrifningstidens början befrias från skyldigheten att utbetala nämnda ersättning till kyrkorna, samt dessa hållas skadeslösa på det sätt, att församlingarna tillförbindas att betala densamma hvar till sin kyrka.

Domkapitlet skulle hafva ansett i hög grad önskligt, att tiden medgifvit att i ämnet höra vederbörande församlingar; men då sådant nu icke låter sig göra, och då kyrkornas rätt till berörda vin- och byggnadssäd är en ostridig verklighet, hvaremot skatteregleringskomiténs förutsättning ännu blott tillhör möjlighetens område, och för öfrigt lämpligheten af en sådan åtgärd icke synes vara satt utom allt tvifvel, anser sig domkapitlet icke kunna tillstyrka nådigt bifall till komiténs ifrågavarande förslag.

Strengnäs domkapitel den 16 Oktober 1882.

Med etc.

TH. STRÖMBERG.

C. F. LINDMAN. H. AMINSON. A. L. NORDWALL.

GUST. KLINGBERG. KARL HENNING.

L. H. Lahng.

Domkapitlet i Vesterås.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Domkapitlet får härmed i underdånighet afgifva infordradt utlåtande öfver det i skatteregleringskomiténs betänkande väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd.

Af det utgifna betänkandet framgår tydligt, hvilka stora svårigheter komitén haft att öfvervinna, då densamma, med undvikande af någon mera väsendtlig förhöjning af bevillningen för jordegendom, måste ovilkorligen utfinna medel till ersättning åt statsverket för den mycket betydliga minskning i säkra inkomster, som detsamma skulle komma att lida genom den på förhand för alldeles afgjord antagna afskrifningen af samtliga grundskatter; och ur dessa svårigheter tror sig domkapitlet lätt kunna förklara, att äfven den jemförelsevis ringa tillgång, som kunde beredas genom att indraga vin- och byggnadssäden, blifvit tagen med i beräkning. Denna nu ifrågasatta indragning är visserligen icke af någon stor betydenhet, helst det ingått i förslaget att ersättning till kyrkorna skulle, likväl med bidrag från församlingarnas alla skattskyldiga medlemmar, tillsvidare lemnas, hvarför domkapitlet måhända ej heller skulle haft något att invända mot den ifrågasatta åtgärden, så framt den varit påkallad af ett verkligt och oundgängligt behof, hvilket dock, för såvidt domkapitlet förmår bedöma, alldeles icke är förhållandet. Domkapitlet vågar nämligen anse, att den af många så ifrigt påyrkade afskrifningen af räntor och kronotionde är hvarken behöflig eller på något sätt berättigad samt att densamma, om den blefve genomförd, skulle komma att medföra skada och financiel osäkerhet för staten äfvensom mycken orättvisa och obillighet mot de samhällsmedlemmar, som ej vore jordegare; och, då domkapitlet hyser denna åsigt i afseende på hela förslagets ändamål, måste det äfven i underdånighet afstyrka hvad i samma förslag förekommer angående vin- och byggnadssäden.

Vesterås domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.

C. O. BJÖRLING.

H. Björnström. J. S. Löfberg.

D. A. Sundén. Carl Schmidt.

Karl Arrhenius.

Domkapitlet i Wexiö.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Skattereglerings komitén har uti sitt underdåniga betänkande rörande skatteförhållandena i riket och i sammanhang med deri väckta förslag i fråga om kronotiondens afskrifning tillika hemstält,

»att statsverket från och med afskrifningstidens början befrias från skyldigheten att årligen utbetala ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna, samt dessa hållas skadeslösa på det sätt, att församlingarna tillförbindas att hvar till sin kyrka årligen betala nämnda ersättning»; och får domkapitlet, som det åligger att öfver denna hemställan afgifva yttrande, underdånigst meddela, att domkapitlet lika med komitén och på af henne anförda grunder funnit den gjorda framställningen vara af rättvisa och billighet påkallad, hvadan ock i det fall att beslut fattas om kronotiondens afskrifning domkapitlet anser sig böra komiténs ifrågavarande hemställan i underdånighet biträda.

Wexiö domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.

JOH. ANDERSSON.

GUSTAF WETTER. S. E. MELANDER.

GUSTAF HAGLUND. J. A. AHLANDER.

Gust. Sundberg.

Domkapitlet i Lund.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Då det, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga remiss i ämnet den 22 sistl. september åligger domkapitlet att afgifva underdånigt utlåtande öfver det i skattereglerings komiténs betänkande väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd, så får domkapitlet till följd häraf underdånigst anföra, att, då någon vin- och byggnadssäd eller ersättning derför icke utgår till kyrkorna i Lunds stift, domkapitlet saknar anledning att i underdånighet afgifva ytterligare utlåtande i detta ämne.

Lunds domkapitel den 11 Oktober 1882.

Med etc.

WILH. FLENSBURG.

C. OLBERS. C. W. SKARSTEDT.

CLAS WARHOLM. GOTTFRID BILLING.

Carl Westdahl.

Domkapitlet i Göteborg.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Enligt skrifvelse från Eders Kongl. Maj:ts och Rikets kammarkollegium af den 26 nästlidne september har domkapitlet att afgifva underdånigt utlåtande öfver det i skattereglerings komiténs betänkande

väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd; och får domkapitlet såsom sitt underdåniga utlåtande härigenom förklara, att domkapitlet, under förutsättning af grundskatternas blifvande afskrifning, för sin del icke har något att erinra mot komiténs förslag, att statsverket från och med afskrifningstidens början befrias från skyldigheten att årligen utbetala ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna, samt dessa hållas skadeslösa på det sätt, att församlingarna tillförbindas att hvar till sin kyrka årligen betala nämnda ersättning.

Göteborgs domkapitel den 11 Oktober 1882.

Med etc.

GUST. DAN. BJÖRCK.

ANTON ROSELL. C. ADAM.

E. S. FAGERBERG. A. O. HEURLIN.

C. J. SUNDSTRÖM. S. L. SJÖBLOM.

H. Aug. Lindhult.

Domkapitlet i Kalmar.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Domkapitlet i Kalmar får härmed afgifva underdånigt utlåtande öfver det i skatteregleringskomiténs betänkande väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd.

Skatteregleringskomitén föreslår, att statsverket från och med afskrifningstidens början befrias från skyldigheten att årligen utbetala ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna, samt dessa hållas skades-

lösa på det sätt, att församlingarne tillförbindas att hvar till sin kyrka årligen betala nämda ersättning.

Enligt komiténs historiska redogörelse utgöres vin- och byggnadssäden af den mindre del af kyrkornas tionde, som de hafva i behåll från tiden före reformationen. Äfven denna deras egendom har år 1871 blifvit indragen till statsverket mot årlig ersättning till kyrkorna. Det är denna ersättning, som komitén föreslår att kyrkorna skola mista, och som skäl härför anföres endast, att det icke synes vara billigt, att staten fortfarande skall utgifva en så nyligen tillkommen ersättning. Härvid får domkapitlet i underdånighet anföra, att ersättningen för vin- och byggnadssäden i allmänhet är den enda fasta inkomst, som kyrkorna i riket hafva; en inkomst, som på de allra flesta ställen torde utgöra grundplåten till kyrkokassan. Något grundadt skäl, hvarför staten skulle nu, utan något dess kända behof, helt enkelt beröfva kyrkorna denna inkomst, som icke ansågs böra fråntagas dem ens år 1527, har sig domkapitlet icke bekant. Väl gifver komitén anvisning på församlingarne, att kyrkorna hos dem skulle hafva att utfå ersättning för hvad staten fråntager dem; men härvid vågar domkapitlet i underdånighet erinra, att församlingarne redan i allmänhet draga hela tungan af det lokala kyrkoväsendet, och att det icke kan vara skäl att ytterligare öka denna tunga, utan att något kyrkligt ändamål dermed vinnes, hvarjemte det för kyrkorna måste anses vida fördelaktigare att såsom hittills utfå antingen vin- och byggnadssäd eller ersättning för densamma, än att för denna inkomst bero af församlingens beslut. Mycket välbetänkt synes det vara, att kyrkorna i fråga om allt det till gudstjensten erforderliga äro oberoende af kyrkostämman, der beslutet mången gång kan ligga i ett kyrkofiendtligt eller dissentierande fåtals händer. Med fog torde jemväl kunna ifrågasättas, om det är billigt att öfverflytta denna utgift från den tiondegifvande jordegaren till samtlige skattdragande inom socknen, der mångenstädes utgifterna till allt för stor del drabba en eller ett par löntagare. När staten, enligt komiténs egen uppgift, indragit kyrkornas tionde under erkännande af sin skyl-

dighet att nödtorfteligen försörja kyrkor, skolor o. s. v., så synes det domkapitlet särdeles lämpligt att just detta understöd fortfarande utgår af statsverket, enär det sträcker sig till samtliga kyrkorna i riket och likväl icke kan anses vara betungande för statsverket.

Som följd af ofvan anförda vågar domkapitlet i underdånighet afstyrka skatteregleringskomiténs i fråga varande förslag.

Kalmar, Domkapitlet den 4 Oktober 1882.

Med etc.

P. SJÖBRING.

R. WARHOLM. A. WIEMER. M. ROSBERG.

L. N. HALLMER. F. J. BÆHRENDTZ. H. ANDERSSON.

J. A. Johansson.

Domkapiltet i Karlstad.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med anledning af embetsnote från herr statsrådet och chefen för Kongl. finansdepartementet har domkapitlet skolat afgifva underdånigt utlåtande öfver skatteregleringskomiténs förslag, att, i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd, statsverket från och med afskrifningstidens början befrias från skyldigheten att årligen utbetala ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna, samt dessa hållas skadeslösa på det sätt, att församlingarna tillförbindas att hvar till sin kyrka årligen betala nämnda ersättning.

Äfven under förutsättning att den öfriga kronotionden varder afskrifven, anser domkapitlet skäl icke förefinnas att vidtaga sådan åtgärd jemväl i fråga om vin- och byggnadssäden, då den förra är en statsinkomst, men den senare en tillgång, som är kommunerna reserverad. Vid den starka och inom många kommuner i betänklig grad tryckande tillväxten af kommunalskatten måste hvarje rubbning i de fördelar, kommunerna ega, väcka betänkligheter. För de hemman, hvilka utgöra denna del af kronotionden, är genom nådiga förordningen den 23 Juli 1869 sådan lindring beredd, att den för dem icke kan vara af någon betydelse, särdeles då hemmanen blifvit inköpta af sina nuvarande egare under beräkning af skattskyldighet i vin- och byggnadssäd. För öfriga medlemmar af kommunen måste det åter kännas orättvist att finna hemmanen's utskylder på sig öfverflyttade.

Det af komitén anförda skäl att det icke synes vara billigt, att staten fortfarande skall utgifva en så nyligen tillkommen ersättning, hvilar på förbiseendet deraf att, om ock ersättningen nyligen tillkommit, likväl sjelfva tionden utgått allt ifrån Gustaf den I:s tid; och då samma komité icke kan finna någon i sakens natur grundad anledning, hvarför staten skulle vidkännas utgift särskildt för detta kommunala behof, synes komitén förgäta att staten till sig indragit denna tionde med åtagande af ersättning till kommunen, och torde uti sådant åtagande finnas tillräckligt grundad anledning att fortfarande vidkännas utgiften. Hvad slutligen vidkommer komiténs antagande, att svårigheter icke kunna beredas någon församling genom indragning af i fråga varande ersättning, torde jemväl samma antagande kunna göras i fråga om dess fortvaro, och den tröstegrund, som ligger i komiténs beräkning att utan tvifvel redan första afskrifningsåret eftergiften af kronotionden kommer att motsvara värdet af vin- och byggnadssäden, kan visserligen ega sin giltighet för hemmansegarne, men icke för öfrige skattskyldige.

Af dessa skäl finner domkapitlet sig böra underdånigst afstyrka den föreslagna afskrifningen af vin- och byggnadssäden.

Undertecknad Elowson får underdånigst anmäla, att han hyser en härifrån afvikande mening.

Karlstads Domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.

C. H. RUNDGREN.

J. WALLINDER. GULLBR. ELOWSON.

T. SÄVE. RUDOLF RÖDING.

Ludv. Ekström.

Domkapitlet i Hernösand.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Genom kongl. kammarkollegium har konsistorium fått sig förelagdt att afgifva underdånigt utlåtande öfver det i skatteregleringskomiténs betänkande väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd; och har konsistorium för sin del ingenting att erinra dervid att, för den händelse kronotionden varder afskrifven, statsverket befrias från skyldigheten att betala ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna, och att församlingarne i stället förbindas betala kyrkorna sådan ersättning.

Hernösands Domkapitel den 18 Oktober 1882.

Med etc.

L. LANDGREN.

C. J. ÖSTLING. J. WIDÉN. W. M. CARLGREN.

HERMAN WÅHLANDER. C. J. BLOMBERG.

R. M. Matthiesen.

Domkapitlet i Wisby.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Med anledning af Kongl. kammarkollegii anmodan att afgifva och till Kongl. kollegium inkomma med underdånigt utlåtande öfver det i skatteregleringskomiténs betänkande väckta förslag i fråga om kyrkornas vin- och byggnadssäd, får domkapitlet underdånigst anföra: att såsom af komitén är anmärkt, tionden i Wisby stift varit ursprungligen delad emellan kyrkan och presterskapet, att således ingen särskild vin- och byggnadssäd till kyrkorna varit anslagen, utan af allmogen utgjorts, att då till presterskapet den 11 Augusti 1695 öfverlåtits att »nu som af långliga tider behålla hela kyrkotionden» med förbehåll att i fall allmogen ej förmådde förse kyrkorna med vin- och byggnadssäd, skulle presterne vara skyldige att fylla denna brist, och att vid den löneregleringen, som senast åren 1871—1875 i nåder fastställts för stiftets presterskap, hvarvid en del af tionden indrogs, detta förbehåll icke vidrördes.

Då inom de öfriga f. d. danska landskapen särskilda förhållanden ega rum i afseende på kyrkotionden, så lärer frågan endast gälla det s. k. gamla Sverige, hvarest vid indragning till kronan af kyrkotionden såsom alltifrån år 1525 uttryckligen undantagits vinsäd, och när under senare nödtider äfven vin- och byggningssäd måst uppbäras för statens behof, har återbetalning utlofvats. Det synes som hade staten genom denna upprepade tillförsäkran om oåtkomlighet af denna kyrkornas inkomst velat gifva en försäkran om sin fortfarande vård om svenska folkets religion och gudstjenst, hvarföre detta skydd äfven gifves i presterskapets privilegier åt kyrkornas vin- och byggnadssäd. Och oaktadt att denna andel af kyrkotionden endast tillfaller en del af fäderneslandets kyrkor, att denna dels invånare äro förpligtade

att af egna medel tillskjuta hvad som kan brista i vin- och byggnadssädens tillräcklighet för det afsedda behofvet, då enligt komiterades uppgift, hela den nu mera i penningar utgående ersättningen endast utgör omkring 119,875 kronor, finner domkapitlet sig icke kunna instämma i komiténs förslag att statsverket *från och med afskrifningstidens början* befrias ifrån skyldigheten att årligen utbetala ersättning för den andel af kronotionden, som under namn af vin- och byggnadssäd förut utgått till kyrkorna, samt dessa hållas skadeslösa på det sätt, att församlingarne tillförbindas att hvar till sin kyrka årligen betala nämnda ersättning, utan då det likväl icke kan undgå domkapitlets uppmärksamhet att derigenom en alldeles ny beskattning lägges på de församlingar, hvilkas kyrkor hittills fått uppbära lösen för vin- och byggningssäd, vill domkapitlet underdånigst tillstyrka, såsom med rättvisa vara öfverensstämmande, att denna lösen må fortfarande till dessa kyrkor, såsom för närvarande är fallet, från statsverket utgå.

Wisby den 18 Oktober 1882.

Med etc.

L. A. ANJOU.

O. W. LEMKE. C. J. BERGMAN. J. A. FAGERHOLM.

N. F. Öfverberg.

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1882.